

พ่อกอง กุ๊กฟ้า กิ่งพงศาวดารสยาม

สำนวนเก่า

เจ้าคณะใหญ่หน้มนิกาย
คัมภีร์เป็นจรรณพสี ในงานพระราชทานเพลิงศพ
องสรณานมจรัส
(ข้างเชิง)

ณ เมรุวัดสมณานัมปธิทาส
นางสีง พระนกร

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๑๑

คำนำ

ในการรับพระราชทานเพลิงศพของสรภานมธุรส (บัวเอ็ง) อดีตเจ้า
อาวาสวัดสัมฆานัมบริหาร นางเตง พระนครน ข้าพเจ้าได้รับความร่วม
มือจากท่านทั้งหลาย ทั้งฝ่ายพระฝ่ายคฤหัสถ์ ทั้งหินยานและมหายาน เป็น
อย่างคดงแต่ของสรภานมธุรสอาพาธ และไคลงมรณภาพเป็นต้นมา จนถึง
คราวรับพระราชทานเพลิงศพ ในคราวนี้ต่างได้ยอมสละเวลามาร่วมเป็น
กรรมการจัดงานพระราชทานเพลิงศพ ต่างคนต่างช่วยรับภาระหน้าที่ไปคน
ละอย่างดั่งอย่าง หนักบ้างเบาบ้าง มากบ้างน้อยบ้าง ด้วยความเต็มใจ ซอน
จัดเป็นบุญของท่านองสรภานมธุรส (บัวเอ็ง) แดง แม้ข้าพเจ้าก็เป็นผู้
ส่วนได้รับบุญด้วย เพราะดำฟังข้าพเจ้าคนเดียวถึงจะรู้ควาเป็นหน้าที่โดย
ตรงที่จะต้องทำ โดยไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้เลย เมื่อดำฟังคนเดียวแล้วก็
ไม่ดำมารจะทำได้ดังใจ แต่ทำให้สุดดวงใจไปได้อย่างคดงด้วย
อาลัยกำดั่งกำดั่งใจ คดอดถึงกำดั่งทรมานทางหลายได้ดั่งดั่งออก
ช่วยเหลือเพื่อบูชาท่านผู้ดวงดบไปแดงนนั้น งานจึงดำเร็วได้ดวยคเป็นทนา
ชื่นชม ได้มนต์แก่เราทางหลายแล้ว

ในงานนี้ คณะกรรมการจัดงานได้แนะนำว่า ควรจะมีหนังสือเป็น
อนุสรณ์แก่ท่านผู้ดวงดบไป และควรจะให้หนักไปข้างฝ่ายพุทธจักร ซึ่ง
เกยของกับท่านผู้ดวงดบนั้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้าพเจ้าก็เห็นดวย
เมื่อได้ปรึกษากันแล้ว คดดงกันหาหนังสือสำหรับคพมพในงานนี้ได้ & เวียง

คอ

๑. ประวัติพระสงฆ์อนันนิกาย ในราชอาณาจักรไทย ใน
สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เรื่อง ๑

๒. ปาฐกถาต่างเรื่อง ของท่านองสรวงภณมธุรส (บัวเอ็ง)
เรื่อง ๑

๓. ใจแป๊ะล่อหน้ พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ ตามคติมหา-
ยาน ของท่านเสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป เรื่อง ๑

๔. พามก กุกุฟา แสดงเรื่องเนองด้วยพงสาวดารของชน
ชาติญวน เป็นกึ่งพงสาวดารญวน เรื่อง ๑

ทั้ง ๔ เรื่องนี้ เรื่องที่ ๑ ข้าพเจ้าได้รวบรวมและได้พิมพ์มาแต่แต่
ยังมธุศของการอยู่ เมื่อกรรมการแนะนำจึงได้จัดพิมพ์ ในคราวนอกครั้งหนึ่ง

เรื่องที่ ๒ เป็นปาฐกถาต่างเรื่อง รวม ๖ ครั้งด้วยกัน ซึ่งท่านบ้างเอง
ได้แต่งในทนน ๆ เป็นเรื่องที่ได้ออกจากปากแต่จิตใจของท่านผู้มรณะ
โดยแท้ นำมาตีพิมพ์ในคราวนี้ เพื่อเป็นตัวแทนของท่านผู้มรณะเอง ทำให้
ผู้อ่านได้ความรู้สึกว่า เหมือนฟังอยู่เฉพาะหน้าท่าน เป็นอนุสติในท่านผู้ตวง
ลงไปได้เป็นอย่างดี จึงนำมาตีพิมพ์ในคราวนี้

เรื่องที่ ๓ ใจแป๊ะล่อหน้ เป็นเรื่องพรรณนาถึงประวัติของพระอรหันต์
พุทธสาวกจำนวน ๕๐๐ องค์ ตามคติมหายาน ท่านหัดมเกยหน้า เป็นผู้แปล
จากต้นฉบับภาษาจีน ท่านเสฐียรโกเศศกับท่านนาคะประทีปเป็นผู้เรียบเรียง
ในภาษาไทย ซึ่งจะหาสำนวนเท่าเทียมได้ยาก เมื่อขออนุญาตท่านเพื่อตี
พิมพ์ในงานนี้ ท่านก็เมตตาอนุญาตให้คัดยัดตั้งปรากฏตามคำนำของท่าน

โนเต็มแล้ว ข้าพเจ้าขออนุโมทนาสาธุการต่อท่านทั้งสามนन्दวย แม่
เช่นนกยงรูตักเป็นหนใจท่านอยู่ตลอดไป

เรื่องที่ ๕ พามกังกุกฟ้าเป็นเรื่องเนื่องด้วยพงศาวดารของชนชาติญวน
จัดเป็นกึ่งพงศาวดารญวนได้ แม่ไม่เป็นพงศาวดารโดยตรง ก็ไม่ถึงเป็นนิยาย
ปรัมปรา แต่เป็นเรื่องของบุคคลตัวจริง อันแต่งถึงชีวิตจิตใจของชน
ชาติญวนส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี เห็นว่าเหมาะแก่ท่านผู้มรณะ เรื่องน
ด้านวนภาษาเรียบร้อยนำอ่าน อ่านแล้วก็เพลิดเพลิน ปลุกอารมณ์ให้เกิด
อุคตสำหระได้ เคยตีพิมพ์เมื่อหลายปีมาแล้ว จึงนำมาตีพิมพ์ออกครั้งหนึ่ง
เรื่องนคุณทวิ ทวจฉนะ เป็นผู้อนุเคราะห์หาต้นฉบับมาให้ มิฉะนั้นจะ
ไม่ได้โอกาสตีพิมพ์ เพราะหาต้นฉบับได้ยากที่สุด ขอขอบใจคุณทวิ
ทวจฉนะไว้ ณ ทนดวย

หนังสือทั้ง ๕ เรื่องน คณะกรรมการได้เห็นพ้องกันว่า ควรจัด
ตีพิมพ์เป็นธรรมพดในงานพระราชทานเพลิงศพท่านองสรภานมธุรส (บ้าง-
เอ็ง) ข้าพเจ้าก็เห็นชอบด้วยตามทคณะกรรมการแนะนำ คณะกรรมการ
จึงมอบให้กรรมการแผนกจัดทำหนังสืออนุสรณ์ ซึ่งมองสรภานมธุรส
(พ้องเคียว) เป็นหัวหน้า ดำกรบทบาทด้วยคตงแต่ตรวจสอบต้นฉบับและ
ตรวจใบพิมพ์จนสำเร็จเรียบร้อย ตามความประสงค์ของคณะกรรมการ
ข้าพเจ้าก็ขออนุโมทนาสาธุการไว้ ณ ทนดวย

ขอคัดทกษณานุประทานที่เราทั้งหลาย ทั้งที่เป็นศิษยานุศิษย์ท่าน
บ้างเองก็ด ทั้งที่เป็นญาติเป็นมิตรเป็นผูกเคารพนบถอ ในท่านบ้างเองก็ด ได้
รวมกันบำเพญในครงน พร้อมทงกุศตธรรมที่ท่านบ้างเองได้บำเพญแล้ว

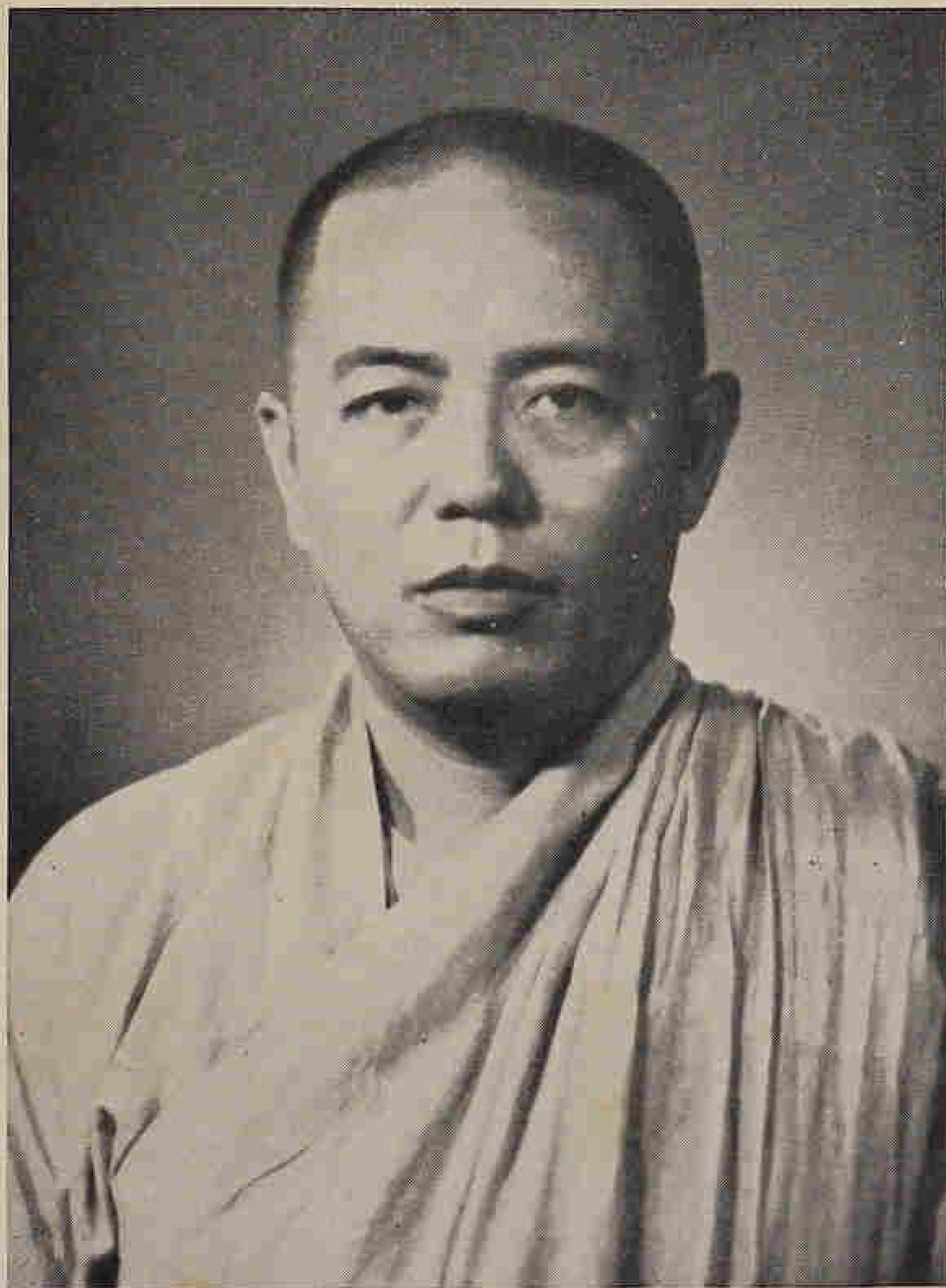
นन्दวย ข้าพเจ้าขอชกชวหนทงหงดยงตงกตยณจิต อังคุณพระศรี
รัตนตรัย ซึ่งเป็นสัรณะอันสูงสูด จงบันดาลให้กุศตกรรมทงหมคน สำเรจ
แก่ทงองสัรภณมรุต (บ้งเอ็ง) โดยคอรแก่คตวสูย และจงชวยอภยาด
คองจัญญณของทงองสัรภณมรุต (บ้งเอ็ง) ให้สัถคเสวยสันคสูชใน
สัรชวคตคตอกกาดนรนคเร เทอญ.

พระครูคณนหมสัรภณจกรย

เจ้คณระหญญฝ้ยอนหมนคกาย

วัดชัษุมคการม พระนคเร

วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๑

องสรภาณมธุรส (บ่าวเอ็ง)

ครองบริหารตามปรกติ

ฝ่ายอนันนิกาย

ช้าตะ

๒๔ มีนาคม ๒๔๔๕

มรณภาพ

๔ มีนาคม ๒๕๐๓

องสรภาณมธุรส (บ่าวเอ็ง)

ครองเครื่องยศฝ่ายอนันต์นิกาย

ในอาการพระโพธิสัตว์

ช้าคะ

๒๔ มีนาคม ๒๔๔๕

มรณภาพ

๔ มีนาคม ๒๕๐๗

ประวัติย่อ

องสรภานมธุรส (บัวเอ็ง)

อดีตเจ้าอาวาสวัดสมณานัมบริหาร (วัดญวน สะพานขาว)

ถนนลูกหลวง อำเภอคูสัด จังหวัดพระนคร

องสรภานมธุรส (บัวเอ็ง) เกิดปีมะเมีย วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ เวลา ๕.๐๐ น. อำเภอโพธิ์เซ่งหวาย จังหวัดรัฎยา ประเทศสาธารณรัฐเวียดนามใต้ บิดาชอ นายหลอ ห่อเหวียง มารดาชอ นางทัน ห่อเหวียง ได้ประกอบอาชีพทางการค้า องสรภานมธุรส (บัวเอ็ง) มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันรวม ๗ คน ชาย ๔ หญิง ๓ องสรภานมธุรสเป็นบุตรคนที่ ๖

ครั้นเมื่ออายุท่านได้ ๕ ขวบ พ.ศ. ๒๔๕๗ ท่านก็ได้บรรพชาเป็นสามเณรจำนุกอยู่ทวัดเพอกตองค้อ ประเทศสาธารณรัฐเวียดนามใต้ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๐ อายุท่านได้ ๒๓ ปี จึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุอนมิกายทวัดเพอกตองค้อ แล้วยกได้ย้ายไปจำนุกอยู่ทวัดตามบ้างค้อ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๓ อายุท่านได้ ๒๖ ปี ท่านจึงได้เดินทางเข้ามาประเทศไทยกับพระภิกษุกรีกวาง ในชั้นนั้นได้จำนุกอยู่ทวัดสมณานัมบริหาร (วัดญวน สะพานขาว) จังหวัดพระนคร ชั่วคราว แล้วยกได้ย้ายไปจำนุกอยู่ทวัดค่อนมิกายาราม บางโพ อำเภอคูสัด จังหวัดพระนคร อยู่ได้ประมาณ ๒ เดือน จึงได้

ย้ายไปพำนักอยู่ที่วัดคอกขยราชบำรุง ตตาคน้อย จังหวัดพระนคร ได้ประมาณ ๓ ปี ครั้น พ.ศ. ๒๔๗๔ ก็ได้ย้ายไปพำนักอยู่ที่วัดกุศโลดมานคร ทรอกเตาเหนือ จังหวัดพระนคร ได้ประมาณ ๓ ปี ก็ได้ย้ายไปพำนักอยู่ที่วัดมิ่งมงคลมาคม ถนนแปดงาม จังหวัดพระนคร จนเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นองอนนตสรภัญญ์ (ตำแหน่งผู้ช่วย) พ.ศ. ๒๔๘๐ ก็ได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดสังฆทานัมบริหาร (วัดญวน สะพานขาว) อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร อันเป็นวัดที่ท่านได้เคยไปพำนักอยู่ครั้งแรก ครั้นต่อมาเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ก็ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นองพจนดุนทร ตำแหน่งรองปลัดขวา ครนฉวนท ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ ก็ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นเป็นองสุคตบทธจร ตำแหน่งปลัดซ้าย เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๓ ก็ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นเป็นองสรภานมธุรส ตำแหน่งปลัดขวา ต่อมาเมื่อปลายเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗ ท่านก็ได้เริ่มอาพาธ และได้ไปพำนักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลกรุงเทพ ฯ ครร็ดเคียน ประมาณ ๒๐ วัน ก็ได้ย้ายไปพักพิงที่สถานพักพิงสังฆานิกิวาต อยู่ได้ประมาณ ๓๐ วัน ก็ได้ย้ายกลับมาวัดสังฆทานัมบริหาร (วัดญวน สะพานขาว) ได้ ๓ วัน จึงได้ไปรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช นายแพทย์ได้ตรวจปรากฏว่าท่านป่วยเป็นโรคมะเร็งในเม็ดเลือดหิต และได้มรณภาพเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ คำนวณอายุได้ ๕๘ ปี

บุตรเหคุดชาพเจ้ากบองสรภานมธุรส (บัวเอ็ง) จะได้เริ่มรู้จักคุ้นเคยกันนห ก็เนื่องได้ไปประกอบพริกงเตกหดวงร่วมกันหตายครั้ง โดย

ประกอบพชรกเด็ก ในพระที่นั่งกุศลเศียรเป็นครั้งแรก จึงได้มีการวิสาสะตั้งตั้งรกรัก
 จนเป็นที่ของอริยาศักดิ์ยศคนเป็นอนนต์ สมัยนั้นข้าพเจ้าเป็นพระอุกฉัตร
 อยู่ทวดกุศลเศียรมาคร ครอกเตาเหนือ จังหวัดพระนคร ส่วนของสรภานมธุรส
 (บ้างเอ็ง) เป็นพระอุกฉัตรอยู่ทวดอุทัยราชบำรุง ศดาคน้อย อำเภอ
 ดมพนธวงศ์ จังหวัดพระนคร แดะต่อมาข้าพเจ้าก็โดยายมาเป็นเจ้าอาวาส
 ด้านกอยู่ทวดชยภูมิการาม ตำบลจักรวรรดิ อำเภอเดิมพนธวงศ์ จังหวัด
 พระนคร ส่วนของสรภานมธุรส (บ้างเอ็ง) ก็โดยายจากทวดกุศลเศียรมาคร
 ครอกเตา จังหวัดพระนคร ไปอยู่ทวดมณฑลเศียรมาคร ถนนเปตงนาม จังหวัด
 พระนคร อันวัดมณฑลเศียรมาครนี้ ได้ตั้งอยู่ในสถานที่เกิดเคยกบวชชยภูมิ-
 การาม ทข้าพเจ้าเป็นเจ้าอาวาสอยู่ ฉะนั้น จึงเป็นโอกาสให้ข้าพเจ้าแแต่
 ของสรภานมธุรส (บ้างเอ็ง) ได้ไปมาหาสู่กันแต่เมื่อ อันความคุ้นเคยทนมคอ
 กันแต่เดิมก็สนิทสนมยิ่งช่น

กาลเวลาได้ผ่านไปจนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ องค์สรภานมธุรส (บ้างเอ็ง)
 ก็ได้รบการแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสมณานัมบริหาร (วัด
 ญอน สะพานขาว) อันเป็นวัดที่ท่านได้เข้าไปพำนักอาศัยอยู่ครั้งแรก ที่ท่าน
 ได้เข้ามาในประเทศไทย แแต่ในครั้งนั้นข้าพเจ้าก็ได้ส่งท่านไปเป็นเจ้าอาวาส
 วัดสมณานัมบริหารด้วย

อนึ่ง ความเป็นมาตยอกบชวประวัติขององค์สรภานมธุรส (บ้างเอ็ง)
 นับแต่ข้าพเจ้าเริ่มรู้จักชพบอกกันมาเป็นเวลายาวนาน ข้าพเจ้าจึงได้ทราบถึง
 อุปนิสัยจิตใจของท่านได้เป็นอย่างดี คือท่านเป็นผู้ที่มีความซุกซ่าหจริยะ
 ชยนิพนธ์เพชร มีความสนใจชอบแต่องหาศึกษาศึกษาการต่าง ๆ เมื่อท่าน

ได้ทราบว่าอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ไหน ก็พยายามไปทำความติดต่อเพื่อ
ขอศึกษาวิชาการนั้น ๆ อยู่เสมอ แต่ได้แสวงหาศึกษาต่อ ๆ ไป ในที่สุด
ท่านก็บังเกิดความรู้อุมีความสามารถในวิชาการต่าง ๆ บางแขนงได้เป็นอย่างดี
คือ เป็นคนคือ :—

๑. วิชาการทางรักษาโรคภัยไข้เจ็บ
๒. วิชาการทางให้ฤกษ์ยามในเรื่องราวต่าง ๆ
๓. วิชาการทางทำนายทายทักเหตุการณ์ร้ายดีต่าง ๆ
๔. วิชาการทางประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทั้งการมงคล และ
อวมงคล
๕. วิชาการทางปลุกเสกเครื่องรางของขลัง และทำน้ำมนต์
สิริมงคล
๖. วิชาการทางทรงเจ้าและเข้าผี
๗. วิชาการเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ และวิชาอื่น ๆ อีกหลาย
อย่าง

อันวิชาการที่ท่านมีความสนใจมากและเป็นที่ยอดปรารถนาของท่าน
นั่นก็คือ วิชาการทางด้านจิตศาสตร์ หรือวิญญาณ ได้แก่วิชาทรงเจ้าและ
วิชาเข้าผี ทั้งสองวิชานี้ของสรภานมธุรส (บ้างเอ็ง) มีความสนใจเป็นพิเศษ
ท่านเคยอธิบายให้ข้าพเจ้าฟังว่า คือ

๑. การทรงเจ้านั้น ต้องทำพิธีเจริญพระคาถาอัญเชิญเทพเจ้าต่าง ๆ
ให้เข้าไปประทับในร่างคนทรง แล้วตั้งใจแนบแนบสวดภาวนาขอให้ท่านช่วย

เหตุในการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ให้หาย ตลอดจนถามถึงเหตุการณ์
รายดีต่าง ๆ ด้วย

๒. การเขามนน คองทำพิธีเจริญพระคาถาเชิญหรือเรียกวิญญาณ
ของผู้ที่ตายไปแล้ว ให้เข้าไปตั้งประทับที่หัวนมของท่าน แล้วให้
บรรดาบุตรหลานญาติมิตรและคนทั้งหลาย ให้เพ่งพิศดูที่หัวนมของท่าน
ท่าน จนกระทั่งปรากฏเห็นเป็นรูปร่างหน้าตาของผู้ตายจำได้ และจะได้
ถามถึงเหตุการณ์รายดีต่าง ๆ ในอนาคต ส่วนรูปวิญญาณนั้น ก็จะดำแดง
ปรากฏมีอาการเคลื่อนไหว เช่นมีอาการเดินศีรษะ หรือการประหنگศีรษะ
เพื่อเป็นการแสดงตอบคำถาม

หลังจากที่ท่านได้ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสัมณานิมนบริหาร
(วัดญวน สะพานขาว) แล้วต่อมาท่านก็ได้เริ่มเผยแพร่คุณงามความดีของท่าน โดย
ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนทั้งหลาย ที่มาขอความช่วยเหลือเหตุ
ในกิจการต่าง ๆ ตามควรแก่กรณี ในชั้นต้น ๆ ก็มีผู้มาขอความช่วยเหลือ
บ้างพอสมควร ครั้นนานวันเข้าขอเลี้ยงเกียรติคุณของท่านก็ได้แพร่ขยาย
ออกไปกว้างขวาง จึงมีผู้เขามาขอความช่วยเหลือกันมากมาย จะเห็นได้
คือหลังจากท่านเริ่มอาพาธลง โดยมีผู้ทูลเกล้าขอและศิษยานุศิษย์ไป
เยี่ยมเยียนกัน โดยมีได้ชาติ เมื่อท่านได้ถึงแก่กรรมภาพลง ต่างก็ได้อ่วม
บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายกันอย่างไม่ขาดสาย คือเริ่มต้นแต่จนมรณภาพทุกวัน
จนถึง ๗ วัน แล้วต่อ ๗ วันไปจนถึง ๕๐ วัน เมื่อบรรจบ ๕๐ วัน แล้วจึงได้
เปิดศพรดกรวด ครั้นถึงกำหนดอีก ๗ วัน ก็ได้เปิดศพบำเพ็ญกุศลครั้งหนึ่ง
ทุกครั้งไปจนถึง ๑๐๐ วัน จนครบ ๑ ปี และครบ ๓ ปี แล้วก็ได้เปิดศพ
บำเพ็ญกุศลใหญ่ขึ้น โดยนายชำนาญ ยุวบูรณ์ อธิบดีกรมการปกครอง

เป็นเจ้าของภาพ หลังจากนั้นก็มีการประชุมที่จะกำหนดการพระราชทานเพลิงศพต่อไป

ตั้งแต่องค์สภาพามจรวัด เป็นเจ้าอาวาสวัดสัมณานิคมบริหาร ได้บูรณะปฏิสังขรณ์และก่อสร้างถาวรวัตถุวัดสัมณานิคมบริหาร ดังต่อไปนี้:—

พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้บูรณะปฏิสังขรณ์พระอุโบสถที่ชำรุดทรุดโทรม ค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ๑๓๕,๕๘๗.๘๓ บาท

พ.ศ. ๒๔๕๒ ได้สร้างกุฏิสองชั้นสำหรับเจ้าอาวาส ๓ หลัง ค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๔๕๓ ได้สร้างศาลาการเปรียญชั้นเดียว ๓ หลัง ค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ๕๔,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้สร้างกุฏิสงฆ์เป็นตึกเต็มไม้ ๒ ชั้น รวม ๖ ห้อง ต้นค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ๓๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้จัดการบูรณะเปิดทองพระพุทธรูปในพระอุโบสถรวม ๒๒ องค์ พร้อมด้วยประกอบพิธีเบิกพระเนตรในงานทรงน ต้นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นเงิน ๗๒,๐๐๐ บาท

ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ วัดสัมณานิคมบริหาร (วัดญวน สะพานขาว) เริ่มแต่ พ.ศ. ๒๔๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๕ รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๓๕๖,๕๘๗.๘๓ บาท

ครั้น พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้าง฼าปนสถานที่ตั้งอาาณระพร้อมกับสร้างศาลา ๒ หลังชั้นในบริเวณวัด ต้นค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

รวมทั้งสองรายการเป็นเงิน ๕๕๖,๕๘๗.๘๓ บาท

เมื่อประมวลความคามประวัติของท่าน ที่ประจักษ์แก่เราทั้งหลาย
 แล้ว จะเห็นได้ว่า องค์ภานมขุรต์ บ่าวเอ็งนี้ ได้ทรงคุณธรรมคือ
 ความเฉลียวฉลาด อดทนอดกลั้น พร้อมทั้งวงศ์าคณาญาติ ตลอดจนถิ่น
 ฐานบ้านเรือน ออกบวชอุทิศชีวิตบูชาพระพุทธศาสดาในลัทธิที่ตนมีความ
 เชื่อมความเต็มใจ ทั้งมีอุทิศหา วิริยภาพอย่างแรงกล้า ศึกษาค้นคว้า
 หาวิชาความรู้ในแขนงต่าง ๆ อย่างไม่คิดชีวิต เมื่อใดแล้วก็ได้ วิชา
 ความรู้หนังสือเกราะหี และอนุเกราะหีคนทั้งหลายไม่เดอกหน้า ทั้งไม่ได้
 คิดแก่ความเหน็ดเหนื่อย ขอแต่ให้ช่วยคนทั้งหลายได้ ก็เป็นความ
 พอใจ มีชีวิตอยู่เป็นดังร่มโพธิ์ร่มไทร ใครใคร่อาศัยร่มเงาบรรเทาร้อน
 ก็เข้าอาศัย ใครใคร่อาศัยใบอ่อนใบแก่ และตุกผล ก็เข้าอาศัย แม้
 จะถูกกระทบกระเทือนกิงก้านแต่ดาดันบ้าง ก็ยังทรงตนให้พึงพาอาศัยได้
 ตามควรแก่ความต้องการ

เมื่อท่านต้องมาจากไปเสียเช่นนั้น ก็ยอมเป็นที่ตั้งแห่งความเฉย
 ดายขาดยงนิก แต่ความตายเป็นธรรมดาของสิ่งที่เกิดเช่นเราท่านทั้ง
 หลายน ท่านบ่าวเอ็งก็อยู่ในคติ เป็นอันดีด้วยที่เจ้เป็นได้ ขอให้
 กำหนดรู้โดยทวงกัน ขอทเราทั้งหลายควรกระทำคือจงร่วมจิตร่วมใจกัน
 ประกอบกุศลกรรม แล้วแผ่ส่วนกุศลกรรมนั้น แก่ตั้งตนกายทุกหมู่เหล่า
 ดั่งเมตตาคิด ขอให้ตั้งตนกายทั้งหลายเหล่านั้น จงอย่ามเฉยอย่ามภยแก่กัน
 จงอยู่เย็นเป็นสุขโดยทวงกัน และขอเทพยเจาผู้ศักดิ์สิทธิ์จงช่วยเป็นที่พวยพยาน
 ช่วยนำส่วนกุศลกรรมที่เราทงหาได้บำเพ็ญเพื่อบูชาท่านบ่าวเอ็งนี้ ไป

[๑๒]

ถวายท่านบ้างเองด้วย และขอวิญญานของท่านบ้างเองจงรับกุศลกกรรมน
เพื่ออนุเคราะห์ และส่งเคราะห์สัตว์ต่อไป จนกว่าจะเข้าสู่แดนดีชาวคณ
เทอญ.

พระครูคณาภิรมย์สมณาจารย์
เจ้าคณะใหญ่ฝ่ายอนัมนิกาย

วัดชัยภักดิ์ธรรม พระนคร

วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑

คำไว้อาลัย

แด่

หลวงพ่อบ่าวเอ็ง

(องสรภานมธุรส)

กระผมเคารพหลวงพ่อบ่าวเอ็ง นับตั้งแต่แรกพบจนกระทั่งหลวงพ่อบ่าวเอ็งได้มรณะ
ไป หลวงพ่อบ่าวเอ็งเป็นผู้ที่สนใจในปัญหาที่ว่า วิญญาณมีจริงหรือไม่? หลวง
พ่อบ่าวเอ็งได้ใช้ความเพียรพยายามที่จะพิสูจน์ว่า วิญญาณเป็นสิ่งที่มีจริง ได้
เคยสอนไว้ว่า ตามคติในพระพุทธศาสนาถือว่า วิญญาณมีจริง คนเรา
ตายไปวิญญาณจะออกจากร่าง แล้วเหวี่ยงเวียนเกิดเวียนตายต่อไปอยู่
เรื่อย ๆ ตามที่เรียกกันว่าเวียนว่ายตายเกิด เวลาเกิดก็จะได้สภาพและ
สภาวะดีเลวต่าง ๆ สุดแต่ว่าในอดีตเคยกระทำไว้ดีหรือเลวอย่างไร เป็น
ไปตามหลักคติที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และหมุนเวียนต่อไปเช่น
นี้ไม่มีที่สิ้นสุด อย่างที่เรียกว่าวัฏสงสาร หลวงพ่อบ่าวเอ็งเคยตักเตือนว่า ให้หมั่น
ระมัดระวังเว้นสร้างกรรมชั่ว และให้หมั่นสร้างกรรมดี ทำบุญทำทานทำ
การกุศลอยู่เนือง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลให้ตัวได้รับผลดีทั้งปัจจุบันและอนาคต
ตรงกับหลักที่ว่า กรรมลิขิต และให้รูซึ้งว่าตัวของเราเอง ย่อมเป็นผู้
ลิขิตชะตาชีวิตของตนเองได้

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะพิสูจน์ว่า วิญญาณมีจริง หลวงพ่อบ่าวเอ็ง
ได้เพียรพยายามพิสูจน์ด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ อาทิ เช่น เชิญเทพเจ้าเข้า
ประทับร่างทรงให้ดูไฟ เชิญเทพเจ้าเข้าทรงให้ช่วยแนะนำการรักษารักษาโรค

เจ็บไขได้ป่วย เชิญเทพเจ้าเข้าทรงมาบอกเล่าถึงหน้าคึกษาคนควา เพอรอบ
 รวมทำเป็นหนังสือแจกจ่ายเผยแพร่ความรู้ เชิญเทพเจ้าเข้าทรงให้ช่วยแนะ
 นำแก้ไขอุปสรรคขัดข้องของลูกศิษย์หลวงพ่อและเชิญเทพเจ้าให้มาปรากฏ
 รูปลักษณะของเทพเจ้า ที่หน้าหน้าผากหน้ามือของหลวงพ่อให้ช่างเขียน ๆ
 ภาพลักษณะของเทพเจ้าของคนใจดวงสร้างเป็นปฏิมากรโดยหล่อรูปเททอง
 ใจเป็นลักษณะพยาน (ขณะนั้นจะชมได้ ในพระอุโบสถวัดญาณ ธารพานขาว ซึ่ง
 หลวงพ่อได้สร้างรูปปฏิมากรของท่านบรมครูแพทยชวกโกมารภักดิ์ และ
 ส้มเตี๊ยะท่าอมหาพรหมสี่หมูปกติใจ) และหลวงพ่อยังได้เชิญวิญญาณของคน
 ที่ตายแต่จะมาเข้าทรงให้ได้พูดสนทนากับญาติของผู้ตาย และได้ทำการ
 อัญเชิญพระภูมิเจ้าที่เข้าทรงตามบ้านของลูกศิษย์ ให้ได้สนทนาปราศรัย
 กับครอบครัวของลูกศิษย์ กรรมวิธต่าง ๆ ที่ถาดมาเดอน ได้มีลูกศิษย์
 ที่ได้เห็นประตบการณ์ และได้เกิดพยานหลักฐานทางเอกถารใจ ให้เป็นที่
 ประจักษ์กันมากมาย

ส่วนในด้านการทำบุญทำทานการกุศล หลวงพ่อก็ได้เป็นผู้นำลูก
 ศิษย์และผู้มีจิตร่วมศรัทธาให้รวมมือกันทำอยู่เนือง ๆ เช่น เวลาถึงงานทอด
 กฐิน งานก่อสร้าง งานบูรณะตามวัดต่าง ๆ รวมทั้งวัดญาณ ธารพานขาว
 หลวงพ่อมรณะไปแล้วก็ยังคงเหลือเงินไว้ให้เป็นทุนทรัพย์เพื่อจัดสร้าง โอบสถ
 ใหม่แทนโอบสถเก่าของวัดญาณ ธารพานขาว ซึ่งในไม่ช้าก็คงจะได้เห็นกัน
 ออกอย่างหนึ่ง

ชีวิตในบั้นปลายของหลวงพ่อ นั้น ท่านได้ไปเป็นหัวหน้าคณะบูรณะ
 พระธาตุคุดอยคอง ซึ่งตั้งอยู่บนยอดเขาคุดอยคอง จังหวัดเชียงราย ร่วมกับ

ท่านนายพลเอก ประภาส จารุเสถียร คุณชำนาญ ยุงบูรณ์ คุณชูสง่า
ไชยพันธ์ คุณวิเชียร จีรพาหุ คุณบุญช่วย มาประเสริฐ คุณทองคำ
อินทรกูต คุณนายเข้มทอง โอสถาพันธ์ พร้อมกับผู้ครุฑธานับเรือนหมื่น
โดยได้ทำการบูรณะพระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์พระสัมมา
สัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นปฐมเจดีย์ของเขตแดนนาไทย และได้สร้างพระวิหาร
ใหญ่ บรรจุพระพุทธรูปปางประทานพร และรูปปฏิมากรของพระพุทธรูปปาง
องค์พระมหากษัตริย์เจ้า กับองค์พระอานนทมหาเถรเจ้า พร้อมทั้งได้
สร้างทางรถยนต์กว้าง ๘ เมตร ยาว ๓๖ กิโลเมตร จากเชิงคอกยดงขึ้นไป
สู่ที่ตั้งองค์พระเจดีย์พระธาตุคอกยดง เพื่อยังความสะดวกแก่ผู้ที่จะขึ้น
ไปนมัสการโดยทั่วกัน นับได้ว่าหลวงพ่อดีสร้างมรดกเอาไว้ให้เป็น
อนุสรณ์สำคัญในพระพุทธศาสนา และควรถือเป็นของคู่บ้านควรเมืองเป็น
ศรีสง่าแก่ประเทศไทย และชาวพุทธศาสนิกชนสืบไปภายภาคหน้า

เมื่อหลวงพ่อดีเดินทางกลับจากจังหวัดเชียงรายครั้งสุดท้าย หลวง
พ่อดีท่านก็เริ่มอาพาธ และอยู่ต่อมาราว ๒ เดือน หลวงพ่อดีก็เกิดมรณะ
กรรมมรุตกตัญญูใจมากในการจากไปของหลวงพ่อดี จึงขออาราธนาคุณพระ
ศรีรัตนตรัยช่วยดลบันดาลให้หลวงพ่อดีได้ไปสู่สุคติสัมปรายภพ มีพระ
นิพพานเป็นที่หมายสัมมังมโนรลปรารธนา เทอญ.

ร.ต. ฐ. ตูจินดา

๒๘/๗๗ ตลาตท่าเรือคลองเตย พระนคร

๓ เม.ย. ๒๕๓๓

กึ่งพงศาวดารภูวนแผ่นดินหนาน

เรื่อง

พ้ามกังกุกฟา

ในสมัยเมื่อครั้งแผ่นดินหนาน ยุคพระเจ้าจางกอก กษัตริย์ครอง
เมืองเคื่องอาน ซึ่งเป็นเมืองหลวง พระองค์ประกอบด้วยบุญญาธิการ ตั้ง
อยู่ในทิศพิชราชธรรม พร้อมด้วยขุนนางไฟเงาะ (ฝ่ายทหาร) ไฟฉวน
(ฝ่ายพลเรือน) บริบูรณ์ล้นครบตำแหน่งหน้าที่แต่งตั้งไปโดยขุนนาง
คองถัน (คองฉิน) ซึ่งยกกันประกอบกิจการทั้งหลายแห่งของพระองค์เป็นท
เรยบรอย พลเมืองทั้งหลายได้รับคความร่มเย็นเป็นสุขทั่วหน้า ฝนฟ้าตก
ต้องตามฤดูกาล การทำนาปลูกพืชผลชาวปลถอาหารบริบูรณ์ ปราศจากโจร
ผู้ร้ายทจรมาเบียดเบียน ให้บ้านเมืองเกิดจลจล สงบ โดยบุญญาบารมของ
พระองค์ ครั้นต่อมาพระชนมของพระองค์ดำเนินเข้าสู่เขตชรา พลกขุนนาง
คองถันมเหสีน้อยลง เพราะตายไปเสียบ้าง ทูลตักตลบไปอยู่บ้านเดิมบ้าง
แต่ชราตงบ้าง คองฉินจึงได้บังเกิดมพอกขุนนางนั้นถัน (กึ่งฉิน) ก่อการ
กำเริบขุ่นเป็นลำดับ ทำให้พลกขุนนางคองถันเกิดปั่นป่วน บังเกิดชาวยาก
หมากแพง โจรผู้ร้ายจึงชุกชุม และประชาราษฎร์ได้รับความเดือดร้อน
เป็นอันมาก

ครั้งนั้นมขุนนางคนหนึ่ง เป็นขุนนางตำแหน่งโตทนต์อคู ค่อมหา
อุปราชผู้สำเร็จราชการแผ่นดินของพระเจ้าจางกอก แซ่พาม ขอมนจัน

พระเจ้าวานกอกทรงมอบพามมณจนยงนิก โดยเหตุว่าพามมณจนยงนิกเป็น
 คนที่ซื่อสัตย์ดีจืดคอแผ่นดินและเจ้านายของคนมณฑลยากที่จะหาผู้เต็มมือได้
 ทรงเป็นคนไม่เห็นแก่ตาถัดถักการของคนทงปวง ซึ่งจะนำมาให้เป็นของขงขญ
 หรือจะไปเที่ยวชมชูเอาตามอำเภอใจเป็นไม่มี เหตุนี้เองจึงกระทำให้พาม
 มณจนเป็นผู้ออกคดขดสัน ไม่มิ่งมีเหมือนขุนนางนันทน์ และในกาลครั้ง
 เดียวกัน มีขุนนางออกผู้หนึ่งแซ่โต ชื่อ เป็นขุนนางตำแหน่งตั้งกาก มีใจ
 โดดไม่เที่ยงตรง มิได้มีความซื่อสัตย์ต่อพระเจ้าแผ่นดินแม่แต่เด็กน้อย
 เห็นแก่ตาถัดถักการของบุคคลผู้ที่จะนำมาให้ หรือไปเที่ยวชมชูเอามาเป็น
 ประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น ครั้นต่อมาเห็นว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงมีความรัก
 ใคร่เชอถอยแคล้อยค่าของมณจนมหาอุปราช ก็ใหม่ใจริษยาคิดจะกำจัด
 พามมณจนอยู่เต็มมือ วันหนึ่งพระเจ้าวานกอกเสด็จออกจากราชการ พอก
 ขุนนางเฝ้าเฝ้าอยู่พร้อมมุต แต่พามมณจนมิได้มาเฝ้าในฉันทนั้น โด่งเห็น
 โด่งจึงกราบทูลแด่พระเจ้าแผ่นดิน หาคความว่ามณจนเป็นคนทรยศ คิด
 ชานจะเกิดยกกล่อมราษฎรให้เป็นนาหนึ่งใจเดียวกัน ครั้นตั้งมีความปรารถนา
 แลดูภายหลังจะแย่งชิงราชสมบัติตั้งครองชนเป็นพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้า
 วานกอกมิได้ทรงใคร่ครองประการใดก็มีนพระทัยเสียทีเดียว และไม่ทรง
 ใดตั้งจะให้ใดคความจริงเสียก่อน ลงเนื้อเชอถอยแคล้อยค่าโด่งว่า มณจนคงจะ
 เป็นชบถจริง แต่ยังไม่มิ่งเห็นเหตุตถิ่งใดที่จะส่งโทษมณจนได้ จึงต้องขบขยง
 พระทัยไว้ก่อน วันหนึ่งมณจนมิได้เข้ามาเฝ้า เพราะไปให้เจ้าทศาตทาย
 เมือง โด่งก็เสยกกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินชนออกว่า วันนทานมหาอุปราชได้
 ออกไปเสยงทายทศาตเจ้าเทียนเคย เพื่อจะคิดอ่านตั้งมือแย่งเอาพระราช
 สมบัติ พระเจ้าวานกอกได้ทรงฟังกคกพระทัยจึงรับสั่งตามโด่งว่า เราจะ

ทำประการใดก็จริงจะบ่องกนเม ให้มันจันทำอันตรายเราไต่เต่า ไตงจิงกราบ
 ทูลจาขอพระองค์จงรับสั่งให้คนไปรับเอาบ้านช่องของของมันจันเดี่ยว ในฉนวนเขต
 แดงขับไต่ ให้มันจันออกเดี่ยวจากตำแหน่งมหาอุปราช อันสดมมันจันไม่มียศ
 แดงคนทงปองกัจะหมตความบ่ถือ พระเจ้าวานกอกไตทรงฟังมิได้ไต่
 ครอบงำทรงเห็นชอบด้วย จึงมีรับสั่งให้ ไตงคุมทหารไปจัดการบริบทพย
 ด้มบดบ้านช่องของมันจันเดี่ยวให้ด้นแข็ง ทงคนใช้หญิงชายก็ให้เก็บเอามา
 เป็นคนทวดง เท็ดอแต่มันจันต้องคนฉวเมียจงขับไต่ให้ไปอยู่เดี่ยวทนอกเมือง
 ไตงไต่ยนรับสั่งตงนนักคิดใจ ด้วยด้มความคิดของคัจทคิดไว้ รับคุมทหาร
 บินวดด้ามพันตรงไปบ้านมันจัน โดยเร็ว พอถึงก็คุมทหารเข้าตอมบ้านไว้
 ด้วนคัจตรงเข้าไปในบ้าน คนใช้ของมันจันเห็นตงนคัจทใจรับวิ่งเข้าไป
 บอกนางงอกพูเยนภรรยา มันจันทันท นางงอกพูเยนไต่ฟังกริบเดนออกมา
 ้างนอกแด้งถาม ไตงจา ข้าพเจ้ามความผิดด้งไต่ท่านจิงคุมทหารมาตอม
 บ้านของข้าพเจ้าใจเซนน ไตงไต่ฟังกหังเราะแด้งตอบจา ด้ามของท่าน
 เป็นคนชบถ เดิมพระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งให้ตงโทษถึงแก่ประหารชีวิต แต่
 ข้าพเจ้ามความด้งสารจิงทตขอโทษใจไม่ไห้ประหารชีวิต ขอท่านจงรับ
 หตบหนออกจากบ้านไปเดี่ยวเดยฉนวนเขต ขนชยู่ซาประเดยอพดกเพชฌฆาต
 มาถึงจะตองตายเดี่ยวเปด้่า ๆ นางงอกพูเยนไต่ฟังกคคใจร้องไห้เศร่าไต่ก
 เป็นอนมาก จึงพูดว่าข้าพเจ้ามความชอบใจท่านนัก แต่ข้าพเจ้าอยาก
 ทรายวแฉตานด้ามของข้าพเจ้าอยู่ทไหน ถ้าด้ามข้าพเจ้าถูกลงโทษ ข้าพเจ้า
 กจะยอมตายไม่ชออยู่เป็นคณเตย ไตงคอบจาแฉตานด้ามของท่านยงอยู่ท
 ศ้าตจาดเตยนเดย ท่านจงรับหนไปหาเขาเถ็ด แดงบอกไห้รับหนไปเดี่ยว
 โดยเร็วคด้วย ข้าพเจ้าจะชวยบ่องกนใจทางนพอไม่ไห้เขาคามจับไต่ นาง

งอกพวยเอนโตฟังก์เป็นอันจโนใจกำับตาโค้ง เดินร้องให้ออกจากบ้าน โด้ง
เห็นดงนกกมความยินดีเป็นอันมาก จึงให้คนเอากุญแจได้บ้านมันจันเดียว
แล้วคุมทหารทำเหมือนนักบ้จะไปตามจับตัวมันจันต่อไป

ฝ่ายพ้ามมันจันให้ว้าจวแฉวกมอเทียวเดินชมรูปภาพในศาลาเพดินอยู่
จนจวนเย็นจึงเดินออกมานอกศาลาจะชนคานหามกตบบ้าน ขณะนั้นแต่ไป
เห็นนางงอกพวยเอนภรรยาเดินร้องไห้เข้ามาหากตอกใจ จึงถามว่าเหตุใดเจ้า
จึงไต่ทบานเดินร้องไห้มาแต่ศาลาพงเสนน ทบานมเหตุตั้งใดเกิดชนหรือ
นางงอกพวยเอนร้องไห้พลางเล่าความให้ฟังทุกประการ พ้ามมันจันโตฟังก์
ตอกใจ และมีคความโกรธแค้นเป็นอันมาก จึงพูดกับภรรยาว่า เจ้าอย่า
ตอกใจเลย เราจะเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินในเดยอน เพื่อทูลตามดูให้รู้เรื่อง
อยู่ดี ๆ จะมาหากความชวร้ายมาบ้ายให้เราอย่างไรได้ นางงอกพวยเอนตอกใจ
เขายดชายแต่อด้ามใจแฉวกพูดว่า ท่านอย่าไปเลย ข้าพเจ้าเห็นว่าถึงท่าน
จะเข้าไปเฝ้าทูลคัดคานก็ไม่เป็นประโยชน์เลยแล้ว บางทีพลาดพลงจะคอง
พากันตายลงไปอีกเปต่า ๆ และจะ ให้พวกนบนถนพากันดูหมิ่นหัวเราะเยาะ
เราได้ เมื่อถึงคราวเคราะห์แฉวกกมหนักตบไปอยู่บ้านเดิมของเราคกฉว
คำโบราณท่านย่อมกล่าวใจว่า อนันันไม่ใหญ่เมื่อถูกโค่นคนตงแฉฉ กฉว
จงออกชนใหม่หนยากนุก พ้ามมันจันโตฟังก์ภรรยาพูดเสนนนุกเห็นชอบด้วย
จึงพูดกับคนใช้ทห้ามคานหามนนวว่า เจ้าทงปวงจงพากันกตบไปบ้านชอง
ชองเจ้าเถด ชนเราต้องคนผฉวเมยมกรรม ถูกรบบ้านชองฉนเนอประคาคฉว
จะพาพวกเจ้าไปให้ใครบคความลำบากคฉวเราฉนไม่คฉว คนใช้ทงปวงได้
ฟังก์นาคาไหต มีคความส่งสารนายชองคฉวเป็นทขง ครนจะคิตคานนายไป
คฉวรบใช้คฉวกตฉวคฉวอาหารคฉว เพราะพ้ามมันจันไม่คฉวเงินทฉวคฉว

พ้ามกุง กุกฟา

คัดมาด้วยเลย จึงจำใจข้ามบาทพากันกลับไปยังบ้านช่องของตัว พ้าม
 มนจนต้องคนผอมเมฆก้อออกเดินทาง ตั้งใจจะกลับไปยังภูมิตำเนาเดิมของตัว
 แต่เวลานั้นเป็นเวลาจวนค่ำอยู่แต่ หาทพกกยงไม่ได้มดยนร์ ๆ รอ ๆ อยู่
 ขณะนั้นโดยนเสียงทหาร ให้องกกกของมาซางหงงกตกใจ นางงอกพุกเยน
 ลุคมือดำมีให้รีบหนีไปโดยเร็ว ด้วยดำคัญว่าทหารพวกนั้นตามมาจับตัว
 พ้ามมนจนนั้นแม้เป็นคนมีนิสัยไม่มีความสะตุงตกใจกลัวง่าย ๆ ก็จริง แต่
 เมื่อเห็นภรรยากระทำกรยาคนเค่นตงหนักทำให้ใจคนหายไปด้วย ต้องคน
 ผอมเมฆจึงพากันรีบหนีไปอย่างไม่คิดชดค คดอดคินมิได้พักนอนจนเวลา
 ตีว่างถึงตำบลแห่งหนึ่ง เหลียวหลังไปดูไม่เห็นมีใครตามมากมีความยินดี
 จึงพากันหยุดตรงเขานางพุกอยู่โคนไม้ใหญ่ ให้รู้สึกมีความหิวโหยเห็นอย
 อ่อนเป็นกำลัง คอยมได้รบประทานอาหารแตรมิไดนอนเลยจนตงอดคน
 อากาศหรือกหนางจนต้นธรรทานแทงจะเป็นเห็นขตาย ต้องคนผอมเมฆต่าง
 เขากอดคอกันร้องไห้ ครนค้อยคตลายความไค้กตงได้บ้างแล้ว นางงอก
 พุกเยนจึงพูดจาปดอบโยนสำมิว่า เราหาควรจะต้องมานั่งเค้เราไค้กถึงความ
 ทุกขยากของเราตงนไม่ นึกเดี่ยวว่าชาติปางก่อนเราได้สร้างเคเรได้ ชาติ
 พ้าแต่ละคนจึงบนคตให้เราต้องมารับแตรกรรมอนน เราหรือกไม่ไค้กน
 ะไรเลยตงอดเย็นวานจนบ้านน เงินทองก็ไมมคตคตมาจนตักเกิดเคยง ท่าน
 จึงเอาเงินบักถมของข้าพเจ้าไปขายเขาเอาเงินมาซื้ออาหารเคค จะไค้กน
 พอนแก่หิวแตรงค้อยเดินทางค่อไป พ้ามมนจนได้พังกนาคาไค้กคตงด้า
 ภรรยาเป็นอนมาก แดแตรกนกชนไค้กนไค้กเอาเงินคตคตมาสบคตตง
 ตั้งใจจะออกคานามนรูปเทยนให้กับคนเฝ้าคต ก็พอจะเป็นเสบียงไปได้อีก
 หตายวัน ให้มีความคใจเป็นอนมาก รับบอกแก่ภรรยาว่า เจ้าอย่าจคก

เถย เณรของเรามคตคตมาบ้างพอจะช้ออาหารกนกันไปได้อกหลายมือ
 นางงอกพูเยนไตฟงกคอยคตายใจ ถูกชนพากนเดินไปหาชอกนตามโรง
 เตยม พออมแดงกออกเดินทางค่อไปอกหลายจนจถึงเมืองคองชัว ซึ่ง
 เป็นบ้านเมืองเดิม อนบ้านเดิมของพามมัจจนนหยงมคน ไชชายหญิงชุก
 หลายคน เมื่อพอกคน ไชเห็นหนานายทงต้องชบชคแลรมาแต่ตาฟงเซนน
 กคกใจ ครนตามไถไคความคตคตแดงคางกมคความตั้งสำรนายทงต้องของ
 คตเป็นอนมาก คตแต่พามมัจจนนผอเมยไคมาอยุงบ้านเดิมกคอยมคความตั้ง
 ชนบ้าง ให้คนไชทำไร่ไถนามากนไปตามแกน แลคด้วยเวรกรรมของพาม
 มัจจนนผอเมยงไม่ตั้งค กบงเฮยให้ชาต่าชายหญิงตมตายตงหลายคน
 ทहतบนไปเดี่ยวกมบาง จนภายหลังพามมัจจนนไม่มคน ไชเหลคอยู่ตั้งคน
 เดยง พามมัจจนนผอเมยไครับคความถายากเป็นอนมาก เรอกตั้งนไว้ในา
 กจ่านาจารย์องจนหมตตั้ง คกตงเห็นอเวอนหลังเดยงพอเป็นทอาศัยเทานน
 พามมัจจนนจึงปรารภกับภรรยาว่า ฉาด่นาของเราช่างร้ายกาจจริงหนอ อย
 คตขกนมาแต่หนุมจนแก่ จะหาบุตรตั้งคนเดยงพอจะตั้งบุตรกุดแต่ได้ฝากผี
 ฝากไชกเมไค มีหน้าชาถูกลอตมาเป็นไพรไครับคความอคคคตคตั้งนแต่
 อบฮายแก่คนทงปองเป็นทยง ค่อไปเราคจจะถอกตั้งกนเจเพชชอบบุตรตั้ง
 คนหนึ่งจะไคตั้งบุตรกุดของเราไปภายหน้า การยากการจนนเราหากจ
 อดคทุกชวอนไม่ อดตั้งให้เอาแรงเรารบจางเขาเอาเงินมาชอกนกแต่กน
 นางงอกพูเยนไตฟงคงนนคเห็นชอบคยง ตั้งแต่นนนี้มาตั้งองคนผอเมยก็
 กนเจมไคมาตั้งคคคชอกคเดยง ถึงเวตาเซาแต่คากอชชฐานชอบบุตรค
 เทพยคาค่าคินเป็นนิจ คำอชชฐานของคทงตั้งนไครอนไปถงเทยนคน
 ซึ่งเป็นเจ้าอยุนชนฟ้า ตั้งคตั้งอทพยเนคคเห็นพามมัจจนนผอเมยคกกระทำ

ตาบากมพระทยเจทนาเป็นอนมาก จึงครัดแกเคยนองกับเทพคาทงปวง
 ว่า เรามความดังสำรพามมนจนต้องคนผอมเมยขงนก อยากจะให้เทพบุตร
 ดงไปจตุคตงคทหนง เพอจะได้อบครกุตแซพามค่อไป ทานทงปวงขงจะ
 เห็นเป็นปรการใดหรือ เคยนองโดยนรบสงคองนจนจกราบทลว่า ซึ่ง
 พระองคมเทวบุญชามานการกเป็นทตมคองแเลอ ซาพเจากเห็นแต่เทพคา
 บคเคยนองคทหนงเทานน ที่เป็นผลออเบกซาแเดมน้อยไผยุติธรรมขงนก
 แดทงขงนกรวมอยุขาง คอวทพระองคจะทรงบัญญัติให้จตุคตงไปปฏิสนธิ
 ในครรภขงนางงอกพยูเิน แม้นเคบโคไปซ้างหน้าจะเป็นคนทมีบุญจาดंना
 มาก เทยนคนใดทงพงคองนกรมพระทยได้มน่งเป็นอนมาก พอเวดาดอง
 ยามเศษกครัดรบสง ให้หาเทพคาบคเคยนเข้ามาเฝ้า พดางมเทวบุญชา
 ครัดว่า ทานจตงไปเกิดในครรภขงนางงอกพยูเินเคค แต่ต้องทนคอง
 เวทนาอยู่ในครรคขงนางงอกพยูเินด่ามปีจึงจะครบกำหนดคคคคคค บคเคยน
 รบเทวบุญชาแเดกนงอยู่ตรงหน้าเทพบุตรเคยนอง เทยนคนจึงเอาไม้
 กายสัทธขาง โคนชลูกบคเคยน ขณะนรกายขงเทพบุตรบคเคยนก
 อนครรภจตุคตงไปสู่อครรภขงนางงอกพยูเินทหนท ในคณนพพนางงอก
 พยูเินเ็นว่าได้กนปลาทองขงมีศรขงเป็นนงกรเขาไปคทหนง พอขงนเขา
 กคกใจคณ ตุคขงนดางหน้าดางตาแเลจแเดกเดาคความฝนให้สำมพงทุก
 ปรการ พ้ามมนจนได้พงกมคความยนิค จึงว่าความฝนขงเจาครงนเป็น
 ศุภมกคดขงนก คองจะโคบุตรเป็นชวยทมตคบัญญัติเป็นมนคอง แดค่อไป
 ภายหน้าบุตรขงเราจรมบุญจาดंनाมาก นางงอกพยูเินได้พงกคใจ คอง
 แดจนพพนางกรูตคจวาคคองนางมครรภ ต้องคนผอมเมยพาทนมคความ
 ยนิคเป็นอนมาก พ้ามมนจนกคุดสำหไปเทยจรบจางเขาซคคณถางหน้า

พอได้เงินมาซื้ออาหารกินกนหนว่ ๆ เมีย ๆ ไปวันหนึ่ง ๆ ค่อม่าไม่ซำพำม
 มนจนได้รบความเห่นอยยาก เพราะออกแรงทำกรงานเกินกำลังหนกเขาก
 ตมเจ็บตง นางงอกพยูเณมความวตคแแต่ส่งดำรสำมยงนถ นางจึงไปรบ
 จ้างเขาทำงานแทนสำม เพือเอาเงินนไปซอยาแแต่อาหารมาปฏิบคสำม
 ทุก ๆ วัน วันหนึ่งพำมมนจนรู้ตคควำคนเห่นจะไม่รอดแแต่ จึงเรียก
 ภรรยาเขำมำตงต่อนวำ ชวคเรำเห่นจะไม่รอดหนว่นนไปไต่แแต่ จะต้อง
 ตำเจำไปต้เมืองผ เจำอยู่ชางหลังจงออกดำหรัภษำครรภเวให้คเถค หำก
 คตคบคกรออกมำเป็นชำยจะไต่ลยคระกุดของเรำค่อไป ทงจะไต่เป็นทพง
 ของเจำค่อไปภำยหนำคถย เรำซอซอบใจเจำเป็นอนมำกทไต่ยุคสำห
 ปฏิบคเรำค่อมไต่เห่นแแต่ความเห่นคเห่นอย แแต่เรำไม่มีเวตำทจะทดแทน
 คุณเจำแแต่ในชำคณ ซอเจำย่ำถอโทษโกรรชเรำแแต่ นางงอกพยูเณมไต่
 พงกใจหำย ร้องให้พตางพุดกบสำมวำ ทำนอย่ำเพงคคอะไรให้จุ่นไป
 นกเถย ออกดำหตงตงใจให้คแแต่กนยำเขำเถค ก็คงจะหำยไต่ ถึงยำก
 จนอย่ำงไรซำพเจำคก็คงจะออกสำหไปหำมำให้ทำนกนให้จงไต่ ถ้าทำนคำย
 ตงไปในเวตำนแแต่ ซำพเจำจะเอำเงินทไหนดมำซอโลงไต่ทำนเต่ำ พุด
 พตางร้องให้รำพนไปค่าง ๆ พำมมนจนไต่พงกรู้ตคตลคใจแแต่เสี่ยใจ
 เป็นอนมำก กระทำให้โรคกำเรบหนกชนกเถยชำคใจคำย นางงอกพยูเณม
 เห่นสำมเงยบแแต่ยงไปกจยชพจรค ครนรู้วำสำมคำย กมคความเสี่ยใจ
 ร้องให้เศรำไค้กเป็นอนมำก กอดคคพสำมเวพตางพุดวำ ทำนมำหน
 ซำพเจำไปแแต่แแต่ ค่อไปซำพเจำจะณหนำไปพงไครเต่ำ จงมำพำ
 เขำซำพเจำไปคถยเถค นางงอกพยูเณมร้องให้รำพนไปค่าง ๆ จนลยตง
 พวกรชำวบำน โถดคยงไคยนเสี่ยงนงอกพยูเณมร้องให้กมคความตงตย จึง

พากันมาดู และถามว่ามีเรื่องราวอะไรเกิดขึ้นหรือ นางจิ้งอกพูเขียน
 ร้องให้พลงตอบว่าสามีของข้าพเจ้าอยู่หลัง ๆ ก็มาตายจากข้าพเจ้าไป
 ข้าพเจ้าเป็นคนยากจนมรดกจะหันหน้าไปพึ่งใครต่อไป และไม่รู้จะ
 ได้เงินที่ไหนมาซื้อโลงใส่ศพสามีข้าพเจ้า ชาวบ้านเหล่านั้นได้ฟังก็
 พากันมีความสงสาร จึงพูดกับนางจิ้งอกพูเขียนว่าท่านอย่าร้องไห้เศร้าโศก
 ไปนักเลย ข้าพเจ้าจะช่วยกันเรียรายออกเงินซื้อโลงมาใส่ศพให้ นาง
 จิ้งอกพูเขียน ได้ฟังดังนั้น ก็คุกเข่าลง แสดงความขอบคุณ พวกชาวบ้าน
 เหล่านั้นเป็นอันมาก คนเหล่านั้นพากันช่วยพยุงนางจิ้งอกพูเขียนให้ลุก
 ขึ้น แล้วพูดว่าท่านอย่ากระทำเช่นนั้นเลย พวกข้าพเจ้าเคยได้รับความ
 อุดหนุนจากท่านมาแต่ก่อน เวลานี้ท่านยากจนลง พวกข้าพเจ้าก็ต้อง
 อุดหนุนกันให้เต็มที่เต็มกำลัง พูดแล้วก็พากันกลับไปเอาเงินมารวม
 รวมกันซื้อโลงมาใส่ศพพ่อกงฟาหมิ่นจิ้น และช่วยนางจิ้งอกพูเขียนหาศพ
 พ่อกงฟาหมิ่นจิ้นไปฝังเสียตามธรรมเนียม แล้วยังได้ให้เงินแก่นางจิ้งอกพูเขียน
 ไว้ใช้สอยต่อไปอีกคนละตำลึง นางจิ้งอกพูเขียนรู้สึกมีความขอบคุณ
 คนเหล่านั้นเป็นที่ยิ่ง ตั้งแต่นั้นมานางจิ้งอกพูเขียนก็ค่อยมีความสุขขึ้น
 มิได้รับความอดอยากดุจก่อน ๆ ด้วยพวกชาวบ้าน ใกล้เรือนเคียง
 คอยเอาใจใส่อุดหนุนนางอยู่เสมอ ครั้นครมภ์ครบกำหนดสิบเดือน
 ก็มีได้คลอด นางจิ้งอกพูเขียนให้มีความสงสัยเป็นอันมาก สำคัญว่า
 ตัวจะเป็นโรคอะไรในท้องดอกกระมัง ต่อมาอีกปีหนึ่งก็แล้วสองปี
 ก็แล้วก็ยังมีได้คลอด จนเวลาล่วงเลยมาเกือบสามปีนางจิ้งอกพูเขียนก็
 ทวีความวิตกยิ่งขึ้น จึงพูดกับบุตรในครรภ์ของตัวว่า ถ้าเจ้าขึ้นอยู่
 ในท้องของมารดาช้านานเช่นนี้แล้ว มารดาจะได้รับความลำบาก

หาน้อยไม่ เงินทองที่มารดาขอทานเขามาได้นั้น มารดาได้เก็บเล็ก
 ผสมน้อยเอาฝังซ่อนไว้ที่ใต้เสาเรือนถึงห้าห้องเศษแล้ว เอาไว้ใช้
 สอยในการที่จะคลอดเจ้า เจ้าอย่าทรมานมารดานักเลย จงออกมา
 จากครรภ์เถิด มารดาอยากเห็นหน้าเจ้าสักว่าจะเป็นหญิงหรือชาย
 นางจึงอกพูเป็นพูดปลางรำพันถึงความทุกข์ยากของตัวต่าง ๆ ครั้น
 กำลังนางจึงอกพูเป็นนอนหลับก็ฝันถึงพ่อกงมีเงินสามมีมาบอกว่า บุตร
 ของเจ้าในครรภ์นั้นครบกำหนดสามปีเต็ม ๆ จึงจะคลอด เจ้าอย่ามี
 ความวิตกทุกข์ร้อนไปนักเลย มิได้เป็นโรคอะไรทั้งเจ้าก็คลอด กง
 ออกสำหรับรักษาครรภ์ไว้ให้เถิด ด้วยบุตรของเราคนนี้มีบุญยิ่งนัก
 จึงต้องครรภ์ชานานผิดกว่าเขาทั้งหลาย นางจึงอกพูเป็นตกใจตื่นขึ้นนึกถึง
 ความฝันแล้ว ใจหายวาบปลางร้องไห้คิดถึงสามเป็นอันมาก ปากก็
 พร่ำรำพันว่าท่านตาย ไปอยู่เมืองผีแล้วยังออกสำหรับเป็นห่วง มาเข้าฝัน
 บอกข้าพเจ้าอีก ตั้งแต่ท่านตายจากไปข้าพเจ้าก็ได้รับแต่ความทุกข์-
 เวทนากินน้ำตาต่างข้าวไม่เว้นวัน นางจึงอกพูเป็นทราบความในฝันแล้ว
 ก็คอยนับวันไว้จนครรภ์ครบกำหนดสามปีกับสามวัน ก็ให้เด็กมีความ
 ประหลาดใจอีกว่า ครรภ์ของเราครบกำหนดตามสามมีมาเข้าฝันบอก
 แล้ว ทำไมจึงยังไม่คลอดอีก ขณะเมื่อนางพูเป็นกำลังวิตกอยู่นั้น
 ก็รู้สึกเจ็บครรภ์แต่ละครันตัวไปทั่วสารพวงคักาย และเจ็บหนักเข้า ๆ
 ก็เลยสลบนิ่งแน่ ไปไม่รู้รู้สึกตัว พอได้ถูกข้งามยามที่บุตรน้อยก็คลอด
 ออกมาเป็นชาย มีรูปร่างลักษณะงดงามหน้าผากใหญ่บอกว่าเป็นผู้
 มีบุญ และขณะเมื่อเด็กจะคลอดนั้นมีเทพารักษ์ทงปวงพากันมาช่วย
 อาบน้ำชำระร่างกายเด็กนั้นให้สะอาด เสร็จแล้วจึงพากันกลับไปยังที่

ลำนำก็ นางง้อกพูเย็นรู้สึกตัวดีมตาขึ้นแลเห็นบุตรของตัวเป็นชาย
 นิ่งอยู่ข้าง ๆ ก็มีความยินดียิ่งนัก และนี่ก็ในใจว่าบุตรของเรามีบุญ
 มาก พอออกมาหนึ่งโต แล้วอุ้มลุกขึ้นกินนม จิตรระลึกล้วนไปก็คิดถึง
 ตามกรอองให้รำพันว่า ถ้าท่านยังมีชีวิตอยู่ได้เห็นหน้าบุตรชายแล้ว จะ
 มีความยินดีหาหน้อยไม่ นางก็พิพลางนำตาไหลพราก ๆ กอดบุตรชาย
 แนบไว้กับอกของตัว ทารกแลเห็นมารตารอองให้ตั้งนนั้นก็มีความสงสัย
 จึงถามมารตาว่า มารตารอองให้ทำไม บิดาข้าพเจ้าไปไหนเสียเล่า
 นางง้อกพูเย็นได้ยินดังนั้นก็รู้สึกตะตุงใจแล้วพูดว่าลูกเอ๋ย เจ้าออกมา
 วันเดียวก็พูดได้ ทั้งรู้จักถามไถ่ถึงบิดาของเจ้าด้วย ทำให้มารตา
 กลายความทุกข์เข้านอนตกใจได้เข้ามาเป็นเพื่อน อันบิดาของเจ้านั้นตาย
 เสียหนานแล้ว ทารกเมื่อได้ฟังมารตาดล่าวดังนั้นก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น
 ไป ต่อมารดาปลอบโยนจึงไต่หนึ่ง ครั้นรุ่งขึ้นอีกสองวันนางง้อกพูเย็น
 กำลังหาอาหารอยู่ในครัว บุตรชายที่นอนอยู่ลุกขึ้นไต่ก็วิ่งออกไปหา
 แล้วยถามมารตาว่า มารดาหุงข้าวสุกแล้วหรือยัง นางง้อกพูเย็นเห็น
 ดังนั้นก็จิตใจและแปลกใจเป็นที่ยิ่ง จึงกอดลูกเข้าไว้แล้วพูดว่าเจ้าหัว
 ขาวหรือ มารดาจะหาให้เจ้ากินในเดี๋ยวนี้ ทารกไต่ฟังจึงตอบว่า
 ข้าพเจ้ายังไม่หิวดอกแต่อยากจะชวนมารดานำอาหารเหล่านั้นไปเช่นศพ
 บิดาของข้าพเจ้า นางง้อกพูเย็นไต่ฟังก็มีความยินดีจนน้ำตาไหล สรร-
 เสริญบุตรชายว่าเป็นผู้มีความกตัญญูแต่เล็ก ๆ เกิดมาได้สามวันก็รู้จัก
 พูดเป็นภาษาเท่ากับเด็กโต ๆ นับว่าเป็นมนุษย์ที่ประหลาดกว่าคน
 ทั่วไปจริงมาก ครั้นแล้วก็จัดข้าวและกับใส่ตะกร้าพาบุตรชายไปยังที่ฝังศพ
 ของสามี พอถึงที่ฝังศพสองคนแม่ลูกก็จัดสิ่งของออกมาวางและจุดธูป

เทียนเช่นไขว้ร้องไห้รำพันไปต่าง ๆ ครั้นเสร็จแล้วสองคนแม่ลูก
 ก็กลับมายังที่อยู่ นางงอกพูเย็นอุทิศสำหรับขอทานเข้ามาเลี้ยงบุตรชาย
 ของตนจนอายุย่างเข้าแปดขวบ วันหนึ่งขณะที่สองคนแม่ลูกกำลัง
 เช่นศพลามีที่หลุมฝัง อยู่นั้น ได้บังเกิดเป็น แสงสว่างพุ่งเป็นทางมาตรง
 หน้าสองคนแม่ลูก นางงอกพูเย็นตกใจสำคัญว่าฟ้าผ่า ก็ล้มลงสลบแผ่
 นิ่งไม่ตึงกาย ทารกเห็นดังนั้นก็มีความตกใจเป็นอันมาก ด้วยสำคัญว่า
 มารตาคาย ตรงเข้ากอดมารดาไว้ร้องไห้พูดว่า มารดาจะหนี
 ข้าพเจ้าไปเสียแล้วหรือ เกิดมาก็ยังไม่เคยเห็นหน้าบิดาเลย ได้เห็น
 แต่หน้ามารดาอยู่พอเป็นเพื่อน นี่เป็นเวรกรรมอะไร มารดาจึง
 มาตายไปเสียอีกคนหนึ่ง ทนข้าพเจ้าจะหันหน้าไปฟังผู้ใดเล่า กำลัง
 ที่เด็กคนนั้นร้องไห้อยู่ นั้น หูก็แว่วได้ยินเสียงใครมาเรียกอยู่ข้างหลัง
 จึงเหลียวไปดู เห็นชายคนหนึ่งยืนอยู่ มีรูปร่างหน้าตาผิดกว่ามนุษย์
 หงปรวง ให้มีความกลัวเป็นอันมาก รีบคุกเข่าลงคำนับแล้วถามว่า
 ท่านชื่อใด แซ่ใด มาแต่ไหน มาร้องเรียกข้าพเจ้าทำไม โปรดบอก
 ให้ข้าพเจ้าทราบด้วย อันชายผู้นั้นคือเทพยดาชื่อเตียนนอง เห็นเด็ก
 มีความกลัวและถามดังนั้นจึงตอบว่า เราเป็นเทพยดาชื่อเตียนนอง
 เห็นเจ้าเป็นกัปพราก็มีความสงสารจึงได้เอาอาวุธวิเศษสองอย่างนี้มาให้
 พุคแล้วก็ส่งทวนกับกระบี่วิเศษให้ทารกนั้นพลาบสั่งว่า ของวิเศษ
 สองสิ่งนี้ถึงยากจนอย่างไร ก็อย่าเอาไปจำหน่ายแจกเสียเป็นอันขาด
 ต้องเก็บรักษาไว้กับตัวเสมอ ด้วยต่อไปภายหน้าอาจจะเป็นเครื่อง
 ช่วยชีวิตเจ้าได้ ประการหนึ่งมารดาของเจ้านั้นจะคงชีวิตอยู่ ได้ก็เพียง
 อีกสามวันเท่านั้น ก็จะต้องครบกำหนดอายุของเขาจะต้องตายจากเจ้าไป

เจ้าอย่ามีความเสียใจเลย ส่วนตัวของเจ้านั้นพออายุไต่สิบแปดปีก็จะ
 กิ่งตัวได้ และตระกูลพ่ามที่เจ้าจะสืบต่อจากบิดาเจ้านั้นนับวันจะเจริญ
 ขึ้น เป็นที่สรรเสริญแก่คนทั้งปวง ชื่อของเจ้ายังมีไต่คงให้ ไม่ใช่หรือ
 เราจะคงให้จงจำไว้ให้ดี จะได้เป็นสิริมงคลแก่เจ้าต่อไป คือให้เจ้าชื่อว่า
 พ่ามกงไม่ ไกย เพราะเจ้าเป็นบุตรกำพร้าของแซ่พ่าม ทารกเมื่อไต่ฟัง
 ดึงนมก็มีความยินดี รับนมก็ระยะลงค่านัยแสดงความรักชอบคุณเคียนของ
 เป็นอันมาก พอเงยหน้าขึ้นแลไม่เห็นเคียนของ ก็รู้ได้ว่าเคียนของกลับไป
 ไปยังสำนักของท่านแล้ว ลูกขึ้นฉวยทวนกับกระบี่เหน็บไว้ในตัวเรียบ-
 ร้อยแล้ว ก็ตรงเข้าไปปลุกสันมารดาให้รู้สึก นางจึงอกพู่ยื่นพอพื้นดิน
 จากสลบขึ้นมาได้ แลเห็นบุตรชายไม่เป็นอันตรายก็มีความยินดี แล้ว
 พ่ามกงไม่ ไกยจึงค่อย ๆ พยุงมารดาพากันกลับไปบ้าน พอถึงก็พา
 มารดาขึ้นไปนอนบนเตียง อาการป่วยของนางจึงอกพู่ยื่นก็มากขึ้น
 พ่ามกงไม่ ไกยมีความวิตกถึงอาการเจ็บของมารดา ยิ่งนัก ค่อยปฏิบัติ
 รักษาพยาบาล มีออกห่าง ครั้นครบสามวันโรคกำเริบหนักขึ้นนาง
 จึงอกพู่ยื่นก็ถึงแก่ความตาย พ่ามกงไม่ ไกยเห็นมารดาตายก็ร้องไห้
 เศร้าโศกเป็นอันมาก มีรู้ที่จะทำประการใดช่วยตัวเป็นเด็กยังไม่รู้จัก
 เคียงสา จึงวิ่งออกจากบ้านไปตะโกนร้องขอความช่วยเหลือต่อชาว
 บ้านทั้งปวง พวกชาวบ้านทั้งหลายเมื่อทราบเหตุดังนั้นก็มีความสงสาร
 เป็นอันมาก ต่างพากันมาช่วยจัดแจงฝังศพนางจึงอกพู่ยื่นด้วยความ
 กรุณา เสร็จแล้วสังเกตเห็นตุ๊กตาชายนั้นเห็นรูปร่างหน้าตาลักษณะ
 สงดงามก็มีความยินดีและสงสารมากขึ้น จึงซักถามว่าเจ้าหนูเจ้าชื่ออะไร
 พ่ามกงไม่ ไกยตอบว่า ข้าพเจ้าชื่อพ่ามกงไม่ ไกยบิดามารดาข้าพเจ้า

ตายหมดแล้ว คือนไปเข้าพเจ้าจะได้ใครเป็นเทีพิงเล่า คนท่งปวงได้พิง
 ตั้งนั้นก็พากันสงสารและสรรเสริญพ่ามกงโมโกยเป็นอันมาก ว่าเป็น
 เด็กที่เฉลียวฉลาดพุดจาไฟเราชน่าพิง จึงพากันให้เงินทองแก่พ่ามกง
 โมโกยไว้สำหรับซื้ออะไรกินต่อไป พ่ามกงโมโกยรีบคุกเข่าลงค้ำับ
 รับเงินนั้น และแสดงความขอบคุณคนเหล่านั้นเป็นมาก ครั้นคน
 เหล่านั้นพากันกลับไปหมดแล้ว พ่ามกงโมโกยก็เข้าห้องปีตประณอน
 ร้องไห้ระงมลงคิดว่า เราเวลานเป็นกำพร้าทงบิดาและมารดา ถ้าเรา
 ไม่ศึกษาหาวิชาสำหรับตัวไว้ นานไปจะต้องได้รับความลำบากยิ่ง
 กว่านี้ พ่ามกงโมโกยคิดพลางร้องไห้พลางจนหลับไป พอรุ่งขึ้นเข้า
 ก็ออกจากบ้านไปเที่ยวขอทานเขา พอได้อาหารกินอิ่มท้องแล้วก็กลับ
 มาบ้าน และกระทำอย่างนี้อยู่ทุก ๆ วัน จนวันหนึ่งพ่ามกงโมโกย
 เดินผ่านไปทางโรงเรียนแห่งหนึ่ง ยังเอิญฝนตกใหญ่จะเดินต่อไปอีก
 ก็ไม่ได้ จึงเข้าหยุดอยู่หน้าโรงเรียนนั้นเพื่อรอให้ฝนหายเสียก่อนแล้ว
 จึงจะเดินต่อไป กอยอยู่จนค้ำฝนก็ยังไม่หาย พ่ามกงโมโกยมีความวิตก
 เป็นอันมาก หิวก็หิวมีรูที่จะทำประการใด ขณะนั้นได้ยินเสียงใครอ่าน
 หนังสืออยู่ข้างใน ก็แอบมองตามช่องฝาแลเห็นครูกำลังสอนหนังสือ
 พวกเด็ก ๆ อยู่ก็ตั้งใจแอบชะเง้อคอดูแล้วนึกแต่ในใจว่า พรุ่งนี้ค้ำ ๆ
 เราจะต้องมา ณ ที่นี้เพื่อแอบดูเขาเรียนหนังสือกันอีก ขณะนั้นก็พอดี
 ฝนหาย พ่ามกงโมโกยจึงออกเดินกลับบ้านวันนั้นเลยไม่ได้กินข้าว
 นอนแสบท้องไปจนหลับ พอรุ่งเช้าก็เที่ยวขออาหารเขาตามเคย ครั้น
 กินอิ่มหน้าแล้วก็นึกแต่ในใจว่า จำเราจะต้องหาอะไรไปสำหรับเขียน
 สักอย่างหนึ่ง พ่ามกงโมโกยคิดแล้วก็เที่ยวหาแลเห็นถ่านก้อนหนึ่ง

ตกอยู่กลางคืน จึงหยิบขึ้นมาลองขีดเขียนดูกับเพื่อน เห็นว่าพอจะ
เขียนออกเป็นตัวได้ก็ดีใจ จึงถือถ่านก้อนนั้นตรงไปยังบ้าน ที่เป็น
โรงเรียนนั้น ยืนขวาง ๆ รี ๆ รอให้ถึงเวลาเรียนของเขาอยู่ ครั้นได้
กำหนดเรียนก็มีอาจารย์มาสอนหนังสือ พ่ามกงไม่โกยจึงตรงเข้าแอบดู
อยู่ที่ข้างฝา ด้วยที่ข้างฟ้านั้นมีช่องโตะพอจะแลเห็นคนข้างในได้ถนัด
และนักเรียนที่เล่าเรียนกันอยู่นั้นก็นั่งอยู่ที่ตักกับฝา ที่พ่ามกงไม่โกยยืน
พ่ามกงไม่โกยได้ยืนเขาอ่านว่าอะไรและเขาขีดตัวตรงไหนก็คอยตั้งใจจด
จำไว้ มือที่ถือถ่านก็เขียนข้างฝาไปตามตัวหนังสือที่ ได้เห็นนั้น และ
อ่านท่องในใจตามเขาไปด้วย พ่ามกงไม่โกยแอบไปลักเรียนเอาอย่าง
เขาอยู่ตั้งทุก ๆ วัน จนอ่านหนังสือโตเป็นอันมาก แต่ต้องออกเอน
เสียจนรูปร่างซูบผอมลงไปถนัด จึงนึกแต่ในใจว่า ถ้าเราขึ้นไปออกนอน
อยู่เช่นนั้น หนักเข้าก็จะป่วยลงคงได้รับความลำบากมาก ต่อไปเรา
จะเรียนแต่กลางวันดีกว่า กลางคืนออกนอนหนักมักไม่ใคร่จะมีแรง
แต่ขึ้นมาพ่ามกงไม่โกยก็แอบไปลักเรียนแต่กลางวัน ประมาณได้สามปี
ก็รู้จักหนังสือดีกว่าพวกนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนั้นเสียอีก พ่ามกง
ไม่โกยเอาเวลาไปแอบเรียนหนังสือเสียมาก ไม่ได้ไปขอด่านเหมือนแต่
ก่อนเงินทองที่ขอด่านเขามาเก็บเล็กผสมน้อยไว้ ไต่บ้าง ก็หมดสิ้นลงจน
ไม่มีจะซื้ออาหารกิน แต่ความอยากเรียนหนังสือมากกว่าอะไรหมด ถึง
แม้ไม่มีอะไรจะกินก็สู้กัดฟันทนเอา วันหนึ่งเป็นวันเทศกาล โรงเรียน
หยุดการสอนปล่อยให้ นักเรียนพากันไปเที่ยวเล่น พ่ามกงไม่โกยไม่ได้
ไปแอบเรียนก็เดินไปเที่ยวขอด่าน พอได้อาหารบ้างเล็กน้อยแล้วก็
กลับมาบ้าน

ณ แถบบ้านพ่อกงไม่โกยนั้นยังมีเศรษฐีอยู่คนหนึ่ง ชื่อลองจู เป็นคนร่ำรวยเงินทองมาก มีบุตรสาวอยู่คนหนึ่ง ชื่อนางกุกฟ้า รูปร่างงดงาม อายุได้สิบเอ็ดปี เป็นคนใจดีมีอัธยาศัยเรียบร้อย วันหนึ่งลองจูขึ้นเล่นอยู่ที่หน้าบ้าน แลเห็นพ่อกงไม่โกยเดินเที่ยวขอทานมาพิจารณาตูลูกปร่างพ่อกงไม่โกยแล้ว ก็นึกแต่ในใจว่าเด็กคนนี้เป็นเด็กที่น่าเอ็นดูจริงๆ แต่ที่น่าเสียดายที่เป็นเด็กกำพร้าบิดามารดา จึงต้องขอทานเขากินทุก ๆ วัน ครั้นพ่อกงไม่โกยเดินมาถึงหน้าบ้านลองจู จึงร้องถามไปว่าวันนี้เจ้าขอทานได้อะไรมากินบ้างแล้ว พ่อกงไม่โกยคำนับแล้วตอบว่าได้ข้าวมาก่อนหนึ่งกับปลาตัวเดียวเท่านั้น ลองจูได้ฟังก็มีความสงเวชจนหน้าตาคง จึงให้คนใช้ ไปหยิบเงินมาให้พ่อกงไม่โกยห้าตำลึง พ่อกงไม่โกยมีความยินดียิ่งนัก รับกุกเข้าลงคำนับลองจูแสดงความขอบคุณเป็นอันมาก แล้วก็ลากลับไปที่อยู่ อันเงินที่พ่อกงไม่โกยได้มานี้ ใช้ว่าจะเอามาซื้ออาหารกินก็หาไม่ได้ พอรุ่งขึ้นก็ไปซื้อหนังสือมาไว้อ่านและเล่าเรียน มิช้าพ่อกงไม่โกยก็นับว่าเป็นคนรู้หนังสือดีกว่าพวกเด็ก ๆ ในแถบตำบลนั้น วันหนึ่งพ่อกงไม่โกยเดินขอทานแต่เช้า จนเวลาเย็น ก็ไม่ได้อะไร บริโภคให้มี ความหิวโหยเป็นกำลัง เดินโซเซมาถึงหลังบ้านนางกุกฟ้าก็นั่งฟังลงข้างรวสวนดอกไม้ เวลานั้นนางกุกฟากำลังลงไปเที่ยวสวน เหลือบแลเห็นพ่อกงไม่โกยนั่งฟังอยู่ข้างรวก็มีความสงสาร จึงถามว่าท่านมานั่งอยู่ที่นี้ทำไม พ่อกงไม่โกยตอบว่าข้าพเจ้ามีความหิวโหยเป็นกำลังจนเดินไม่ไหว ถ้าท่านมีความกรุณาโปรดให้ข้าพเจ้าขอยืมหม้อที่หุงข้าวให้ข้าพเจ้าไปต้มข้าวกินสักหน่อหนึ่งก็เห็นว่าเห็นแก่กุศลเถิด นางกุกฟ้าได้ฟังก็

ความสงสารจึงให้สาวใช้ ไปเอาหม้อข้าวมาให้พ่ามกงไม่โกยยิ้ม สาวใช้
 ตรงไปกดข้าวในหม้อจนหมดแล้ว ก็นำหม้อหุงข้าวนั้นมาให้พ่ามกงไม่
 โกย ๆ มีความยินดีเป็นอันมาก จึงกำชับนางกุกฟาไป พอถึงบ้าน
 ก็เอาน้ำใส่หม้อก่อไฟต้มพอเดือดแล้วก็เอาน้ำนั้นชดกั้น พอหอม ๆ
 กลิ่นข้าวได้ประทั้งชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ แต่วันนั้นมา ถ้าพ่ามกงไม่โกย
 ขอทานไม่ ไต่กม้ายิ้มหม้อข้าวของนางกุกฟาไปต้มน้ำกิน นางกุกฟามี
 ความสงสัยเป็นอันมาก จึงให้สาวใช้แอบตามไปดูว่าพ่ามกงไม่โกยเอา
 หม้อไปทำไม สาวใช้ก็กำชับลาไป พอถึงก็ตรงเข้าแอบดูที่ข้างฝา แล
 เห็นพ่ามกงไม่โกยเอาน้ำใส่หม้อต้มกินต่างข้าวก็มีความเวทนาจนน้ำตา
 ไหล จึงกลับมาเล่าให้นายของตัวฟังทุกประการ นางกุกฟาได้ฟังตั้ง
 นนกรูสกกสลดใจเป็นอันมาก แล้วส่งสาวใช้ว่าถ้าเห็นพ่ามกงไม่โกยมา
 ขอยืมหม้อเจ้าจงเอาข้าวใส่ไว้ในหม้อกระเหนให้พอรับประทานได้มือหนึ่ง
 ค้วย นี่กว่าเอาบุญเถิด สาวใช้ก็รับคำ ต่อมาอีกไม่กี่วันพ่ามกงไม่โกย
 ก็มายืมหม้ออีก สาวใช้ก็เอาข้าวใส่ไว้ในหม้อก้อนหนึ่ง แล้วเอาหม้อ
 มาส่งให้พ่ามกงไม่โกย ๆ ไม่ทันสังเกตก็รับเอาหม้อไปจนถึงบ้าน พอ
 เปิดหม้อจะเอาน้ำใส่ เห็นมีข้าวอยู่ในหม้อนนก่อนหนึ่งก้นกแต่ในใจ
 ว่า ชะรอยสาวใช้จะกดข้าวออกไม่หมด จำเราจะนำเอาหม้อกลับไป
 ให้เขากดข้าวออกเสียก่อนเถิด คิดแล้วก็ถ่อหม้อตรงไปยังบ้านนางกุก
 ฟา พอถึงจึงเอาหม้อส่งให้แล้วพูดว่า ข้าวในหม้อของท่านยังคงออก
 ไม่หมด ข้าพเจ้าจึงได้นำเอามาเพื่อให้ท่านกดออกเสียก่อน ข้าพเจ้า
 จะไต่ยิ้มไปหุงบ้าง นางกุกฟาได้ฟังก็คิดว่าพ่ามกงไม่โกยนี้เป็นคนซื่อ
 จริง ๆ น่าสรรเสริญ และยังมีความสงสารมากขึ้น จึงพูดว่าท่านจงนำ

กลับไปเถิด เราเหลือไว้ก็สำหรับจะให้ท่านมีข้าวกินมิใช่เราลืมคตอก
พ่ามกงไม่โกยได้ฟังก็ดีใจ ครั้นแสดงความขอบคุณนางกูกฟาแล้วก็
ลากลับมาบ้าน ตั้งแต่นั้นมานางกูกฟาก็สั่งให้สาวใช้เอาข้าวใส่หม้อไว้
ให้พ่ามกงไม่โกยทุก ๆ วัน บางทีนางก็เคยให้เงินแก่พ่ามกงไม่โกยไป
ใช้สอยบ้าง พ่ามกงไม่โกยรู้สึกขอบคุณนางกูกฟายิ่งนัก จึงนึกว่า
ถ้าวันหลังเราไต่กบไต่คชนแล้วจะต้องมาตอบแทนคุณนางกูกฟาให้จง
ได้ เมื่อคิดถึงตัวว่าต้องทนทุกข์ทรมานมาตั้งแต่มารดาตายจนถึงบัดนี้
อายุได้สิบห้าปีแล้วก็ยังหาช่องที่จะตั้งตัวไม่ไต่กร่องให้เสียใหญ่โตและ
รำพันถึงตัวต่าง ๆ

ฝ่ายพวกชาวบ้าน ไกล่เคียงที่เคยให้เงิน และอาหาร แก่พ่ามกง
ไม่โกยนั้น เห็นพ่ามกงไม่โกยมีอายุมากแล้วยังตั้งตัวไม่ได้ ต้องขอ
ทานเขากินอด ๆ อดยาก ๆ ทุกวัน จึงนึกแต่ในใจว่า จำเราจะจ้างให้
มาเลี้ยงวัวของเราเถิด คิดแล้วจึงให้คนไปตามพ่ามกงไม่โกยมาหา
พ่ามกงไม่โกยมาถึงจึงคุกเข่าลงคำนับถามว่า ท่านผู้มีคุณตามข้าพเจ้า
มา มีกิจธุระอะไรจะใช้สอยหรือโปรดบอกให้ข้าพเจ้าทราบด้วย ชาว
บ้านเหล่านั้นจึงว่า เราเห็นเจ้าไต่รับความอด ๆ อดยาก ๆ ก็ให้มีความ
สงสาร จึงไต่ตามเจ้ามาเพื่อจะจ้างเจ้าให้ไปเลี้ยงวัวและควายที่ทุ่งนา
เจ้าจะพอใจหรือไม่และเจ้าจะคิดเอาค่าจ้างปีละเท่าใด จงบอกมาเถิด
อย่าเกรงใจเลย พ่ามกงไม่โกยตอบว่าถ้าท่านมีใจกรุณาต่อข้าพเจ้าแล้ว
ข้าพเจ้าไม่ขอคิดเอาค่าจ้างตอก ขอแต่ข้าวกินอิ่มท้องไปมื้อหนึ่ง ๆ ก็
แล้วกัน ชาวบ้านเหล่านั้นก็ดีใจจึงพูดว่าเจ้าอย่าวิตกเลย ข้าพลา
ของเรามีถมไป เจ้าจะกินสักเท่าใดก็ได้ ต่อนั้นมาถึงเวลาพ่ามกงไม่

โกยกก็ ไปเลี้ยงวัวเลี้ยงควายทุก ๆ วัน วันหนึ่งเมื่อพ่อกงไม่ โกยกปล่อย
 วัวควายให้กินหญ้าแล้ว ก็นั่งนึกแต่ในใจว่าตั้งแต่เทพยดาที่ยนองให้
 กระบี่กับทวนเรามา เรายังไม่เคยได้ทดลองดูเลย วันหนึ่งเราจะเอา
 ออกมาหัดว่าเสียบ้างจะได้เป็นวิชาสำหรับตัวเราต่อไป พ่อกงไม่โกยก
 คิดแล้วก็ชักกระบี่ออกจากฝักมารำเล่น เงามตัวของพ่อกงไม่โกยกก็
 ปรากฏอยู่ในน้ำที่อันนา พ่อกงไม่โกยกก็เลยเอาเงาเงาเป็นครุฑกระบี่
 เล่นอย่างสนุกสนาน พอถึงต้นไม้ต้นหนึ่งก็ลองเอากระบี่นั้นฟันไปแต่
 ค่อย ๆ ต้นไม้ก็ขาดสะบั้นลงสองท่อน พ่อกงไม่โกยกมีความยินดีเป็น
 อันมากที่เห็นกระบี่ของตนคมพอใช้ แล้วเอากระบี่ใส่ฝักเหน็บไว้ที่พุง
 ตามเดิม พอได้เวลาก็ไล่ต้อนวัวควายเข้าคอกกินข้าวแล้วก็กลับบ้าน
 หยิบหนังสือมาท่องอ่านจนหลับไป พอรุ่งขึ้นก็ ไปเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย
 ตามเดิม วันหนึ่งพ่อกงไม่โกยกเอาทวนติดตัวมาด้วย จึงเอาออกรำเล่น
 จนคล่องแคล่วชำนาญทั้งสองอย่าง ตามบรรดาเด็กหนุ่มสาวคราวเดียวกัน
 ในตำบลนั้นเป็นไม่มีใครสู้ได้

ฝ่ายพระเจ้าวังกอก วันหนึ่งเสด็จออกจากราชการ ขุนนาง
 ตำแหน่งไผ่วันไผ่เจาะเผาแหนอนอยู่พร้อมหน้ากัน พระองค์จึงตรัสถาม
 ยาวนขุนนางตำแหน่งตงกวกได้ทันทว่า บินถึงกำหนดจะสอบไล่แล้ว
 ท่านยังจะเห็นใครควรที่จะเป็นแม่กองสำหรับสอบพวกอีกตรอไผ่วัน
 ไผ่บ้าง ยาวนไผ่วันรับส่งถามคองนเหงกราบทูลว่า ตนจินขุนนาง
 ตำแหน่งเทืองทอกก็เป็นผู้รู้หลักนักปราชญ์อยู่ ขอพระองค์จงทรงตั้งให้
 ตนจินเป็นแม่กองสอบไล่เถิด พระเจ้าวังกอกได้ทรงฟังก็มีพระทัย
 ยินดี จึงทรงตั้งให้ตนจินเป็นแม่กองสอบไล่ฝ่ายไผ่วัน ฝ่ายไผ่เจาะ

นั้นให้เขียนเขียนวันศุกร์เป็นแม่ก่อง ชุมนางทั้งสองได้รับสั่งแล้วก็ถวาย
ค่านับลาถอยออกมา จักแจงเขียนประกาศให้ม้าใช้ถือไปแจกตามหัว-
เมืองทุก ๆ หัวเมือง ม้าใช้ก็ค่านับลาไป

ฝ่ายพ่ามกงไม่โกยวันหนึ่งไม่ได้ออกไปเลี้ยงวัวควาย ก็เดินไป
เที่ยวเล่นตามตลาด เห็นคนยืนมุงอ่านหมายประกาศกันแน่นถนน ก็
แอบเข้าไปอ่านกับเขาบ้าง พออ่านดูเรื่องแล้วก็นึกแต่ในใจว่า ทำไม
เราจึงจะได้ ไปเมืองหลวงกับเขาบ้างหนอ เสียแรงเรียนวิชาหนังสือ
ไว้เป็นอันมาก บิดาของเราก็ได้เป็นขุนนางผู้ใหญ่มาแต่ก่อน พ่ามกง
ไม่โกยคิดพลางกลับเดินมาถึงกระท่อมของตัว ก็เอนตัวลงนอนพลาง
เอามือก่ายหน้าผากรำพึงถึงตัวเองว่า พ่ามกงเอ๋ย เกิดมากับเขาชาติ
หนึ่งก็แสนจะอาภัพเสียจริง ๆ ต้องเป็นกำพร้ามีหนายิ่งซ้ำอืดคืดขัดสน
ได้รับความอด ๆ อดยาก ๆ เป็นอันมาก เจ้าชนกก็ต้องเที่ยวขอรานเขา
ตามถนนจนปราศจากความอาย เราจะหาเงินที่ไหนมาได้หนอจึงจะ
ได้ไปเมืองหลวงกับเขาบ้าง พ่ามกงไม่โกยคิดพลางน้ำตาไหลลงอาบ
หน้า จนม้อยหลับไปก็ฝันเห็นพ่ามมีเงินผู้บิดามาบอกว่า ซึ่งบิดาถูก
ถอดจากมหาอุปราชก็เพราะไต่ถึงขุนนางตำแหน่งดงก็วกแก้งทุลกแล้ว
โทษ เจ้าจงอุตส่าห์หาเงินและเสบียงเข้าไปสอบไล่กับเขาให้จงได้เถิด
อย่างไรเจ้าก็จะได้เป็นขุนนาง เมื่อได้เป็นขุนนางแล้วเจ้าจงคิดอ่าน
แก้แค้นอ้ายไต่ถึงแทนบิดาด้วย พอพ่ามกงไม่โกยฝันจบก็ตกใจตื่น จำ
เนื้อความที่ฝันได้ตลอด หวนคิดถึงบิดามารดาขึ้นมาแล้วก็ร้องไห้ และ
คิดแค้นไต่ถึงเป็นอันมาก จึงนึกว่าถ้าเราได้เข้าไปเมืองหลวงสอบไล่ได้
เป็นขุนนางแล้ว จะกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินแก้แค้นแทนบิดาของเรา

ให้จงได้ คึดแล้วก็ลุกจากที่นอนตื่นออกไปล้างหน้า จักแจงออกจากบ้านไปเที่ยวขอทานเขามาบริโภค พออิ่มท้องแล้วก็เลยไปหาเจ้าของควายวัวที่ตัวเคยเลี้ยง ครั้นถึงจึงตรงเข้าไปคุกเข่าลงคำนับพูดว่า ข้าพเจ้าจะขอลาท่านไปเมืองหลวงเพื่อสอบไล่กับเขาบ้าง ถ้าข้าพเจ้าได้เป็นขุนนางแล้วจะไม่ลืมบุญคุณของท่านเลย เจ้าของวัวได้ฟังคังหนักหัวเราะแล้วพูดว่า เจ้ารู้จักหนังสือกับเขาสักกี่ตัวจึงจะเข้าไปสอบไล่ ไม่เห็นเรียนสักวันหนึ่งจะรู้ภาษาอะไรเราไม่น่าเชื่อถือเลย พ้ามกงไม่โกยตอบว่าข้าพเจ้าก็รู้จักไม่เท่าใดดอก แต่อยากจะลองไปเข้าสอบดูบ้างท่านน หากเป็นวาสนาของข้าพเจ้าแล้ว ก็คงจะได้เป็นขุนนางไม่ยากนัก เจ้าของวัวเห็นพ้ามกงไม่โกยจะไปให้ ได้ก็ ไม่กล้าขัดขืน จึงเอา อีแปะให้พ้ามกงไม่โกย หิ้วร้อยอีแปะ เพื่อไปซื้อ อะไรกินตามทาง พ้ามกงไม่โกยได้อีแปะแล้วก็มีควมดีใจคุกเข่าลงคำนับแสดงความขอบคุณเจ้าของวัวเป็นอันมาก แล้วลามมาจากบ้านนั้น พอออกมาจากบ้านเพื่อน ๆ ที่เลี้ยงควายด้วยกันก็ถามว่า วันนี้เจ้าไม่ออกไปเลี้ยงควายที่นาหรือ พ้ามกงตอบว่า เพื่อนเอ๋ย หมู่เรามีธุระเสียแล้วจะไปเลี้ยงควายกับเจ้ายังไม่ได้ เพราะเราจะเข้าไปเมืองหลวงเพื่อเข้าสอบไล่ ถ้าเราสอบไล่ได้เป็นขุนนางแล้วจะทำโต๊ะเลี้ยงเพื่อนให้ถึงใจเที่ยว พวกเลี้ยงควายได้ฟังก็หัวเราะเขาะแล้วพูดว่า ถ้าสอบได้ก็ดี ข้าจะได้พลอยอิ่มท้องด้วย แม้นไม่ ได้ก็จงกลับมาเป็นขุนนางเลี้ยงควายไปตามเดิมดีกว่า พ้ามกงไม่โกยเห็นเพื่อนตลกเช่นนั้นก็โกรธแต่ขคร้านตอบ จึงเดินเลยไปบ้านจักแจงท้อเสื่อผ้าของตัวไว้ห่อหนึ่งกับหนังสือสำหรับเรียนอีกห่อหนึ่งเตรียมไว้ แล้วไปตลาดซื้อกระดาษ

เงินทองกับของเช่นไห้วตามมีตามเกิดตรงไปยังที่ฝั่งศพของบิดามารดา
 เอาของเครื่องเช่นวางไว้แล้วจุกชูปเทียนทุกเช้าลงกำนัปลางร้องให้
 จำพันว่า ขอวิญญาณของบิดามารดาจงมารับเอาเครื่องเช่นของ
 ข้าพเจ้าไปเถิด บัดนี้ข้าพเจ้าจะลาบิดามารดาไปสอบไล่ที่เมืองหลวง
 ขอบิดามารดาจงปกเกล้าลูกช่วยให้ข้าพเจ้าสอบไล่ได้สมความปรารถนา
 ด้วย ข้าพเจ้าสอบไล่ได้แล้วจะคิดแก้แค้นอ้ายพวกศัตรูแทนบิดามาร-
 ดาให้จงได้ พ่ามกงไม่โกยกำนัปลางแล้วก็ร้องให้กร่ำกรวนไป ครั้นค่อย
 คลายความโศกแล้ว ก็เผากระตาศอุทิศไปให้บิดามารดาแล้ว เอา
 เครื่องเช่นกลับมานบ้าน ตั้งใจจะไปลานางกุกฟาซึ่งเป็นผู้มุกแค้นตัว
 แต่หวนคิดว่าใคร ๆ เขาก็คูกเรา ๆ อย่าไปลาเขาเลย เตียวเขาจะ
 เยาะเย้ยเราได้อีกหาควรมิ จำจะรีบเดินทางไปเมืองหลวงดีกว่า
 พ่ามกงไม่โกยคิดแล้วก็จัดแจงเอาหน้ากับหื้อหนึ่งสี่สะพายบ่าและบีก
 บานประตูเสียดิบตี แล้วก็ออกเดินทางตรงไปทิศเมืองหลวง พ่ามกง
 ไม่โกยไม่รู้จักทางเดินก็จริง แต่เห็นพวกนักเรียนเขาเดินไปทางไหน
 ก็ตามเขาไปทางนั้น เดินทางมาได้สิบกว่าวันอี่แปะที่มีมากก็ชอกกินจน
 หมต จึงนึกว่าเราจะเดินทางต่อไปอย่างไรได้เพราะไม่มีอี่แปะจะซื้อ
 กินแล้ว พ่ามกงไม่โกยนั่งตรึกตรองอยู่สักครู่ก็ตรองเห็นอุบายได้อย่าง
 หนึ่ง ว่าจำเราจะรับจ้างพวกนักเรียนเหล่านั้นหาบของไปเถิด คิดแล้ว
 ก็เข้าไปประจบประแจงพูดกับพวกนักเรียนเหล่านั้นว่า ท่านหาบเมื่อย
 ก็วางลงเถิดข้าพเจ้าจะช่วยหาบไปให้ ข้าพเจ้าไม่ต้องการค่าจ้างมาก
 มายตอก ขอแต่พอได้ซื้ออาหารบริโภคพ้ออิมไปมือหนึ่ง ๆ ก็แล้วกัน
 พวกนักเรียนเหล่านั้นมีความสงสารเป็นอันมาก จึงยอมให้พ่ามกงไม่

โกยหาบของ ๆ ตัวไป ชั้นเดิมนักเรียนเหล่านั้นก็คิดว่าพ่อกงไม่โกยจะ
ไปหาญาติพี่น้องที่เมืองหลวง หรือไปเที่ยวขอทานหาเลี้ยงท้องไปวัน
หนึ่ง ๆ ต่อเดินทางมาจนถึงเมืองหลวง ครั้นซักถามจึงได้ความว่า
พ่อกงไม่โกยจะไปสอบไล่ในเมืองหลวงกับเขาบ้าง ต่างพากันนึกแต่
ในใจว่า อันตัวเรามีเงินทองได้ร่ำเรียนวิชามาเป็นอันมาก อาจารย์ที่
สอนก็ล้วนแต่เป็นพुरुหลกนักราชญูทงนิน ฉะนี้เราก็กยังไม่เชื่อแน่ว่า
เราจะสอบไล่ได้หรือไม่ นับประสาอะไรกับพ่อกงไม่โกยซึ่งเป็นคน
จน แต่เราจะขั้กขอเขาก็กไม่ทีปล่อยให้ฟูกไปตามประสาป้าดึกว่า คิค
แล้วก็กมี ไ้กกลาคักคักันประการใดเลย พากันรีบเร่งเดินทางตรงไป
เมืองหลวงโดยเร็ว

ฝ่ายพระเจ้าวอนก็ออกตงแต่รับสั่งให้ปีคประกาศแล้ว ต่อมาก็มี
รับสั่งให้ยารวณกับตงจิน ไปจักแจงปลุกที่เตรียมไว้สำหรับให้พวกฮ้อก
ตรอสอยไล่ ขุนนางทงสองไ้รับ ๆ สั่งแล้วก็กถวายค่าน้ำลาไป จัก
แจงช่างไม้มาปลุกโรงชั้นใหญ่โตยาวตงหลายสิบหลัง และตงแต่งประ-
คั้บประคาวไ้รงตงามทุก ๆ ห้อง

ฝ่ายพ่อกงไม่โกยกับพวกนักเรียนเหล่านั้น ครั้นเดินทางมา
ถึงเมืองหลวงแล้ว พวกนักเรียนทงสามมีความสงสารพ่อกงไม่โกย
จึงเอาอีแปะให้พ่อกงไม่โกยสามร้อยอีแปะ พูตว่าท่านจงเอาอีแปะนี้
ไว้ใช้เถิดจะได้ไม่ต้องเที่ยวขอทานเขา พ่อกงไม่โกยได้ฟังก็กมีความ
ยินดี กุกเข้าตงค่าน้ำแสดทงความชอบคุณคนทงสามเป็นอันมาก แล้ว
ถามว่าท่านผู้มีคุณชื่อไรแซ่ไร โปรดบอกให้ข้าพเจ้าทราบด้วย เพื่อ
วันหลังข้าพเจ้าได้คักบไ้กคชนจะไ้คคอบแทนคุณท่านบ้าง คนทงสาม

ไต่ฟังจึงตอบว่า เราซื้อต๋อง คนนั้นชื่อ บินมี คนนั้นน้องชายของบิน มีชื่อบินฮา อยู่เมืองหงวนตำบลตุงฮวา ถ้าเจ้าสอบได้ไม่ ได้จึงไปอยู่กับ เราเด็กเพื่อช่วยดูแลบ้านให้เราบ้าง พ่อกงไม่โกยไต่ฟังกริบคำ แล้ว พู่ว่า ข้าพเจ้าจะจกจำไว้ เมื่อข้าพเจ้าไม่มีที่อาศัยข้าพเจ้าจะไปขอพัก อยู่ที่บ้านของท่านต่อไป ครั้นแล้วต่างคนก็ลาแยกทางกันไป พวกนัก เรียนสามคนนั้นก็ตรงไปพักยังโรงเรียนแห่งหนึ่ง ส่วนพ่อกงไม่โกย เทียวอาศัยอยู่ตามศาลเจ้าบ้างริมถนนบ้าง ต่อมาอีกสามวันก็ถึงกำหนด สอบได้ ตามบรรดานักเรียนก็พากันไปยังสนามสอบไล่ทุก ๆ คน บรรดาพวกที่มาร่วมทางกับพ่อกงไม่โกยนั้น ไม่มีใครสอบไล่ได้จน คนเดียว แต่พ่อกงไม่โกยสอบไล่ ได้ตำแหน่งต่างเรียน ในวันนั้น ใคร ๆ ก็ยังไม่รู้ว่าใครสอบไล่และตก ต่อมาอีกสามวันเจ้าพนักงานที่เป็นแม่กองสอบไล่ จึงออกประกาศให้นักเรียนทั้งปวงรู้ว่าพ่อกงไม่ โกยสอบไล่ ได้ที่หนึ่งเป็นต่างเรียน พวกนักเรียนที่มาด้วยกันกับพ่อกงไม่ โกยทราบเช่นนั้นก็พากันเสียใจ จึงนึกว่าพ่อกงไม่โกยเป็นแต่ เสมอคนขอทานก็ยังมีความรู้ดีกว่าเรามาก เราอุตส่าห์เสียเงินลงแรง เล่าเรียนเป็นช้านานสู้แต่คนขอทานก็ไม่ได้หน้าอายนัก จะเอาหน้าไปดู พ่อกงไม่โกยอย่างไรได้ คิดแล้วก็รีบพากันกลับไปบ้านเดิมของตัว โดยเร็ว

ฝ่ายพ่อกงไม่โกยนั้นกำลังจะไปเที่ยวขอทานอยู่ไต่ย็น เขาเล่า ลือกันว่าตนสอบไล่ได้ที่หนึ่งก็มีความยินดี ไปยื่นอ่านประกาศอยู่ แล้วก็ หัวเราะ แต่เมื่อหวนคิดถึงบิดามารดาขึ้นมาหน้าตาก็คงไหลลงอาบหน้า คนทั้งปวงเห็นดังนั้นก็จึงถามว่า เหตุใดท่านจึงมาร้องให้อยู่ที่นี้ สอบไล่ตกหรือ ๆ ไม่มีใครเขาให้สอบ พ่อกงไม่โกย ตอบว่าผู้ที่สอบ

ได้ทีหนึ่งตามประกาศนิกคือชื่อของข้าพเจ้าเอง ซึ่งข้าพเจ้าร้องไห้ก็
 เพราะคิดถึงบิดามารดาของ ข้าพเจ้าดีกว่าถ้าแม่ยังมี ชีวิตอยู่เมื่อรู้ว่า
 ข้าพเจ้าสอบไล่ ได้ก็คงจะมีความดีใจเป็นอันมาก คนทั้งปวงได้ฟังก็
 พากันสรรเสริญพ่อกองไม่ โทษว่าเป็นคนมีกตัญญู ขณะนั้นคนจีนซึ่งเป็น
 แม่กองสอบไล่เดินมาหาพ่อกองไม่โทษพลางพูดว่า ท่านชื่อพ่อกอง
 ไม่โทษหรือมิใช่ พ่อกองไม่โทษได้ยินเสียงก็เหลียวไปดู แล้วตอบว่า
 ข้าพเจ้าชื่อพ่อกองไม่โทษ เป็นคนชาวเมืองหงวนตำบลคงฮวา คนจีน
 ได้ฟังก็มีความยินดี และคิดสงสารพ่อกองไม่โทษว่าเป็นคนจน จึงพา
 ไปบ้านจัดแจงหาเสื้อผ้ามาเปลี่ยนให้ใหม่ แล้วนำพ่อกองไม่โทษขึ้นไป
 เฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าว่านก็ออกทอดพระเนตรเห็นพ่อกองไม่โทษ
 รูปร่างงดงามก็มีพระทัยยินดี จึงตรัสถามพ่อกองไม่โทษว่าเจ้าชื่อไร
 แซ่ไร บิดามารดาของเจ้าเป็นคนชนิดไร พ่อกองไม่โทษจึงถวายคำนับ
 กราบทูลความตั้งแต่ต้นจนปลายให้ทรงทราบทุกประการ พระเจ้าว่าน
 ก็ออกได้ทรงฟังก็มีพระทัยสงสาร จึงรับสั่งแก่พ่อกองไม่โทษว่า บิดา
 ของเจ้าเป็นคนซื่อสัตย์ต่อแผ่นดินมาก เราเสียใจนักที่เราหาทำให้
 บิดาของเจ้าต้องไปลำบากจนตรอมใจตาย เราตั้งให้เจ้าเป็นตำแหน่ง
 ต่างเวียนตามยศของเจ้าก่อน แม้นภายหลังมีความชอบจึงจะเลื่อนยศ
 ให้เป็นขุนนางตำแหน่งโตขึ้นไปอีก พ่อกองไม่โทษก็ถวายคำนับแสดงความ
 ขอบพระคุณของพระเจ้าแผ่นดิน แล้วทูลลากลับมาที่พักของ
 ตัวทันที ครั้นรุ่งขึ้นก็ไปเข้ากระบวนแห่ฯ รอบเมืองจนครบกำหนด
 สามวันตามธรรมเนียม

ในเมืองหลวงเวลานี้ ยังมีขุนนางอยู่คนหนึ่ง แซ่ล่ง ชื่อเงิน

เป็นขุนนางฝ่ายใ้พวันมีตำแหน่งเทืองทือ แลเห็นพ้ามกงโม้ โทยเป็น
 คนมีสติปัญญาตักมีความรักใคร่เป็นอันมาก จึงนึกว่าสองจูน้องชายของ
 เรา อยู่ ณ เมืองตุงฮวา มีบุตรสาวอยู่คนหนึ่งชื่อกุกฟา รูปร่างหน้า
 ตางงดงามมาก ถ้าได้กับพ้ามกงโม้ โทยแล้วก็จะสมกันจริง ๆ คิดแล้วจึง
 ไปเชิญตัวพ้ามกงโม้ โทยมาบ้านของตัว พ้ามกงโม้ โทยมาถึงก็เข้าไป
 กำนับแล้วถามว่า ท่านให้หาตัวข้าพเจ้ามาด้วยธุระสิ่งใดหรือ ลองแจ้น
 ตอบว่าที่ข้าพเจ้าได้ให้คนไปเชิญท่านมานี้ ก็เพราะเรามีความในใจอยู่
 ข้อหนึ่ง อยากจะพูดให้ท่านฟัง แต่ไม่แน่ใจว่าท่านจะยินดีเห็นพ้องด้วย
 หรือไม่ พ้ามกงโม้ โทยได้ฟังก็มีความสงสัยจึงพูดว่า ขอท่านอย่าได้มี
 ความเกรงใจในข้าพเจ้าเลย หากท่านมีกิจธุระอะไรที่จะใช้สอยหรือ
 ประการใดก็ โปรดบอกข้าพเจ้ามาเถิด ถ้าข้าพเจ้าปฏิบัติตามได้แล้วคง
 ไม่กล้าชักชวน ลองแจ้นได้ฟังก็เอ่ยขึ้นว่า ตั้งแต่วันที่เราได้เห็นท่านใน
 ที่เผือกให้รู้สึกมีความรักใคร่ท่านเป็นอย่างยิ่ง เรามีหลานสาวอยู่คน
 หนึ่งรูปร่างงดงาม ประสงค์จะยกให้เป็นภรรยาท่าน ไม่แน่ใจว่าท่าน
 จะยินดีพอใจในความประสงค์ของเรานี้หรือไม่ พ้ามกงโม้ โทยได้ฟังก็
 สะอื้นใจรีบตอบว่า เป็นพระเดชพระคุณอย่างยิ่งแล้ว แต่ข้าพเจ้าเป็น
 คนอนาถาปราศจากวงศ์ญาติจะอุปถัมภ์ ข้าพเจ้าไม่กล้าเออรับตาม
 ความประสงค์ของท่านได้ตอก เปรียบเหมือนฝูงกาจะเข้าไปปะปน
 ด้วยฝูงหงส์กระไรได้ ลองแจ้นได้ฟังพ้ามกงโม้ โทยพูดเจียมตัวเช่นนั้น
 ก็นึกสมเพชและนึกรักยั้งชน แล้วพูดว่าท่านอย่าบึกพรูไปเลย ถ้า
 พูดถึงฐานะกันแล้วฐานะของหลานสาวของเรายังต่ำกว่าท่านมาก ดูจ
 ว่าจะฟ้า และดิน เสียอีกด้วย บิดาของท่าน เป็นถึงมหาอุปราช ของพระเจ้า

แผ่นดิน หลานเราเป็นแต่เพียงบุตรชาวบ้านคนหนึ่งเท่านั้น เราเห็นว่า
 เป็นคนชาวเมืองเดียวกันจึงมีความยินดีและเต็มใจที่จะยกให้เป็นภรรยา
 ท่าน พ้ามกงไม่โกยไต่ฟังก็มีความสงสัยจึงถามว่า หลานสาวของท่าน
 ชื่อไร อยู่ตำบลไหน ท่านจึงบอกว่าเป็นคนชาวเมืองเดียวกับข้าพเจ้า
 ไปรบบอกให้ข้าพเจ้าทราบด้วยเถิด ลองเง้าตอบว่าหลานสาวเราชื่อ
 กุกฟา บิดาของนางชื่อลองจู่ เป็นคนมั่งมีเงินทอง ตั้งบ้านเรือนอยู่
 ณ เมืองทุ่งสวา ไคร ๆ ในเมืองนั้นย่อมรู้จักกันทั้งสิ้น พ้ามกงไม่โกย
 ไต่ฟังจึงหนักใจ จึงตอบว่าถ้าเช่นนั้นน้องชายและหลานสาวของ
 ท่านก็มีบุญคุณแก่ข้าพเจ้าอยู่เนกเหมือนกัน แล้วเล่าความตามที่ตน
 ยืมหม้อข้าวของนางมาต้มกิน และลองจู่เคยให้เงินไปซื้อหนังสือมา
 อ่านให้ลองเง้าฟังทุกประการ ลองเง้าไต่ฟังก็ใจ เมื่อเห็นการ
 เป็นที่ตกลงแล้วจึงเขียนหนังสือฉบับหนึ่ง ให้คนถือไปบอกน้องชายที่
 เมืองทุ่งสวา คนใช้กำนันบลาหนังสือไปตามสั่ง ลองเง้าก็เลยชวนให้
 พ้ามกงไม่โกยตั้งเวียนพักอยู่ที่บ้านของตัวต่อมา

ฝ่ายวันรุ่งขึ้นถึงกำหนดสอบไล่พวกฮ็อกตรอฝ่ายไ้เวาะ ก็
 จัดแจงแต่งตัวสะพายกระบี่ตรงไปยังสนามสอบไล่ทันที ในวันนั้นพวก
 นักเรียนไ้เวาะมารออยู่ที่ท้องสนามมวนบินเป็นอันมาก ถืออาวุธ
 ต่าง ๆ กัน บ้างสะพายกระบี่ บ้างถือทวน และบ้างก็สะพายเกาทัณฑ์
 พร้อมกันอยู่ที่สนาม พ้ามกงไม่โกยทราบว่ถึงกำหนดเขาจะสอบไล่
 ฝ่ายไ้เวาะกัน ก็จัดแจงแต่งตัวเหน็บกระบี่ถือทวนลาลองเง้าจะไป
 ที่สนามสอบไล่กับเขาบ้าง ลองเง้าจึงว่าท่านเป็นขุนนางฝ่ายไ้วัน
 จะไปสอบไล่ฝ่ายไ้เวาะกับเขาได้หรือ พ้ามกงไม่โกยตอบว่าข้าพเจ้าก็

ได้เคยฝึกหัดเพลงอาวุธอยู่ จึงอยากจะลองไปเข้าสอบกับเขาดูบ้าง หากเป็นบุญของข้าพเจ้าสอบไล่ฝ่ายทหารได้อีกก็จะเป็นความดีแก่ข้าพเจ้ายิ่งช่น สองแฉ่นได้ฟังก็เห็นพ้องด้วย พ่อกงโม้โกยก็กำนับลามา ชนม้าออกจากบ้านตรงไปยังสนามโดยเร็ว ในวันนั้นพระเจ้าว่านก็ออก ก็ได้เสด็จไปทอดพระเนตรด้วยพวกนักเรียนฝ่ายไฟเวาะล้อมรอบอยู่บน พลับพลาที่ประทับ ชุมนางฝ่ายไฟวันไฟเวาะก็ตามเสด็จครบถ้วน ตามตำแหน่ง ครั้นได้เวลาวันตุงแม่กองสอบไล่ก็มีบัญชาสั่งให้พวก ฮอกตรอเข้าทตลองฝีมือกัน พวกนักเรียนทั้งปวงก็เตรียมตัวต่างถือ อาวุธเข้าประลองฝีมือกันต่อหน้าพระที่นั่ง พ่อกงโม้โกยก็เข้าไปทตลองฝีมือกับพวกฮอกตรอเหล่านั้นด้วย ตามบรรดาพวกฮอกตรอที่เข้า ประลองฝีมือกันในสนามมวนบินนั้นต่างคนก็ตั้งใจจะเอาชัยชนะให้ได้ เป็นที่หนึ่ง แต่ไม่มีใครจะมาท้าทายฝีมือพ่อกงโม้โกยได้สักคนเดียว พระเจ้าว่านก็ออก ทอดพระเนตรเห็น พ่อกงโม้โกย มีฝีมือ เข้มแข็งกว่า พวกฮอกตรอทั้งหลาย ดังนั้น ก็มีพระทัยโสมนัสอย่างหาที่เปรียบมิได้ จึงรับสั่งให้วันตุงเสียบเบี่ยน จดบัญชีตั้งให้พ่อกงโม้โกยเป็นต่างเวี่ยนไฟเวาะ วันตุงก็กระทำตามรับสั่ง แล้วพระเจ้าว่านก็ออกจึงฝันพระพักตร์ไปตรัสแก่ชุนนางทั้งปวงว่า ตั้งแต่เราได้ครองราชสมบัติมาก็ ช้านานแล้ว ยังไม่เคยพบเคยเห็นต่างเวี่ยนคนเดียวได้รับสองตำแหน่งเลย ท่านจงจัดแจงแห่แห่นต่างเวี่ยนให้ครบกำหนดสามวันตามธรรมเนียมเถิด และจัดกระบวนแห่ให้สนุกสนานเป็นพิเศษกว่าที่เคยมีมา แล้วด้วย วันตุงกับทนต์จินก็ถวายคำนับบรรีบสั่ง ครั้นพระเจ้าว่านก็ออกเสด็จกลับเข้าพระราชวังแล้ว บรรดาชุนนางทั้งปวงและพ่อกงโม้โกย

กับพวกนักเรียนที่สอบไล่ ได้ชั้นรอง ๆ ลงมาก็พากันกลับไปอยู่ที่อยู่ของ
 ตน ส่วนลุงแจ่มนั้นเมื่อได้แจ้งว่าพ่ามกงไม่ โทยกหลานเขยสอบข้อ
 ได้ต่างเวียงไฟเวาระอีกก็มีความยินดีเป็นอันมาก จึงนึกว่าตั้งแต่เกิดมา
 จนอายุได้เพียงนี้แล้วยังไม่เคยเห็นเคยได้ยินว่าใครได้เป็นต่างเวียงทั้ง
 สองฝ่าย คิดแล้วสั่งให้คนใช้จับแจ่มโต๊ะสุราอาหารเตรียมไว้ ตัวเอง
 ออกไปยืนรับพ่ามกงไม่ โทยกอยู่หน้าบ้าน พ่ามกงไม่ โทยกมาถึงเห็นลุง
 เขยยืนอยู่หน้าประตู ก็รีบกระโดด ลงจากหลังม้า เข้าไปก้มรับ ลุงแจ่ม
 ทักที่ ลุงแจ่มมีความยินดีรีบจูงมือพ่ามกงไม่ โทยกเข้าไปข้างใน พลา
 กล่าวคำชมเชยพ่ามกงไม่ โทยกตรัยถ้อยคำต่าง ๆ แล้วชวนให้นั่งโต๊ะ
 เสพสุราด้วยกันเป็นที่สบาย พอรุ่งขึ้นพ่ามกงไม่ โทยกและพวกนักเรียน
 ที่สอบไล่ ได้ชั้นรองก็พากันไปเข้ากระบวนแห่ ๆ ไปจนรอบเมือง

ฝ่ายเทพบุตรเตียนเองที่เคยให้อาหารกับพ่ามกงไม่ โทยกนั้น ทราบ
 ว่าพ่ามกงไม่ โทยกสอบไล่ ได้เป็นขุนนางทั้งฝ่ายไฟวันไฟเวาระแล้วก็นึก
 แต่ในใจว่า อีกไม่ช้าพ่ามกงไม่ โทยกก็จะต้องออกไปทำศึก จำเราจะ
 ต้องนิรมิตมาไปให้สำหรับพ่ามกงไม่ โทยกซึ่งสักตัวหนึ่ง คิดแล้วจึงเอา
 หมายมาผูกเป็นมาชนตัวหนึ่ง แล้วปลุกเสกด้วยคาถาอาคมอยู่พักหนึ่ง
 มาหมายตัวนั้นก็บังเกิดเป็นมาทมวญญาณเดินโลดได้ทันที และรู้จักฟัง
 คำมนุษย์พูดได้ทุกอย่าง ครั้นแล้วเทพบุตรเตียนเองจึงสาปมาทวันนั้นว่า
 นอกจากพ่ามกงไม่ โทยกแล้วใครจะแตะต้องหรือซ้หลังเจ้าไม่ ได้เป็นอัน
 ขาด บัดนี้เจ้าจงลงไปเป็นพาหนะของพ่ามกงไม่ โทยกยังมนุษย์โลกเล็ก
 มาทวันนั้นรู้จักภาษากับคำ แล้วกระโจนจากอากาศลงไปในเมืองต้อง
 อานโดยเร็ว เห็นพ่ามกงไม่ โทยกกำลังอยู่ในกระบวนแห่ ก็วิ่งแหวก

ผู้คนเข้าไปหาฟ้ามกมไม่ โทยทันที ฟ้ามกมไม่ โทยเห็นม้าวิ่งแหวกผู้คน
 เข้ามาหาก็มีความสงสัย จึงนึกว่าม้าตัวนั้นมาแต่ไหนหนอ ขนขาวกึ่ง
 สีส้มงามจริง ทักแล้วจึงผูกแอกม้าตัวนั้นว่า เจ้าจะมาเป็นม้าสำหรับขี่
 ของเราหรือ ถ้าจะมาเป็นพาหนะของเราจริงแล้ว จงผงกหัวค้ำนัย
 เราสามครั้งเถิด ม้าตัวนั้นได้ผงกหัวชนสามที ฟ้ามกมไม่ โทยมี
 ความยินดีเป็นอันมาก จึงจัดแจงกระโถกกลงจากหลังม้าตัวเก่ามา
 ขนขี่ม้าตัวใหม่นั้นทันที ม้านิรมิตก็ยกหูหูหางทำกิจวิธาร่าเร้งเดิน
 เหยาะ ๆ ดังอยากจะออกศึก ฟ้ามกมไม่ โทยเห็นดังนั้นก็ยิ่งดีใจ
 มากขึ้น จึงเลยเอาม้าตัวนั้นขี่แห่ไปรอบเมือง จนครบสามวันตาม
 กำหนด แล้วก็ตรงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าว่านก็ออกจึงรับ
 สั่งแก่ฟ้ามกมไม่ โทยว่าบ้านเก่าของบิดาเจ้านั้นเราจะยกให้เป็นสิทธิ์แก่
 เจ้าต่อไป แต่ต้องรอให้เขาไปจัดการซ่อมแซมเสียให้เสร็จก่อนแล้วเจ้า
 จึงไปอยู่บ้านเดิมของเจ้าเถิด ฟ้ามกมไม่ โทยก็ถวายค้ำนัยแสดงความ
 ขอบพระคุณพระเจ้าแผ่นดินเป็นอันมาก พระเจ้าว่านก็ออกจึงทรงฝัน
 พระพักตร์ไปรับสั่งกับยววันต่อไปว่า ท่านจงให้คนไปจัดแจงแต่งบ้าน
 ให้ฟ้ามกมไม่ โทยเสียใหม่เถิด เพราะตั้งแต่ฟ้ามมีเงินละลายไปแล้วไม่มีใคร
 ใดได้ซ่อมแซมเลย ยววันก็ถวายค้ำนัยรับสั่งแล้วทูลลาถอยออกไป
 สั่งเจ้าพนักงาน ก่อสร้างให้ไป จัดแจงซ่อมแปลงทาสี บ้านให้ฟ้ามกมไม่
 โทยใหม่ เจ้าพนักงานก็รีบไปจัดการตามคำสั่ง

ฝ่ายพวกเนือกโต เนือกมิน เนือกกาบ เนือกเทิน ซึ่งเป็น
 เมืองประเทศราชทงสัทศ เมื่อแจ้งว่าประเทศญวนมีต่างเวียงคนเคี้ยว
 เป็นทั้งฝ่ายไฟวันไฟเวาะก็นึกแต่ในใจว่า จำเราจะไปเมืองเตื่องอาน

เพื่อคุณัวพ้ามกงไม่ โภยเสียดักหน้อย ว่ารูปร่างหน้าตาทำทางจะเป็น
 อย่างไร จะเก่งจริงเหมือนกับคำเล่าลือหรือไม่ คิดแล้วก็รีบจัดหาสิ่ง
 ของเป็นเครื่องบรรณาการเพื่อจะนำไปถวายพระเจ้าว่านก็อก เสร็จ
 แล้วต่างคนก็พากันออกจากเมืองเดินทางตรงไปเมืองเทิงอานโดยเร็ว
 พอมาถึงเมืองหลวงต่างก็ให้ทูตของตนนำความเข้าไปกราบทูลพระเจ้า
 แผ่นดินให้ทรงทราบก่อน พระเจ้าว่านก็อกได้ทรงทราบตั้งนั้นก็มี
 พระทัยยินดี จึงรับสั่งให้ยว่นเป็นเจ้าพนักงานสำหรับรับแขกเมือง
 ยว่นถวายคำรับรับสั่งแล้ว ก็ทูลลาออกมาจัดแจงเตรียมที่ทางไว้
 สำหรับให้แขกเมืองพัก ตัวเองพาทหารพอสมควรออกไปรับพวก
 เนอกโต เนอกมิน เนอกกาว เนอกเทิน เข้ามาในเมือง จัดแจงให้
 เข้าพักอยู่ ณ ที่ใดจักเตรียมไว่นั้น พอรุ่งขึ้นเข้าเฝ้าพระองค์ประเทศราช
 ทงสีกเข้าเฝ้าพระเจ้าว่านก็อก กราบทูลถวายเครื่องบรรณาการ พระ-
 เจ้าว่านก็อกมีพระทัยโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง แล้วรับสั่งว่าเรามีความชอบ
 ใจท่านทั้งหลายที่พากันออกส่าห์มาหาเราจนถึงนี้ หรือท่านมีกิจธุระ
 เกื้อกร่อนประการใด แจ้งมาให้เราฟังเถิด พวกเนอกโตจึงกราบทูล
 ขึ้นก่อนว่า ข้าพระองค์ได้ย่นกิตติศัพท์เล่าลือว่าพระองค์ได้ต่างเวียง
 คนเคียงทั้งสองฝ่าย ก็พลอยมีใจยินดีจึงพากันมาเพื่อถวายพระพรชัย
 ให้พระองค์ทรงพระเจริญยิ่ง ๆ ขึ้น ทั้งอยากจะได้เห็นหน้าตาของพ้ามกง
 ไม่โภยต่างเวียงด้วย ว่าจะเป็นคนรูปร่างหน้าตาอย่างไรจึงมีฝีมือและ
 สติปัญญาเฉียบแหลมนัก พระเจ้าว่านก็อกได้ทรงฟังก็ทรงพระสรวล
 ตรัสว่า อันพ้ามกงต่างเวียงของเราคนนี้ มิใช่สืบตระกูลมาจากคน
 เชื้อใจกอก บิดาของเขาชื่อพ้ามมีนจีนเป็นมหาอุปราชของเรามาแต่

ก่อน แต่ได้ถึงแก่ความตายตั้งแต่พ่ามกงไม่ โทยยังเล็ก ๆ อยู่ พวก
 ผู้ครองเมืองทงส์ ได้ฟังก็มีความยินดี จึงทูลว่าพระองค์จะทรงพระ
 กรุณาให้พวกข้าพระองค์ได้ ชมพ่ามกงไม่ โทยร่ำอาวุธบ้างจะได้หรือไม่
 พระเจ้าว่านก็ออกตรัสว่าถ้าพวกท่านอยากจะดูแล้ว พรุ่งนี้จงพากันไป
 ยังสนามมวนบินเถิด เราจะให้พ่ามกงไม่ โทยไปร่ำอาวุธให้ดูเล่นเป็น
 ขวัญตา พวกหัวเมืองทงส์ดีใจเป็นอันมาก พระเจ้าว่านก็ออกจึงตรัส
 สั่งแก่ข้าว่า ท่านจงไปบ่าวร้องราษฎรทงส์ปวงให้รู้ ว่าพรุ่งนี้พ่ามกง
 ไม่ โทยจะประลองฝีมือถวายต่อหน้าพระที่นั่ง ณ สนามมวนบิน ยาวนั้นก็
 ถวายคำนับลาไป แล้วพระเจ้าว่านก็ออกจึงตรัสสั่งคนจวนวันตงต่อไปว่า
 ท่านจงไปบอกพ่ามกงไม่ โทยให้เตรียมตัวไว้ว่า พรุ่งนี้เวลาเช้าให้แต่ง
 ตัวด้วยเครื่องรบไปคอยเราอยู่ที่สนามมวนบิน ตรัสแล้วก็เสด็จขึ้น
 พวกขุนนางก็พาแขกเมืองกลับไปที่พัก ยาวนั้นก็เขียนประกาศไปปิด
 บ่าวร้องราษฎรให้รู้ทั่วหน้ากัน และบังคับให้จัดแจงแต่งบ้านไว้รับ
 แขกเมืองที่จะผ่านไปยังท้องสนาม ราษฎรเหล่านั้นรู้ความก็จัดแจง
 แต่งบ้านช่องด้วยผ้าแดงและแขวนดอกไม้เป็นระย้า ทั้งจัดโต๊ะตั้งที่
 บูชาคอยรับเสด็จไว้ด้วย

ฝ่ายพ่ามกงไม่ โทยซึ่งยังคงพักอยู่ที่บ้านของลุงเจ้านั้น ก็
 เพราะบ้านของตัวเองเจ้าพนักงานยังไม่แล้วเสร็จ วันนั้นนั่งสนทนา
 กันอยู่กับลุงเจ้าน คนใช้เข้ามาบอกว่า คนจวนกับวันตงขุนนางผู้ใหญ่
 ทั้งสองมาหา ลุงเจ้านจึงพาพ่ามกงไม่ โทยออกไปรับเข้ามาข้างใน
 ต่างคนคำนับกันตามธรรมเนียมแล้ว ลุงเจ้านจึงกล่าวขึ้นว่า ข้าพเจ้า
 มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านทั้งสองมาบ้านข้าพเจ้าในวันนี้ เมื่อท่าน

มีธุระสิ่งใดแล้วไปรุดแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบเถิด ข้าพเจ้าจะได้ปฏิบัติ ตาม วันตุงกับต้นจันก็แจ้งความตามกระแสรับสั่งให้ลองแจ้นฟัง ถังนั้นก็มีคามยินดีจึงผูกแก่พ้ามกงไม่โกยว่า หลานจงจักแจ่งเตรียม ตัวไว้เถิด พรุ่งนี้จะได้ไปประลองฝีมืออาวดพวกต่างประเทศเขา พ้าม กงไม่โกยได้ฟังกรับคำ แล้วขุนนางทั้งสองก็ลากลับไป ลองแจ้นกับ พ้ามกงไม่โกยจึงตามออกไปส่งถึงหน้าประตูบ้าน

ทรงรุ่งขึ้นพระเจ้าวอนก็ออกเสด็จออกว่าราชการ ณ พระที่นั่ง อวางกิมลอง (พระที่นั่งมังกรทอง) จึงตรัสถามพวกไพร่วันให้เฝ้าว่า ซึ่งเราให้ท่านจัดแจ่งสนามมวนบินไว้ ให้พ้ามกงไม่โกยต่างเวียนไปประ ลองฝีมือเพลงอาวดให้พวกต่างประเทศดูนั้น ท่านยังได้จัดแจ่งไว้เป็นที่ เรียบร้อยแล้วหรือ ขุนนางเหล่านั้นได้ฟังก็คุกเข่าลงถวายคำนับพร้อม กัน ทูลว่าข้าพระองค์ได้จัดไว้ตามพระกระแสรับสั่งเสร็จแล้ว ขอ เชิญพระองค์เสด็จไปทอดพระเนตรเถิด พระเจ้าวอนก็ออกได้ทรงฟัง ถังนั้นก็มีพระทัยยินดีแล้วรับสั่งให้พวกที่เว (ขันที) จัดกระบวน พระเกียรติยศเพื่อเสด็จออกไปยังสนามโดยเร็ว พวกที่เวรับพระกระแสรับสั่งแล้ว ก็รีบ ไปจัดให้พวกทหาร รักษาพระองค์ นำรถพระที่นั่งมา เกยอยู่หน้าตำหนัก พร้อมด้วยกระบวนแห่สำหรับเสด็จประพาส ซึ่งมี ทหารหลายเหล่าแต่งตัวหลายอย่างต่าง ๆ กัน เสร็จแล้วก็เข้าไป กราบทูลเพื่อเชิญเสด็จ พระเจ้าวอนก็ออกก็เสด็จมาประทับยังรถ พระที่นั่งมังกรทอง พวกขุนนางไพร่วันให้เฝ้าก็ตามเสด็จกันเป็นอันมาก สองฟากทางที่พระเจ้าวอนก็ออกจะเสด็จผ่านไปนั้น พวกราษฎรได้จัด แจ่งแต่งบ้านไว้สละสลวยและตั้งโต๊ะบูชากลอสกทาง แต่พระองค์มิได้

ทรงเหลียวแลไปดูบ้านของราษฎรเลย   ทั่วพระเนตรของพระองค์
 มีกนิหารมาก   แม้ฝนพระพักตร์ไปทอดพระเนตรบ้านไหน   บ้านนั้น
 เป็นท้องไฟไหม้ตลอดทุกบ้าน   ครั้นเสด็จมาถึงสนามแล้ว   พวกขุนนาง
 ก็หอมล้อมเชิญเสด็จไปประทับบนพลับพลาริมสนาม   ครั้นประทับ
 เรียบร้อยแล้ววันรุ่งก็เบิกตัวพ่อกงไม่โกยต่างเวียนให้เข้าไปถวายคำนับ
 คอยฟังกระแสรับสั่งอยู่   พระเจ้าว่านก็ออกจึงตรัสแก่พ่อกงไม่โกยว่า
 บัดนี้พวกต่างประเทศได้พากันมาเป็นอันมาก   เพื่ออยากจะดูเจ้าประลอง
 ฝีมือกับทหารทั้งปวง   เจ้าจงทดลองให้เขาดูเล่นเป็นขวัญตาเถิด   พ่อกง
 ไม่โกยได้รับรับสั่งแล้วก็ถวายคำนับทูลลาออกมา   พอถึงพื้นลาน
 สนามก็โคกขึ้นมาสะบัดอย่างเป็นท่าที่   มือหนึ่งถือท   มือหนึ่งถือกระบี่
 ออกกวัดแกว่ง   ทหารบินวักกับนายทหารทั้งปวงก็ขับม้าแซงเข้ามา
 เป็นกระบวนรบ   พ่อกงไม่โกยมีไ้ครั้นคร่ำรำทวนเข้าต่อสู้ด้วย
 ทหารเหล่านั้น   พวกเนือกโตเนือกมินเนือกทวนเนือกเทินเหล่านั้น
 แลเห็นพ่อกงไม่โกยขี่ม้าเป็นสง่างามก็ตบมือสรรเสริญว่า   ต่างเวียน
 คนนี้รูปร่างงดงามจริง   มีม้าขี่งามชนชาวปาดล้าไม่มีที่ติ   ขณะนั้น
 พ่อกงไม่โกยต่อสู้ด้วยพวกทหารทั้งปวงประมาณห้าร้อยคน   เป็นหลาย
 เพลงต่อหลายเพลงก็มี   ใต้เพลิงพลันเลยจนเพลงเดียว   พ่อกงอยาก
 จะอวดฝีมือแก่พวกแขกเมืองให้ยิ่งขึ้น   จึงเอาเท้าหนีบทวนรำลอคใต้
 ท้องม้า   มือก็รำกระบี่ต่อสู้ด้วยพวกนายทหารเหล่านั้น   ทหารทั้งปวง
 ต่างมีความประหลาดใจเป็นอันมากที่เห็นพ่อกงรำทวนด้วยเท้าได้
 เพราะตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเห็นใครทำได้อย่างชนิดนี้   จึงพากันร้อง
 ตะโกนพุกกับพ่อกงว่า   ไกร ๆ เขารบกันก็ใช้แต่มือเท่านั้น   นี่ท่าน

ใช้ทั้งมือทั้งเท้าเข้าช่วยรบใครจะไปสู้ท่านได้เล่า พ้ามกุงได้ฟังก็หัวเราะ
แล้วตอบว่า อาวุธของเรามีอยู่สองอย่าง ถ้าจะใช้แต่อย่างเดียวก็ก้าว
อีกอย่างจะเสียใจ และจะใช้มือถือทั้งสองอย่างก็ไม่ถนัดจึงแบ่งให้เท้า
ถือเสียบ้าง พระเจ้าว่านก็ออกได้ฟังพ้ามกุงพูดกับทหารทั้งนั้นก็ทรง
พระสรวล ตรัสชมว่าพ้ามกุงเป็นคนมีฝีมือเยี่ยมและฉลาดในคำพูด
แล้วทอศพระเนตรเห็นม้าที่พ้ามกุงขี่ก็นึกจงนพระทัย จึงตรัสร้อง
ถามพ้ามกุงว่านั่นเจ้าเอามาที่ไหนมาซิ ขนขาวยาวตลอดหางหางที่ตี
มีได้เลย พ้ามกุงก็ยินรับสั่งตั้งเนนก็หยุดการประลองรับลงจากหลัง
ม้าเข้าไปคุกเข่าลงถวายคำนับทูลว่า เมื่อครั้งข้าพระองค์สอบไล่ได้
เป็นต่างเวียงและกำลังอยู่ในแคว ะบวนแพ่เรียบเมืองนั้น ม้าตัวนี้
มาจากไหนก็ไม่ทราบ วึ่งแหวกผู้คนเข้ามาหาข้าพระองค์ในกระบวน
แพ่ ข้าพระองค์จึงเอาไว้เป็นม้าสำหรับขี่ของข้าพระองค์ก็ไปพระ-
เจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟังตั้งเนนก็ชมพระทัยยินดีเป็นอันมาก ตรัสว่า
เจ้าเป็นผู้นวาศนาจึงได้มาคัสงามไวชิ พลากรับสั่งกับวันตุงต่อไปว่า
ท่านจงจัดทหารที่ชำนาญอาวุธทางทวนและกระบี่ประมาณห้าร้อยคน
ให้ออกมาทดลองกับพ้ามกุงดูอีกสักพักหนึ่งเถิด วันตุงก็ถวายคำนับ
รีบไปจัดการตามรับสั่งทันที แล้วพระเจ้าว่านก็ออกจึงตรัสแก่พวมกุงว่า
เจ้าจงขึ้นมาออกไปลองฝีมือกับพวกทหารเหล่านั้นให้เราดูใหม่ว่าเพลง
อาวุธของใครจะดีกว่ากัน พ้ามกุงก็ถวายคำนับตอยออกมาขึ้นม้าแล้ว
ร่ำทำท่าด้วยมือเปล่าวิ่งตรงเข้าไปรวบรัดจับปลายกระบี่ของ ทหารเหล่า
นั้นไว้ได้ทีละหลาย ๆ เล่ม พระเจ้าว่านก็ออกทอศพระเนตรเห็นดังนั้น
ก็มีพระทัยยินดี พวกเนือกทั้งสแลเห็นแล้วก็นพองสยของเกล้า พลากร

นึกว่าคน ๆ นั้นชะรอยจะเป็นเทพยดาปลอมแปลงมาเป็นแน่ ถ้าเป็น
 คนเราจริง ๆ แล้วไหนเลยจะมีฝีมือถึงเพียงนี้ ครั้นเสร็จการประลอง
 ฝีมือแล้ว พระเจ้าว่านก็อกก็เสด็จเข้าพระราชวัง พวกเนือกทงสัก
 พากันกลับไปพักอยู่ ณ ที่พักของตัว ครั้นรุ่งขึ้นพวกต่างประเทศก็เข้า
 เฝ้าทูลลากลับไปบ้านเมืองของตัว พ่ามกงจึงเข้าไปถวายค้ำับทูลลา
 พระเจ้าแผ่นดินว่า จะขอกลับไปเช่นศพบีตามารดาเสียก่อน ภายหลัง
 จึงจะกลับมารับราชการฉลองพระเดชพระคุณต่อไป พระเจ้าว่านก็อก
 ได้ฟังก็มีพระทัยอาลัย แต่ทรงเห็นว่ากรเช่นศพบีตามารดาเป็น
 สิ่งสำคัญ จึงทรงพระอนุญาตให้ตามความปรารถนา ทงพระราชทาน
 เงินทองแพรผ้าให้แก่พ่ามกงอีก พ่ามกงก็ถวายค้ำับขอบบุญคุณ
 พระเจ้าแผ่นดินตามธรรมเนียม แล้วทูลลากลับไปบ้านลองเจ้าน เล่าความ
 ตามที่ได้รับพระอนุญาตให้กลับไปเมืองตุงฮวา เพื่อเช่นศพบีตามารดา
 ของตัวให้ฟังทุกประการ ลองเจ้านได้ฟังก็มีความยินดี จึงพูดว่าการ
 ที่ท่านได้รับพระอนุญาตให้ ไปยังเมืองตุงฮวานั้นก็ดีแล้ว จะได้จัดแจง
 แต่งงานกับหลานสาวของข้าพเจ้าเสียทีเดียว ข้าพเจ้าจะให้คนใช้ถือ
 หนังสือล่องหน้าไปบอกให้น้องชายข้าพเจ้ารู้ พ่ามกงได้ฟังก็รับค้ำ
 แล้วลองเจ้านก็เขียนหนังสือให้คนใช้ถือไปให้ลองจุน้องชายอีกฉบับหนึ่ง
 คนใช้ก็ค้ำับลาไป พอรุ่งเช้าพ่ามกงค้ำับลาลองเจ้านแล้วก็ลาออก
 จากบ้านตรงไปรับข้าวของที่พระราชทานจากเจ้าพนักงาน สั่งให้ทหาร
 และคนใช้บริวารทุกชั้นเกวียน เสร็จแล้วพ่ามกงก็เริ่มเดินทางออกจาก
 เมืองหลวงตรงไปเมืองตุงฮวา พวกขุนนางต่างตามออกไปส่งจนถึง
 นอกเมืองตามธรรมเนียม

ฝ่ายนางกุกฟาเห็นพ่ามกงหายไป ไม่ได้มาขอกทานเป็นหลายวัน ก็ให้สาวใช้ ไปสืบ ได้ความว่าไปรับจ้างเขาเลี้ยงวัวควายก็มีความสงสาร ครั้นภายหลังได้ข่าวว่าพ่ามกงไปสอบไล่ที่เมืองหลวง ก็มีความยินดี ตั้งใจอธิษฐานขอให้พ่ามกงสอบไล่ได้ ๆ เป็นขุนนาง วันหนึ่งนางนั่งเล่นอยู่กับลุงจูงูบิตาที่หน้าบ้าน คนใช้ถือหนังสือมาจากลุงจูงู ก็นำมาส่งให้แก่ลุงจูงู ๆ รับมาอ่านได้ความว่า พ่ามกงคนชาวเมืองเดียวกับเจ้าได้เข้ามาสอบไล่ยังเมืองหลวง บัดนี้สอบไล่ผ่านพ้นไปได้ได้เป็นต่างเวียง พี่สังเกตุลักษณะของเขาเห็นว่าต่อไปภายหน้าคงจะได้เป็นขุนนางใหญ่โตขึ้น จึงได้ชักนำให้เขามาแต่งงานกับบุตรสาวของเจ้าขอเจ้าจงจัดการตามคำของพี่เถิด ลุงจูงูอ่านหนังสือจบลงแล้วก็มีความยินดีเป็นอันมาก จึงส่งหนังสือนั้นให้นางกุกฟายุทธสาวดู นางกุกฟารับมาอ่านตลอดแล้วก็มีความยินดีและอายเป็นอันมาก จึงลาบิดาเดินกลับเข้าไปในบ้านเสียโดยเร็ว ลุงจูงูเห็นดังนั้นก็รู้ทันความคิดของบุตรสาวแล้วให้คนใช้ ไปตามช่างไม้มาว่าจ้างให้หรือเรือนของ พ่ามกงเก่าเสียแล้วก่อสร้างขึ้นใหม่ใหญ่โตระโหฐาน ช่างไม้รับคำแล้วก็ลาไปรีบจัดแจงก่อสร้างทำขึ้นโดยเร็ว พอปลูกบ้านแล้วในวันนั้นก็มีคนใช้ถือหนังสือมาจากลุงจูงูอีกฉบับหนึ่ง มีเนื้อความแจ้งว่า พ่ามกงสอบไล่ผ่านพ้นแล้วได้ยศ คงได้เป็นต่างเวียงทั้งสองฝ่าย พระเจ้าว่านก็ยกโปรตปรานมาก บัดนี้ทูลลามายบ้านเดิมเพื่อได้เช่นให้ไว้กับบิดามารดาตามประเพณี และบอกมาว่าให้ลุงจูงูจัดแจงแต่งงานกุกฟาให้กับพ่ามกงเสียที่เดียวเถิด พอลุงจูงูอ่านหนังสือจบแล้วก็ให้มีความดีใจเป็นอันมาก จึงเข้าไปบอกบุตรสาวว่าพ่ามกงสอบไล่ได้เป็นต่างเวียงทั้งสองฝ่ายไว้วันและให้เวาะ

เจ้าเป็นคนมีบุญมากจึงได้สามหมยศักดิ์ทั้งสองฝ่าย นางกู้กฟาได้ฟัง
 ก็มีความอายจนหน้าแดงทงตใจที่พ่ามกงคนรักได้เป็นขุนนางมีชื่อเสียง
 สมคำอธิษฐานของตน แล้วลອງจูงออกมาส่งคนใช้ทั้งปวงให้ตระ-
 เตรียมข้าวของทั้งปวงไว้ พอพ่ามกงมาถึงจะได้จัดแจงแต่งงานที่เคว
 ตัวเองตรงไปบ้านของพ่ามกงที่ตนให้ปลูกขึ้นใหม่ ส่งให้คนใช้รับ
 ตกนถ่งบ้านช่องไว้ให้เป็นสง่างามกว่าบ้านขุนนางทั้งปวง ตกเวลาเย็น
 ก็ให้คนไปอยู่พิทักษ์รักษาไว้จนกว่าพ่ามกงจะมาถึง ต่อมาอีกสามวัน
 พ่ามกงก็เดินทางมาถึงเมืองทุ่งฮวา บรรดาขุนนางกรมการในเมืองนั้น
 ต่างพากันออกไปรับต่างเวียนทุกคน ลອງจูกก็ไปล้วย พ่ามกงทักทาย
 ปราศรัยขุนนางทั้งปวงตามธรรมเนียมแล้ว จึงเข้ามาค้ำบัลลອງจูก้วย
 ความเคารพนับถืออย่างพ่อกา ลອງจูกจึงพาพ่ามกงตรงไปยังบ้านใหม่ที่
 ตนปลูกไว้ พ่ามกงมองไปเห็นบ้านของตัวกลายเป็นบ้านใหญ่โตระ-
 โหฐาน มีอักษรจารึกที่หน้าบ้านว่าพ่ามกงต่างเวียนไฟวันและไฟเวาะ
 ก็มีความยินดีเป็นอันมาก จึงถามลອງจูกว่าผู้ใดเป็นผู้รุดนามาสร้างบ้าน
 ให้แก่ข้าพเจ้าเช่นนี้ ขอบิดาจงเล่าให้ข้าพเจ้าฟังด้วย ลອງจูกมพลาถ
 ตอบว่าบิดาเป็นผู้สร้างเอง เพื่อแสดงความยินดีที่เจ้าได้เป็นขุนนาง
 พ่ามกง ได้ฟังก็มีความดีใจรีบคุกเข่าลงค้ำบัลลອງจูกแสดงความขอบคุณ
 เป็นอันมาก ลອງจูกรีบเข้าพยุงบุตรเขยให้ลุกขึ้นแล้วพากันเดินเข้าไป
 ในบ้านใหญ่เที่ยวเดินดูไปจนรอบ เห็นลวกลายในบ้านนั้นกระทำชน
 ทั่วฝีมือประณีตก็มีความยินดี พ่ามกงรู้สึกขอบคุณลອງจูกอยู่ในใจ
 เป็นอันมาก ในวันนั้นตามบรรดาคณทรูจกกับพ่ามกงมาแต่ก่อน ก็
 พากันเฝ้าของมาค้ำบัลพ่ามกงทุกคน และกล่าวคำอวยพรด้วยถ้อยคำ

ต่าง ๆ ฟ้ามกงก็รับรองคนเหล่านั้นโดยมิได้มีความรังเกียจแม้แต่
 เล็กน้อย ต่อมาอีกสามวันเองจุกก็จัดแจงแต่งงานให้ฟ้ามกงอยู่กับ
 บุตรสาวของตัวตามธรรมเนียม นางกุกฟา ก็ให้สาวใช้ไปขนของใน
 ห้องของตัวที่บ้านเดิมมาไว้ที่บ้านใหม่ จุกเข้าไปในห้องนอนของตน
 อย่างเรียบร้อย ครั้นรุ่งขึ้นฟ้ามกงจึงชวนภรรยาไปเช่นศพบิตามารดา
 ของตัวตามธรรมเนียม และจ้างช่างก่อสร้างที่ฝั่งศพเสียใหม่ จารึกชื่อ
 ไว้ที่หน้าหลุมนั้นว่า ฟ้ามได้หันตือทุ ฟ้ามฟูเยินตามตำแห่นงยศ
 สองคนผิวเมียต่างมีความรักใคร่ซึ่งกันและกันเป็นอันมาก วันหนึ่ง
 ฟ้ามกงนั่งสนทนาอยู่กับภรรยา โจหานระลึกลงไปก็ถึงอาจารย์สอน
 หนังสือที่ตนเคยไปแอบเรียนหนังสือขึ้นมาได้ ก็จัดแจงหาของดี ๆ
 มีราคาแล้วให้คนใช้หาบตามไปถึงบ้านอาจารย์ ฟ้ามกงก็เข้าไปคุกเข่า
 ลงคำนับพูดว่า ข้าพเจ้ามีความขอบคุณท่านอาจารย์ยิ่งนัก ได้สั่งสอน
 ให้ข้าพเจ้ารู้จักหนังสือ เวลาที่ข้าพเจ้าสอบไล่ ได้เป็นต่างเวียงแล้ว
 จึงหาของมาคำนับขอบคุณท่านอาจารย์ อาจารย์ได้ฟังก็เกิดความสงสัย
 จึงจับมือฟ้ามกงให้ลุกขึ้นแล้วพูดว่า ท่านต่างเวียงจะดูคนฝึกไปตอก
 กระมิ่ง ข้าพเจ้าไม่เคยสอนหนังสือให้ท่านเลย เหตุใดท่านจึงจะมา
 ขอบคุณข้าพเจ้าเล่า ฟ้ามกงจึงเล่าความตามที่ตนได้ไปแอบดูการเรียน
 และค่อย ๆ จุกจำไว้ทีละเล็กทีละน้อยจนกระทั่งจำได้ ให้อาจารย์ฟังทุก
 ประการ อาจารย์ได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี สรรเสริญฟ้ามกงว่า
 เป็นคนฉลาดหาผู้ใดเสมอมิได้ ครั้นแล้วฟ้ามกงก็ลาอาจารย์กลับมา
 บ้านของตัว นางกุกฟาจึงจัดแจงหาอาหารให้สามีบริโภคร่วมด้วยตนเอง
 มิได้ไว้ใจให้บ่าวไพร่ทำ วันหนึ่งฟ้ามกงเดินชมภาพในห้องที่นาง

กุกฟาจับประทับประตอไว้เป็นอันมาก แลเห็นภาพของตัวเข้าก็ตกตะลึง
มองดูเป็นช้านาน จึงนึกว่ารูปภาพรูปนี้ช่างเหมือนรูปของเราเหลือเกิน
ไม่มีผิดเลย ฝีมือช่างก็โหนหนอเขียนไว้งดงามจริง คิดแล้วจึงถาม
นางกุกฟาว่ารูปนี้เจ้าได้มาแต่ไหน และเอามาแขวนไว้เพื่อประสงค์
สิ่งอันใด จึงเล่าให้เราฟังโดยตลอดด้วยเถิด นางกุกฟาได้ฟังก็ยิ้มแล้ว
ตอบว่า ภาพอันนี้ข้าพเจ้าเขียนด้วยฝีมือของข้าพเจ้าเอง โดยเหตุที่
เห็นท่านหายไปก็มีความคิดถึงและสงสาร จึงเขียนรูปเอาไว้เป็นที่
ระลึกและยังได้อธิษฐานขอ ให้ท่านตั้งตัวได้เร็วจะได้พ้นความลำบาก
พ้ามกงได้ฟังดังนั้นก็สรรเสริญภรรยาว่ามีใจรักใคร่ตนจริง ๆ และมี
ฝีมือในการเขียนดียิ่งกว่าช่างเขียนทั่วไป สมควรจะเป็นยอดหญิงได้
คนหนึ่ง ชะรอยนางกงจะเป็นคู่สร้างของเราแต่ชาติก่อน จึงได้มีใจ
รักใคร่เรา ถึงแม้เรายากจนเป็นคนขอทานก็ไม่มี ความรังเกียจ คิดแล้ว
จึงพูดกับนางกุกฟาว่า เรามีความชอบใจเจ้าเป็นอันมาก ในการที่
มีใจจงรักภักดีต่อเรามี ได้มีความรังเกียจว่าเป็นคนยากจน เราจะชอบรัก
และซื่อสัตย์ต่อเจ้าไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ ถึงแม้เจ้าจะตายก่อนเรา ๆ
ก็จะขอติดตามเจ้าไปจนกระทั่งเมืองผี นางกุกฟาได้ฟังก็มีความอาย
จนหน้าแดง สองคนผิวเมียนั่งสนทนากันอยู่จนตึกดิน แล้วพ้ามกงจึง
จูงมือภรรยาขึ้นเตียงนอน

ฝ่ายพระเจ้าวั้นก็ออกตั้งแต่พ้ามกงทูลลากลับไปบ้านแล้ว ก็ให้
มีพระทัยระลึกถึงพ้ามกงทุกเวลา จึงตรัสปรึกษาแก่ที่เว (ขันที) ว่า
ตั้งแต่สร้างเมืองญวนมาก็ยังไม่เคยได้ยินว่ามีเมืองใดได้เคยมีต่างเวียน

คนเคี้ยวถึงสองฝ่าย ซึ่งเราได้พ่ามกงเป็นข้างเวียงทั้งสองฝ่ายนี้ นับว่าชะตาของบ้านเมืองเรากำลังเจริญแล้ว แต่เราก้ยังมีวิตกอยู่อีกสองอย่าง หนึ่งบ้านเมืองจะเจริญขึ้นได้ก็เพราะปราศจากศึกสงคราม ราษฎรได้รับความอยู่เย็นเป็นสุขตลอดกัน สองเสบียงอาหารต้องบริบูรณ์ราษฎรจึงจะไม่ต้องได้รับความลำบาก เพราะตามธรรมดาบ้านเมืองจะเจริญขึ้นก็ย่อมอาศัยน้ำพักน้ำแรงของราษฎรเหมือนกัน ถ้าราษฎรมีความสุขบ้านเมืองก็สุขด้วย ถ้าราษฎรมีทุกข์บ้านเมืองจะเป็นสุขไปได้อย่างไร อีกประการหนึ่งเวลานี้หัวเมืองฝายนอกของเรานั้น ราษฎรยังจะได้รับความสุขทุกข์ประการใดบ้างก็ไม่ทราบ เพราะไกลหูไกลตาหากที่เราจะปกปักรักษาพิทักษ์ไปทั่วถึง ที่เวได้ยินพระกระแสนับสั่งตงนั้นจึงกราบทูลว่า เมื่อพระองค์ต้องพระประสงค้จงทรงทราบทุกข์สุขของราษฎรแล้ว โปรดมีรับสั่งให้หาตัวพ่ามกงข้างเวียงกลับเข้ามาเมืองหลวงเถิด อย่างไรก็คงจะทรงทราบได้ เพราะพ่ามกงเป็นคนมีสติปัญญาไว สามารถอาจรู้ถูกขบถถูกข้งได้ด้วยความชำนาญ พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟังที่เวกราบทูลเช่นนั้นก็ทรงเห็นชอบด้วย ครั้นรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งก็เสด็จออกพระที่นั่งพิมลวง พร้อมด้วยขุนนางไปวันและไปเฝ้าเฝ้าเฝ้าอยู่ตามลำดับ พระเจ้าว่านก็ออกจึงมีรับสั่งแก่ลองแจ่นว่า ท่านจงไปณ เมืองตุงฮวาตามตัวพ่ามกงให้กลับเข้ามาในเมืองหลวงด้วยเราจะปรึกษาราชการสำคัญสักข้อหนึ่ง ครั้นแล้วก็ทรงมอบพระอักษรให้แก่ลองแจ่น ๆ รับพระอักษรแล้วก็ถวายคำนับลาถอยออกมาข้างนอก จักแจ้งทหารพอสมควรแล้วก็ยกออกจากเมืองหลวงตรงไปเมืองตุงฮวาทันที

ฝ่ายพ้ามกุงตั้งแต่อยู่กับนางกุกฟ้าได้สองปีก็เกิดบุตรตัว-
 หนึ่งคนหนึ่งเป็นชาย พ้ามกุงก็ใจเป็นอันมากลองดูผู้เป็นตาก็มีความรัก
 หลานชายอย่างสุดสวาทซาตใจ ทวยฟังมีหลานกับเขาคอนนี้เป็นคนแรก
 และหาจ้างพี่เลี้ยงนางนมมาให้เลี้ยงหลาน ต่อมาพออายุเด็กควรจะตั้ง
 ชื่อได้ ลองจูกตั้งชื่อให้หลานชายว่าพ้ามฟาลอง วันหนึ่งสองคนพี่เมีย
 หนึ่งเข้าหยอกบุตรชายอยู่ที่หอกกลางมีคนใช้เข้ามาบอกว่าลองแฉ่นถือรับ-
 สั่งของพระเจ้าแผ่นดินมาถึงแล้ว ขอท่านจงรีบออกไปรับเถิด พ้ามกุง
 ได้ฟังก็มีความยินดี รีบเปิดประตูใหญ่พาคนใช้ออกไปกระทำกำนั้บ
 เชื้อเชิญลองแฉ่นเข้ามาข้างในแล้วเชิญให้นั่งในที่อันสมควร แต่ลอง-
 แฉ่นก็ไม่นั่งกลับตอบว่าเรามีหนังสือรับสั่งติดตัวอยู่ จะนั่งสนทนาก่อน
 อ่านรับสั่งยังไม่ได้ พ้ามกุงแจ้งว่าลองแฉ่นถือรับสั่งมาก็ตกใจ สั่งให้
 คนใช้รีบจ้กแจงยกเครื่องบูชาออกมาตั้งบนโต๊ะ แล้วกุกเข้าลงถวาย
 กำนั้บคอยฟังรับสั่งของพระเจ้าแผ่นดิน ลองแฉ่นจึงคลี่พระอักษรออก
 อ่านพระกระแสรับสั่งให้พ้ามกุงฟังมีความว่า ตั้งแต่เราได้อนุญาตให้
 เจ้าไปเช่นให้วัดพิพิตามารดา จนบ้านนี้ก็ได้เวลาสองปีเศษแล้ว เรามี
 ความคิดถึงเจ้ามากอยู่ บัดนี้เรามีกิจการอย่างหนึ่งที่ประสงค์จะ
 ปรึกษากับเจ้า เพราะฉะนั้นจึงให้ลองแฉ่นถือพระอักษรออกมาตาม
 แม่ันรู้รับสั่งของเราแล้วให้รีบกลับเข้ามายังเมืองหลวงโดยเร็วเถิด พอ
 สิ้นข้อความในพระอักษรแล้ว พ้ามกุงก็ถวายกำนั้บแล้วลุกขึ้นเชิญ
 ลองแฉ่นให้นั่งในที่อันสมควร นางกุกฟ้ารู้ว่าลุงมากี่พาบุตรชายออก
 มากำนั้บ ลองแฉ่นเห็นหน้าหลานสาวเขากี่มีความยินดี จึงซักถามว่า
 นันบุตรของเจ้าหรือ นางกุกฟ้าตอบว่าบุตรของข้าพเจ้าเอง ลองแฉ่น

ได้ฟังก็คิดใจถามว่าบุตรของเจ้าช่ออะไรและใครเป็นผู้ตั้งชื่อให้ พามก
 ตอบแทนภรรยาว่าบิดาของนางกุกฟาเป็นผู้ตั้งชื่อให้ชื่อว่าพามฟา ลอง
 ลองแจ๋นได้ฟังก็มีความยินดี อุมหลานชายพลางชมเชยด้วยความรัก
 โกรธ สักครู่หนึ่งลองจู่รู้ว่าพี่ชายมากี่มาหา สองคนพี่น้องได้พบหน้ากัน
 ก็มีความยินดีลองจู่จึงเชิญพี่ชายให้ไปค้างที่บ้านของตัว พอรุ่งขึ้นพาม
 กงจึงบอกกับภรรยาว่า เราจะเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินตามพระกระ
 แสรบสั่ง เจ้าจงอยู่บ้านอุทิศสำหรับรักษาตัวและถนอมเลี้ยงบุตรชายของ
 เราไว้จงดี แม้นเสร็จราชการแล้วเราจะทูลลากลับมา เจ้าอย่ามีความ
 โศกเศร้าไปเลย นางกุกฟาได้ฟังก็รับคำ แล้วพามกก็จัดแจงแต่งตัว
 เตรียมเครื่องเดินทางไว้พร้อม พอลองแจ๋นมาถึงก็พาพามกงออก
 เดินทางจากเมืองตงฮวาตรงไปยังเมืองหลวง รอนแรมมาตามทาง
 ประมาณยี่สิบกว่าวันก็ถึงเมืองหลวง พามกงไปพักอยู่ที่บ้านลองแจ๋น
 คินหนึ่ง พอรุ่งเช้าก็เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าว่านก็ออกทอด
 พระเนตรเห็นพามกงมาเฝ้าก็มีพระทัยยินดี จึงรับสั่งแก่พามกงว่าเรา
 ได้เห็นหน้าเจ้าแล้วมีความยินดีเป็นอันมาก การที่เราตามตัวเจ้ามานี้
 ก็เพราะอยากจะปรึกษาราชการด้วยเจ้าสักสองข้อ แล้วจึงตรัสเล่า
 ความประสงค์ของพระองค์ให้พามกงฟังทุกประการ พามกงได้ยินรับ
 สั่งดังนั้นจึงถวายคำนับทูลตอบว่า พระองค์เป็นกษัตริย์อันประเสริฐ
 ประกอบด้วยพระปรีชาสามารถ และทรงอยู่ในประเพณีความเจริญถึง
 สิบเอ็ดประการพระเดชก็แผ่ทั่วไพศาล ยากที่จะหากษัตริย์องค์ใดมา
 เสมอเหมือนได้ ซึ่งทรงพระดำริมาฉะนี้ก็ต้องในครองธรรมแล้ว ข้าพ
 เจ้าพลอยเห็นพ้องด้วยพระราชดำรินั้น ๆ พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟัง

จึงตรัสถามว่า เจ้าว่าเรามีความเจริญอยู่ในตัวถึงสิบเอ็ดประการนั้น
 คืออะไรบ้าง จึงชี้แจงมาให้เราฟังโดยถ้วนถี่เถิด พ่ามกงจึงกราบทูล
 อธิบายว่า ๑ พระองค์เป็นกษัตริย์มิได้ทรงเมามัวในอิสริยยศเอา
 อำนาจกตัญญูพลเมืองทั้งปวง ๒ พระองค์มิได้ทรงลุ่มหลงในอิสตรีที่
 บำเรอชบ้รื่องจนล้งเลพระทัย ๓ มิได้เสวยน้ำจันทน์จนมามากมายให้เสีย
 พระสติ ๔ มิพระทัยรักใคร่ขุนนางและราษฎรคุดบุตรกับบิดาเสมอหน้า
 กันมิได้ทรงล่าเหยียง ๕ มิได้ทรงเชื่อถ้อยคำคนประจบสอพลออุยงสั่ง
 เสริม ๖ ทรงพระอารีรักคนซื่อตรงไม่เลือกว่าใกล้และไกล ๗ ทรง
 พระเมตตากรุณาต่อผู้น้อยไม่เลือกหน้า ๘ พระกระแสนรับสั่งเด็ด
 ขาดไม่ผันแปร ๙ ทรงใฝ่พระทัยเสาะแสวงหาผู้ที่มีสติปัญญามาทรง
 ชุบเลี้ยงไม่เลือกว่าเข็ญใจหรือต่ำศักดิ์ ๑๐ ทรงตั้งอยู่ในยุติธรรม ใคร
 ทำความชอบก็ปูนบำเหน็จเลื่อนตำแหน่งยศให้ ใครทำผิดก็ลงโทษานุ
 โทษตามอาญาแผ่นดิน ๑๑ ทรงพระทัยสอดส่องดูสุขทุกข์ของราษฎร
 ทั้งปวงอยู่เสมอ พระเจ้าว่านก็ยกได้ทรงฟังพ่ามกงกราบทูลเช่นนั้น ก็
 ชิมซาบในดวงหทัยได้พระสติ ประคองมีผู้ใดมาช่วยยกภูเขาคงสิบลูก
 ซึ่งทับอยู่บนพระอุระให้ออกไป ฉะนั้น จึงตรัสสรรเสริญพ่ามกงว่า
 เจ้าเป็นผู้หลักหนักปราชญ์ใฝ่ผู้หนึ่งแต่เราอยากจรรู้ว่า อันวินาหนังสือ
 ในมนุษย์โลกนี้เจ้าเรียนได้เท่าใดแค่นั้น จึงบอกมาให้เราฟังบ้าง พ่าม
 กงได้ฟังก็กราบทูลว่า สติปัญญาของข้าพระองค์นั้นน้อยนัก ถ้าจะ
 อุปมาความรู้ของข้าพระองค์ในวิชาหนังสือที่มีอยู่ในโลกนี้แล้ว ก็
 เปรียบเท่ากับรวงข้าวอ่อนชูต้นสลอนอยู่ในกลางนา และความรู้ของข้า
 พระองค์ก็เท่ากับรวงข้าวรวงเดียวเท่านั้น พระเจ้าว่านก็ยกได้ทรงฟัง

พ่อกงอธิบายข้อความทั้งปวงและโต้ตอบมิได้ติดขัด ก็มีพระทัยโสม-
นัสและชมเชยพ่อกงว่า เป็นผุ้จริง ควรจะเป็นขุนนางผู้ใหญ่ได้แล้ว
จึงรบสั่งแก่พ่อกงว่า เวลานักเขนเสียแล้ว พรุ่งนี้จึงค่อยมาสนทนา
กันใหม่ ครั้นพลางก็เสด็จเข้าข้างใน ขุนนางทั้งหลายก็ออกจากที่เฝ้า
กลับไปสู่เคหาสถานแห่งตน

ฝ่ายโคงตั้งแต่คิดกำจัดหาเหตุทุลพระเจ้าแผ่นดินจนหลงเชื่อ
ทรงถอดพ่อกงมีนจันและรีบบ้านช่องแล้ว ต่อมาก็มรรีบสั่งให้ โคง
ไปเป็นผู้รักษาตำแหน่งวนโอ้ว โคงนั้นมิบุตรชายอยู่คนหนึ่ง ชื่อโคบิน
คงรับราชการอยู่ในเมืองเตียงอาน ก็เป็นขุนนางตำแหน่งทัพฟ้า
มีนิสัยเป็นหนักแน่นเหมือนบิศา ขณะที่เห็นพระเจ้าแผ่นดินมีพระทัยรัก
ใคร่ทรงเช็ดถ้อยคำพ่อกงเช่นนั้น ก็มีใจจงการิชยาคิดจะกำจัด
พ่อกงเสีย วันหนึ่งเมื่อกลับจากที่เฝ้าแล้วก็นำความไปปรึกษา
กับบิศาที่บ้าน เพราะเวลานี้โคงได้แอบเข้ามาเยี่ยมบุตรภรรยาในเมือง
หลวง โดยพระเจ้าแผ่นดินมิได้มีกระแสรับสั่งให้หาเลย จึงมิได้ออก
ไปไหนคงอยู่แต่ในบ้านเพราะกลัวใครจะเห็น และนำความไปทูล
พระเจ้าแผ่นดินตนก็จะมิโทษ ครั้นโคบินมาถึงบ้านแล้วก็ตรงเข้าไป
หาบิศาในห้องแล้วพูดว่า บิศาทราบหรือเปล่าว่า พ่อกง บุตรชาย
พ่อกงมีนจันได้เข้ามาสอบไล่ได้เป็นตางเวียนทั้งฝ่ายใ้พวัน และใ้เวยะ
บัดนี้พระเจ้าวานก็ออกทรงโปรดปรานมันเป็นนักหนา ข้าพเจ้าอยาก
จะคิดอ่านหาอุบายกำจัดมันเสีย แต่ยังไม่ทราบว่าบิศาจะเห็นพ้องด้วย
ข้าพเจ้าหรือไม่ โคงได้ฟังดังนั้นก็ตกใจจึงคิดว่าเราไม่รู้เลยว่าใ้มีนจัน
ไปมีลูกมีเตาชน ถ้ารู้คงจะคิดป้องกันมิให้ใ้พวกตระกูลพ่อกงได้เข้า

สอบได้เลยเป็นอันขาด แต่กาลมันก็ล่วงเลยมาจนถึงเพียงนั้นแล้ว เรา
 จำจะต้องค่อย ๆ คิดอ่านกำจัดมันต่อไป การทงนี้ถ้าเราออกหน้าออก
 ตากระทำไปแล้วก็เห็นว่าไม่สู้ยากนัก คิดแล้วจึงพูดกับบุตรชายว่า
 การที่เจ้าคิดจะกำจัดอ้ายพ่ามกงนั้นบิดาเห็นว่าไม่ยากนักตอก เจ้าจง
 กระทำตามอุบายของบิดาเถิด คือบิดามีแบบค่ายอยู่แบบหนึ่ง ถ้าใคร
 ไม่มีปัญญาเฉลียวฉลาดจริงแล้วคงจะคิดหาหนทางเข้าและออกทางประ
 ตูค่ายมิได้เลย จึงคิดว่าคนอย่างพ่ามกงคิดไม่ออกเป็นแน่ เจ้าจงนำ
 แบบค่ายนั้นชนถวายพระเจ้าแผ่นดินและทูลให้ทรงทกลงให้พ่ามกงคิด
 หาประตูค่ายเถิด โต่บินได้ฟังบิดาพูดดังนั้นก็มีความยินดี พอรุ่งขึ้น
 อีกวันหนึ่งก็เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินตามเคย พระเจ้าว่านก็ออกทรง
 สรรเสริญพ่ามกงต่อหน้าขุนนางทั้งปวงว่า พ่ามกงเป็นคนมีสติปัญญา
 เฉลียวฉลาดสามารถรอบรู้อุจราชการบ้านเมืองได้อย่างดี ทงมผมอ
 ไนเพลงอาวุธเป็นเยี่ยมยอด ยากที่จะหาผู้เสมอเหมือนได้ สมควรจะ
 ได้ดำรงตำแหน่งมหาอุปราชสืบพ่ามมีนจีนผู้บิดาต่อไป บรรดาท่าน
 ทั้งปวงยังจะเห็นตัวเราหรือไม่ ขุนนางทั้งปวงได้ฟังรับส่งดังนั้นก็ยังไม่
 ไม่มีผู้ไททูลประการใด โต่บินจึงคุกเข่าลงถวายกำนับกราบทูลพระเจ้า
 แผ่นดินขึ้นว่า ที่พระองค์ทรงรับสั่งว่าพ่ามกงมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด
 และมีฝีมือเชี่ยวชาญก็จริงอยู่ แต่ข้าพระองค์เห็นว่าสติปัญญาและฝีมือ
 ของพ่ามกงคงไม่เหมือนกับผู้ที่เคยออกทัพจับศึกมาแล้ว ย่อมเข้าใจ
 ในอุบายของกลศึกและเล่ห์เหลี่ยมในการสงครามต่าง ๆ แต่จะให้ดี
 แล้วพระองค์ควรสอบสวนพ่ามกงต่างเวียงกู่บ้าง ถ้าต่างเวียงนี้มีความรู้
 จริงแล้ว คงจะทนายถูกว่าตำราค่ายของข้าพระองค์จะเข้าออกทางไหน

พระเจ้าวานกอกได้ทรงฟังดังนั้นก็ทรงเห็นชอบด้วย จึงรับสั่งตามว่าเจ้า
จะเป็นผู้ตงกายเองหรือจะให้ผู้ใดเป็นผู้ตง โดบีนกราบทูลว่าไม่ต้องตง
คอกเป็นแต่เขียนรูปถ่ายให้พ้ามกมตรวจดูแล้วให้อธิบายมาว่า เข้าทาง
ไหนออกทางไหนก็แล้วกัน แม้นทนายถูกกันชื่อว่าพ้ามกมเป็นเคนมีสติ
ปัญญาจริง ควรที่พระองค์จะทรงตั้งแต่งตั้งให้ดำรงยศตามพระคำธิของ
พระเจ้าวานกอกได้ทรงฟังก็มีพระทัยยินดีจึงตรัสถามพ้ามกมว่า อันถ้อย
คำที่ทมิฬพาพุดมานเจ้ายังจะสามารถอาจซทางเข้าออกได้หรือไม่ พ้ามกม
ได้ยินรับสั่งดังนั้นก็นึกแต่ในใจว่า โดบีนเห็นเป็นบุตรชายของโตงซึ่งเป็น
ศัตรูของบิดาเรา การที่มันกราบทูลมาทงนั้นก็เพราะมีใจริษยาเรากแล้ว
เราจะได้ตบได้ตเค้นหน้ามันไป มันเข้าใจว่าเราคงไม่มีสติปัญญาที่จะ
สู้มันได้เป็นมั่นคง เมื่อเขาคิดร้ายเราก่อนเช่นนี้แล้วเราต้องสนอง
ตอบ หนามยอกต้องเอาหนามบ่ง คิดแล้วจึงกราบทูลพระเจ้า
แผ่นดินว่า เมื่อพระองค์จะต้องพระประสงค์ให้ข้าพระองค์ทำอย่างไร
ข้าพระองค์ก็ยอมจะต้องทำการฉลองพระเดช พระคุณทุกสิ่งทุกประการ
แต่ข้าพระองค์ขอ ให้พระองค์ได้ทรงพระกรุณาจัดการเรื่องการทตสอง
วิชาครั้งนี้ ให้เป็นการยุติธรรมด้วย คือถ้าข้าพระองค์อธิบายทางเข้าทาง
ออกแห่งตำราถ่ายถูกต้องแล้ว ผู้ที่กราบทูลให้พระองค์ททสองวิชา
ข้าพระองค์ก็จะต้องแก้ปริศนาของข้าพระองค์บ้าง พระเจ้าวานกอก
ได้ทรงฟังก็ตรัสแก่ทมิฬว่า ถ้อยคำที่พ้ามกมตั้งเวียงพุดมานท่านจะ
รับรองได้หรือไม่ โดบีนเข้าใจว่าถึงอย่างไรพ้ามกมก็คงไม่เข้าใจในรูป
ถ่ายของบิดาตัว จึงทูลตอบว่าแม้นพ้ามกมตั้งเวียงเข้าใจซึ่งแจ้งตำรา
ถ่ายของข้าพระองค์ถูกต้องแล้ว ข้าพระองค์จะยอมรับแก้ปริศนาของ

ต่างเวียนให้ ได้ พระเจ้าวานก้อกทรงเห็นเป็นที่ตกลงกันดังนั้นแล้ว
 ก็มพระทัยโสมนัสยิ่งนัก จึงรับสั่งให้ โทบีนเขียนรูปถ่ายที่คิดไว้มาให้
 พ้ามกงดู โทบีนจึงซักกระตาศรูปถ่ายที่เตรียมเห็นบิตัดตัวมาด้วย
 นำชนถวายให้พระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรรูปถ่ายตลอดแล้วก็พระทัย
 หายจึงทรงพระดำริแต่ในพระทัยว่าถ่ายอะไรซับซ้อนอย่างนี้ พ้ามกงจะ
 รู้วิธีเข้าออกได้ละหรือ และจะกะการถูกต้องอย่างไรได้ เรายังตรองไม่
 เห็นเลย ทรงพระดำริพลาง ก็ลึกระตาศรูปถ่าย ออกให้ขุนนาง ทังปวงดู
 พวกขุนนางตำแหน่งไฟเวาะที่เคยเป็นผู้ชำนาญ ในกลศึกมาแล้ว ก็ยงตก
 ตะลึงด้วยกายนมหซับซ้อน ยอนยอกจน ไม่รู้ว่าทาง เข้า ออก อยู่ทาง ไหน
 ส่วนพ้ามกงนั่งนิ่งเฉยอยู่มิได้แสดงกิริยาสะทกสะท้าน พิจารณาตุ๊กตุ๊ก
 ของกายนมหไตสนเชิงในทันที พอดีได้ยินพระเจ้าวานก้อกตรัสถามว่า
 ต่างเวียนท่านยังรู้จักหรือไม่ว่าถ่ายนี้เขาเรียกว่าถ่ายอะไรกัน พ้ามกง
 กราบทูลว่า ข้าพระองค์จะกราบทูลบรรยายถึงกายนมห ก็กลัวทัมฟาจะ
 ปฏิเสธบิดพลิ้วเสีย ถึงถูกก็คงเป็นผิด เพราะฉะนั้นขอพระองค์ได้ทรง
 มีรับสั่งให้ทัมฟาเขียน ชื่อถ่ายและวิธีเข้าออกถวายต่อพระองค์ไว้ฉบับ
 หนึ่งก่อนจึงจะไม่เกิดการอวยุติธรรมขึ้นได้ในภายหลัง พระเจ้าวานก้อก
 ได้ฟังก็ทรงเห็นชอบด้วย จึงรับสั่งถามโทบีนว่า ชื่อถ่ายและวิธีบอก
 ทางเข้าออกของถ่ายนี้เจ้าได้จดเอามาด้วยหรือเปล่า โทบีนทูลตอบว่า
 ข้าพระองค์ได้เตรียมสำรองมาเสร็จแล้ว ทูลแล้วก็นำถวายต่อพระเจ้า
 แผ่นดินให้ทรงยติถือไว้เป็นประธาน พระเจ้าวานก้อกทรงเก็บหนังสือ
 ฉบับนั้นไว้แล้วตรัสแก่พ้ามกงว่า โทบีนได้ปฏิบัติการตามความประสงค์
 ของท่านแล้ว ท่านจงเริ่มตรวจแผนถ่ายนี้ดูเถิด ว่าถ่ายนมหชื่อว่าถ่าย

อะไรและทางเข้าออกทางไหนกัน พ้ามกงได้ยินรับสั่งตั้งนั้นก็รับรูป
 แบบค้ำยจากพระหัตถ์มาทำเป็นตรวจดูอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็กราบทูล
 ขึ้นว่า ค้ำยชนิดนี้มี ใช้เป็นค้ำยแปลกประหลาดอะไรนัก ด้วยมี
 ปรางค์อยู่ในตำราเรียกว่าค้ำยมังกรทงเกาซิงแก้ว อันหนทางที่จะ
 เข้าไปในค้ำยนั้นมิถึงแก่ทาง แแต่ทางออกจะมีแต่ทางเดียวเท่านั้น
 พระเจ้าว่านก็ออกไต่ฟังคังหนกสะตั้งพระทัย ทรงตำริว่าความรู้ของ
 พ้ามกงสูงเทพยดา แล้วตำริสถามพ้ามกงต่อไปว่า ด้วยเหตุใดในทางเข้า
 จึงจะมีแก่ทางและทางออกจะมีทางเดียวเล่า เป็นที่น่าสงสัยนัก ท่าน
 จึงขแรงและอธิบายให้เราฟังโดยละเอียดเกิด พ้ามกงถวายค้ำยแล้ว
 ก็ชูแบบค้ำยนั้นขึ้น และเอามืออธิบายให้พระเจ้าแผ่นดินทรงทราบ
 ว่าถ้าจะเข้าไปในค้ำยชนิดนี้แล้ว ต้องเข้าทางปากมังกรทงเกาตัวนั้น
 จะเข้าทางหูตาหรือเท้าไม่ได้ ด้วยมีสิ่งติดขัดหลายประการ และเมื่อเข้า
 ไปแล้วปากมังกรเหล่านั้นจะหุบหมด เว้นแต่ตัวกลางซึ่งเอาศีรษะไป
 ทางทิศใต้จะบีตปากไม่ ไค่นาน ด้วยถูกมังกรทงแปดตัวเบียดอยู่เสมอ
 และคอยรตัวกลางนั้นคาบแก้วอยู่ต้องบีตปากหายใจบ่อย ๆ ฉะนั้น
 การจะออกจากค้ำยจึงต้องมาออกทางตัวกลางนี้ พระเจ้าว่านก็ออก
 ไต่ฟังก็คลลกระต่ายหนึ่งสอขแรงกระบวนค้ำยของโตบินออก ทอดพระ-
 เนตรทรงเห็นค้ำยคอบของพ้ามกงคอบถูกต้องทุกอย่างก็ตีพระทัย จึง
 เอาหนังสือแผ่นนั้นส่งให้ขุนนางทั้งปวงดู ขุนนางทั้งปวงเห็นหนังสือ
 แล้วก็สรรเสริญพ้ามกงว่าเป็นคนมีความรู้จริง โตบินเห็นพ้ามกง
 อธิบายค้ำยถูกต้องตั้งนั้นก็ตก ใจจนเหงื่อไหลแตกไทรมหหน้าหลังคุดอาบ
 หน้า มีความอายพ้ามกงจนหน้าชาและซัดเหลือล็กสองนิ้ว พ้ามกงเห็น

ตั้งนกันกนคยมอยู่ไนใจ แล้วทูลพระเจ้าแผ่นดินต่อไปว่า ข้าพระองค์เคย
ได้ยึนครูบาอาจารย์เล่าให้ฟังว่า ค่ายมังกกรซึ่งแกวนี้ เคยมีผู้วิเศษผู้หนึ่ง
มาตงค่าย ให้บรรดาสืบหัวเมืองทงหลายซึ่งเป็นเมืองชนของประเทศ
จีนดี แต่ไม่มีใครตีแตก แล้วผู้วิเศษนั้นก็แนะนำวิธิตายน ให้แก่
ศิษย์ของท่าน จึงได้มีตำรามาจนทุกวันนี้ และการจะตงค่ายชนดินตอง
ใช้ทหารถึงเก้าหมื่นเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าคนจึงจะพอ พระเจ้าว่าน
ก็อกใต้ทรงฟังพ่ามกงซ้แรงต่อไปคังนั้น ก็ทรงสรรเสริญว่าพ่ามกงเป็น
คนมีความรู้จริง แล้วตรัสว่าเราจะตงให้เจ้าเป็นมหาอุปราชแทนบิดา
ของเจ้าต่อไป พ่ามกงกราบทูลว่าซึ่งพระมหากษัตริย์ของพระองค์ทรง
ยอมเป็นพระเดชพระคุณแก่ข้าพระองค์ก็อย่างใหญ่ยิ่ง แต่ข้าพระองค์
ยังไม่ไ้ทำความชอบสิ่งหนึ่งสิ่งใดสนองพระเดชพระคุณเลย จะมารับ
ตำแหน่งอันสูงเกินควรนั้นข้าพระองค์ยังรับไม่ได้ อีกประการหนึ่ง
ทัมฟาไ้สัญญาแก่ข้าพระองค์ไว้ว่า ถ้าข้าพระองค์ซ้แรงวิธีค่ายของเขา
ถูกแล้ว ทัมฟาจะรับแก้ปริศนาของข้าพระองค์ให้ไ้บ้าง เพราะฉะนั้น
ข้าพระองค์จะต้องให้ทัมฟาแก้ปริศนาของข้าพระองค์ตามสัญญา แม้น
แก้ปัญหาของข้าพระองค์ไม่ได้แล้ว ก็นับว่าทัมฟาไม่มีความรู้สิ่งใด
มิไ้เลย และจะเห็นไ้ว่าการที่โต่บินเอาตำราค่ายมาทายข้าพระองค์
นั้น คงลอกเอากากตำราเขามาเกี่ยวทายคนเล่นเท่านั้น ซึ่งจะเกิดจาก
หวัคิตของโต่บินเองก็หามิไ้ พระเจ้าว่านก็อกใต้ทรงฟังก็ทรงเห็นด้วย
จึงตรัสแก่ทัมฟาว่า เจ้าตองแก้ปริศนาของข้างเวียนให้ไ้ตามสัญญา
จึงจะเป็นการยุติธรรม แม้นแก้ปัญหาของข้างเวียนไม่ได้เราจะต้อง
เนรเทศเจ้าให้ออกไปพ้นเขตแดนของเรา โต่บินไ้ยินรับสั่งคังนั้น

ก็ตกใจ และมีความอายแก่ชุนนางทงปวงเป็นอันมาก จึงแข็งใจทูล
 ตอบพระเจ้าแผ่นดินว่า ข้าพระองค์มิได้ย่อท้อต่อการแก้ปริศนาของ
 ท้าวงเวียนเลย ขอพระองค์ได้ทรงรับสั่งให้ท้าวงเวียนออกปริศนามาเถิด
 ฟ้ามกได้ยั้งยั้งนั้นก็กล่าวปริศนาขึ้นว่า อันปีกลายก็ไม่ใช่บันทึกไม่
 เข็ง วัวของข้าพเจ้าได้หายไปซึ่งจะว่าตัวเดียวก็ได้สองตัวก็ถูก และ
 คนที่ลักเอาไปนั้นจะว่าเป็นพี่น้องก็ถูกหรือจะเป็นคนนอกก็ได้ ขอท่าน
 ทัมฟ้าจงพิจารณาให้ถ่องแท้ด้วยว่า วัวของข้าพเจ้าหายไปตั้งแต่เมื่อไร
 มีประมาณกี่ตัว และใครเป็นคนลักเอาไป โดบินได้ฟังดังนั้นก็ใจหาย
 จึงนึกว่าฟ้ามกมันไปงัดเอาปริศนาอะไรมาททายเราหนอ ตั้งแต่เกิดมา
 ก็ยังไม่เคยพบเคยได้ยินปริศนาชนิดนี้เลย พระเจ้าว่านก็อกกับชุนนาง
 ทงปวงได้ฟังก็พากันคิดปริศนาของฟ้ามก แต่ไม่มีใครคิดตกว่า
 เนื้อความในปริศนาหมายความว่าอะไร โดบินตรึกตรองอยู่เป็นนาน
 ก็ตรองไม่ออก พระเจ้าว่านก็อกเห็นดังนั้นจึงตรัสถามโดบินว่า ปริศนา
 ข้อนี้เจ้าตัดแตกแล้วหรือยัง โดบินได้ยั้งรับสั่งดังนั้นก็นิ่งอึ้งไปครู่หนึ่ง
 แล้วแกลังกราบทุกพระเจ้าแผ่นดินว่า ท้าวงเวียนแกลังแต่งปริศนาเอา
 ตามลำพังใจเช่นนี้ ใครจะเป็นผู้คิดออกได้ ท้าวงเวียนคงมีความโกรธ
 ข้าพระองค์กว่าเป็นผู้กราบทูลให้พระองค์ทดลองวิชา จึงแกลังแต่งปริศนา
 ชนิดนี้ขึ้นเพื่อแก้แค้น และข้าพระองค์เข้าใจว่าอันปริศนาเช่นนี้ถึง
 แม้ท้าวงเวียนเองก็คงจะแก้ไม่ได้เป็นแน่ ไม่เห็นมีใครมีเงื่อนที่ไหน
 ใครจะไปรู้เรื่องได้ พระเจ้าว่านก็อกได้ทรงฟังจึงฉินพระพักตร์มาถาม
 ฟ้ามกว่า ปริศนาที่ท่านตั้งนั้นมีมูลจริง ๆ หรือแกลังตั้งเอาเอง
 ฟ้ามกยอมพลางกราบทูลว่า ปริศนาข้อนี้มีมูลโดยแท้ ข้าพระองค์มิได้

เสกสรรปั้นขึ้นมากล่าวเลย ทงนี้เพราะท้มฟาไม่มีความรู้อะไรจึงคิดไม่
ออกเลยแก่งหาความมาใส่ข้าพระองค์ อนึ่งเต็มโตงบิดาของท้มฟาก็
กล่าวเท็จกราบทูลพระองค์ว่าบิดาข้าพระองค์เป็นขบถต่อบ้านเมืองแล้ว
จนบิดาข้าพระองค์ต้องถูกถอดส่งเป็น โพร่ และถูกเนรเทศ ไปตรอม ใจ
ตาย พระเจ้าว่านก็ออกไ้ฟังพ่ามกงกราบทูลตงนั้นนงยังมีพระทัยขัด
เคืองโตบินมากซน จึงตรัสแก่โตบินว่า เจ้าคิดไม่ได้หรือปริศนาซอน
แม่นเจ้าคิดไม่ออกจะต้องมีโทษอันหนัก โตบินมีความอดอั้นตันใจ
ยั้งนงจึงกราบทูลว่า ข้าพระองค์ขอทูลเอาตริกตรองกุสัถสองสามเวลา
ก่อน แม้นคิดไม่ได้จริงแล้วก็สุดแต่พระองค์จะทรงพระกรุณาเถิด
พระเจ้าว่านก็ออกไ้ฟังจึงตำริในพระทัยว่า แม้นเราจะไม่ยอมให้โตบิน
ผิด ชุนนางทงปวงก็จะนิหนาทว่าเราเข้าข้างพ่ามกงมากไป จำจะต้อง
ผ่อนผันให้โตบินไปตริกตรองตามขอร้องก่อน เพราะปริศนานั้นก็มีไซ้
ของง่าย ซึ่งจะเร่งรัดเอาโดยเร็วนั้นยอมจะไม่เป็นการควรแก่เหตุนี้
ตำริแล้วจึงตรัสว่า เมื่อเจ้าขอผิดสามวันเราก็จะยอมอนุญาตให้ แต่
ต้องคิดให้ ได้ตามกำหนด แม้นคิดไม่ได้เราจะต้องเนรเทศเจ้าให้
ออกจากเมืองไนไม่ช้า โตบินรับกระแสนับสั่งแล้วก็ถวายคำนับทูลลากลับ
ไปบ้านของตัว ครั้นไ้เวลาพระเจ้าว่านก็ออกไ้เสด็จซน พวกชุนนาง
ทงหลายต่างก็กลับไปที่อยู่ของตัว ส่วนพ่ามกงนั้นตรงไปยังบ้านที่ไ้
รับพระราชทาน ตรวจกุโตยรอบเห็นเจ้าพนักงานจัดการซ่อมแซมไว้
เป็นที่สวยงามยั้งนง ก็มีความยินดี แล้วชวนไปคิดถึงนางกุกฟาว่า
ถ้าภรรยาเราไ้มาเห็นด้วยแล้วคงตีใจหาน้อยไม่

ฝ่ายโตบินครั้นกลับไปถึงบ้านแล้วก็เข้าไปหาบิดาของตัว พลา
 ร้องให้พูดว่า ครองข้าพเจ้าไต่รับความอับอายแก่ชุนนางทั้งปวงเป็น
 อันมาก ไต่เห็นตงหนักนักรประหลาดใจถามว่า มีเรื่องอะไรเกิดขึ้น
 หรือเจ้าจึงร้องไห้เสียเป็นวรรคเป็นเวร อันรูปกายที่บิดาให้เจ้าเอาไป
 ให้พ่ามกงทายนั้น มันยังแข็งแรงถูกต้องหรือไม่ โตบินจึงเล่าความทั้ง
 ปวงให้บิดาฟังทุกประการ ไต่ได้ฟังก็รู้สึกสะกึ่งใจนั่งตรึกตรองอยู่เป็น
 ช้านาน ก็แปลความหมายในข้อปริศนาของพ่ามกงไม่ออก จึงพูดกับ
 บุตรชายว่า ปริศนานี้หาเหตุผลเหตุสิ่งหนึ่งสิ่งใดพอจะเป็นเค้าเงื่อนเลย
 ชะรอยอ้ายพ่ามกงจะแก้งเสกสรรบนเรื่องชุนเองเอามาทายนเจ้า เจ้า
 อย่ามีความตกใจเลย จงกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบเถิดว่า
 ปริศนาข้อนี้เป็นปริศนาที่พ่ามกงคิดตงชุนเอง หาใช่เป็นปริศนาที่มี
 อยู่ในตำรับตำราไม่ โตบินจึงตอบบิดาว่าความข้อนี้ข้าพเจ้าไต่กราบ
 ทูลพระเจ้าแผ่นดินแล้ว แต่พ่ามกงเถียงว่าเป็นความจริง ปริศนา
 ของมันมีเหตุมีผล ถ้าข้าพเจ้าตีปริศนาของมันไม่ได้มันจึงจะบอก และ
 มันไต่กราบทูลเกล้าวโทยษบิดาว่า เมื่อครั้งบิดาเขายังเป็นมหาอุปราชอยู่
 บิดาไต่แก้งกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินจนบิดาเขาต้องถูกถอดและ ถูกขับ
 ไล่ให้ออกไปจากเมืองหลวง พระเจ้าว่านก็ออกไต่ทรงฟังเรื่องแล้วก็
 ทรงพระพิโรธบิดาเป็นอันมาก เลยพิฆาตโทยษข้าพเจ้าว่าถ้าตีปริศนา
 ของพ่ามกงไม่แตก จะทรงเนรเทศข้าพเจ้าไปนอกอาณาเขต ข้าพเจ้า
 ทูลขอผิดผ่อนมาตรึกตรองสามวัน พระเจ้าแผ่นดินก็ทรงอนุญาตให้
 ไต่ได้ฟังก็ตกใจให้มีความแค้นเคืองพ่ามกงเป็นอันมาก จึงพูดกับบุตร
 ชายว่าไหน ๆ เนื้อความไต่เกิดขึ้นถึงเพียงนี้แล้ว เราก็ต้องตรึกตรอง

หาอุบายทางอื่นแก้แค้นมันจึงจะได้ โทบีนจึงว่าบิตามีอุบายอย่างไรก็
 ช่วยชี้แจงให้ข้าพเจ้าทราบบ้าง เพราะเวลานั้นข้าพเจ้ามืดแปดทิศมอง
 ไม่เห็นอุบายอย่างไรเลย โทบีนจึงว่าบิตาจะรีบไปยังท่านง่วนโซ่วแกล้ง
 เสกสรรบนข่าวให้ราษฎรแตกตื่นว่าพวกสลีบหัวเมือง ซึ่งใกล้เคียงกับ
 เมืองหลวงเกิดผู้ร้ายชุกชุมก่อการจลาจลขึ้น อย่างไรก็ตามพ้ามกจึงจะรีบ
 อาสาออกไปปราบปราม แล้วบิตาจะก็อุบายพ้ามันเสียให้ตาย ส่วนเจ้า
 ถ้าถูกเนรเทศไปเมื่อใดก็จงรีบไปเข้าหาเจ้าเมืองไทเพียนก็แล้วกัน ภาย
 หลังจึงหาอุบายยุยงให้เจ้าเมืองไทเพียนยกกองทัพมาตีเมืองหลวงก็จะสม
 ความแค้นของเจ้าได้ โทบีนได้ฟังก็มีความยินดีจึงรับคำบิตาว่าจะกระ-
 ทำตาม แล้วโทบีนก็จัดแจงเครื่องเดินทางพาครอบครัวและของดี ๆ มี
 ราคาผ่อนไปเสียบ้าง พอครบกำหนดสามวันโทบีนก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้า
 แผ่นดินกราบทูลว่า ปรีศนาของต่างเวียงนั้นข้าพระองค์ได้ตรึงตรอง
 อยู่เป็นสามวันก็คิดไม่ออก ชะรอยพ้ามกจะแกล้งเข้าพระองค์จึงได้ตั้ง
 ปรีศนาอันไม่มีมูลเช่นนั้น ขอพระองค์ทรงรับสั่งให้พ้ามกไปเฝ้าปรีศนา
 ให้ข้าพระองค์ฟังเถิด ถ้าพ้ามกอธิบายได้แล้วข้าพระองค์จะยอมรับโทษ
 ตามพระราชอาญา พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟังก็แจ้งในพระทัยว่าโทบีน
 คิดปรีศนาไม่ได้ จึงตรัสแก่พ้ามกว่าโทบีนเขาคิดปรีศนาของเจ้าไม่
 ได้ เจ้าจงแก้ให้เขาฟังเถิด เราจะได้ลงโทษตามที่สัญญาไว้ พ้ามก
 ได้ฟังกระแสรับสั่งดังนั้นจึงกราบทูลขึ้นว่า อันบีนก็ไม่ใช่ปีกลายก็
 ไม่ใช่ชึ่งนั้น ได้คบวนสนับเวลาสองยามเศษแล้ว จะเรียกว่าบีนหรือปี
 กลายก็เรียกได้ เพราะยังเป็นฉนวนกาทองกันอยู่ และวัวตัวเดียวหรือ
 สองตัวนั้นหมายความว่า วัวตัวที่ถูกโจรลักไปนั้นกำลังมทองอยู่ จึง

เรียกตัวหนึ่งก็ ได้สองตัวก็ ได้ ก็บ้ใจที่ล้กไปจะเรียกว่่าพี่น้องก็ ได้คน
 อื่นก็ถูกนั้น คือชายที่บ้ใจนั้นเป็นเขยของเจ้าของว้ว แต่ยังไม่ได้
 แต่งงานกัน เป็นแต่ขอหมั้นเอาไว้แล้ว พระเจ้าว่านก็อกได้ทรงฟัง
 พ้ามกุงแก้ปริศนาออกกระจำงเช่นนั้น ก็ตรัสสรรเสริญเป็น อันมากพลก
 ขุนนางทั้งปวง พากันสนึ้น ศีรษะออก ปากสรรเสริญ พ้ามกุงว่่าเป็น คนมี
 ความรู้จริง โคบินโคยินตงนั้นเสหนาก็สลกลงทันที รู้สึกมีความอาย
 ต่อขุนนางทั้งปวงเป็นอันมาก พระเจ้าว่านก็อกทรงทวาทโคบินด้วย
 เสียงอันตงว่่า เจ้าอวคก็เอาตำรายอกมกทดลองเขาก่อนถึงเวลาเขา
 ทายข้งก็แก้ ไม่ได้ ยังกลับทว่่าเขาแกล้งใส่ความและล่อลวงเรา โทษ
 ของเจ้าผิดมากนัก คนอย่างเจ้าจะให้อยู่บนแผ่นดินก็หนักเปล่า กรัน
 จะฆ่าเสียเล่าก็เห็นว่่าเป็นทั้มฟาของเรามาานจึงตไว้ แต่จะต้งเนร-
 เทศเจ้าออกไปเสียให้ทั้มแซตแทน ตรัสพลางรับสั่งให้ยว่นขุนนาง
 ตำแหน่งตุงก็ากได้ทั้นจัดการนำตัวโคบินทั้มฟา ไปปล่อยเสียปลายแดน
 ยว่นไต้รับ ๆ สั่งแล้วก็จัดให้ทหารกุมตัวทั้มฟาออกจากเมืองหลวงไป
 พ้ามกุงเห็นศัตรูของตัวถูกเนรเทศไปแล้วก็มีความยินดี พระเจ้าว่าน-
 ก็อกจึงตรัสแก่พ้ามกุงว่่า เรามีบุตรสาวอยู่คนหนึ่งจะยกให้เจ้าเป็น
 ภรรยาเจ้าจะยินดีหรือไม่ว่่า พ้ามกุงได้ฟังก็ตกใจรีบคุกเข่าลงทว่่าค่านับ
 กราบทูลว่่า ข้าพระองค์มีภรรยาแล้วไม่กล้าจะรับก้งจ้วเป็นภรรยาอีก
 ได้ ขอพระองค์ทรงพระกรุณาขกโทษให้ข้าพระองค์จ้วย พระเจ้า
 ว่านก็อกได้ทรงฟังจึงตำริในพระทัยว่่า บุตรสาวเราเป็นเชือกกระษัตริย์
 หากควรจะยกให้เป็นภรรยาของข้าราชการไม่ว่่า ทรงพระตำริแล้ว
 จึงตรัสแก่พ้ามกุงว่่า เจ้ามีภรรยาแล้วเราก้ไม่กล้าขัดใจเจ้าตอก แต่

เจ้าจึงให้คนไปรับภรรยาเจ้าเข้ามาอยู่เสียในเมืองหลวงเถิด และเราตั้งให้เป็นปุณเฑาะพตามยศภรรยาขุนนางผู้ใหญ่ พ่ามกมีความยินดีเป็นอันมากถวายค่านับชอบคุณพระเจ้าแผ่นดินแทนภรรยาของตัว ครั้นพระเจ้าแผ่นดินเสด็จขึ้นแล้ว พ่ามกก็กลับมาบ้านจัดแจงเขียนหนังสือถึงนางกุกฟ้าฉบับหนึ่ง เสร็จแล้วก็ให้คนใช้ถือไปเมืองทุ่งสวาโดยเร็ว

ฝ่ายโตงครั้นพาครอบครัวมาตั้งบ้านโฮ้วแล้วก็เรียกทหารร่วมใจประมาณยี่สิบคนเข้ามาพูดว่า เจ้าจงแยกย้ายกันไปตามหัวเมืองทั้งปวง เทียบแกลงเสกสรรบันเรื่องให้ราษฎรเหล่านั้นรู้ว่า หมุนมผู้ร้ายชองสูมอยู่เป็นอันมาก กระทำให้คนเดินทางได้รับความลำบากไม่เว้นคน ทหารทั้งปวงได้รับคำสั่งของโตงแล้ว ก็พากันค่านับลาแยกย้ายกันไปตามหัวเมืองแกลงเสกสรรบันตามคำสั่ง โตงแล้ว พวกราษฎรมีความหวาดกลัวอันตรายเป็นอันมาก เสียใจกันก็ออกไปทงถนนกระทำให้พวกผู้ร้ายตามตำบลกำเร็บขึ้นเป็นทวีคูณ ผู้รักษาเมืองได้แจ้งถึงนั้นก็มีความวิตกสั่งให้พวกนักการออกไปห้ามปรามพวกราษฎร ๆ เหล่านั้นก็หาได้เชื่อฟังถ้อยคำไม่ ผู้รักษาเมืองเห็นเหตุการณ์จะเกิดขึ้นใหญ่โตตั้งนั้นกริบทำใบบอกเข้าไปถวายพระเจ้าแผ่นดินยังเมืองหลวง เพื่อขอให้ส่งเจ้าพนักงานออกมาตรวจตราโจรผู้ร้าย และดับทุกข์ของราษฎรทั้งปวง เขียนเสร็จแล้วก็ให้มาใช้ถือไปโดยเร็ว

ฝ่ายนางกุกฟ้าภรรยาของพ่ามกนั้น ตั้งแต่สามีจากไปแล้ว ก็มีความกตัญญูเป็นอันมาก จนรูปร่างชอุ่มผอมลงจนหมดสีโลหิตคุดปลาตาย วันหนึ่งนางอุ้มฟาลองบุตรชายซึ่งมีอายุสามขวบมานั่งเล่นอยู่ที่หน้าบ้าน เห็นคนใช้ของสามีเดินเข้ามาค่านับก็มีความยินดีรบถถามว่า

เจ้ามาผู้เดียวหรือ ๆ มากับสามีเรา คนใช้นั้นตอบว่าข้าพเจ้าถือคำสั่ง
 ของต่างเวียงให้นำหนังสือมาให้ท่าน นางกุกฟาได้ฟังก็มีความสงสัย
 รีบเปิดหนังสือออกอ่านแจ้งความตลอดแล้วก็มีความยินดี เป็นอัน
 มาก จึงอุ้มบุตรเดินกลับเข้าไปในห้อง สั่งสาวใช้ให้เก็บข้าวของที่ตน
 ต้องการจะเอาเข้าไปในเมืองหลวงตั้งยแล้วให้คนใช้ไปเชิญ บิดาของตัว
 มา ลองจูงทราบความแล้วก็รับมาหาบุตรสาวทันที นางกุกฟาเห็น
 บิดามาถึงก็มีความยินดี จึงเล่าความตามที่สามีให้คนถือหนังสือมา
 บอกว่า พระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งให้เข้าไปอยู่ในเมืองหลวง ข้าพเจ้า
 ขอฝากบ้านช่องของข้าพเจ้าไว้แก่บิดาทัวย ลองจูงจึงตอบบุตรสาวว่า
 เจ้าอย่ามีความวิตกเลย บิดาจะช่วยเป็นธุระดูแลให้ แต่การที่เจ้าจะ
 จากบิดาไปอยู่ในเมืองหลวงนั้น จงออกสำหรัรักษาชื่อเสียงไว้ให้ดี ๆ
 ต้องคิดว่าเวลาอยู่กับบิดาน้อยอย่างหนึ่ง อยู่กับสามีอย่างหนึ่งไม่เหมือน
 กัน และจงเคารพนับถือสามีของเจ้าให้เหมือนบิดาจึงจะมีความเจริญ
 นางกุกฟาได้ฟังก็ร้องไห้มีความอาลัยบิดาของตัวยิ่งนัก แล้วตอบว่า
 ข้าพเจ้าจะจดจำคำสั่งสอนของบิดาไว้ทุกสิ่งทุกประการ ขอบิดาจงวาง
 ใจเสียเถิด ลองจูงสนทนากับบุตรสาวพอสมควรแล้วก็กลับบ้าน รุ่ง
 ชื่นก็ตื่นแต่เช้าเพื่อจะรีบไปส่งบุตรสาว นางกุกฟาร้องให้รำลาบิดา
 ด้วยความอาลัยแล้วก็อุ้มบุตรชายขึ้นนั่งแครบอ (เกวียนวัว) เริ่มออก
 เดินทางพร้อมด้วยพวกบ่าวไพร่หญิงชายจากเมืองตุงฮวาไป ลองจูง
 ตามไปส่งบุตรสาวจนถึงนอกเมืองจึงได้กลับบ้าน นางกุกฟาเดินทาง
 รอนแรมมาหลายวัน ผ่านเมืองไหนเมืองนั้นก็จัดการต้อนรับเป็นอันดี
 จนกระทั่งลุล่วงถึงเมืองหลวง จึงให้คนใช้ล่องหน้า ไปบอกสามีให้รู้

ฟ้ามกรู้ว่าภรรยามาถึงกยนครรีบออกไปรับมาบ้าน แล้วรับบุตรชาย
มาชมเชยด้วยความรักใคร่ ลองแจ่นรู้ว่าหลานสาวมากรีบไปเยี่ยมเยียน
ตามข่าวคราว ในวันนั้นฟ้ามกจัดการเลี้ยงดูพวกพี่น้องเพื่อนฝูงที่มา
เยี่ยมเป็นการรื่นเริง ครั้นพวกแขกทั้งปวงกลับไปหมดแล้ว ฟ้ามก
สังเกตเห็นภรรยาชুবดมไปก็มีความสงสาร จึงซักถามว่าเจ้าเป็นโรค
อะไรหรือหน้าตาจึงชুবชืดไปมากฉะนี้ นางกุกฟ้าได้ฟังก็มีความอาย
ชายตาตุ่มแล้วก็นั่งนิ่งอยู่ ฟ้ามกเห็นตงนงกรู ไต่ว่านางมีความ
ตรอมใจเพราะคิดถึงตน มิได้ซักถามอะไรต่อไปอีก ตั้งแต่วันนั้นมา
นางกุกฟ้าก็ได้รับความสุขอยู่กับสามีที่เมืองหลวง

ฝ่ายม้าใช้ถือหนังสือของหัวเมืองทั้งปวง ก็นำเข้าไปให้ยว้น
นำชนทูลถวาย พอรุ่งชนพระเจ้าว่านก็ออกเสด็จออกว่าราชการ ณ พระ
ที่นั่งพิมลมงษายว้น จึงนำหนังสือไปบอกส่งให้ชนที่นำชนถวายพระเจ้า
ว่านก็ออกทรงทอชพระเนตรไปบอกของหัวเมืองทั้งปวงแล้วก็ทรงพระ-
วิตก จึงตรัสแก่ขุนนางทั้งปวงว่า โจรผู้ร้ายกำเริบขึ้นพร้อมกันถึงสี่
สิบหัวเมืองเช่นนี้เราจะทำประการใดทีเล่า ขุนนางทั้งปวงได้ยินรับสั่ง
ก็พากันนั่งอยู่ ฟ้ามกเห็นตงนงกรูว่านกับกราบทูลว่า ขอพระ
องค์อย่าได้ทรงพระวิตกไปเลย ข้าพระองค์จะรับอาสาไปปราบปราม
พวกผู้ร้ายให้ราบคาบโดยเร็ว พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟังก็มีพระทัยน
ดี สรรเสริญฟ้ามกว่าเป็นคนซื่อตรงเอาใจช่วยเหลือแผ่นดินจริง ๆ
แล้วทรงพระราชทานกระบี่อาญาสิทธิ์ให้ฟ้ามก ๆ ก็ถวายคำนับรับ
กระบี่อาญาสิทธิ์และทูลลากลับมาบ้าน เล่าความให้ภรรยาฟังทุกประ-
การ นางกุกฟ้าได้ฟังตงนงกรูมีความวิตก จึงพูดกับสามีว่าท่านไม่ควร

จะรับอาสาเลย จากกันเป็นนานสองนานพึงจะมาอยู่รวมกันไม่กลัวนัก
 จะมาจากกันต้องทิ้งข้าพเจ้าให้อยู่บ้านแต่ผู้เดียวอีก ข้าพเจ้าจะอยู่อย่าง
 ไรได้ พ้ามกงตอบว่าเจ้าอย่ามีความวิตกเลย ตัวเราเกิดมาเป็นชาย
 ซาคติทหารใช้จะนั่งนอนอยู่กับบ้านคอยกินเบี้ยหวัดรับเงินเดือนนั้นหา
 ควรไม่ จำต้องคิดอยู่เสมอว่าถ้าบ้านเมืองเกิดศึกเสียเหนือไตแล้วก็จำ
 เป็นต้องพลชีวิตออกต่อสู้ด้วยชาติภพที่มี ไต่คิดหนักจนก้าวเดียว ฉะนั้น
 เจ้าจงทำให้เป็นปรกติไว้อย่าเป็นทุกข์เป็นร้อนไปเลย อุตสาห์เลี้ยง
 บุตรเราไว้ให้จงดีแล้วกัน นางกุกฟ้าได้ฟังก็ไต่สตีเห็นตามด้วย แล้ว
 จิตแจ่มเตรียมเครื่องเดินทางไว้ให้สาม รุ่งขึ้นพ้ามกงลาบุตรภรรยาแล้ว
 ก็เข้าไปทูลลาพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าว่านก็ออกทรงอวยพรให้พ้ามกง
 ไปทำการสำเร็จปราศจากโทษภัยทั้งปวง พ้ามกงรับพระพรแล้วก็ถวาย
 กำนิบลาออกมาจัดแจงทหารรับออกจากเมืองหลวงตรงไปตามหัวเมือง
 น้อยใหญ่เพื่อสืบเหตุการณ์ พวกโจรผู้ร้ายตามหัวเมืองทั้งปวงเมื่อได้
 ข่าวต่างเวียนไขว่วันไขว่เวาระออกมาสับจับก็พากันขวัญหนีดีฝ่อไม่กล้าก่อ
 การทุจริต พ้ามกงไปถึงเมืองใดก็เข้าพักสืบเหตุการณ์ทุกหัวเมือง พวก
 ขุนนางกรมการผู้รักษามืองก็ออกมาต้อนรับเชื้อเชิญทุก ๆ ตำบลไป
 พ้ามกงไปแวะเมืองไหนผู้รายเมืองนั้นก็ ไม่กล้ากำเริบ จนกระทั่งถึง
 ตำแหน่งชนโฮ่วที่โตงรักษาอยู่ โตงแจ้งว่าพ้ามกงมาก็คมีความยินดีเป็นอัน
 มาก สมกับคร้ามคิดของตัวที่คิดไว้ จึงจัดแจงรับรองเชื้อเชิญพ้ามกง
 เป็นอันดี แล้วยกเอาบ้านสุราลูกหนึ่งทมพวยสองข้าง แลระตอนกลาง
 ทำกันไว้เสนาไต่สองช่องไม่ปนกัน คือข้างหนึ่งเป็นสุราที่เจียวาพิษ
 อีกข้างหนึ่งเป็นสุราดี โตงมีความยินดียิ่งนักหนักกว่าพ้ามกงคงจะตาย

เพราะอุบายของตัวในครั้งนั้น จึงรินสุราออกสองถ้วย ๆ หนึ่งมียาพิษ
 ถ้วยหนึ่งไม่มี แล้วเอาถ้วยที่มียาพิษส่งให้พ้ามกุง พ้ามกุงรับถ้วยสุรา
 มาแล้วรำพึงแต่ในใจว่า ไตงคนนี้ก็เป็นศัตรูของบิดาเรา ที่ร้ายมันคงคิด
 อุบายทำร้ายเราสักอย่างหนึ่ง ถ้าเราไม่ระวังตัวให้ดีแล้วก็น่ากลัวจะเสีย
 ทิมนเป็นมันคง ขณะนั้นพ้ามกุงเห็นไตงเผลอจึงเปลี่ยนถ้วยสุราเสียมิ
 ทนให้ไตงรู้ตัว ครั้นไตงหันหน้ากลับมาพ้ามกุงจึงพูดแก่ไตงว่า ข้าพ-
 เจ้าเป็นแขกจะมาเสพสุราก่อนเจ้าของบ้านกระไรได้ ขอท่านจงเสพ
 ก่อนข้าพเจ้าตามธรรมเนียมเถิด แล้วข้าพเจ้าจะเสพเมื่อภายหลัง ไตง
 ได้ฟังก็นึกแต่ในใจว่า ถ้าเราไม่เสพสุราก่อนแล้วไหนเลยพ้ามกุงจะ
 เสพสุราของเรา การที่คิดไว้ก็คงจะไม่สำเร็จคิดแล้วก็ยกถ้วยสุราขึ้นจะ
 ดื่ม พอกลืนสุราอันแรงกระหนาบจุมูกก็รู้สึกสะตุงตอกใจว่า ก็เรารินสุรา
 ถ้วยนี้ให้พ้ามกุงนี่นา เหตุไฉนจึงกลับมาตกอยู่แก่เราได้ที่ร้ายพ้ามกุงคง
 จะสับเปลี่ยนถ้วยสุราเสียเป็นมันคง ไตงคิดแล้วก็แกล้งร้องทวาดพ้าม-
 กุงว่า เจ้าขุนนางรุ่นใหม่คนนี้หาญบังอาจเอายาพิษมาใส่ในถ้วยสุรา
 ของเราผู้เป็นขุนนางผู้ใหญ่ได้ การที่เจ้าบังอาจประพฤติกการเช่นนั้นไม่
 กลัวความตายหรือ เราจะต้องจับเจ้าฆ่าเสียให้ได้ พุกแล้วสั่งให้ทหาร
 จับตัวพ้ามกุงมัดไว้ พ้ามกุงเห็นดังนั้นก็มีความโกรธเป็นอันมาก จึงดำ
 ไตงอายนั้นถัน มึงบังอาจกระทำร้ายกูซึ่งเป็นข้าหลวงถือรับสั่งของ
 พระเจ้าแผ่นดินไม่กลัวความตาย กูก็มีอาญาสิทธิ์อาจจะล้างมึงได้เหมือน
 กัน ชาคืออายนั้นถันใจร้ายคิดอุบายจะฆ่าเขาไม่สำเร็จก็เลยพาลหาเหตุ
 สุราของมึงปนยาพิษเองกลับมาหาว่ากูใส่ อันบ้านของมึงนั้นกูรู้ ได้ตอก
 ว่าเป็นบ้านที่ช่างในทำไว้สองตอน และใส่เหล็กไว้ข้างหนึ่งเหล้าปน

ยาพิษไว้ข้างหนึ่งสำหรับรับรองกุ พุดแล้วก็ส่งให้ทหารเอกเอาบ้านนั้น
 มาชั้นสูตรตุ โคงได้ฟังดังนั้นก็มีความตกใจเป็นอันมาก จักแจ้งแย้ง
 บ้านไว้ไม่ยอมให้ชั้นสูตร พ่ามกงเห็นดังนั้นก็โกรธลุกขึ้นจับมือโคงไว้
 เลยเกิดขอร้องกันขึ้นจนบ้านนั้นพลัดตกลงแตกกระจาย สุราพิษเมื่อ
 ถูกพ่นก็กลายเป็นควันตลบไป พ่ามกงเห็นดังนั้นก็ขมื่อให้โคงดูแล้ว
 ถามว่า นั่นสุราอะไรจึงมีควันเช่นนี้ ท่านตั้งใจจะฆ่าเราโดยเหตุใดเรา
 ก็ไม่เคยคิดร้ายหมายขวัญอะไรท่านมาก่อนเลย โคงได้ฟังก็โกรธมิได้
 ตอบประการใด ชักกระบี่ออกจะฟันพ่ามกง ๆ เอามือจับปลายกระบี่
 ไว้แล้วหัวเราะพูดว่าชีวิตเรากับเจ้าก็ไม่กระไรกันดอก เจ้าจะฆ่าเราได้
 เราก็กินเจ้าได้เหมือนกัน พุดแล้วก็เอาเท้าถีบไปถูกยอดอกโคงล้มลง
 ชาติใจตายทันที ทหารของโคงเห็นนายตายก็ตกใจ จึงไปบอกบุตร
 ภรรยาของโคงให้รู้ บุตรภรรยาโคงแจ้งดังนั้นก็ใจหาย ร้องไห้เศร้า
 โศกไปต่าง ๆ นางมายีภรรยาโคงจึงพูดกับนางเตียนฟาบุตรสาวว่า
 มารดามีใจเจ็บแค้นอ้ายพ่ามกงซึ่งนักที่มันฆ่าบิดาของเจ้าตาย ก็ดจะฆ่า
 มันแก้แค้นแทนบิดาเจ้าก็ยังไม่เห็นอุปบายสิ่งใด เจ้าจงช่วยมารดา
 กิดอ่านบ้าง นางเตียนฟาได้ฟังก็นิ่งตรึงตรองอยู่ พอคิดอุปบายได้อย่าง
 หนึ่งแล้วจึงพูดกับมารดาว่า ข้าพเจ้าคิดอุปบายได้อย่างหนึ่งแล้ว คือ
 มารดาจงออกไปหาพ่ามกงสร้างทำรับผิดชอบแล้วเลยยกข้าพเจ้าให้เป็น
 ภรรยามันเถิด ข้าพเจ้าจะล่อลวงฆ่ามันเสียในภายหลังให้จงได้ นาง
 มายีได้ฟังก็มีความยินดีกระทำตามอุปบายบุตรสาวทันที ตรงออกไปยัง
 ห้องรับแขกพลางร้องไห้รำพันถึงสามีไปต่าง ๆ และสั่งให้คนใช้นำ
 โลงมาใส่ศพสามีตามธรรมเนียมเสร็จแล้วจึงพูดกับพ่ามกงว่า ซึ่งสามี

ของข้าพเจ้าได้กระทำการผิดพลาดล่วงเกินท่าน ๆ ก็ได้ทำโทษแล้ว ขอ
 ท่านจงยกโทษไว้ชีวิตข้าพเจ้าและครอบครัวด้วยเถิดอย่าให้เป็นอันตราย
 เลย พ่อกงได้ฟังไม่รู้ว่าเป็นมารยาที่สงสารแล้วตอบว่า ข้าพเจ้ามิได้
 คิดร้ายตั้งใจมาสามท่านเลย แต่สามท่านได้ทำร้ายข้าพเจ้าก่อนข้าพเจ้า
 จึงต้องทำการป้องกันตัว ส่วนพู่เถียนและครอบครัวนั้นข้าพเจ้ามิได้มุ่ง
 ร้ายหมายขวัญจะเอาโทษเอาโทษอะไรดอก ขอพู่เถียนอย่ามีความวิตกเลย
 นางมายได้ฟังเสร็จทำเป็นมีความยินดี แล้วเรียกบุตรสาวให้ออกมา
 คำนับขอบคุณพ่อกงในการที่ยกโทษให้ นางเตียนฟ้าได้ยินก็ทำเป็น
 อายแล้วเดินออกมาขอร้องตัวกำนันพ่อกง ๆ แลเห็นรูปร่างนางเตียนฟ้า
 เข้าก็ตะลึงมอง พลังคิดแต่ในใจว่าบุตรสาวใครคนนั้นรูปร่างงดงามนัก
 แต่ก่อนเรานึกว่าภรรยาของเราจะงามแต่คนเดียว ทราบดีว่าบุตรสาวใคร
 จะงามอีกคนหนึ่งไม่ นางมายเห็นดังนั้นกรูว่าพ่อกงมีความรักใคร่บุตร
 สาวของตัว จึงพูดแก่พ่อกงว่าข้าพเจ้ามีบุตรสาวอยู่คนเดียวบุตรชาย
 ก็ถูกเนรเทศไปอยู่เสียเมืองอื่น เวลานี้ข้าพเจ้าแม่ลูกเปรี๊ยะเหมือน
 เรือลอยอยู่กลางทะเล จะหาสิ่งอะไรที่ยึดเหนี่ยวก็ไม่ได้ จะขอเอา
 ท่านเป็นที่พึ่งต่อไปในวันหน้า ข้าพเจ้ายอมยกบุตรสาวข้าพเจ้าให้เป็น
 ภรรยาของของท่าน ขอท่านอย่ามีความรังเกียจเลยจงเอ็นดูรับไว้เถิด
 ข้าพเจ้าจะได้สิ้นหวัง พ่อกงเวลานั้นกำลังทะเลาะในความงามของนาง
 เตียนฟ้าอยู่ เมื่อได้ยินนางมายบอกยกบุตรสาวให้เป็นภรรยาของก็มี
 ความยินดียิ่งนัก รีบตอบว่าข้าพเจ้ามีความชอบใจพู่เถียนยิ่งนักที่มีแก่ใจ
 ยกบุตรสาวให้ข้าพเจ้าโดยไม่มีมารยาที่สงสาร แต่เวลานี้ข้าพเจ้าถูกรับสั่ง
 ให้มาตรวจตราตามหัวเมืองจะรับแต่งงานกับบุตรสาวของท่านยังไม่ได้

ต้องให้ข้าพเจ้ากลับไปเมืองหลวงเสียก่อนแล้วจึงจะมารับ นางมายี
 ได้ฟังก็มีความวิตกกังวลว่าจะไม่สมความปรารถนา ครนจะขัดขืนคำของ
 พ่ามกงก็ไม่ได้ จำเป็นจำใจตอบว่าสุดแต่ต่างเวียงจะกรุณาแก่บุตรสาว
 ของข้าพเจ้าเถิด แต่ข้าพเจ้ายังมีความวิตกกังวลอย่างหนึ่งว่าถ้าท่าน
 ไปถึงเมืองหลวงแล้วข้าพเจ้ากลัวพู่เถียนของท่านจะไม่ยอมให้ท่านมารับ
 บุตรสาวของข้าพเจ้าเป็นภรรยาตอกกระมัง พ่ามกงตอบว่าชื่อนั้นอย่า
 วิตกเลย ข้าพเจ้าได้รบปากอย่างไรก็คงไม่ให้เสียจาก ครนสนทนา
 กันพอสมควรแล้วพ่ามกงก็ลา นางมายีกับนางเตียนพาเดินทางออกจาก
 ถิ่นง่วนโฮ่วเที่ยวสืบราชการไปตามหัวเมืองทั้งปวงต่อไป

ฝ่ายโต่บิณฑุกเนรเทศมาปลายแดนแล้ว ก็มีความแค้นใจพ่ามกง
 ยิ่งนัก จึงนึกว่าที่เราต้องมาได้รับความลำบากครั้งนั้นก็เพราะอ้ายพ่ามกง
 ผู้เดียว จะต้องคิดอ่านแก้แค้นมันให้ได้ คิดแล้วก็อุทิศส่ำหั้นใจเดินต่อ
 ไปหน่อยหนึ่งก็ถึงด่านเมืองไทรเพียน ที่ประจบรู้จักกับผู้รักษาด่านได้
 ตามประสงค์แล้ว ก็อ้อนวอนให้ผู้รักษาด่านพาตนไปเฝ้าเจ้าเมืองไทร-
 เพียน ผู้รักษาด่านก็พาโต่บิณฑุกไปเฝ้าเจ้าเมืองไทรเพียนเพื่อถวายตัว เจ้า
 เมืองไทรเพียนเห็นโต่บิณฑุกรูปร่างงามและมีสติปัญญา ฝ่ายไต่บิณฑุกก็
 ใจ และต่อมาก็ยกนางกงจิวบุตรสาวให้เป็นภรรยาโต่บิณฑุก โต่บิณฑุกได้เป็น
 พ่อมะ (บุตรเขย) ไต่บิณฑุกแล้วก็มีความยินดีเย็นอันมาก ตั้งใจจะคิด
 กำจัดพ่ามกงแก้แค้นอยู่เสมอ จึงที่สนิทชอบพอกับซุงซือแม่ทัพของ
 เจ้าเมืองไทรเพียน เพื่อให้ซุงซือไปเฝ้าเจ้าเมืองไทรเพียนไปที่เมืองเตียงอาน

ฝ่ายพ่ามกงวันหนึ่งเดินทางมาถึงเขาโงคงซึ่งเป็นช่องสำนัก
 ของพวกโจร ก็ให้ทหารตั้งค่ายพักลงไว้ ตนเองขี่ม้าไปเที่ยวเรียบดู

ตามชายเขา ขณะนั้นมาของพ่ามกงกรองชนด้วยเสียงอันดัง พ่ามกง
 คิดประหลาดใจจึงนึกว่าตีร้ายคงมีศัตรูแอบคอยทำร้ายเราสักอย่างหนึ่ง
 เป็นมั่นคง คิดแล้วเหินยวแลไปมาเห็นนายโจรสวมคนขี่ม้ากำลังนำ
 เกาทัณฑ์ของจะยิงตัว ก็จัดแจงเตรียมตัวเอาอาวุธเหน็บเสี้ยสั้นเพราะ
 จะเอามือคอยรับลูกเกาทัณฑ์ ผู้ร้ายทั้งสามก็ยิงเกาทัณฑ์มาสามดอก
 ติด ๆ กัน พ่ามกงเอามือรับไว้ได้หมดทุก ๆ ดอก ไม่ถูกต้องตัวเลย
 ผู้ร้ายทั้งสามเห็นดังนั้นก็มีความโกรธ จึงพากันชักม้าเข้าไปใกล้พ่ามกง
 ร้องทวาดด้วยเสียงอันดังว่า อ้ายคนนั้นมาแต่ไหนชื่อไรแซ่ไร เหตุใด
 จึงบังอาจล่วงล้ำเข้ามาในเขตแดนของเรา มิได้เกรงกลัวความตาย จึง
 เอามาที่เจ้าชนนมาให้เราเสียโดยดี เราจึงจะไม่ทำอันตราย พ่ามกงได้
 ฟังกัหัวเราะพลางตอบว่าเขานี้เป็นเขาซึ่งตั้งอยู่ในเขตแดนของเจ้านาย
 เรา เจ้าจะมาดุดอ้างว่าเจ้าเป็นเจ้าของนั้นจะกระไรอยู่ เมื่อเจ้าอยากรู้
 จักชื่อเรา ๆ ก็บอกให้ เราชื่อพ่ามกงเป็นต่างเวียงนทั้งฝ่ายไ้วันและ
 ไข่แวงะ บ่ชนใดถูกรบส่งพระเจ้าแผ่นดินของเรามา ให้จับพวกเจ้า
 ซึ่งตั้งช่องคอยทำร้ายแย่งชิงราษฎรไปฆ่าเสีย เจ้ายังกลับเจรจาอ้าง
 หาญจะมาเอาม้าของเราที่ขี่ ไปเสียอีก อันม้าของเราต้วนมีค่ามากกว่า
 พวกเจ้าทั้งสามมากนัก ว่าแต่เจ้าเกิดแม่รักตัวกลัวตายจึงรีบละพยศ
 ร้ายเสียทันที ถ้าวชตชนน้อยค่าของเราชีวิตเจ้าทั้งสามก็คงจะไม่พอกับ
 ทวนของเราดอก ผู้ร้ายทั้งสามได้ฟังรู้ว่าเป็นพ่ามกงต่างเวียงนก็สะดุ้งใจ
 แต่คิดเห็นว่าถึงพ่ามกงจะมีฝีมืออย่างไรก็มาแต่ผู้เดียว พวกเราถึงสาม
 คน ไหนเลยต่างเวียงนจะสู้เราได้ คิดแล้วจึงตอบพ่ามกงว่า เราเคยได้
 ยิงกิตติศัพท์ค่าเล่าลือว่าท่านเป็นคนมีฝีมือเข้มแข็งนัก วันนเราได้มา

เห็นรูปร่างเจ้าคุณช่างไม่สมกับถ้อยคำที่ลือกกันเลย ถ้าท่านเป็นคนมีฝีมือ
จริงแล้ว จงลองมาต่อสู้กับเราต่อสู้สักพักหนึ่งเถิด ถ้าเราแพ้ก็จะยอม
กระทำตามถ้อยคำของท่านพูดแล้วสามคนก็ตรงเข้ามารุมรบกับพ่ามกง
เป็นสามารรถ พ่ามกงก็มีได้หวาดหวั่น หวุดช้ายป้ายขาวเป็นปลิววันไม่
ทันถึงขีดบเพลิง พวกโจรทั้งสามทานกำลังไม่ไหวก็ชักม้าหนีกลับขึ้น
ไปบนเขา พ่ามกงก็มีได้ไล่ติดตามไป ชักม้ากลับมาค้ำยของตัว

ฝ่ายโจรทั้งสามหนีกลับขึ้นไปบนยอดเขาแล้ว ก็ปรึกษากันว่า
อ้ายพ่ามกงคนนั้นฝีมือเข้มแข็งจริง เราสามคนยังเอาชัยชนะมันไม่ได้
จะคิดอ่านประการใดต่อไปแล้ว โจรคนหนึ่งซึ่งง่วนหมื่นจึงพูดแก่คน
ทั้งสองว่าเรามีอุบายอยู่อย่างหนึ่งที่กำลังตั้งเวียงเสียได้ โดยไม่ยากนัก
เพราะหลุมพรางที่เราขุดไว้ตามชายเขาถึงสามแห่ง แต่ละหลุมกว้างถึง
สิบเอ็ดศอก เราพากันออกไปรบแล้วหนีล่อให้มันไล่ตามทางหลุมพราง
ของเรา ถ้ามันตกลงไปในหลุมแล้วมันก็มีสามารรถที่กลับขึ้นไปอีกได้
แล้วเราก็จะจับตัวมันได้ โดยง่ายและนำมาชักรอกแขวนไว้ที่บนเขา วัน
หลังเราจึงคุมพวกบริวารไปเที่ยวที่เอาบ้านเล็กเมืองน้อยก็คิดอ่านตั้งตัว
เป็นเจ้าชนก็คงได้โดยง่าย โจรทั้งสองได้ฟังก็เห็นชอบด้วย แล้วสั่งให้
คนใช้จัดโต๊ะสุรามาเลี้ยงกันเป็นที่สบาย

ฝ่ายพ่ามกงครั้นกลับมาถึงค้ำยแล้ว ก็นั่งตรึกตรองอยู่แต่ใน
ใจว่า อ้ายโจรสามคนมันอยู่บนยอดเขาหากที่เราจะขึ้นไปจับได้ อีก
ประการหนึ่งทหารของเราก็มีมาเพียงห้าร้อยคนเท่านั้น เพราะไม่ได้
ตั้งใจว่าจะต้องมาสู้รบกับข้าศึก จำเราจะใช้อุบายจับตัวมันจึงจะได้
ถึคแล้วเรียกทหารทั้งปวงเข้ามาสั่งว่า พวกเจ้าจงแยกย้ายกันไปซุ่มอยู่

ตามชายเขาเป็นสี่กองด้วยกัน แม่นไคยนเสียงมาร้องก็ให้รีบออกมา
 ล้อมจับผู้ร้าย อย่าให้มันหนีไปไคเป็นอันขาด ทหารทั้งปวงได้ฟังก็รีบ
 คำแล้วพากันแยกย้ายไปชุมนุมอยู่ตามคำสั่งของแม่ทัพ ครั้นเวลารุ่งเช้า
 นายโจรทั้งสามก็คุมบริวารลงจากเขา ทหารก็นำความเข้ามาแจ้งแก่
 ท่านแม่ทัพ พ้ามกงทราบถึงหนักชนช้ำมาทุกข์ยากคุมทหารที่มีเหลืออยู่
 ออกจากค่ายตรงไปยังชายเขาซึ่งพวกโจรตั้งกระบวนอยู่ โจรทั้งสาม
 เห็นพ้ามกงมาตามประสงค์ก็มีความยินดี ง่วนหมั้นจึงขับม้าออกหน้า
 ทหารแล้วพูดว่า วันนี้เราจะมารบกับเจ้าแกตัวใหม่ ให้ถึงแพ้และชนะ
 เพราะเมื่อวานนี้เราไปล่าสัตว์มาเหนื่อยเสียแล้วจึงสู้เจ้าไม่ไหว พ้ามกง
 ได้ฟังก็หัวเราะจึงแกล้งถามว่า ชะรอยเมื่อเช้านี้เจ้าจะกินข้าวมากจนละ
 หลายถึงตอกกระมัง คุณทำทางแข็งแรงกว่าเมื่อวานนี้มาก ถ้าเช่นนั้น
 ก็อย่าชักช้าอยู่เลย จงรีบเข้ามาต่อสู้กับเราเถิด ง่วนหมั้นไคฟังก็มีไค
 ตอบว่ากระไร ขับม้าตรงเข้ารบกับข้างเวียงนเป็นสามารถ นายโจร
 สองคนก็ตรงเข้าช่วยรบด้วย รบกันอยู่สักครู่หนึ่งนายโจรทั้งสามก็ทำ
 เป็นแพ้ ชักม้าหนีเสียดไปทางชายเขา พ้ามกงไม่รู้ว่าเป็นอุบายก็ขับ
 ม้าจะไล่ตามไป แต่ม้าของพ้ามกงเป็นม้าเทพยดา รู้อะไรว่าพวกโจร
 จะล่อให้นายของตัวไปตกหลุม ก็หยุดชะงักเสีย พ้ามกงก็มีความสงสัย
 จึงตบหลังม้าถามว่า ทำไมเจ้าจึงไม่วิ่งไล่ต่อไปเล่า ม้าก็เอ้าเท้าเชียดิน
 จนเห็นว่าที่ตรงนั้นเป็นหลุมพราง พ้ามกงทราบดังนั้นจึงบอกกับม้า
 ว่า ถ้าเช่นนั้นเจ้าจงพาเรากระโดดข้ามไปให้พ้นจากที่นี้ให้ไคเถิด
 ม้าได้ฟังก็กระโดดข้ามหลุมไปทันที พ้ามกงจึงเร่งม้าไล่ตามพวกโจรไป
 จนทัน เพราะพวกโจรกำลังไปหยุดยั้งปรึกษากันที่จะจับพ้ามกงอยู่

ตัวเข้าใจว่าพ่ามกงตกลงไปในหลุมแล้ว ขณะเมื่อกำลังปรึกษากันอยู่นั้นก็พอดีพ่ามกงมาถึง พวกใจทั้งสามเหลือบเห็นก็มีความสงสัยว่าเหตุใดพ่ามกงจึงข้ามพื้นหลุมมาได้ อินทตรงนั้นพวกผู้ร้ายหารู้สึกไม่ว่า ทหารของพ่ามกงได้มาชุมนุมอยู่ แล้วพ่ามกงจึงร้องทวาดผู้ร้ายด้วยเสียงอันดังว่า กลอุบายที่เจ้ากิตขนนงเอาไว้นั้นสำหรับหลอกเด็กเล็ก บิดนเจ้าจกอยตุของเราน่าจะมีผลอย่างไร พูดแล้วก็บอกมาของตัวว่าเจ้าจก้องชนสามที่ มาไต่ยืนตงนั้นก็ร้องชนด้วยเสียงอันดังสามครั้ง ทหารที่ชุมนุมอยู่ได้ยินเสียงมาร้องเป็นสัญญาณก็พากันกรูออกมาล้อมพวกใจทั้งสามไว้ พ่ามกงก็ขบมาเข้าโลบเป็นพลวัน พอได้ทำก็เอาทวนตงวนหมื่นพลัดตกจากหลังมา พวกทหารก็เข้าจับตามตไว้ ส่วนนายโจรอีกสองคนนั้นถูกทหารฆ่าตาย พ่ามกงได้ชัยชนะแล้วก็มีความยินดี จึงให้ทหารพาตัววังวนหมื่นกลับไปค่าย พอมาถึงค่ายแล้วพ่ามกงก็ขนนิ่งที่ว่าการในค่ายแล้วให้นำตัววังวนหมื่นเข้ามา พลาจชักถามวังวนหมื่นว่า เจ้ามาอยู่บนเขานกขบแล้ว และมีบริวารอยู่มากน้อยเท่าไร ต้องเลิกความตามจริงมาให้เราฟังโดยดี วังวนหมื่นมีความกลัวพ่ามกงเป็นอันมาก จึงรับตอบว่าข้าพเจ้าชื่อวังวนหมื่น มาตงสำนักหลักแหล่งหากินโดยทางโจรกรรมอยู่บนเขานี้ประมาณสิบปีกว่าแล้ว เพื่อนสองคนที่ทหารของท่านฆ่าตายนั้นเป็นนายโจรรองข้าพเจ้าลงไป และมีบริวารอยู่ตงสิ้นประมาณสามพันคน ขอท่านตั้งเวียงจกโทษให้ข้าพเจ้าด้วยเถิด ต่อไปข้าพเจ้าจะไม่ประพฤติการเช่นนี้อีก พ่ามกงได้ฟังจึงว่าถ้าเจ้าละพยศกกลับตัวได้จริงแล้วเราก็จกโทษให้ แต่เจ้าจะต้องกระทำสัตย์สาบานให้เราเสียก่อน เราจึงจะเชื่อถ้อคำของเจ้า

ง่วนหมิ่นก็กระทำสัจย์สาบานให้พ่ามกงว่า ข้าพเจ้าง่วนหมิ่นจะขอเป็น
 ข้าของต่างเวียนไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ ถ้าข้าพเจ้ากลับคืนคำไปประ-
 พุคตการชั่วร้ายอื่นอีก ขอให้เทพยดาฟ้าและดินจงสังหารผลาญชีพ
 ของข้าพเจ้าโดยพลันเถิด พ่ามกงได้ฟังก็มีความยินดี จึงสั่งให้ทหาร
 แก้มต่งง่วนหมิ่นออก ง่วนหมิ่นได้พ้นโทษแล้วก็มีความดีใจยิ่งนัก
 เข้าไปคุกเข่าลงคำนับขอบคุณพ่ามกงเป็นอันมาก พ่ามกงจึงพูดแก่
 ง่วนหมิ่นว่า ท่านยอมอยู่ด้วยเราโดยความสัจย์ซื่อจนเราเห็นใจแล้ว
 เราจะทูลขอให้ท่านได้เป็นผู้รักษาคำง่วนโฮ่วแทนโตงีต่อไป ง่วน-
 หมิ่นได้ฟังก็มีความยินดีจึงตอบว่า ซึ่งต่างเวียนมีใจกรุณาต่อข้าพเจ้า
 นั้นเป็นพระเดชพระคุณอย่างที่สุดแล้ว ข้าพเจ้าจะขอรักษาคำสัจย์
 สาบานของข้าพเจ้าไว้ให้มั่นคงจนตลอดชีวิต แล้วพาพ่ามกงขึ้นไป
 รวบรวมเข้าของเงินทองที่มีอยู่บนเขา และเผาที่สำนักเสียสิ้นแล้ว
 ก็พาพวกบริวารของตัวลงมาหาพ่ามกง ครั้นเรียบร้อยแล้วพ่ามกงก็
 คุมทหารออกเดินทางต่อไปจนถึงเมืองหงวนตำบลชวา พ่ามกงนั้นก็ถึง
 บินมีบินซาพี่น้อง ซึ่งตนเคยรับจ้างหาบของให้เมื่อครั้งเดินทางไป
 สอบไล่ ณ เมืองหลวงแต่ก่อนขึ้นมาได้ จึงให้ง่วนหมิ่นตั้งค่ายลงไว้
 ที่ตำบลนั้น ตนเองก็จัดแจงแต่งตัวปลอมเป็นพลเรือน เพื่อจะไปสืบ
 หาบ้านเพื่อน ทันทันนั้นมาตัวที่พ่ามกงซึกร่องขึ้นประคองเตือนให้ระวัง
 ตัว พ่ามกงนั้นก็เฉลียวใจจึงเดินเข้าไปใกล้มาแล้วกระซิบที่หูว่า ถ้ามี
 เหตุการณ์สิ่งใดเกิดขึ้นแก่ตัวเราแล้ว เจ้าจงรีบไปช่วยเราให้ทันการ
 ด้วย ม้าก็ผังกศิรชะค้ำนับเป็นที่ว่าจะกระทำตาม พ่ามกงมีความยินดี
 เป็นอันมากแล้วไปสั่งแก่ทหารทั้งปวงว่า ถ้ามาตัวนร่องขึ้นเมื่อใด

เจ้าจงแก๊ปปล่อยทันที และเมื่อม้าไปทางไหนเจ้าจงพากันตามม้าไปด้วย
ง้วนหม่นและทหารทงปวงก็รีบคว้า แล้วพ้ามกงก็เดินไปตามทางจนถึง
ที่ชายป่าแห่งหนึ่ง มีหมมบ้านตั้งอยู่หลายสิบหลังด้วยกัน พ้ามกงมองไป
เห็นหญิงสาวคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยู่ มือถือพัดพัดหญ้าปากก็รำพันไป
ต่างๆ พ้ามกงเห็นดังนั้นก็มีความสงสัยและประหลาดใจเป็นอันมาก จึง
แวะเข้าไปถามว่าท่านมานั่งพัดหญ้าอยู่เช่นนี้มีความประสงค์สิ่งใดหรือ
หญิงผู้นั้นได้ฟังก็เหลียวไปดูเห็นพ้ามกงรูปร่างงดงามก็ยิ้มออกมาได้ทั้ง
น้ำตาแล้วพูดว่า ที่จริงนี่เป็นที่ฝังศพของสามีข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้ามา
พัดหญ้าอยู่เช่นนี้ก็เพราะสามีของข้าพเจ้าเมื่อจะตายได้สั่งไว้ว่า ถ้า
ข้าพเจ้าอยากจะมีสามีใหม่แล้วก็ให้มาพัดหญ้าที่ข้างหลุมฝังศพให้แห้ง
เสียก่อน แม้นหญ้าไม่แห้งแล้วจะมีสามีขงไม่ได้ ข้าพเจ้าได้พยายาม
พัดมาช้านานแล้ว หญ้าที่นั่นก็ไม่รู้จักแห้งได้เลย ยิ่งงอกงามหนักขึ้น
ทุกวัน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงมีความเศร้าโศกเสียใจเป็นอันมาก พ้าม
กงได้ฟังก็นึกแต่ในใจว่าผู้หญิงคนนั้นช่างอยากมีสามีเสียเหลือเกิน มิได้
คิดถึงคุณสามีเก่าของตัวบ้างเลย คิดแล้วจึงซักถามหญิงนั้นต่อไปว่า
สามีของท่านชื่ออะไร ตายด้วยโรคอะไร และตายมานานก็มากน้อย
แล้ว หญิงผู้นั้นตอบว่า สามีของข้าพเจ้าชอบดื่มฟิชายบินซา ตั้งแต่
ไปสอยไต้กมาจากเมืองหลวงเมื่อคราวนั้นแล้วก็เลยเสียใจจนป่วยลง
ถึงแก่ความตาย ข้าพเจ้าต้องเป็นหม้ายไม่มีที่พึ่งพามาสามปีแล้ว ครั้น
จะมีสามีใหม่ก็พัดหญ้านี้ไม่แห้งจึงมีไม่ได้ เกรงจะขัดคำสั่งของสามี
ไป พ้ามกงได้ฟังก็ใจหายมีความเสียตายบินมีซึ่งเคยมีคุณให้อีแปะตน
สามร้อยอนเป็นที่ยิ่ง จึงนึกว่าภรรยาของปี มีผู้มิดคุณของเราพอใจจะมี

สามีใหม่แล้วเราก็ควรจะเป็นธุระให้สมความปรารถนาของนางเสียสัก
 หน่อย คิดแล้วจึงพูดแก่หญิงนั้นว่า เมื่อท่านเต็มใจจะหาสามีใหม่
 จริงแล้ว เราจะช่วยเป็นธุระพุดหม้ายให้แห่งไปตามความประสงค์
 ของท่าน หญิงนั้นได้ฟังก็มีความยินดี จึงว่าถ้าท่านช่วยพุดหม้ายให้
 แห่งได้แล้วข้าพเจ้าจะไม่ลืมคุณของท่านเลย พ่ามกงได้ฟังก็รับพุดมา
 จากนางพลางตั้งจิตอธิษฐานว่า ท่านบิณมีผู้เคยมีบุญคุณต่อข้าพเจ้า
 มาแต่ก่อน บัดนี้ข้าพเจ้าได้ดิบได้ดีขึ้นแล้ว ก็ตั้งใจจะแวะมาสอน
 คุณท่าน แต่เป็นวาสนาที่ข้าพเจ้าจะไม่ได้พบปะท่าน เพื่อยุให้ท่าน
 มาตายจากข้าพเจ้าไปเสียก่อน ได้มาพบแต่ภรรยาของท่านก็เป็นคน
 ใจร้ายอยากจะหาสามีใหม่อุดสำหรับนางพุดหม้ายอยู่ทุก ๆ วัน ข้าพเจ้า
 เห็นว่าเมื่อนางไม่มีความอาลัยในท่านแล้ว ท่านก็หาควรจะห่วง
 เห็นยวนางไว้เลย จึงอนุญาตให้นางหาสามีใหม่ตามความปรารถนา
 เกิด ถ้าท่านเชื่อคำของข้าพเจ้าแล้ว เมื่อข้าพเจ้าพุดหม้ายนั้นสามที่
 จงบันดาลให้หม้ายนั้นแห่งไปเกิด พ่ามกงอธิษฐานแล้วก็เอาพุดโบก
 หม้ายไปสามครั้ง หม้ายที่บริเวณนั้นก็แห่งตรงไปหมดในที่นี้ หญิง
 เจ้าของพุดเห็นดังนั้นก็มีความยินดี รู้สึกชอบใจพ่ามกงเป็นอันมาก จึง
 พุดว่า ซึ่งท่านช่วยพุดหม้ายให้แห่งได้ครั้งนี้ บุญคุณมีอยู่แก่ข้าพเจ้า
 มากนัก ไม่ทราบจำท่านผู้มีคุณชื่อไรแซ่ไร โปรดบอกให้ข้าพเจ้า
 ทราบไว้ด้วยเถิด ข้าพเจ้าจะได้จดจำไว้เป็นที่ระลึก พ่ามกงมิได้บอก
 นามตามจริงแกล้งบอกว่าชื่อไม้โกย และถามหญิงนั้นว่า ก็ท่านชื่อไร
 แซ่ไรเล่า จึงบอกให้ข้าพเจ้าทราบบ้างซิ หญิงนั้นตอบว่าข้าพเจ้าชื่อ
 มินจี อายุเพิ่งได้ยี่สิบเก้าปีเท่านั้น พ่ามกงได้ฟังก็มีได้ตอบว่ากระไร

สุจริตเป็นแน่ คิดแล้วจึงถามบิณฑาว่า พี่สะใภ้ของท่านชื่อนางมินจี
 ใช้หรือไม่ บิณฑาได้ฟังก็สะดุ้งใจตอบว่าใช้แต่ทำไมท่านต่างเวียงจึงรู้จัก
 ชื่อเสียงพี่สะใภ้ข้าพเจ้าเล่า ฟ้ามกก็เล่าความตามที่ ได้พบปะนางไป
 นิ่งพตัญญาอยู่ให้บิณฑาฟังทุกประการ บิณฑาได้ฟังตั้งนั้นจึงว่าซึ่งท่าน
 เอื้อเฟื้อเป็นธุระให้นางสมปรารถนาเร็ว ๆ ทั้งนั้นนาง ก็ยังดีใจไปเสีย
 อีก เพราะนางมีความรักใคร่กับชายคนหนึ่งไว้ ฟ้ามกจึงซักถามต่อ
 ไปว่าชายที่นางมินจีรักใคร่นั้นชื่อไรแซ่ไรกัน ขอได้โปรดเล่าให้ข้าพ-
 เจ้าทราบโดยละเอียดด้วยเถิด บิณฑาตอบว่าชายนั้นชื่อโงกิมเป็นบุตร
 ผู้รักษามืองหงวน ได้ผูกสมครรักใคร่กับพี่สะใภ้ข้าพเจ้ามาตั้งแต่ก่อน
 นางยังไม่ได้แต่งงานกับพี่ชายของข้าพเจ้า ฟ้ามกจึงว่าถ้าเช่นนั้น
 ท่านควรจะตักต้อนสืบความจริงให้ได้ ด้วยตามความเห็นของ
 ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าคิดว่าอย่างไรพี่สะใภ้ของท่านกับซู้รักของนางคงคบคิด
 กันฆ่าพี่ชายของท่านตาย บิณฑาตอบว่าลำพังข้าพเจ้าแล้วถึงสืบได้
 ความจริงก็ไม่รู้จะทำประการใด ด้วยยากที่จะไปจับกุมเขาได้ด้วยเขา
 เป็นบุตรชายของผู้รักษามือง ข้าพเจ้าเปรียบเหมือนไม้ซีกจะไปงัด
 ไม้ซุงเห็นจะไม่ไหว ฟ้ามกตอบว่าชื่อนั้นท่านอย่าวิตกไปเลย ข้าพ-
 เจ้าจะรับธุระ ไปช่วยสืบ เอาความจริงแก้แค้นแทน พี่ชายท่านให้จงได้
 และเพื่อเป็นการฉลองคุณพี่ชายท่านและตัวท่านที่มีบุญคุณไว้แก่ข้าพ-
 เจ้าอย่างมากหลาย แต่ท่านต้องพาข้าพเจ้าไปช้บ้านของนางมินจีให้
 ข้าพเจ้ารู้จักเสียก่อนเถิด บิณฑาได้ฟังก็มีความยินดีจึงพูดว่า ข้าพเจ้า
 ขอขอบใจท่านเป็นที่ยิ่งที่รับจะเป็นธุระสืบความให้ ส่วนบุญคุณที่แล้ว
 มานขอท่านอย่าได้กล่าวถึงเลย ด้วยเป็นการเอื้อเฟื้อกันเล็กน้อย

เท่านั้น พุดแล้วก็สั่งให้คนใช้จัดสุราอาหารมาให้พ่ามกงบริโภคน พ่ามกงบริโภคนอาหารพลางนึกว่า บินฮาเป็นผู้มีใจดีเหมือนบินมี พุดอะไรก็ระจกมันคงทุกอย่าง พอเวลาพลบค่ำพ่ามกงก็บอกให้บินฮาพาตัวไปซื้อบ้านนางมินจี บินฮาก็พาพ่ามกงเดินออกจากบ้านไปโดยเร็ว

ฝ่ายนางมินจีเมื่อ พ่ามกง มาพุดทูลาให้แห่ง แล้วตนเอง ก็เดินกลับไปบ้าน พอถึงก็ตรงเข้าไปเล่าความให้มารดาฟังว่า วันนั้นข้าพเจ้าพุดทูลาที่ปากหลุมศพแห่งแล้ว และจะจัดแจงแต่งงานกับโงกิมกู่รักเก่าของข้าพเจ้าในค่ำวันนี้ มารดาได้ฟังก็สงสัยยังไม่เชื่อจึงว่า จะพุดทูลาให้แห่งไปได้อย่างไร เป็นที่น่าสงสัยนัก ชะรอยเจ้าจะเอาไฟไปเผาดอกกระมัง นางมินจีตอบว่าข้าพเจ้าไม่ได้เผาดอก ถ้ามารดาไม่เชื่อแล้ว ขอมารดาจงไปดูให้เห็นกับตาเถิด นางมินโกมารดานางมินจีจึงเดินออกจากบ้านตรงไปยังที่ฝังศพบุตรชายเห็นหลุมศพนั้นแห่งจริงก็ดีใจ เพราะตนก็อยากได้บุตรชายใหม่เหมือนกัน ครั้นแล้วก็เดินกลับไปบ้าน ส่วนนางมินจีนั้นจัดแจงแต่งตัวไว้อย่างงดงามตั้งตาคอยโงกิมจะมาหา พอเวลาพลบค่ำโงกิมก็มาถึง นางมินโกมินจีสองคนแม่ลูกก็เต้นแฉ่งเต้นกาออกไปรับเข้ามาข้างใน โงกิมจึงว่าเมื่อไรท่านจึงจะยอมแต่งงานกับข้าพเจ้าเล่า เต็มบอกว่าให้บินมีตายเสียก่อนจึงจะยอม ข้าพเจ้าก็อุตส่าห์พยายามพิฆาตบินมี ได้แล้ว ท่านยังกลับว่าเมื่อบินมี ไกลจะตายได้สั่งไว้ว่า ถ้าหลุมปากหลุมแห่งจึงจะมีสามีได้ฉะนั้นข้าพเจ้ามีต้องคอยจนฟ้าทะเลหรือกว่าจะได้อยู่กับท่าน นางมินโกหัวเราะแล้วตอบแทนบุตรสาวว่าท่านอย่ามีความวิตกไปเลย วันนี้นบุตรสาวของข้าพเจ้าไปพุดทูลานนแห่งแล้ว ค่ำวันนี้จะยอมให้ท่าน

แต่งงานกับบุตรสาวของข้าพเจ้า โงกิมได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี แล้วนางบินโก กับนางมินจี สองคนแม่ลูก ก็ช่วยกัน จัดแจงสุรา อาหารมาให้ โงกิมกิน ในระหว่างที่คนทั้งปวงกำลังสนทนากันอยู่นั้น หาได้รู้สึกไม่ว่าฟ้ามกงแอบยื่นเข้ามาซ่อนอยู่ในบ้านด้วย โงกิมเสพสุราพลาญคุยว่าตนมีสติปัญญาเข้าใจในกลอุบายต่าง ๆ และฝีมือในเพลงอาวุธก็เชี่ยวชาญ สองคนแม่ลูกก็ชมเชยไปต่าง ๆ แล้ว นางบินโกจึงถามโงกิมว่า ยาพิษอะไรที่ท่านเอามาให้บินมีกิน ข้าพเจ้ายังแปลไม่ออกว่าทำไมจึงไม่ตายทันที ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ตั้งหลายวัน โงกิมหัวเราะแล้วตอบว่า ยานี้เป็นยาส่งสำคัญกว่ายาพิษอื่น ๆ กินแล้วค่อย ๆ เล่นซุ่มซายทีละน้อย ๆ คนทั้งปวงไม่รู้ก็จะสำคัญว่าตายเอง ถ้าจะให้ตายในทันทีคนทั้งหลายก็จะสงสัยว่าถูกยาพิษ ความผิดก็จะตกอยู่แก่ท่านกับบุตรสาว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงหาขยาส่งมาให้ ท่านได้ใส่อาหารให้บินมีกินหมดที่เดียวหรือ นางมินจีตอบว่ายังเหลืออยู่อีกหนึ่งน้อยหนึ่งด้วยข้าพเจ้าใส่ ได้ตรงทีเดียวก็พอดีสามข้าพเจ้าตาย โงกิมได้ฟังก็มีความยินดีแล้วสนทนากันถึงเรื่องอื่นต่อไป พอได้เวลาโงกิมก็พานางมินจีเข้านอน ฟ้ามกงแอบฟังเรื่องราวตลอดแล้วก็มีความโกรธโงกิมเป็นอันมาก จึงนึกว่าถ้าเราไม่จับเอาความจริงจากคนเหล่านี้มาทำโทษได้แล้วก็จะไม่ขอร้องเป็นคนเลย ขณะเมื่อฟ้ามกงยื่นแอบอยู่นั้นเผอิญมารดาของนางมินจีเหลือบไปเห็นเข้า ก็นึกแต่ในใจว่าชายคนนี้เป็นคนแปลกหน้าเราไม่เคยรู้จักเลย ชรอยจะมาแอบฟังเรื่องราวของเราเสียหมดแล้วเป็นแน่ คิดแล้วก็แอบย่องไปหาบุตรสาวที่ในห้อง เห็นสองคนกำลังนอนหลับอยู่ก็ร้องเรียกให้ลุกขึ้น แล้วกระซิบเล่าความ

ให้ฟังทุกประการ โงกิมได้ฟังก็นึกสะอึกใจคิดว่าใครหนอบังอาจมาช้อน
 อยู่ที่นี้ ชะรอยจะเป็นผู้ร้ายมาคอยลักของแน่แล้ว จำจะต้องซ่อนกล
 มั่นให้จงได้ คิดแล้วก็กระซิบบอกอุบายของตัวทันที นางมินโกได้ฟัง
 ก็รับคำ แล้วเดินออกมาข้างนอกไปกระซิบบอกคนใช้ของโงกิมว่า
 พวกท่านจงชักบันไดเสีย แม้นแลเห็นคนวิ่งตกลงมาก็ให้รีบจับตัว
 เอาไว้ คนใช้เหล่านั้นได้ฟังก็รีบเข้ามาชักบันไดลงเสียแล้วไปคอยระวัง
 อยู่ใต้ถุน พ้ามกงเวลานั้นมิได้รู้สึกตัวว่าเขาชักบันไดออกเสียแล้ว
 จึงคิดว่าเราจะต้องกลับไปที่พักก่อน แล้วจึงให้คนมาจับโงกิมกับนาง
 มินโกไปชำระกันยังที่ว่าการจะดีกว่า การอย่างนี้จะทำกันเงียบ ๆ เห็น
 จะไม่ได้ ต้องทำโดยเปิดเผยให้คนทั้งปวงเห็น พ้ามกงคิดตกลงใจ
 แล้วก็จัดแจงจะกลับ แต่พอเท้าก้าวลงบันไดก็เลยพลัดตกลงไปข้าง
 ล่าง คนใช้ของโงกิมก็ร้องเอะอะขึ้นด้วยเสียงอันดังว่าชะโมยขึ้นบ้าน
 พ้ามกงเวลานั้นเอาอาวุธเหน็บไว้กับตัวเสีย เวลาพลัดตกมาจะชัก
 อาวุธจึงไม่ทัน ด้วยมือถูกพวกคนใช้รั้งเอาไว้ จะสลัดอย่างไรก็ไม่
 หลุด ขณะนั้นโงกิมก็กระโดดลงมาจากเรือน ตรงเข้าท่อยเอาพ้ามกง
 หลายที พ้ามกงรู้สึกมีหน้ำก็เลยแกลังทำเป็นล้มลง โงกิมสั่งให้คน
 จับมัดไว้ให้แน่นแล้วพาตัวไปยังอำเภอโดยเร็ว พ้ามกงมิได้สะอึก
 สะเทือนปล่อยให้คนใช้พาตัวไปโดยดี

ฝ่ายบินฮามเมื่อได้ทราบข่าวว่าพ้ามกงถูกจับก็ตกใจรีบจัดแจง
 แต่งตัวตรงไปที่ว่าการอำเภอโดยเร็ว ขณะเมื่อไปถึงเป็นเวลายังไม่
 สว่างก็ต้องคอยอยู่ก่อน บินฮามจะขอเข้าไปสนทนากับพ้ามกงด้วยแต่
 พวกคนใช้ไม่ยอมให้เข้า เลยต้องยืนอยู่ห่าง ๆ ขณะนั้นพ้ามกงทวน

นึกถึงมาขึ้นมาได้ก็คิดว่า เหตุการณ์ทั้งนั้นมาได้บอกเหตุแก่เราเมื่อเวลา
 จะออกจากค่ายแล้ว มาของเราเป็นมาที่รู้จักการลวงหน้าได้จริงๆ การ
 ครองหน้ากลัวนายอำเภอจะเข้าช่วยโง่ก็มเป็นแน่นอน ท่วมันเป็นลูกผู้
 รักษาเมือง เต็มเราตั้งใจจะฆ่าเพียงโง่ก็มกับลงโทษพ้อมันเท่านั้น แต่
 นัถานายอำเภอขึ้นเข้ากัน เราก็จะต้องฆ่ามันให้หมดเอาไว้ไม่ได้ พ่อกอง
 คิดแล้วก็เป็นเวลาสว่างพอที่แลเห็นบินฮายืนอยู่ห่าง ๆ กำลังอัปาก
 จะร้องเรียกตนอยู่ จึงลสิ่งตาห้ามไม่ให้บินฮายพูด บินฮารูทหนักนั่งอยู่
 ไม่กล้าทักทาย ทันใดนั้นโง่ก็มมาถึงก็ตีกลองสัญญาเรียกนายอำเภอให้
 ออกว่าการ นายอำเภอตกใจจึงนึกว่าแต่เข้าบ้านนี้ใครหนอบังอาจมา
 เรียกเราจึงให้คนใช้ออกไปดูว่าใครมาตีกลอง คนใช้ออกไปรู้เรื่องแล้ว
 ก็กลับมากบอกว่า บุตรชายผู้รักษาเมืองเป็นผู้มาตีกลองร้องเรียกท่าน
 นายอำเภอได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงรีบออกหนึ่งที่ว่า การโดยเร็ว โง่ก็มจึงเดิน
 เข้าไปใกล้ร้องทวาดนายอำเภอว่า เจ้าเป็นนายอำเภอทำไมจึงออกว่า
 ราชการจนสายเช่นนี้ใช้ได้หรือ ต้องให้เราตีกลองจนเมื่อยมือ โทษ
 ของเจ้ามีเท่าไรรู้หรือไม่ นายอำเภอได้ฟังก็ตกใจจึงรีบตอบว่า วันนั้น
 ข้าพเจ้าไม่ใคร่สบายจึงนอนสายไป ขอท่านจงยกโทษให้ข้าพเจ้าด้วย
 โง่ก็มทวาดว่าเจ้าอย่ามาแก้ตัวเลย วันนั้นเจ้าต้องชำระเอาอายุผู้ร้ายคนนั้น
 ไปตัดหัวให้ได้ เมื่อคืนนั้นชนชะโมยที่บ้านเรา นายอำเภอได้ฟังก็ตก
 ตะลึงรีบรับคำว่าจะกระทำตาม โง่ก็มได้ฟังก็เดินออกไป พ่อกองเห็น
 นายอำเภอเกรงกลัวโง่ก็มราวกับเนื้อเห็นเสือ ฉะนั้นก็มักโกรธเป็นอัน
 มาก จึงคิดว่าอายนายอำเภอคนนั้นมันช่างโง่เสียจริง ๆ อ้ายโง่ก็มเป็น
 เสมอบุตรขุนนางเท่านั้นช่างไปกลัวมันเสียเป็นหนักหนา ตัวเป็นนาย

อำเภอมียศศักดิ์ ใหญ่อาจลงโทษบุตรขุนนางที่ทำผิดได้หารู้สึก ขณะนั้น พ่ามกงก็ถูกพวกนักการมาพาตัวให้เข้าไปค้ำับนายอำเภอ พ่ามกงไป ถึงกยณเจยอยอม ไต่ค้ำับ นายอำเภอเห็นตงนนจึงร้องทวากว่า เจ้าเป็น นักโทษเมื่อมาถึงเราแล้ว เหตุไคยยังย่นเจยออยู่ไมเคารพเราใช้ไต่หรือ พ่ามกงไต่ฟงกหัวเราะแลจตอบว่าเราเป็นคนดี ๆ ไมมผิด อายงกม แกล้งหาเรื่องจับตัวมาให้เจ้าลงโทษ เจ้าเป็นนายอำเภอยังตองค้ำับ ิงกม สักกของเจ้าคูกคนขอทานคนหนึ่งเท่านั้นเราหากวจะตองค้ำับ ไม นายอำเภอไต่ฟงกมความโกรธ จึงว่าอายผู้ร้ายเจรจาสามทว หยาบคายยิ่งนัก ิงกมเป็นบุตรชายผู้รักษามืองเป็นนายของกูกอกชน หนึ่ง ไมสมควรที่กูกจะเคารพเจยวหรือ มงเป็นพลมืองทงเป็นนักโทษ ติวจะมารู้คักว่ากูกไปอย่างไรได้ พูกแลจร้องสั่งให้ผู้คุมจับตัวพ่ามกง คว้าลงเขย่น ผู้คุมก็กรุกันเข้าไปจะจับพ่ามกงเขย่นเสียให้ได้ พ่ามกง มีความโกรธเป็นอนันมาก จึงออกแรงสลัดเชือกที่มัดขาคทันที้ แล้วชัก ทวหนักกระป้อออกกวัดแกว่ง พลาจร้องทวาทพวกผู้คุมเหล่านั้นว่า ไคร กล้าคักเข้ามาจับเราแลติ ชีวิตไมตายก็อย่านับว่าเราเป็นชายชาติทหาร พวกผู้คุมแลเห็นพ่ามกงมีกำลังและฝีมือเขมแข่งตงนนกชนหัวลुक นาย อำเภอมมีความตกใจกลัวเป็นอนันมาก จึงกระซิบบอกกับนักการให้นำ ความไปบอกแก่เงตองผู้รักษามืองโดยเร็ว นักการก็ค้ำับลาไป ส่วน พ่ามกงนั้นเดินเข้ามาใกล้นายอำเภอแล้วพูกว่า เจ้าเป็นตีเวียน (นาย อำเภอ) ที่พระเจ้าแผ่นดินตั้งแต่งมาไมใช่หรือ ๆ ตีฟู (ผู้รักษามือง) ตั้งแต่งให้เจ้า เจ้าจึงไต่เกรงกลัวตีฟูนัก จนกระทั่งบุตรชายเขากียังมี อำนาจเหนือเจ้ามาก นายอำเภอไต่ฟงกนิกอาย มีรู้ที่จะหาคำไคมาตอบ

เลยนั่งเฉยอยู่มิได้พูดว่ากระไร พ่ามกงเห็นตงนนั้นก็ยังมีศรัทธามาก
 จึงร้องตอบว่า เมื่อเจ้าพูดไม่ไหวเป็นไปอย่างนี้ เราก็จะต้องให้กิน
 ยารักษาไปเสียบ้าง พูดแล้วก็ร้องส่งพวกผู้คุมที่จะมาจับตัวก่อนนั้นให้
 จับนายอำเภอมัดไว้ทันที พวกผู้คุมเวลานั้นมีความกลัวพ่ามกงมากกว่า
 กลัวนายอำเภอไปเสียอีก เมื่อได้ยินพ่ามกงบอกก็ตะลึงตะลานเข้าไปมัด
 นายอำเภอตามคำสั่งไม่อาจขงขง บินฮาศยนอนอยู่ที่นั่นด้วยความยินดี
 เป็นอันมาก แกล้งพูดกับพวกที่มายืนอยู่รอบๆ ว่าวันนี้ที่เวียงหมัดอำ-
 นาจให้คนชนเรามัดไปหลังนำชายหน้าจริง คนเหล่านั้นได้ฟังก็พา
 กันหัวเราะ ขณะนั้นแลเห็นผู้รักษาเมืองกุมทหารมาเป็นอันมาก ตัวผู้
 รักษาเมืองกับโงกิมตรงเข้าไปในที่ว่าการ แลเห็นพ่ามกงยืนถืออาวุธ
 อยู่ และนายอำเภอนอนกลิ้งอยู่กับพื้นด้วยความโกรธเป็นอันมาก จึง
 ร้องทวาดพ่ามกงว่าอ้ายจัญไร มึงเป็นผู้ร้ายมาปล้นบ้านคนแล้วยังไม่
 พอใจ กลับมาจับที่เวียงอำเภอเมืองมกไว้อีก วันนี้ถึงมึงมีปากก็บินหนี
 ไปไม่พ้นแล้ว พ่ามกงได้ฟังก็มีความโกรธจึงดำไว้ว่าอ้ายตีพู่ มึงเป็นผู้รักษา
 เมืองเท่านั้น ก็ปล่อยให้บุตรวางอำนาจชมชู้นายอำเภอราวกับมึงเป็น
 คนตั้งแต่งให้ มีหน้าซำลอบเอาเข้าไปวางบินมีเพื่อนของกูตายหวังใจจะ
 แย่งชิงเอาภรรยาเสีย พ่อเข้ากับลูกคิดการเช่นนี้ไม่รู้สึกรู้ว่ามันผิดประ-
 เพลนบ้างเจียวหรือ ถือว่าเป็นผู้รักษาเมืองก็เอาอำนาจชมหญิงผู้น้อย
 ตนเป็นชู้นางที่พระเจ้าแผ่นดินตั้งแต่งมา ต้องช่วยลับทุกซอกของราช-
 ฎรทงปลงจึงจะดูถูกรหรือกลับมาชมหญิงราชฎรให้ได้รับความลำบาก
 มิเท่ากับการทรยศต่อแผ่นดินหรือ โงกิมได้ฟังก็มีความโกรธ
 เป็นอันมาก จึงร้องทวาดว่าอ้ายโจรใจร้าย สัญชาติมึงเปรียบเหมือน

อ้ายนักโทษที่ถูกตัดสินให้ประหารชีวิตแล้ว ยังจะอวดคิมมาตีเสมอสั่ง
 สอนกุกซังเป็นขุนนางผู้ใหญ่ วันหนึ่งกุกจะต้องจับมังกักศัรพระเสียบไว้กลาง
 ถนนเพื่อมิให้ประชาชนเอาเยี่ยงอย่างให้จงได้ พุตพลากร้องสั่งให้ทหาร
 เข้าล้อมจับตัวพ่ามกงไว้ ทหารทั้งปวงก็พากันกรูเข้าไปจะจับพ่ามกง ๆ
 มีความโกรธเป็นอย่างมาก เอากระบี่ฟันพวกทหารเหล่านั้นหัวขาดแขน
 ขาดจนไม่มี ใครอาจเข้าไปใกล้ โงกิมบุตรชายโงเคื่องเห็นดังนั้นก็มี
 ความโกรธขบม้ารำอาวุธเข้าไปต่อสู้ช่วยพ่ามกง พ่ามกงก็มี ไต่ย่อท้อรับ
 ร้องบ่อบ่ก้วยความว่องไว แต่ทหารของโงเคื่องมากมายน้อมไว้ทั้ง
 หน้าหลัง ส่วนโงเคื่องเองก็มีฝีมือและกำลังเข้มแข็งมาก พ่ามกงจะเอา
 ชัยชนะสองคนพ่อลูกได้โดยยาก เพราะพ่ามกงตั้งใจจะจับเป็นไม่จับ
 ทาย จึงเลยตกอยู่ในระหว่างที่ล้อม บินชายยืนอยู่ข้างนอกจะช่วยก็ช่วย
 ไม่ได้ตกใจตัวสั่นราวกับลูกนก เพราะกลัวพ่ามกงจะเป็นอันตราย ขณะ
 นั้นเห็นม้าขาวตัวหนึ่ง วิ่งแน่นแน่นมาฝ่าฝูงทหารเข้าไปหาพ่ามกง และ
 มีทหารวิ่งติดตามม้ามาตามากมายถึงหลายร้อยก็มีความสงสัยขึ้นตรึกตรอง
 อยู่ ฝ่ายพ่ามกงกำลังรบอยู่กับโงกิมพ่อลูกเหลือบเห็นม้าของตัววิ่งเข้า
 มาหาก็ตีใจ รีบแผ่นขึ้นหลังม้าโดยเร็ว ขณะนั้นได้ยินเสียงร้องทวาด
 แหวกทหารทั้งปวงเข้ามา โงกิมพ่อลูกสะดุ้งใจเหตियวไปดู เห็นนาย
 ทหารคนหนึ่งถือกระบองขบม้าฝ่าทหารเข้ามาพลากร้องคำว่า อ้ายพวก
 นี้บังอาจมาล้อมทำอันตรายพ่ามกงตั้งเวียงไว้วันไว้เวาจะไม่กลัวตาย กู
 จะต้องจับตัวม้งฆ่าเสียให้จงได้ในเดี๋ยวนี้ โงเคื่องได้ฟังก็ตกใจ รู้แน่
 ว่าชายที่ตัวต่อสู้กวนนั้น คือ ตัวพ่ามกง เป็นข้าหลวงถือรับสั่งออกมา
 ตรวจราชการสืบหัวเมือง เลยตะลึงอยู่มองอาจจะต่อสู้กับพ่ามกงต่อไป

แต่โงกิมบุตรชายผู้รกรษาเมืองนั้นแจ้งว่าชายที่ตวจบมานนเป็นต่างเวียน
 ตั้งนั้น ก็คิดแต่ในใจว่าซึ่งเราจับข้าหลวงนั้นมีโทษผิดถึงตาย ทำอย่าง
 ไรก็แก้ตัวไม่หลุด ด้วยพ่ามกงรู้ใส่เราหมดแล้ว ไหน ๆ เราก็จะต้อง
 ตาย จำจะต้องต่อสู้จนสุดฝีมือเรา คิดแล้วก็ขบมาเข้ารบด้วยพ่ามกง
 เป็นสามารถ ส่วนพวกทหารเหล่านั้นรู้ว่าพ่ามกงเป็นข้าหลวงก็พากันมี
 ความกลัวไม่กล้าต่อสู้ด้วย ง่วนหมื่นตรงเข้าช่วยพ่ามกงรบ พ่ามกงได้
 ทักเอากระบี่พันลูกโงกิมแขนขาดไปข้างหนึ่ง โงกิมมีความเจ็บปวดเป็น
 อันมาก รีบขบมาหนีไปโดยเร็ว ง่วนหมื่นเห็นดังนั้นก็ขบมาไปสกัดไว้
 แล้วเอากระบี่ของตีโงกิมพลัดตกจากหลังมา ทหารของพ่ามกงก็กรูกันเข้า
 จับโงกิมมัดไว้ โงกิมบิดาของโงกิมนั้นมิได้สู้รบ ยอมให้จับแต่โดยดี
 ครั้นเสร็จปราบคนทั้งสองแล้ว พ่ามกงจึงถามง่วนหมื่นว่าทำไมท่านจึง
 รู้ว่าเรามาติดอยู่ในที่ล่อลวง จึงรีบมาช่วยเราได้ทันการ ง่วนหมื่นตอบว่า
 มาของท่านร้องคำรณจนทหารต้องแก้ปล่อย ข้าพเจ้าแลเห็นมาออกวิ่ง
 ก็ร้องถามว่าจะไปทางไหน มากร้องเป็นที่เตือนให้ข้าพเจ้าตามไป
 ข้าพเจ้าจึงพาทหารติดตามมาจนถึงนี้ พ่ามกงได้ฟังก็มีความยินดีเอา
 มือลูบศีรษะมาปลางพูดว่าเจ้าเพื่อนยาก เจ้าเป็นผู้ที่ซื่อตรงจงรักเรา
 จริง ๆ อาจล่วงรู้ทุกซอกซอกของเราด้วย นับว่าเจ้าเป็นเพื่อนตายของ
 เราได้คนหนึ่ง แล้วลงจากมาขึ้นไปนั่งยังที่ว่าการ บินฮาก็เข้าไปคุกเข่า
 ถ่านับด้วย พ่ามกงจึงบอกแก่บินฮ่าว่า ท่านจงคุมทหารไปจับตัวนาง
 มินจีแม่ลูกมาให้เรา ๆ จะปรึกษาโทษแก่แก่นั่นแทนพี่ชายของท่านที่
 ตายไป บินฮ่าได้ฟังก็ดีใจถ่านับลาพาทหารของพ่ามกงประมาณห้าสิบ
 คนตรงไปบ้านพี่สะใภ้ของตัวแล้ว พ่ามกงจึงให้คนคุมตัวนายอำเภอเข้า

มาตามก่อนว่าทำไมท่านจึงได้เกรงกลัวโงกิมนั๊ก ถึงโดยท่านจะอยู่ใต้
อำนาจของโงกเอ็งตีพุกก็จริง แต่หาควรแสดงกิริยาอ่อนน้อมต่อโงกิม
จนเกินไปไม่ หรือโงกิมเคยไว้อำนาจอะไรข่มขี่ท่านมาแต่ก่อน ต้อง
รีบบอกมาตามตรง หากไม่เราจะตัดศีรษะเสียในวันนี้ นายอำเภอรู้ว่า
ชายนั้นคือพ้ามกงต่างเวียงไฟวันไฟเวาะก็ตกใจ จึงรีบสารภาพตาม
ตรงว่าโงกิมใช้อำนาจมาทำร้ายข้าพเจ้าหลายครั้งแล้ว เมื่อราษฎรมา
ฟ้องว่าโงกิมข่มเหงเตะต้อยเอา ข้าพเจ้าก็เรียกตัวโงกิมมาชกตาม โงกิม
กลับเตะต้อยเอาข้าพเจ้าหาว่าข้าพเจ้าหาความให้ ครั้นข้าพเจ้าไปฟ้อง
ท่านตีพุกโงกเอ็งก็ไม่เป็นธุระจกแจงให้ กลับหาว่าข้าพเจ้าเข้ากับราช
ฎรหาความใส่ให้บุตรชายของตัว ข้าพเจ้าเป็นผู้น้อยจะชดชืนค่าของผู้
รักษาเมืองก็ไม่ได้ ต้องยอมจำนนหนึ่งอยู่ และพวกขุนนางที่อยู่ใน
เมืองนกล้วนแต่เป็นพวกเดียวกับโงกเอ็งทงหน เพราะกลัวโงกิมบุตร
ชายโงกเอ็งซึ่งเป็นคนมีฝีมือ ขอร้องท่านผู้ทพยศาทพยศจกโทษให้ข้าพ
เจ้าด้วย พ้ามกงได้ฟังก็โกรธจึงทวาดโงกเอ็งว่า ท่านเป็นผู้รักษาเมือง
ควรจะต้องมีใจกรุณาต่อผู้มียศน้อยลงไปจนกระทั่งราษฎรให้ได้รับ
ความสุขตลอดกัน ควรหรือกลับเข้าด้วยบุตรชายผู้เป็นอนันธพาลคอยหา
เหตุให้คนอื่นเดือดร้อนเนื่อง ๆ เช่นนี้จะเป็นผู้รักษาเมืองต่อไปอย่าง
ไรได้ โงกเอ็งได้ฟังก็มีความตกใจจึงตอบว่าบุตรข้าพเจ้ามิได้ประพฤติ
ดังคำตีเวียงพุดเลย ตีเวียงนกลั้งหาเหตุให้ข้าพเจ้าเปล่า ๆ พ้ามกง
ได้ฟังก็โกรธทวาดว่าเจ้าอย่ามาพุดเข้ากับลูกของเจ้าเลย เรื่องอะไรเรา
สู้รบมาก่อนแล้ว พุดพลาบสั่งให้แก้การนำง่วนหมื่นไปตามตัวพวกขุน
นางในเมืองนั้นมาให้หมด เพื่อจะเอามาชำระเสียให้พร้อมกัน ง่วน
หมื่นรับคำแล้วก็กำนับลานักการไป

ฝ่ายนางมินจีกำลังนั่งพูดอยู่กับมารดาว่าข้าพเจ้าคงได้รับความสุข
แล้วครั้งนี้ เพราะได้สามเป็นบุตรชายผู้รักษาเมืองมียศศักดิ์มาก เมื่อ
คืนนี้ไอ้ผู้ร้ายที่แอบปีนขึ้นมาบนบ้าน บ้านนี้มีเข้าไปติดขังอยู่ในคุก
แล้วหรือ นางมินโกมารดาได้ฟังก็หัวเราะตอบว่า มันเป็นขโมยใคร
เขาจะปล่อยให้มันมาลอยชายอยู่เล่า พูดแล้วสองคนแม่ลูกก็พากันยินดี
หัวเราะด้วยความรื่นเริง ขณะนั้นเห็นบิณฑาเดินขึ้นมาบนเรือนก็ไม่
พอใจ จึงแกล้งถามว่าท่านจะมาบ้านเราทำไมอีกไม่ได้เกี่ยวข้งกันแล้ว
บิณฑาได้ฟังก็มีความโกรธเป็นอันมาก จึงว่าเจ้าอย่าทำปากกล้าไปนัก
เลย เจ้าคิดอ่านวางยาพิษชายของเราตายปรารถนาจะหาหัวใหม่แล้ว
มีหน้า ยังซำคบคิดกันจับพ่ามกงต่างเวียนหาว่าเป็นผู้ร้ายอีก ที่เรามา
ก็เพื่อจะนำตัวเจ้าทั้งสองไปอำเภอกด้วยกันเดี๋ยวนี้ช้าไม่ได้ นางทั้งสอง
ได้ฟังก็ยัง ไม่ค่อยเชื่อเป็นแต่ตกตะลึงอยู่ ขณะนั้นทหารก็กรูกันขึ้นมา
บนเรือนนางมินโกกับนางมินจีแม่ลูกตกใจตัวสั่นจะพูดก็พูดไม่ออก บิ
ณฑากให้ทหารจับตัวมัดไปยังที่ว่าการอำเภอนั้นที่ พอถึงก็พาตัวเข้า
ไปหาพ่ามกง นางมินจีแลเห็นหน้าพ่ามกงก็จำได้ว่าเป็นคนที่มาพัดหญ้า
ให้ตัวก็มีความกลัวจนตัวสั่น พ่ามกงร้องทว่าตนนางมินจีว่า เหตุใดเจ้า
จึงเป็นคนชั่วช้าหาความอายุมิได้ ผัวตายยังไม่ข้ามเดือนก็มีสามใหม่
แล้ว ส่วนสามที่ตายก็คิดอุบายให้ชูวางยาสั่ง หญิงเช่นนี้จะเรียกว่าหญิง
ชนิดไหนกัน นางมินจีได้ฟังก็มีความอายเป็นอันมาก จะอ้าปากตอบ
ก็กระตาคในหัวใจ นั่งก้มหน้านั่งอยู่ พ่ามกงร้องทว่าให้รับ
สารภาพโดยเร็ว ช้าอยู่จะต้องถูกทรมานอย่างสาหัส นางมินจีก็ไม่ยอม
รับ ปฏิเสธว่าไม่ได้วางยาและมีชู พ่ามกงมีความโกรธเป็นอันมาก

จึงสั่งให้บินฮาจับตัวคว่ำเขียนชั้กตามเอาความจริงให้ได้ บินฮาก็กระทำตามคำสั่ง นางมินจีทนความเจ็บไม่ไหว ก็รับว่าได้กระทำความผิดจริงทุก ๆ ข้อ โดยเชื่อคำยุโยงโงกิม พ่ามกงสั่งให้บินฮาคำให้การนางทั้งสองไว้ แล้วให้นักการนำตัวโงกิมเข้ามาชั้กถามว่า เจ้าเป็นชู้กับนางมินจีมากบีแล้ว ต้องบอกเราตามตรงจึงจะไม่เขียนตีเจ้า โงกิมได้ฟังดังนั้นก็นึกว่านางมินจีรับเป็นสัตย์แล้วเราจะมาบีคบังไว้ก็หาประโยชน์สิ่งใดมิได้ จะต้องถูกทรมานเจ็บตัวเปล่า ๆ คิดแล้วจึงเล่าความตามตรงให้พ่ามกงฟังทุกประการ พ่ามกงได้ฟังดังนั้นก็หัน ไปถามโงกิดีเองว่า เมื่อบุตรชายของท่านเทียวระรานข่มเหงราษฎรเช่นนี้แล้วท่านเป็นบิดาทำไมจึงไม่ว่ากล่าวสั่งสอนให้รู้จักประพฤติการดีเสียบ้าง โงกิดีเองได้ฟังก็ตกใจ จึงสารภาพรับผิดสิ้นทุกอย่าง และขอให้พ่ามกงลดหย่อนผ่อนโทษให้บ้าง พ่ามกงจึงเรียกพวกขุนนางทั้งหลายที่วงนหมื่นไปตามตัวมานั้นเข้ามาประชุมปรึกษาโทษกันว่าจะควรลงโทษผู้ใดฐานไร พวกขุนนางเหล่านั้นได้ฟังต่างก็พูดกันไปคนละทางไม่ลงรอยเดียวกันได้ พ่ามกงเห็นดังนั้นก็ตกลงตัดสินเอาเองว่า โงกิมเป็นผู้คิดอ่านฆ่าชีวิตมนุษย์โทษถึงประหารชีวิต และนางมินจีหญิงใจร้ายควรลงโทษให้ถึงตายเหมือนกัน ส่วนโงกิดีเองนั้นเป็นข้าราชการไม่ประพฤติตามกฎหมายพูดตามความจริงแล้วโทษต้องถึงตาย แต่เห็นว่าเป็นผู้ใหญ่และทั้งเคยทำราชการมานานให้ถอดออกเป็นไพร่ขับไปอยู่บ้านเดิม ส่วนนายอำเภอก็เป็นคนฉลาดปราศจากความกล้าทำให้เสื่อมเสียกฎหมาย ไม่ควรกลัวกักล้างนทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนต่าง ๆ ต้องเนรเทศไปเสียเมืองอื่นไม่ให้อยู่ในเมืองนี้ต่อไป ส่วนนางมินโกมารดานางมินจี

เป็นคนโลกไม่คิดว่าเป็นบุตรเขยของท้าวปล่อยให้เขาวางขาทายแล้วกลับ
 ยินดี จะฆ่าให้ตายก็เห็นว่าแก่แล้วจึงปล่อยไป แ่เงินทองบ้านช่อง
 ให้รับเข้าเป็นของหลวงเสียให้หมด พ่ามกงปรึกษาโทษคนทั้งปวง
 เสร็จแล้วก็ส่งคำตัดสินนั้นให้ขุนนางทั้งหลาย ขุนนางกรมการเห็นดังนั้น
 ก็พากันพูดว่าชอบแล้วท่านตั้งเวียนทำลูกแบบแผน พ่ามกงจึงสั่งให้
 ง่วนหมื่นนำตัวโง่กิมกับนางมินจีไปประหารชีวิตเสีย ง่วนหมื่นได้ฟัง
 ก็กำนัรบรั้งคำจัดการคุมตัวคนทั้งสองไป แล้วพ่ามกงก็ออกใจเคืองลง
 เป็นไพร่สั่งให้กลับไปอยู่บ้านเดิมโดยเร็ว นางมินโกก็ถูกไล่่อออกจากที่
 ว่าการอำเภอ นางมีความเสียใจร้องไห้เสรำโศกเป็นอันมาก พวก
 ชาวบ้านรู้เรื่องกึ่งนั้นก็พากันพูดว่าสมน้ำหน้า อยากเป็นคนใจร้าย
 จึงไม่มีใครเวทนา แล้วพ่ามกงก็จัดแจงเลือกขุนนางในเมืองนั้นตั้งแต่ง
 ขนเป็นผู้รักษาเมืองแทน นายอำเภอเก่าให้เนรเทศไปอยู่ปลายแดน
 ตั้งให้บิณฑาเป็นนายอำเภอต่อไป บิณฑาแสดงความพอใจพ่ามกงเป็น
 อันมาก พ่ามกงอยู่เมืองหงวนได้สัปดาห์ จัดการบ้านเมืองเรียบร้อย
 ก็ลาบิณฑาและพวกขุนนางทั้งปวงกลับไปเมืองหลวง พอถึงเมืองหลวง
 ก็เข้าไปเฝ้ากราบทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบทุกประการ พระเจ้า
 ว่างก็ออกมีพระทัยยินดีเป็นอันมาก จึงทรงเลื้อนยศให้พ่ามกงเป็น
 มหาอุปราชแทนพ่ามมีนจีนผู้บิดา พ่ามกงก็ถวายคำนัรบรั้งทตง และทูล
 ขอให้ง่วนหมื่นเป็นผู้รักษาตำแหน่งงวนโซ้วแทนโง่กิม พระเจ้าว่างก็ออก
 ก็ทรงอนุญาตให้ตามความประสงค์ ทรงตั้งให้ง่วนหมื่นเป็นเสียบเบี่ยน
 ไปอยู่รักษาตำแหน่งงวนโซ้ว ง่วนหมื่นก็ถวายคำนัรบรั้งทตง ถวญพระเจ้า
 แผ่นดินเสด็จขึ้นแล้วขุนนางทั้งปวงต่างก็พากันกลับบ้าน พ่ามกงพา

ง่วนหมื่นมาพักบ้านของตัวก่อน นางกู้กฟา^๑รู้ว่าสามีกลับมาก็ดำใจ จูง
พ่ามฟา^๒ลองบุตรชายออกมาค้ำับรับเข้าไปข้างใน แล้วต่างคนไต่ถาม
ถึงสุขและทุกข์กัน พ่ามกงก็ให้คนจัดโต๊ะสุรามาลี้ยงง่วนหมื่นเป็นอันดี
รุ่งขึ้นง่วนหมื่นก็จะลาไปค้ำาง่วนโฮ่ว พ่ามกงจึงกระซิบสั่งว่า ถ้าท่าน
ไปถึงค้ำาง่วนโฮ่วแล้วข้าพเจ้าขอฝากกลีบ^๓อบกรวยของโค่งตัว^๔ เพราะ
นางเตียนฟา^๕เป็นภรรยาที่สองของข้าพเจ้า ง่วนหมื่นได้ฟังก็รับคำ
แล้วค้ำับลาพาพวกบริวารของตัวตรงไปค้ำาง่วนโฮ่วทันที การที่
พ่ามกงไม่บอกแก่นางกู้กฟา^๖ให้รู้ว่าตัวได้มีภรรยาอีกคนหนึ่งนั้น ก็เพราะ
กลัวว่าภรรยาจะโกรธไม่เต็มใจให้มีจะเป็นที่ขัดใจกันจึงไต่หนึ่งไว้ พ่ามกง
มาอยู่เมืองหลวงได้อีกสองปีนางกู้กฟา^๗ฟูเ็นก็คลอดบุตรอีกคนหนึ่งเป็น
หญิง พ่ามกงมีความยินดีเป็นอันมาก จึงตั้งชื่อบุตรสาวว่าจิ้งออกฟา^๘
พ่ามกงมีความยินดีที่ได้บุตรอีก จนลืมนึกถึงนางเตียนฟา^๙ บุตรสาวโค่ง
ส่วนนางกู้กฟานั้นเป็นคนไข้โรคน้ำน้อย ๆ พ่ามกงมีความสงสารภรรยา
ยิ่งนักจึงคิดว่า ภรรยาของเราป่วยใช้ยู่เสมอเช่นนี้เราจะทำประการใด
ก็จึงจะรักษาให้หายขาดได้ ด้วยบรรดาหมอในเมืองเคื่องอานก็ห้ามารัก
ษาหายแล้วก็กลับป่วยอีก พ่ามางมีความวิตกจนไม่เป็นอันกินอันนอน
กลางวันต้องเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน และกลางคืนยังมานั่งคอยปฏิบัติ
ภรรยาตลอดรุ่ง จนร่างกายชুবดมผิดปกติ นางกู้กฟานั้นถึงตัวป่วย
ก็จริงแต่ใจยังเป็นห่วงสามีมากด้วยไม่มีใครจะคอยดูแลปฏิบัติ จึงพูด
กับสามีว่าข้าพเจ้าเป็นคน ออกแอก โรคภัยเบียดเบียนเสมอทำให้ได้รับ
ความลำบากมาก ขอท่านจงหาภรรยาใหม่สักคนหนึ่งเถิด เพื่อจะได้
ปฏิบัติท่านและเพื่อฝากฝังบุตรทั้งสองของเราบ้าง พ่ามกงได้ฟังก็ตอบ

ว่าเราไม่กล้าคิดนอกใจเจ้าดอก เพราะเจ้าเป็นคู่ทุกข์คู่ยากของเรา
 แต่ก่อน นางกุกฟูร้องให้พลาญพูดว่าข้าพเจ้ามีความสงสารท่านและ
 บุตรเป็นกำลัง ด้วยบุตรยังเล็ก ๆ อยู่จะไว้ใจแต่คนใช้ก็ไม่ได้ ขอท่าน
 จงตรองใจดูให้ถี่เถิด แม้นท่านไม่คิดหาใหม่ข้าพเจ้าก็คงจะมีแต่ความ
 ตรอมใจลงทุกวันด้วยความสงสารและเป็นห่วง พ่ามกงเห็นนางกุกฟู
 ตั้งใจจะให้ตนมีภรรยาจริงจึงพูดว่า ถ้าเจ้ายินดีจะให้เราหาภรรยาใหม่
 เราก็คงปฏิบัติตามความประสงค์ของเจ้า เจ้าย่อมมีความวิตกไปเลย จง
 อุตส่าห์กินยารักษาตัวให้หายเถิด นางกุกฟูได้ฟังก็ค่อยคลายใจ พ่ามกง
 จึงเขียนหนังสือให้คนถือไปถึงง่วนหมื่นผู้รักษาด่านง่วนไฮ่วฉบับหนึ่งให้
 จัดแจงส่งตัวนางเตียนฟูเข้ามาเมืองหลวงโดยเร็ว มาใช้ก็ค้ำับลาไป
 ฝ่ายง่วนหมื่นครั้นมาถึงด่านง่วนไฮ่วแล้ว พวกขุนนางในด่าน
 แจ็งกั๋งนั้นก็พากันออกมารับเชื้อเชิญเข้าไปข้างใน ง่วนหมื่นจัดแจง
 การในด่านเรียบร้อยแล้วก็ไปค้ำับ นางมายีกับนางเตียนฟูด้วยความ
 นับถือเหมือนกับนายของตัว นางทั้งสองจึงซักถามง่วนหมื่นว่าพ่ามกง
 ได้ส่งมาถึงเราว่ากระไรบ้างหรือเปล่า ง่วนหมื่นตอบว่าท่านได้ทันได้
 ฝากฝังพู่เถินแก่ข้าพเจ้าให้ปฏิบัติรักษาเป็นอันดี นางทั้งสองได้ฟังก็
 มีความวิตกด้วยไม่ทราบว่าจะได้คิดอ่านแก้แค้นแทน บิดาและ
 สามีของตัว เพราะพ่ามกงไม่ได้สั่งให้คนมารับตนเข้าไปอยู่ด้วย ครั้น
 จะพูดขึ้นก็กลัวง่วนหมื่นจะรู้ถึงความใน ง่วนหมื่นมาอยู่รักษาด่านได้
 ประมาณสามเดือน มาใช้ของพ่ามกงมาถึงก็ส่งหนังสือให้ง่วนหมื่นดู
 ง่วนหมื่นรับมาอ่านทราบความแล้วก็นำเอาฉบับใบแทรกอีกฉบับหนึ่งไป
 ให้แก่นางมายีแม่ลูกกู นางเตียนฟูอ่านให้มารดาฟังมีความว่า ข้าพเจ้า

พ่ามกงขอคำนับมายังมารดาทราบ ด้วยข้าพเจ้าได้กลับไปถึงเมือง
หลวงแล้วบังเอิญภรรยาข้าพเจ้าป่วยลงมีอาการหนักมาก ไม่มีเวลาที่จะ
จะกลับไปรับบุตรสาวของมารดาได้ เพราะฉะนั้นจึงมีหนังสือมาขอ
ความกรุณาต่อมารดา ให้ช่วยส่งนางเทียนฟากรรยาที่รักมายังบ้าน
ข้าพเจ้าที่เมืองหลวงด้วย นางเทียนฟาอ่านหนังสือจบแล้วจึงพูดกับ
มารดาว่า ข้าพเจ้าไม่อยากจากมารดาไปไกลดอก เพราะมารดามีลูก
เหลือแต่ข้าพเจ้าผู้เดียวเท่านั้น พี่ข้าพเจ้าก็ถูกเนรเทศให้ไปอยู่เมืองอื่น
นางเทียนฟาพูดแล้วก็ร้องไห้ นางมายี่มีความสงสารบุตรสาวเป็นอัน
มาก จึงกระซิบพูดว่าเจ้าจงหักใจเข้าเมืองหลวงเถิด จะได้คิดอ่าน
แก้แค้นแทนบิดาของเจ้า เมื่อมีโอกาสเช่นนั้นแล้วไม่รีบกระทำเสีย
ก็เมื่อไรจึงจะมีเวลากำจัดพ่ามกงได้แล้ว นางเทียนฟาได้ฟังก็เห็นจริง
ตามคำมารดา แล้วน้ำตาไหลลงอาบหน้าด้วยความอาลัยมารดา นาง
มายี่เห็นบุตรสาวค่อยคลายความโศกลงบ้างแล้ว ก็รีบจัดแจงข้าวของ
สำหรับจะส่งบุตรสาวไป ง่วนหมั้นก็เป็นธุระจัดทหารและแซบอบกับคน
ใช้ประมาณยี่สิบคน นางเทียนฟาคำนับลามารดาพลางน้ำตาไหล แล้ว
ผินหน้าไปสั่งง่วนหมั้นว่าข้าพเจ้าขอฝากมารดาของข้าพเจ้าด้วย เพราะ
ข้าพเจ้าจะต้องไปอยู่เสียไกล ถ้าเจ็บใช้ท่านช่วยส่งข่าวไปให้ข้าพเจ้า
ทราบด้วย ง่วนหมั้นได้ฟังแล้วก็คำนับรับคำ นางเทียนฟากชนั่งบน
แซบอบทหารและคนใช้ก็ขมาระวังภัยไปทงหน้าหลัง มุ่งเดินทางตรงไป
ยังเมืองเตื่องฮาน

จะย้อนกล่าวถึงโคบินซึ่งได้เป็น บุตรเขยเจ้าเมืองไทเพียน นั้น
ตั้งใจคิดอ่านจะแก้แค้นพ่ามกงอยู่ทุกเวลา วันหนึ่งฮุงซื่อแม่ทัพใหญ่มา

เยี่ยมโคบินในพลาญพูดว่า หมู่นี้ข้าพเจ้าสังเกตุหน้าตาท่านไม่ใคร่จะ
 สบายเลยมีทุกข์ร้อนอย่างไรหรือไปรกล่าให้ข้าพเจ้าฟังบ้าง โคบินได้
 ฟังก็นอนใจใหญ่พูดว่า ท่านสูงซื่อยังไม่เห็นความทุกข์ของข้าพเจ้าซึ่ง
 มีอยู่เต็มทรงอก และไม่รู้จะผินหน้าไปปรึกษาใคร สูงซื่อได้ฟังก็มี
 ความสงสัยจึงว่าอย่างพ่อมะไม่น่าจะต้องทุกข์ร้อนอะไรเลย เจ้านาย
 ของข้าพเจ้าหรือก็มีความรักใคร่พ่อมะมาก บรรดาขุนนางทั้งปวงก็กลัว
 เกรงนับถือทุก ๆ คน ชะรอยกงจั่วจะล่วงเกินท่านดอกกระมัง ท่านจึง
 ได้มีความโหม่นัสใจมากนัก โคบินตอบว่าไม่ใช่เช่นนั้นดอก ความ
 ทุกข์ข้าพเจ้าเป็นความทุกข์ที่เกิดขึ้นแต่เก่าแก่มาแล้ว คือเดิมบิดา
 ของข้าพเจ้า เป็นขุนนางผู้ใหญ่อยู่ในเมืองเตื่องอาน ประเทศอานามนั้น
 และตัวข้าพเจ้าเองก็ ได้เป็นทมิฬามาหลายปีเหมือนกัน ภายหลังพ้ามกง
 ได้มาเป็นต่างเวียงฝ่ายไพร่วันไฟเวาะเข้าก็มี ใจกำเรียบเห็นว่าพระเจ้าวัน
 กือกทรงรักใคร่ แกล้งกราบทูลหาเหตุให้ข้าพเจ้าพ่อลูกทวยข้อคดีใหญ่
 โทจนพระเจ้าแผ่นดินกริ้วโกรธข้าพเจ้า ๆ มีความอับอายขุนนางทั้งปวง
 ทวยเทียบตีพระทัยบาทตรง เชื้อพวกนั้นถัน แกล้งลงโทษข้าพเจ้า พ่อลูก
 ทวยประการต่าง ๆ ข้าพเจ้าจึงได้หนีมาสวามิภักดิ์อยู่แก่เจ้านายท่าน
 เสีย แต่ใจยังคิดแค้นพ้ามกงอยู่ไม่เว้นวัน ถ้ามีโอกาสเมื่อไรข้าพเจ้า
 จะต้องไปแก้แค้นอ้ายพ้ามกงนั้นถันให้จงได้ สูงซื่อได้ฟังดังนั้นจึงพูด
 ว่า ข้าพเจ้าก็เคยได้ยินกิตติศัพท์อยู่เหมือนกัน ว่าพ้ามกงต่างเวียง
 ไพร่วันไฟเวาะนี้มีสติปัญญาและฝีมือเข้มแข็งมาก ข้าพเจ้าอยากจะทูล
 เจ้านายของข้าพเจ้าให้ยกกองทัพไปลองตักบอนสักครั้งหนึ่ง แต่ใจ
 ทวยไม่มีสาเหตุกัน จะยกทหารไปรบพุ่งก็น่าเกลียดจึงนิ่งไว้ เมื่อพ่อ
 มะกับพ้ามกงไม่ถูกกันก็ดีแล้ว ข้าพเจ้าจะช่วยกราบทูลเจ้านายของ

ข้าพเจ้า ให้ยกกองทัพไปตีอาณาเขตอานามมา เป็นของเจ้านายเรามากกว่า
 โดบีนเห็นสมความปรารถนาก็ดีใจ แล้วพูดจายกย่องสูงชื่อด้วยถ้อยคำ
 ต่าง ๆ สูงชื่อมีความยินดียิ่งนักด้วยเป็นคนชอบยกยอกล้าโต่บีนกลับไป
 บ้าน พอรุ่งเช้าจึงเข้าเฝ้าพระเจ้าองค์โตเพื่อน ๆ กำลังเสด็จออกจากราช
 ภาร สูงชื่อก็ถวายคำนับกราบทูลว่า หมุนประเทศอานามมีใจกำเริบ
 มากนัก เพราะถือว่าได้พ้ามกงต่างเวียงไฟวันไฟเวาะ ข้าพเจ้าตั้งใจจะ
 รับอาสาพระองค์ ไปปราบปรามอาณาเขตอานามมา เป็นของพระองค์
 เสียให้ได้ พระเจ้าองค์โตเพื่อนได้ทรงฟังดังนั้นจึงรับสั่งว่าเจ้าเมืองเตียง
 อานกับเราไม่มีสาเหตุอะไรกัน ครั้นจะยกไปตีเขตแดนเขาก็กระไร
 อยู่ พวกเนือกท่งปวงรัฐจะติฉินนินทาหาว่าเราเป็นคนพาล โต่บีนได้
 ยินดีดังนั้นจึงกราบทูลว่า ประเทศอานามเดิมเป็นบ้านเกิดเมืองมารดา
 ของข้าพเจ้า แล้วเล่าความตามที่ได้เล่าให้สูงชื่อฟังครึ่งหนึ่งแล้ว ให้
 พระเจ้าองค์โตเพื่อนทรงทราบทุกประการ องค์โตเพื่อนได้ทรงฟังดังนั้น
 จึงตรัสว่าเราไม่รู้เลยว่าพ่อมะเป็นชาวเมืองเตียงอานแต่เดิมมา ถ้ารู้
 แล้วบ้านหมียกกองทัพไปตีเอาเมืองเตียงอานแล้วหรือ ตรัสแล้วรับสั่ง
 ให้สูงชื่อเป็นแม่ทัพใหญ่คุมกองทัพยกไปรบกับประเทศอานาม ให้โต่
 บีนเป็นทัพหน้านำทางไปก่อน สูงชื่อถวายคำนับรับกระแสนับสั่งแล้วก็
 ชวนโต่บีนทูลลาไปกระเกณฑ์ทหารที่สนาม ได้ครบสี่สับหมื่นพร้อมด้วย
 เครื่องศาสตราวุธ พอรุ่งเช้าโต่บีนลานางงจิวภรรยาแล้ว ก็คุมทหาร
 สามหมื่นเดินทางตรงไปเมืองญวนโคยเร็ว

ฝ่าย นางเตียนฟา เดินทาง รอนแรม มาหลายวัน ก็มาถึง เมือง
 หลวง พวมกงรัฐก็ออกไปรับเข้ามาในเมืองพาตรงไปยังบ้านของตัว ต่าง
 คนต่างคำนับกันตามธรรมเนียมแล้ว พวมกงจึงพูดกับนางเตียนฟาว่า
 ซึ่งเรามิได้ยอนกลับไปรับเจ้ามาด้วยนั้น ก็เพราะอยู่ในระหว่างราชการ

จะย้อนไปย้อนมาไม่เป็นการสมควร นางเตียนฟาได้ฟังก็แสวงพุดว่า
 ข้าพเจ้าได้ตั้งใจคอยท่าท่าน อยู่เสมอ ค้วยตั้งใจว่าจะขอยึดถือท่าน
 เหมือนกับบิดาของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอขอบบุญคุณท่านอย่างยิ่ง ที่กรุณา
 ให้ข้าพเจ้ามาอยู่ในเมืองหลวงค้วย แม้นมีการสิ่งใดที่ข้าพเจ้าจะทำได้
 แล้วจะยอมทำสนองพระคุณทุก ๆ อย่าง พ่ามกงได้ฟังถ้อยคำของ
 นางเตียนฟาแล้วก็มีความรักใคร่นางมากขึ้น ครั้นสนทนากันพอสมควร
 แล้ว พ่ามกงจึงพานางเตียนฟา เข้า ไปหานางก๊กฟาพลางเล่าความ
 ให้ฟังว่าภรรยาคนนั้นมารดาเขาได้อนุญาตให้กับเรานานแล้ว แต่เรา
 ยังเกรงใจเจ้าอยู่จึงไม่กล้าจะแต่งงานค้วย ครั้นเจ้ายอมอนุญาตให้เรามี
 ภรรยาได้แล้วเราจึงได้ให้คนไปรับมา นางก๊กฟาได้ฟังก็มีความยินดี มิ
 ได้ซักถามอะไรต่อไปอีก ค้วยนางกำลังบ้วยหากพุดมากก็รู้สึกเหนื่อย
 เป็นกำลัง พ่ามกงเห็นดังนั้นพานางเตียนฟาออกมาจากห้อง แล้ว
 ฝากฝังบุตรทั้งสองให้นางช่วยดูแล นางเตียนฟาก็ทำเป็นยินดีรับคำ
 แต่ใจนั้นหมายกำจัดพ่ามกงอยู่เสมอ ตั้งแต่นางเตียนฟาเข้ามาอยู่ใน
 บ้านพ่ามกงได้เจ็ดวัน พ่ามกงก็ยังไม่ไต่ไปอยู่กับค้วย โดยอ้างเหตุว่า
 ภรยายังบ้วยอยู่หาเวลาวันเริ่มมิได้ นางก๊กฟาเห็นสามมีได้ ไปนอน
 ค้างกับนางเตียนฟาเลยก็มีความสงสัยถามว่าเหตุใด ท่านจึงไม่ ไปอยู่กับ
 ค้วยนางเตียนฟาเล่า พ่ามกงตอบว่าเราเวลานี้ยังไม่สู้จะสบายใจ
 เพราะเจ้ากำลังบ้วยอยู่จะหาความสุขมาแต่ไหนได้ รอให้เจ้าหายบ้วย
 เสียก่อนแล้วเราจึงจะไปอยู่กับนาง นางก๊กฟาได้ฟังก็มีความสงสาร
 ในความลำบากของสามมีที่มากอยปฏิบัติพยาบาลนาง ครั้นแล้วนางก็
 หลับไป พ่ามกงก็คอยนั่งระวังภรรยาอยู่ข้าง ๆ มิได้ออกห่าง

ฝ่ายกองทัพเมืองไทเพียนพอยกกองทัพมา ถึงคานลัมเพิน ก็ตั้ง

ค่ายลงไว้ แล้วให้โคมินไปร้องก่าทำทนายให้ผู้รักษากำนออกมารบ กุง-
 บินผู้รักษากำนมีความโกรธเป็นอันมาก กุมททหารยกออกจากกำนโดย
 เร็ว พอถึงหน้ากำนก็ร้องทวาดท้วยเสียงอันกังว่า ใครเป็นแม่ทัพยก
 มาจงออกมาเจรจากับเราโดยเร็ว เราชื่อตุงบั้นเป็นผู้รักษากำนล้มเพิน
 ใต้ออกมาคอยตัดศีรษะพวกเจ้าแล้ว โคมินได้ฟังดังนั้นก็โกรธ จึง
 ขับม้าออกหน้าทหารตอบไปว่า เราคือแม่ทัพหน้าของเจ้าเมืองไต-
 เพียนจะมาเอาวิญญาณของเจ้าไปส่งเมืองผี อย่าเพื่อพูดอวดก็ ไปเลย
 ตุงบั้นแลเห็นหน้าโคมินก็จำได้ว่าเป็นทัมฟา ที่ถูกเนรเทศออกไปพ้น
 อาณาเขตของญวนหลายปีแล้ว จึงนึกว่าชะรอยอ้ายนี้จะไปชักชวนเจ้า
 เมืองไตเพียนให้ยกทัพมาตีอาณาเขตของเจ้านายเรา คิดแล้วก็หัว-
 เราะพลางตอบว่าโคมินเจ้าเป็นรักโทษของเจ้านายเราซึ่งทรงพระกรุณา
 ยกโทษให้ไม่ประหารชีวิต ควรที่เจ้าจะรู้สึกขอบคุณเจ้านายของเรา
 นี้กลับทรยศ ไปชักชวนพวกต่างประเทศมาตีอาณาเขตเจ้านาย ของเรา
 อีก ซาคืออ้ายคนนอกตัญญู กูจะล้างชีวิตมึงเสียในวันนี้ให้จงได้ พูดแล้ว
 ก็ขับม้าราอาวูรเข้าไปใกล้เงอกระบี่จะฟันโคมิน โคมินยกเอาทวนบั้น
 ปลายกระบี่ของตุงบั้นไว้ แล้วต่างคนต่างเข้าต่อสู้กันเป็นสามารรถ สูง-
 ซือแม่ทัพใหญ่เห็นดังนั้นก็ขับม้าแกว่งง้าวตรงเข้าช่วยโคมินรบ ตุงบั้น
 ผู้เดียวเห็นว่าจะสู้ ไม่ไหวก็ขับม้าพาทหารหนีเข้ากำนไป สั่งให้ทหาร
 ปิดประตูกำนและขึ้นรักษาหน้าที่เชิงเทินโดยแข็งแรง สูงซือกับโคมิน
 เห็นตุงบั้นพาทหารหนี เข้ากำนไปได้ ดังนั้นก็ขับ ทหารของตัว เข้าล้อม
 กำนล้มเพินไว้ถึงสามชั้น ตุงบั้นเห็นเข้าก็ล้อมกำนไว้แน่นหนาดังนั้น
 ก็มีความวิตก จึงคิดว่าจำจะมีหนังสือ ให้ม้าใช้ถือเข้าไป ในเมืองหลวง

กราบทูลพระเจ้าแผ่นดินชอกองทัพมาช่วย คิดถึงนั้นแล้วก็เขียนหนังสือ
 สื่อนี้ใส่ซองมอบให้ม้าใช้ที่สนิทถือไป โดยเร็ว ม้าใช้รับหนังสือเล็ก
 รอดหนีออกจากค่าน ไต่แล้วก็รีบ เดินทางทงกลางวันและกลางคืน ตรง
 ไปเมืองหลวง พอถึงเมืองหลวงก็เอาหนังสือของตงบันผู้รักษาค่าน
 ล้มเพนส่งให้กับยว่นขุนนางผู้ใหญ่ นำขึ้นถวายพระเจ้าแผ่นดิน ยาว่น
 พอได้ทราบข่าวศึกมาติดค่านล้มเพนก็มีความตกใจเป็นอันมาก รีบ
 นำเอาหนังสือของตงบันขึ้นไปถวายพระเจ้าว่านก็ออกโดยเร็ว พระเจ้า
 ว่านก็ออกได้ทรงทอดพระเนตร ในหนังสือดังนั้นก็มีความตกพระทัย จึง
 ถามขุนนางทงปวงว่าใครจะรับอาสาไปกำจัดโคบินได้บ้าง ขุนนางทง
 ปวงได้ฟังดังนั้นต่างก็นิ่งไม่มีใครตอบ เวลานั้นพ้ามกงมหาอุปราชมี
 ใต้เท้าอยู่ในที่นั้นด้วยเพราะนางกุกฟาป่วยมาก พระเจ้าแผ่นดินมีรับ
 ส่งถามถึงสามครั้งก็ไม่มีใครตอบ จึงทรงพระพิโรธเป็นอันมาก ตรัสว่า
 อายพวกนักแตกนบเบียดเบียนปีเท่านั้น ถึงคราวมีทัพศึกมาย่ำยีอาณา
 เขตจะหาผู้ใดรับอาสาออกไปป้องกันสักคนก็ไม่มี ขุนนางทงปวงได้
 ยินพระเจ้าแผ่นดินทรงกริ้วดังนั้นก็ตกใจไปตามกัน ยาว่นขุนนางผู้
 ใหญ่จึงกราบทูลว่า อันข้าศึกที่ยกมานั้นมีกำลังแข็งแรงนัก และสูงชื่อ
 แม่ทัพใหญ่นี้ ไซ้แต่จะมีแต่ฝีมือเมื่อไรยังมีเวทมนต์ต่าง ๆ ประกอบอีก
 มาก ศักดิ์กรงหนนอกจากพ้ามกงมหาอุปราชแล้วไม่มีผู้ใดที่จะสามารถ
 ไปปราบปรามข้าศึกให้พ่ายแพ้ได้ คนอื่นจะออกไปต่อสู้เสียเวลา
 เปล่าเท่ากับเอาชีวิตไปตายเสียเท่านั้น จะพลอยทำให้เสียเกียรติยศของ
 พระองค์ไปด้วย พระเจ้าแผ่นดินทรงฟังดังนั้นก็เห็นชอบด้วยจึงรับ
 สั่งให้หาตัวพ้ามกงมหาอุปราชเข้ามาเฝ้า ตนจึงไต่ถามรับส่งดังนั้นก็
 ถวายคำนับแล้วถอยออกมาข้างนอกรีบไปบ้านพ้ามกงโดยเร็ว

ฝ่ายพ่ามกงตั้งแต่ภรรยาป่วยหนัก ก็มีไข้เข้าไปเฝ้าหลายวันแล้ว วันนั้นนางกุกฟาค่อยทุเลาขึ้น พ่ามกงคิดจะเข้าไปเฝ้าก็อ่อนเพลียเสียเหลือกำลัง เพราะอดนอนมาหลายวันก็เอนตัวลงบนเตียงนอนหลับไป ผันเห็นพ่ามมีนจีนผู้บิดามาบอกว่าพรุ่งนี้เจ้าจะต้องออกไปทำศึกจงระวังตัวให้จงดี แม้แผ่นดินทวุดที่ ไหนจงลงไปดูในที่นั้นจะได้ของวิเศษไว้เป็นที่บ่งกันตัว พอผันจบก็ตกใจตื่นตัวมีคนมาร้องเรียกว่า คินจินขุนนางผู้ใหญ่มาหาต้องการจะพบตัวมหาอุปราช พ่ามกงคิดถึงความผันก็ไม่มีเวลาสบายใจ ครั้นจัดแจงแต่งตัวเสร็จแล้วก็ออกมาจากห้อง แลเห็นคินจินมานั่งคอยอยู่ในห้องรับแขก ก็เดินตรงไปหาและคำนับกันตามธรรมเนียม พ่ามกงจึงถามคินจินว่า ท่านหยาวซื่อ (อาจารย์) มาหาข้าพเจ้าวันนี้มีธุระอะไรหรือ ข้าพเจ้าไม่ได้เข้าไปเฝ้าหลายวันแล้ว พระเจ้าแผ่นดินทรงรับสั่งถึงข้าพเจ้าประการใดบ้าง คินจินตอบว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงทราบว่าการของ ท่านป่วยก็มี ไข้ตรัสประการใด แต่ข้าพเจ้ามาหาท่านวันนี้ก็โดยมีกิจราชการแผ่นดินสำคัญอยู่อย่างหนึ่ง จึงมาปรึกษาหารือกับท่าน พ่ามกงได้ฟังดังนั้นจึงพูดว่าแม้จะมีราชการสำคัญร้ายดีประการใด ขอท่านจงบอกมาให้ข้าพเจ้าทราบด้วย คินจินจึงพูดขึ้นว่า บัดนี้พระเจ้าแผ่นดินออกกำลังทรงพระวิตกอยู่ข้อหนึ่ง คืออายโตะบินทัมพามันไปยุยงให้เจ้าเมืองไทเพียนยกกองทัพมาล้อมท่านล้มเพินไว้ ทำให้ราษฎรชาวเมืองได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก ข้าพเจ้าจึงมาปรึกษากับท่านว่าเราจะคิดอ่านประการใดดีจึงจะให้ข้าศึกพ่ายแพ้ไปได้ ตูงบั้นผู้รักษา

ด่านก็ต้านทานไม่ไหว จึงมีหนังสือมาขอกองทัพยกไปช่วย เวลานั้น
 ในเมืองหลวงก็ไม่มีใครจะรับอาสาออกไปต่อสู้ด้วย จึงทำให้พระเจ้า
 แผ่นดินกับขุนนางทั้งปวงพากันมีความวิตกเป็นอันมาก ข้าพเจ้าเป็น
 ข้าแผ่นดินก็มีความร้อนใจไปด้วย พ่ามกงแจ้งว่าโตบินไปยุยงให้เจ้า
 เมืองไตเพี้ยนให้ยกกองทัพมาตีด่านก็มีความโกรธแค้นเป็นอันมาก จึง
 พุดกับ^{๕๑}ตนจินว่าข้าพเจ้าจะรับอาสาออกไปต่อสู้กับข้าศึกเอง ^{๕๒}ตนจินได้
 ฟังก็มีความยินดีจึงแกล้งพุดว่า ภรรยาของท่านป่วยอยู่ท่านจะทิ้งไป
 เสียอย่างไรได้ พ่ามกงตอบว่าข้าพเจ้าเกิดมาเป็นชายชาติทหาร อย่า
 ว่าแต่ภรรยาจะป่วยเลย ^{๕๓}ต่อให้บิดามารดาของข้าพเจ้าป่วยข้าพเจ้าก็
 ต้องไป ^{๕๔}ด้วยการแผ่นดินเป็นใหญ่กว่าสิ่งอื่นทั้งหมด ^{๕๕}ธรรมชาติตงถัน
 แล้วย่อมไม่กลัวเกรงต่ออันตรายทั้งสน ^{๕๖}ตนจินได้ฟังก็มีความสรรเสริญ
 เป็นอันมาก แล้วชวนพ่ามกงเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พ่ามกงก็จัดแจง
 ออกจากบ้านพร้อมด้วย^{๕๗}ตนจินพากันเข้าไปในพระราชวัง ^{๕๘}เวลานั้น
 พระเจ้าว่านก็อกยังประทับคอยอยู่ พ่ามกงเข้าไปเฝ้าแล้วพระเจ้าว่าน
 ก็อกจึงตรัสแก่พ่ามกงว่า ^{๕๙}เวลานี้กองทัพเมืองไตเพี้ยนยกมาตีด่าน
 ล้มเพี้ยน ท่างจงช่วยเป็นธุระหากนออกไปกำจัดเสียด้วย พ่ามกงได้
 ฟังก็กราบทูลว่า ข้าพเจ้าจะรับอาสาออกไปต่อสู้กับข้าศึกเอง พระองค์
 อย่าทรงพระวิตกเลย ^{๖๐}พระเจ้าว่านก็อกได้ทรงฟังก็มีพระทัยยินดี จึง
 มอบธงอาญาสิทธิ์ให้พ่ามกงยกกองทัพไป พ่ามกงถวายคำนับรับธง
 อาญาสิทธิ์^{๖๑}ทูลลากลับมาบ้าน ^{๖๒}พลางนึกว่าถ้าเราจะบอกแก่ภรรยาของ
 เราแล้ว โหนเลยภรรยาของเราจะได้รับความสุข จำจะต้องปิดบังเอา

ไว้ก่อน คิดแล้วเรียกนางเตียนฟาภรรยาน้อยออกมาส่งว่า บัดนี้พี่ชาย
 ของเจ้า ไปชักชวนเจ้าเมือง ไต่เพี้ยน ให้ยกกองทัพมาตีท่าน ของเจ้านาย
 เรา เราจะต้องยกกองทัพออกไปต่อสู้ เพื่อป้องกันอาณาเขตของ
 เจ้านายเราไว้ เจ้าจงช่วยปฏิบัติภรรยาของเราแทนเราด้วย แม้นเรา
 กลับมาจากท่านล้มเป็นแล้ว จะมีความชอบใจเจ้าเป็นอันมาก อีก
 ประการหนึ่ง บุตรของเราทั้งสองนั้น เช่นพ่ามฟาหลงเวลานี้อายุก็
 ได้เจ็ดขวบแล้ว เจ้าควรจัดส่งให้ ไปเรียนหนังสือที่ โรงเรียนเสียด
 ส่วนบุตรหญิงถ้าเติบโตขึ้นก็จงให้เล่าเรียนวิชาเย็บปักถักร้อย จะได้
 สมกับที่เป็นบุตรขุนนางผู้ใหญ่ นางเตียนฟาแจ้งว่าพี่ชายยกกองทัพ
 มากมีความยินดี จึงแกล้งทำเป็นตอบสามีว่ากิจการอะไรทางบ้านทั้ง
 นั้นท่านอย่ามีความวิตกเลย ข้าพเจ้าจะรับเป็นธุระดูแลให้เป็นทีเรียบ
 ร้อยทั้งสิ้น ขอให้ท่านตั้งใจไปต่อสู้กับข้าศึกใหม่ชยกกลับมาเถิด พ่ามกง
 ได้ฟังก็ดีใจแล้วเดินเข้าไปในห้องที่ภรรยาอนบวดยอยู่ พลงซ้ก็ถาม
 ว่าอาการบวดยของพู่เป็นค้อยทุเลาขึ้นบ้างหรือยัง นางกุกฟ้าได้ฟังก็
 ตอบว่าหมูนข้าพเจ้ารู้สึกสบายขึ้นกว่าเก่ามาก ด้วยอาการบวดยเมื่อยไม่
 มากเหมือนแต่ก่อน พ่ามกงได้ฟังก็ค้อยคลายใจ จึงนึกว่าเราหากควร
 จะบอกภรรยาให้รู้ว่าเราจะต้องออกรบกับข้าศึก เพราะรู้แล้วคงจะมี
 ความเสียใจทำให้บวดยหนักไปอีก คิดพลงมองดูภรรยาหน้าตาไหลลง
 อาบหน้าด้วยความสงสาร คอยหลบหน้าไปเสียทางอื่นมิให้ภรรยาเห็น
 ครั้นแล้วก็เดินออกมาข้างนอกสั่งนางเตียนฟาว่า เจ้าอย่าคิดรังเกียจ
 เทียดฉันเลย จงปฏิบัติพี่สาวของเจ้าไว้จงดีด้วย และอย่าบอกว่เรา

ออกไปรบเป็นอันขาด ด้วยกลัวนางจะเสียใจป่วยมากขึ้น นางเตียนฟา
ได้ฟังก็รับคำ แต่ใจนั้นตั้งใจไว้ว่าจะบอกให้นางกู้กฟา^๕รู้ นางจะได้
ตรอมใจตายเสียเร็ว ๆ พ่ามกงสั่งเสี้ยภรรยาเสร็จแล้วก็ลู่บน้ำลูบหลัง
บุตรทั้งสอง และให้โอวาทสั่งสอนด้วยถ้อยคำต่าง ๆ ครั้นแล้วก็
หักใจแต่งตัวเหินบกระปี่ถ่อทวนขึ้นม้าออกจากบ้าน ตรงไปยังสนาม
มวณบินกะเกณฑ์ทหารได้ครบห้าสิบหมื่น พร้อมด้วยเครื่องศาสตราวุธ
แล้ว ก็ยกออกจากเมืองหลวง รีบเร่งกองทัพเดินทางไปจะให้ถึงท่าน
ล้มเพินโดยเร็ว

ฝ่ายโง่ลองซุนนางตำแหน่งตงก้ากเป็นบุตรของพี่ชาย โง่เตื่อง
แจ้งว่าพ่ามกงฆ่าโง่กิมน้องชายเสีย และขับไล่อาของตัวออกไปอยู่
บ้านเดิม ก็มีใจเจ็บแค้นพ่ามกงเป็นอันมาก คิดจะกำจัดพ่ามกงอยู่
ทุกขณะจิต แต่จนใจด้วยพ่ามกงเป็นขุนนางผู้ใหญ่กว่าตัว มิรู้จะคิด
อุบายอย่างไรจะกำจัดได้ วันหนึ่งรู้สึกไม่สบายใจจึงหวนคิดว่า จำจะ
ทำไปเยี่ยมนางกู้กฟาภรรยาของพ่ามกงเถิด แล้วแกล้งพูดจาขย่งนาง
ให้ตายใจ ภายหลังจะกำจัดเสียให้สิ้นครอบครัว โง่ลองก็คิดแล้วก็จัด
แจงแต่งตัวออกจากบ้านกับคนใช้สองคน เดินทางไปบ้านพ่ามกงทันที
พอถึงบ้านก็บอกแก่นายประตูว่า เราจะขอเข้าไปคำนับพู่เียนภรรยา
ท่านมหาอุปราช นายประตูตอบว่าพู่เียนป่วยหนักอยู่ ข้าพเจ้าจะพา
เข้าไปก็กลัวจะไม่มีใครสนทนาคด้วย ท่านโง่ลองได้ฟังดังนั้นก็เสียใจ
แล้วแกล้งพูดว่า พู่เียนที่สองของท่านมหาอุปราชก็มีอยู่มิใช่หรือ

ท่านจงบอกที่เราชื่อโงลองจะขอเข้าไปค้ำนั้บ นายประตุได้ฟังก็เดิน
 เข้าไปข้างใน เวลานั้นนางเตียนพากำลังนั่งตริกตรองหาอุบายกำจัด
 นางกุกฟาอยู่ นายประตุเข้ามาถึงค้ำนั้บแล้วบอกว่า ท่านโงลองตง
 ก้ากจะขอเข้ามาค้ำนั้บท่าน นางเตียนพาได้ฟังก็รู้สึกประหลาดใจ จึง
 นึกว่าโงลองคนไหนหนอเรายังไม่เคยรู้จักเลย เหตุไฉนจึงจะจะมาหา
 เรา ครั้นจะไม่รับเข้ามาถามไต่ทุกข์น้ำเกลียด คิดแล้วก็บอกให้นาย
 ประตุพาตัวเข้ามาข้างใน นายประตุค้ำนั้บลาออกมาพาโงลองเข้าไป
 ข้างใน โงลองพอแลเห็นหน้านางเตียนพาเข้าก็ตกตะลึง พลังนึกว่า
 พ่ามกงคนนั้นเข้าใจหาภรรยาได้รูปงามจริง นางเตียนพาเห็นโงลอง
 มองตัวตาไม่กระพริบก็นึกอาย แล้วคิดว่าชายคนนั้นช่างกระไรจึงดู
 เราเสียจริง ๆ เกิดมาไม่เคยเห็นคนดอกกระมัง คิดแล้วแข็งใจพูดว่า
 ท่านตงก้ากมีธระสิ่งใดหรือจึงมาหาข้าพเจ้าจนถึงนี้ โงลองตอบว่า
 ข้าพเจ้าทราบข่าวว่าพู่เย็นป่วย จึงตั้งใจจะมาเยี่ยมเพื่อถามข่าวคราวดู
 ว่าค้อยยังชวแล้วหรือยัง พุดพลังชายตาคุณางเตียนพา ๆ เห็นตงนั้น
 ก็นึกอาย แล้วคิดว่าพ่ามกงรับเรามาอยู่ด้วยเป็นช้านาน ก็ไม่ได้อยู่
 กินด้วยกันเลย อันขุนนางผู้หนึ่งก็ริยาทำทางเหมือนกับจะมีใจรักใคร่เรา
 ที่จริงเราควรจะหาคุณคิดไว้บ้างจึงจะกำจัดพ่ามกงได้ถนัด คิดแล้วก็
 แกล้งทำจริตกริยาช่วยวนให้โงลองมีใจหลงรัก โงลองเห็นตงนั้นก็รู้
 ในที่ ครั้นสนทนาสมควรแล้วโงลองก็ค้ำนั้บลาไป ตงแต่นั้นมา
 โงลองก็แอบไปเที่ยวเสมอ จนทั้งสองมีความรักใคร่สนิทสนมกันถึงกับ
 รักใคร่กับนางเตียนพายังขึ้น คนใช้ในบ้านรู้เรื่องจะเก็บเนื้อความไป

บอกพ่ามกงก็ไม่ได้ เพราะพ่ามกงก็ไปศึกเสียแล้ว จึงได้แต่หนีทาอยู่
ลับหลังเท่านั้น

ฝ่ายนางกุกฟ้าซึ่งกำลังนอนป่วยอยู่ เห็นพ่ามกงสามีหายไป
หลายวันก็มีความสงสัย จึงถามพวกสาวใช้ที่ปรนนิบัติตัวอยู่นั้นว่า
สามีเราไปข้างไหนไม่เห็นมาเยี่ยมเราบ้างเลย สาวใช้ได้ฟังดังนั้นก็ไม่
กล้าบอกความจริง จึงแกล้งตอบว่าข้าพเจ้านี้ไม่รู้เรื่อง เพราะมหา
อุปราชไม่ได้บอกแก่พวกข้าพเจ้าให้รู้ ถ้าพู่เียนอยากทราบก็ให้ถาม
นางเตียนฟ้าตุ๊กคงจะรู้เรื่อง นางกุกฟ้าได้ฟังก็มีความสงสัย สำคัญว่า
พ่ามกงไปหลงนางเตียนฟ้าจนไม่มาหาตัว จึงนึกอยู่แต่ในใจว่าผู้ชาย
เป็นเช่นนี้ทีเดียว เมื่อเวลาที่ยังไม่มียกบอกว่าไม่อยากได้ ครนหมเข้
แล้วก็หลงจนลืมเราซึ่งเคยเป็นคู่ทุกข์คู่ยากมาแต่ก่อน คิดแล้วนำตาก็
ไหลลงอาบหน้า จนเคลิ้มหลับไปฝันเห็นว้าวเยี่ยมเวียง(เจ้าเมืองบาดาล)
ซึ่งเป็นบิดาของนางกุกฟ้าแต่ชาติก่อน เสด็จมาบอกแก่นางกุกฟ้าว่า
เวลานี้อายุเจ้าก็ครบสามสิบปีแล้ว จึงกลับไปอยู่เมืองเดิมตามที่สัญญา
ไว้เถิด ในความฝันนั้นนางกุกฟ้ารับว่าจะไป แต่ยังมีความอาลัยบุตร
ทั้งสองอยู่ ร้องให้จนกระทั่งตกใจตื่น รู้สึกตัวขึ้นมาเป็นเวลาสามยาม
เศษ ตริกตรองถึงความฝันนั้นมีความวิตกเป็นอันมาก หวนระลึก
ถึงชาติเดิมขึ้นได้ทันทีว่า เดิมตัวเป็นพระราชธิดาของเจ้าเมืองบาดาล
คือว้าวเยี่ยมเวียงซึ่งมาเข้าฝันนั้น นางมีข้อขัดใจบิดาจึงหนีมาเกิดเป็น
มนุษย์ แต่ว้าวเยี่ยมเวียงสัญญาให้มาเกิดเพียงสามวัน (เพราะวันหนึ่ง

ของเมืองบาดาลก็เท่ากับสิบปีของเมืองมนุษย์) คิดว่าไหน ๆ ตัวก็จะตายแล้ว จึงให้สาวใช้ ไปตามนางเตียนฟาและให้พาบบุตรทั้งสองของตัวเข้ามาช่วย สาวใช้กำนันแล้วก็รีบไปแจ้งแก่นางเตียนฟาตามคำของนางกูกฟาทุกประการ เวลานั้นนางเตียนฟากำลังนั่งคุยอยู่กับโง่ลอง ได้ยินสาวใช้มาบอกดังนั้น ก็ให้รู้สึกโกรธเป็นกำลัง ไม่รู้จะทำประการใด เพราะตัวกำลังนั่งสนทนากันกับโง่ลองถึงความรักใคร่อยู่ แต่จำใจจึงบอกกับโง่ลองว่าท่านจงคอยข้าพเจ้าอยู่ที่นั่นก่อน ครั้นแล้วก็จัดแจงพาบบุตรของนางกูกฟาทั้งสองไปหาจนถึงห้อง พอถึงห้องที่นางกูกฟานอนบวชอยู่ จึงตรงเข้าไปกำนันแล้วถามว่าท่านให้หาข้าพเจ้ามาเพื่อประสงค์มีกิจธุระอะไรหรือ นางกูกฟาได้ฟังแลเห็นกิริยาของนางเตียนฟาสะบັดสะบั้งเช่นนั้นก็ไม่พอใจ ให้นึกแค้นเป็นอันมากโดยที่สามีของตนไปหลงรักจนให้มันกำเริบได้ จึงตามว่าพ่ามกงมหาอุปราชไปข้างไหนไม่เห็นหน้าหลายวันแล้ว นางเตียนฟาได้ยินดังนั้นจึงคิดว่าเราจะต้องบอกโดยตรง ๆ ให้นางกูกฟามีความเดือดร้อนตรอมใจจะได้ตายเสียเร็ว ๆ คิดดังนั้นจึงแก่งทำมารยาร้องให้พูดว่าท่านมหาอุปราชนั้น พระเจ้าแผ่นดินใช้ให้ไปทำศึกกับประเทศไต่เพียนแล้ว ตามข่าวว่าได้ความลำบากมาก ข้าศึกก็ตั้งล้อมไว้จะตีหักออกก็ไม่ได้ ทั้งไม่มีใครที่จะอาสาไปช่วยแก้ไขให้ ไปรบตีหักออกมาจากที่ล้อมของข้าศึกได้ นางเตียนฟาพูดแล้วก็แก่งทำร้องให้สะอึกสะอื้นต่าง ๆ นานา นางกูกฟาได้ฟังดังนั้นสำคัญว่าพ่ามกงสามีของตนถูกข้าศึกล้อมเอาไว้จริงก็มีความเสียใจเป็นอันมาก อากาบบวชนั้น

ก็หนักขึ้น พอถึงเวลาจวนสองยามก็รู้สึกว่าคุณชีวิตของตนจะไม่รอดแล้ว จึงเรียกนางเตียนฟาเข้ามาแล้วสั่งว่า ถ้าแม้ชีวิตของเราดับลงไปแล้ว ขอโกมี (แปลว่าภรรยาน้อย) จงช่วยอุปถัมภ์บุตรของข้าพเจ้าสองคนนั้น จนกว่าพ้ามกงสามีของเราจะกลับมา ส่วนตัวข้าพเจ้านั้นจะขอลาโกมี และบุตรทั้งสองกลับไปบ้านเดิม พอสั่งเสร็จแล้วก็พ้อตีลมตกฟอง (แปลว่าลมร้าย) มาหอบเอาวิญญาณของตนไป นางเตียนฟาเห็น คังนั้นก็ให้มีความยินดีเป็นอันมาก และยังมีชีวิตอยู่อีกข้อหนึ่ง ถ้าแม้เราไม่ใช้คนใช้เข้าไปทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบแล้ว เกรงว่าเราจะหาว่าตนวางยาพิษให้ภรรยาหลงกินตาย พอคิดคังนั้นแล้ว จึงเรียกคนใช้มาส่งความตามที่ภรรยาพ้ามกงตาย ไปกราบทูลให้พระเจ้าแผ่นดินทรงทราบ คนใช้ได้ฟังคังนั้นก็ตกใจ รีบวิ่งออกจากบ้านตรง ไปยังบ้านลองแจ่นผู้เป็นลุงของนางกุกฟา เล่าความให้ฟังทุกประการ ลองแจ่นได้ฟังคังนั้นก็มีความตกใจ ร้องให้อาลัยหลานสาวเป็นอันมาก จัดแจงรีบตรงไปบ้านหลานสาว พอไปถึงข้างในได้ยินเสียงพ้ามฟา ลอง บุตรของนางกุกฟาร้องไห้สะอึกสะอื้นอยู่ ส่วนนางเตียนฟาก็กำลังทำ เสียงร้องไห้กลิ้งเกลือกอยู่ไปมาหวังมิให้คนทั้งสองสงสัย ลองแจ่น พอมาถึงแลเห็นเขาก็ให้รู้สึกสลดใจ กอดหลานทั้งสองไว้ปลางร้องไห้ ร่ำพินว่า เจ้ายังเล็ก ๆ อยู่ก็ต้องมาเป็นกำพร้า มารดาเจ้าตายแล้ว จะเห็นหน้าผู้ใดเล่า ข้างพ่อของเจ้าก็ยังอยู่ในระหว่างทำศึกไม่รู้ว่า จะตีร้ายประการใด พูตปลางร้องไห้สะอึกสะอื้นเป็นที่น่าเวทนายิ่งนัก ครั้นค่อยคลายไศกแล้วลองแจ่นจึงสั่งนางเตียนฟาว่า เจ้าจงระวังรักษา

ดูแลให้ดื้ออย่าฟังเก็บศพลงทับ เราจรรีบไปกราบทูลพระเจ้าแผ่นดิน
ให้ทรงทราบ สั่งเสร็จแล้วก็ออกจากบ้านตรงไปในพระราชวัง เวลา
นั้นเป็นเวลายังไม่สว่างดี ลองแจ่มก็มานั่งคอยเฝ้าอยู่ที่ประตูพระราช
วัง พอได้อรุณเจอนสว่างก็ได้ยินเสียงระฆังสัญญาณพระเจ้าแผ่นดิน
เสด็จออก ชุณนางทั้งปวงมากอยเฝ้าอยู่พร้อมหน้ากัน ครั้นพระเจ้า
วานก๊กขึ้นประทับบนพระที่นั่งกิมลอง ลองแจ่มจึงตรงเข้าไปคุกเข้า
ถวายคำนับพระเจ้าแผ่นดินแล้วร้องให้กราบทูลว่า นางกุกฟาพู่เย็น
ของพ่ามกงมหาอุปราชได้ตายเสียแล้ว พระเจ้าวานก๊กได้ทรงฟัง
ดังนั้นก็ตกพระทัยเป็นอันมาก จึงตรัสรับสั่งแก่ท้าวเจ้าจงเตรียม
ขบวนเราจะไปยังบ้านมหาอุปราชเดี๋ยวนี้ ที่เวได้ยินรับสั่งดังนั้นจึง
ถวายคำนับออกไปจัดขบวนสำหรับพระเจ้าแผ่นดินเสด็จประพาส ครั้น
เสร็จแล้วก็เข้ามากราบทูลให้ทรงทราบ พระเจ้าวานก๊กจึงตรัสชวน
ชุณนางผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายใ้วันใ้เวาะให้ตามเสด็จไปบ้านพ่ามกง ชุณนาง
ทั้งปวงได้ยินรับสั่งดังนั้นก็ถวายคำนับรับกระแสนรับสั่ง พระเจ้าวาน
ก๊กเสด็จขึ้นประทับบนรถพระที่นั่งแล้ว ชุณนางทั้งปวงก็พากันตาม
เสด็จเป็นอันมาก นางเตียนฟารู้ว่าพระเจ้าแผ่นดินเสด็จมาก็จัดแจง
ให้คนใช้แต่งบ้านไว้ พอพระเจ้าแผ่นดินเสด็จมาถึง ก็ออกไปถวาย
คำนับรับเสด็จอยู่หน้าประตูบ้าน พระเจ้าวานก๊กเสด็จมาถึงข้างใน
แล้ว พ่ามฟาลองกับน้องสาวซึ่งแต่งกายไว้ทุกข์ก็เข้ามาถวายคำนับ
แล้วร้องให้ พระเจ้าวานก๊กทอกพระเนตรดังนั้นก็มีพระทัยสงสาร
จึงรับสั่งถามนางเตียนฟาว่า นางกุกฟานั้นตายด้วยโรคอะไร นาง

เตียนฟาทูลว่าป่วยเป็นโรคเรื้อรังมาช้านานแล้ว พระเจ้าว่านก็ออกก็
 ตรัสสั่งให้หมอลหลวงเข้าไปตรวจดูอาการตายของนางกู้กฟาว่า จะตาย
 ด้วยถูกยาพิษหรือเป็นโรคตายเอง หมอลหลวงได้รับกระแสรับสั่งแล้วก็
 ให้ล่องเงินฟาเข้าไปตรวจดูศพ เห็นว่าตายโดยบริสุทธิ์ก็กลับออกมา
 กราบทูลให้ทรงทราบ พระเจ้าว่านก็ออกยังไม่ทรงไว้พระทัย อุทิศสำหรับ
 เสด็จเข้าไปทอดพระเนตรเอง แล้วรับสั่งให้ขุนนางทั้งปวงช่วยจัดแจง
 ในการศพนางกู้กฟา ขุนนางทั้งปวงถวายค่านับกระแสรับสั่ง ครั้น
 พระเจ้าว่านก็ออกเสด็จกลับแล้ว ล่องเงินกับขุนนางทั้งปวงก็ช่วยกัน
 จัดแจงเป็นธุระการศพนางกู้กฟา เอาศพใส่หีบแล้วก็นำเอาไปฝังและ
 จัดการเช่นให้วักันตามธรรมเนียม ครั้นเสร็จการฝังศพนางกู้กฟาแล้ว
 ล่องเงินก็คิดแต่ในใจว่า เรื่องนางกู้กฟาตายนี้เราจะเก็บความนิ่งไว้
 ก่อนมิบอกข่าวไปให้พ้ามกงรู้ เพราะถ้าเราบอกไปให้รู้ พ้ามกงก็จะ
 เป็นห่วงไม่มีใจจะทำศึกให้มีชัยชนะได้ คิดแล้วก็มี ได้ส่งข่าวไปให้
 หลานเขยรู้

ฝ่ายนางเตียนฟาตั้งแต่นางกู้กฟาตายไปแล้ว ก็มีความดีใจ
 เป็นอันมาก และคิดถึงคำที่พ้ามกงสั่งไว้ว่าให้ส่งบุตรชายเข้าเล่าเรียน
 หนังสือ ส่วนบุตรหญิงก็ให้ฝึกหัดเรียนเย็บปักถักร้อย แต่คนตระกูล
 นี้เป็นศัตรูกับเรา ๆ จะคิดแก้แค้นแทนบิดาเราให้จงได้ เราจะพาเด็ก
 สองคนนี้ออกไปนอกเมือง และทรมาณให้มันตายเสียเพื่อจะไม่
 ให้มันมีบุตรชายสืบตระกูลกันต่อไป คิดแล้วจึงจัดแจงพาเด็กทั้ง

สองไปยังนอกเมือง แล้วจัดให้บุตรชายของพ่ามกงไปเป็นลูกจ้างเลี้ยงวัวของชาวบ้านแทนการเรียนหนังสือ และให้บุตรหญิงไปเป็นลูกจ้างเขาเลี้ยงเปิดแทนการเรียนวิชาเย็บปักถักร้อย ครั้นจัดการกับเด็กสองคนเสร็จแล้วนางเตียนฟาก็กลับเข้าไปในเมืองและลอบลักทำชู้กับโง่หลงต่อไป

ฝ่ายพ่ามฟาหลงบุตรชายของนางกุกฟา เมื่อต้องตกมาเป็นเด็กเลี้ยงวัวแล้วก็มีความเสียใจเป็นอันมาก จึงนึกว่าวาสนาของเราทำไมจึงได้อากัฟจริงหนอ บิดาก็ไม่ยอมมีหน้าเข้ามาตามาตายเสียอีก ส่วนคุณแม่เลี้ยงก็นำเอาเรามาไว้ให้เลี้ยงวัวที่นี่ สงสารแต่น้องสาวของเราเป็นหญิงทั้งยังเล็กอยู่ด้วยต้องถูกมาเลี้ยงเปิดเป็นที่น่าเวทนายิ่งนัก จะได้อกินข้าวแต่ละมื้อก็ไม่ใคร่อิ่ม ต้องไปขอรทานเขามาแจกจ่ายแบ่งปันให้น้องสาวและตัวกินพออิ่มต้องไปมือหนึ่ง ๆ ทุกวัน พ่ามฟาหลงคิดพลางร้องไห้พลางแสนที่จะโศกเศร้าคิดถึงมารดาและบิดายิ่งนักแล้วคิดแต่ในใจว่าเราจะมาทนทุกขเวทนายอย่างนี้เห็นจะไม่เป็นการ จำจะพาน้องสาวของเราหนีไปตามบิดาของเราดีกว่า แม้จะเป็นตายประการใดก็ตามแต่วาสนาของเราที่ได้สร้างมาเกิด คิดดังนั้นแล้วก็ตรงไปหาน้องสาวพูดจากันเป็นที่ตกลง พอเห็นปลอศผู้คนตีพ่ามฟาหลงจึงชวนน้องสาวหนีออกจากบ้านไป สองคนพี่น้องเดินพลางร้องไห้พลางตั้งใจจะไปตามบิดาที่กำลังทำศึกอยู่กับประเทศไทพ็ยน แต่สองคนพี่น้องไม่รู้จักหนทางที่จะไปถ่านลัมพ็ยน ก็เดินซัดเซพเนจรไปตามบุญตามกรรม

ครั้นหิวเข้าก็แวะขอทานข้าวเขาตามชาวบ้าน ได้แล้วก็เอามาวางลง
กับดิน สองคนพี่น้องก็คุกเข่าลงทำการเซ่นไหว้วิญญาณของมารดา
แล้วร้องไห้รำพันไปต่าง ๆ นานา ครั้นเซ่นไหว้มารดาเสร็จแล้ว
ก็แบ่งอาหารกันกินพอประทังไปวันหนึ่ง ๆ ค่ำลงก็อาศัยเขาพักบ้าง
นอนตามดินบ้าง กลางวันก็เดินทางต่อไป

ฝ่ายล่องแจ่นตั้งแต่นางก๊กฟาหลานสาวตาย และจัดการศพ
เสร็จแล้ว นึกคิดอยู่แต่ในใจว่าจำเราจะไปเยี่ยมบุตรของนางก๊กฟาสัก
หน่อย ก็จะต้องมีหนังสือไปบอกข่าวล่องจุมิตาของนางก๊กฟาให้
ทราบเสียด้วย คิดดังนั้นแล้วล่องแจ่นก็แต่งตัวออกจากบ้านตรงไปบ้าน
พ่ามกง ครั้นมาถึงก็ตรงเข้าไปข้างในเห็นนางเตียนฟาอยู่แต่ผู้เดียว จึง
ถามว่าพ่ามฟาสองและจ็อกฟาไปข้างไหนเสียเล่าจึงไม่เห็นออกมา นาง
เตียนฟาได้ฟังล่องแจ่นถามดังนั้นก็สะดุ้งใจ จึงแก้งตอบว่าข้าพเจ้าได้
นำไปฝากให้เรียนวิชาเสียทั้งสองคนแล้ว เพราะมหาอุปราชและนาง
ก๊กฟาได้สั่งไว้ดังนั้นข้าพเจ้าจึงจัดการไปตามคำสั่ง ล่องแจ่นได้ฟังนาง
เตียนฟาบอกดังนั้นก็ไม่สงสัย สำคัญว่านางเตียนฟาได้พาไปฝากให้
รำเรียนจริง หาได้รู้ว่านางเตียนฟาพาเอาหลานของตัวไปให้เลี้ยงวัว
และเลี้ยงเป็ดไม่ ครั้นแล้วล่องแจ่นก็กลับบ้านจัดการเขียนหนังสือ
บอกข่าวเรื่องนางก๊กฟาตายไปให้ล่องจุมิตาทุกประการ เขียนเสร็จ
แล้วจึงให้คนใช้ถือไปคนใช้กำนั้บรับหนังสือแล้วก็จัดแจงเตรียมตัวออก
เดินทาง ครั้นมาถึงเมืองตุงชวาก็ตรงไปบ้านของล่องจุมิตาแล้วเอาหนังสือ

ส่งให้ ลองจูรับหนังสือแล้วจึงถามผู้ถือหนังสือว่าเจ้ามาแต่เมืองไหน และใครใช้ให้เอาหนังสือนี้มาให้เรา ผู้ถือหนังสือตอบว่าข้าพเจ้ามาแต่เมืองหลวง ลองเจิ่นใช้ให้ข้าพเจ้าถือหนังสือนี้มาให้ท่าน ลองจูทราบคั้งนั้นแล้วก็มีความสงสัยรีบเปิดหนังสือออกอ่านดู พอรู้เรื่องก็มีความเสียใจร้องไห้เศร้าโศกถึงนางกุกฟาบุตรสาวของตัวเป็นอันมาก ครั้นผู้ถือหนังสือกลับไปแล้ว ลองจูก็ยังไม่วายเศร้าโศกร้องไห้รำพันไปต่างๆ นานา ว่า กุกฟาเอ๋ย บิดาเข้าใจว่าไปอยู่ด้วยสามีคงมีความสุขสบายดี บิดาหมายใจว่าจะฝากผีฝากไข้แก่เจ้า มีทันไรเจ้าก็มาด่วนตายไปเสียก่อน บิดาจะแลเห็นหน้าใครเล่า ยังอยู่แต่บุตรชายหญิงทั้งสองของเจ้าก็ไม่ทราบว่าจะมีความสุขหรือลำบากอย่างไร ด้วยพ่ามกงก็ไปทำการศึกทางไกลเสีย ครั้นแล้วลองจูก็ตรงเข้าไปนอนในห้องมือกายหน้าฉากรำพึงถึงหลานทั้งสองเป็นอันมากเกรงว่าจะได้รับความลำบากและเป็นอันตราย ลองจูก็คิดอยู่เช่นนั้นจนไม่เป็นอันกินอันนอน ให้มีความวิตกกังถึงหลานทั้งสองเป็นอันมาก

ฝ่ายพ่ามฟาตองสองคนพี่น้อง ก็เดินซัดเซพเนจรมาจนถึงบ้านของลองจูผู้เป็นตา มีความหิวโหยเป็นกำลังจึงตรงเข้าไปในบ้านตาเพื่อขอทานอาหารมารับประทาน เวลานั้นลองจูนั่งคิดรำพึงถึงหลานทั้งสองอยู่ที่หน้าบ้าน แลเห็นเด็กสองคนเข้ามาขอทานคั้งนั้นลองจูพิศุญเด็กสองคนแล้วคิดแต่ในใจว่า เด็กนี้ช่างเหมือนพ่ามฟาตองบุตรชายของนางกุกฟายิ่งนัก จึงซักถามว่าเจ้าเป็นบุตรใครอยู่ที่ไหน เหตุใดจึงเที่ยวมาขอทานคั้งนี้ พ่ามฟาตองได้ย็นลองจูผู้เป็นตาถามคั้งนั้นจึง

แกลังตอบว่าข้าพเจ้าเป็นกำพร้าบิดามารดาไม่มี จึงได้เที่ยวขอทานเขา
 เลี้ยงชีวิต พ่อกิ่งพาลองพูดแล้วก็ร้องไห้ ลองจูเป็นตาของตัวจึงไม่กล้า
 บอกความจริง ส่วนลองจูนั้นให้มีความสงสัยและสงสัยสารเป็นกำลังนึก
 แต่ในใจว่าเด็กคนช่างเหมือนบุตรนางกูกพาเสียจริงๆ แต่มาหวนคิดอีก
 ที่หนึ่งว่า หลานเราเป็นบุตรมหาอุปราชที่ไหนจะต้องมาระเหาะหนี
 เที่ยวขอทานเขาดังนี้ จำจะชวนให้เด็กทั้งสอง^๕อยู่ด้วยเราถึงแม้จะไม่
 เป็นหลานของเราก็ตาม เพราะเรามีความสงสัยนี้กว่าเลี้ยงไว้เอาบุญ
 คิดตั้งนั้นแล้วจึงพูดว่าเจ้าทั้งสองบิดามารดาไม่มีแล้วอยู่ด้วยเราเสียเถิด
 เราจะเลี้ยงดูให้ดีทีเดียว เจ้าทั้งสองจะเห็นดีด้วยหรือไม่ พ่อกิ่งพาลอง
 ได้ยินลองจูชักชวนให้อยู่ตั้งนั้น ก็คิดแต่ในใจว่าเราจะยอมอยู่ที่นั้นก็คง
 จะได้รับความสุข แต่เราได้ตั้งใจไว้แล้วว่า จะบุกบันไปให้พบบิดาของ
 เราให้จงได้ก็จำต้องทนความลำบากไปตามความตั้งใจของเราคิดตั้งนั้น
 แล้วพ่อกิ่งพาลองจึงตอบว่าชอบใจท่านหนักหนา ที่กรุณาจะเลี้ยงดูข้าพ-
 เจ้าพี่น้องทั้งสอง แต่ข้าพเจ้าจะต้องไปสืบหาญาติพี่น้องของข้าพเจ้า
 ให้พบเสียก่อนภายหลังจึงจะกลับมาอยู่ด้วยท่าน ลองจูได้ฟังตั้งนั้นก็
 จนใจเพราะเด็กไม่สมัครอยู่ด้วย จึงเรียกคนใช้ให้เอาอาหารมาให้กิน
 แต่พ่อกิ่งพาลองไม่ยอมกินที่บ้านจะขอเอาไปกินตามทาง ลองจูก็ตามใจ
 ให้อาหารไป พ่อกิ่งพาลองครั้นได้อาหารแล้วก็กำนับลาไป พอมาห่าง
 บ้านของลองจูแล้ว จึงเอาอาหารออกวางลงกับดินสองคนพี่น้องก็พา
 กันเช่นไหว้วิญญาณของมารดาธองให้รำพันไปต่าง ๆ นานา เช่นแล้ว
 สองคนพี่น้องก็พอกันกินอาหารจนอิ่มหน้าแล้วก็เดินทางต่อไป

ฝ่ายพ่ามกงยกทัพมาจวนจะถึงตำบลหมื่นเพินอยู่แล้ว ก็บังเอิญเกิด
 มหัทธจรรย์แผ่นดินสั่นสะเทือนไหว เป็นควันพลุ่งขึ้นบนอากาศเท่า
 ลำตาล พวกทหารทั้งหลายแลเห็นดังนั้นก็พากันแตกตื่นตกใจ เป็น
 อลหม่าน จึงเข้ามาหาพ่ามกงมหาอุปราชพ่ามกงจึงตะโกนบอกทหารให้
 ไล่สติจนหายตกใจกันแล้ว จึงนึกแต่ในใจว่าเรายกทัพมายังไม่ทันจะ
 ไปถึงตำบลหมื่นเพินก็มาเกิดวิปาศดังนั้นจะตีร้ายประการใดหนอทั้งภรรยาเรา
 ก็ป่วยอยู่ข้างหลังไม่ทราบว่าจะเป็นการใด ถ้วยมาเกิดกลางคืน
 เช่นนี้ทำให้เราเป็นทุกข์ยิ่งนักคิดแล้วก็ถอนใจใหญ่พอควันที่เกิดขึ้นนั้น
 จางลงแล้วพ่ามกงก็คิดตกลงใจว่า จำจะต้องไปดูที่แผ่นดินไหวให้จงได้
 คิดดังนั้นแล้วก็สั่งให้กองทัพพักอยู่ที่นั่นก่อน ชวนทหารที่ร่วมใจเดิน
 ไปยังที่ควันพลุ่งขึ้นนั้น ครั้นไปถึงแล้วพ่ามกงแลเห็นแผ่นดินเป็น
 โพลงลึกลงไปก็ยังมีความประหลาดใจขึ้น แล้วให้ทหารหาไม้ลำยาว ๆ
 มาหยั่งลงไปดูว่าจะลึกสักปานใด ทหารไปหาไม้มาได้แล้วก็หยั่งลง
 ไปในโพลงนั้น แต่ไม่ถึงเพราะโพลงนั้นลึกมากกว่าไม้ พ่ามกงและ
 พวกทหารต่างก็ไม่รู้จะทำอย่างไรต่อไป ครู่หนึ่งพ่ามกงก็นึกถึงความ
 ผันขึ้นมาได้จึงคิดว่า หรือจะเป็นที่ไปไปตามความที่บิดาเรามาเข้าฝัน
 บอกไว้กรรมัง จำเราจะลงไปดูให้เห็นเท็จและจริง คิดดังนั้นแล้วก็ให้
 ทหารเอาเชือกมาทำเป็นบันได แล้วพ่ามกงก็ไต่ลงไปโพลงนั้นแต่ลำ
 พัง สั่งให้ทหารคอยอยู่ข้างบน เมื่อลงไปนั้นมีคนแต่ไม่เห็นอะไร
 พ่ามกงคอย ๆ ไต่บันไดเชือกลงไปเป็นนานก็ยังไม่พบอะไรสิ่งใด พ่ามกง
 ออกสำหทัยไปจนถึงพื้นล่างจึงเห็นมีแสงสว่าง เวลานั้นพ่ามกงมีความ

กระจายเป็นกำลังจึงเดินต่อไปในถ้ำนั้นเพื่อจะหาน้ำกิน และเพื่อ
 ตรวจสอบว่าจะมีสิ่งใดอยู่ในถ้ำนั้นบ้าง ในถ้ำนั้นงดงามมากมีแสงสว่างทั่วไป
 ทั้งถ้ำประดุจแสงสว่างนั้นเกิดจากแสงแก้วอย่างดี พ่ามกงเดินเรื่อย
 ไปจนถึงหัวเลี้ยวในถ้ำ มองไปข้างซ้ายมือเห็นมีห้องเล็กอยู่ห้องหนึ่ง
 จึงหยุดดูแล้วนึกแต่ในใจว่า ไหน ๆ เราก็เข้ามาถึงในนี้แล้ว ตีร้าย
 ประการใดจะต้องเข้าไปดูในห้องนี้ให้จงได้ คิดดังนั้นแล้วพ่ามกงก็เดิน
 เข้าไปในห้องเล็กนั้นพอเข้าไปถึงเห็นมีโต๊ะตั้งอยู่ตัวหนึ่ง มีลูกแก้ว
 กลมๆ วางอยู่บนโต๊ะลูกนั้น มีรัศมีส่องแสงแวววาวสวยงามยิ่งนัก
 พ่ามกงมองดูจนทั่วก็ไม่เห็นมีผู้คนอยู่ในห้องนี้เลย จึงเดินเข้าไป
 ใกล้โต๊ะนั้นเห็นหนังสือจารึกไว้บนแผ่นหินอ่อนวางอยู่ข้างลูกแก้วดวง
 นั้น ก็อ่านดูความว่าแก้วดวงนี้เป็นแก้ววิเศษ อาจใช้ได้โดยวิธีต่างๆ
 ตามแต่ผู้ประสงค์จะนึกเอา ถ้าแม้ผู้ใดได้ไว้แล้วเอาเข้าอมในปาก
 จะทราบกิจการทั้งปวง และป้องกันไม่ให้ข้าศึกทำอันตรายแก่ตัวได้
 พ่ามกงอ่านเสร็จแล้วจึงนึกแต่ในใจว่า ชะรอยเทพยดาเมตตาราเรา
 จึงบันดาลให้เราพบแก้ววิเศษดวงนี้ คิดดังนั้นแล้วจึงคุกเข่าลงรกระ
 ทำการเคารพเทพยดาและบิดาของตน ซึ่งมาเข้าฝันบอกให้เสร็จแล้ว
 พ่ามกงจึงหยิบแก้วดวงนั้นมาขูชันก็มีแสงสว่างไปทั้งถ้ำ พ่ามกง
 มีความยินดีเป็นอันมากแล้วเอาแก้วดวงนั้นอมเข้าไว้ในปาก ทันใดนั้น
 ตัวของพ่ามกงก็ลอยขึ้นมาจากโพลงที่ลงไปนั้นหาต้องไต่บันไดเชือกขึ้นมา
 มาไม่ พอขึ้นมาพ้นแล้วพวกทหารที่คอยอยู่ปากโพลงเห็นเข้าก็พา
 กันนึกอัสจรรยไฉยยิ่งนัก พวกทหารจึงพูดกันว่าท่านมหาอุปราชนี้มี
 บุญมาก ตงแต่ข้าพเจ้ามาเป็นข้าอยู่ด้วยก็ยังไม่เคยเห็นท่านมหาอุปราช

สำแดงฤทธิ์เดชอันแปลกประหลาดเช่นนั้นให้เห็นเลย พ้ามกุงเองก็นึก
 อัจฉริยะไม่น้อยไปกว่าพวกทหารนั้นเลย ว่าตัวเราเองเกิดมาก็ยังไม่
 เคยเหาะได้สักที ครั้นแล้วพ้ามกุงจึงพูดกับพวกทหารของตัวว่า เราลง
 ไปในโพลงนี้ลึกมาก ข้างในเป็นสถานที่งดงามมีแสงสว่างโชติช่วงรุ่ง
 เรืองเป็นที่น่าสบายยิ่งนัก เราได้ดวงแก้วมาดวงหนึ่งเป็นของวิเศษ
 ถ้าเอามใส่ปากก็พาตัวลอยขึ้นไปได้ ทั้งนี้ว่าเป็นบุญของเราและ
 พวกเจ้ายิงนักที่ไตของวิเศษชนิดนี้ การศึกครั้งนตงจะหนักแน่นประ
 การใดเห็นจะไม่อัปราชัยเป็นแน่ เพราะแก้วดวงนี้กำลังที่จะปราบ
 พวกข้าศึกได้ พวกทหารได้ยินพ้ามกุงมหาอุปราชพูดดังนั้นก็พากันยินดี
 สรรเสริญบุญคุณการของพ้ามกุงเป็นอันมาก ครั้นแล้วพ้ามกุงจึงชัก
 ชวนทหารของตนเดินกลับมาที่ค่ายใหญ่สมทบกันแล้วก็ยกกองทัพเดิน
 ทางตรงไปด่านลัมเพิน ครั้นมาจนถึงด่านลัมเพิน พ้ามกุงจึงให้ตั้ง
 ค่ายมั่นลงไว้ห่างด่านลัมเพินประมาณเจ็ดสิบกว่าเส้น พักให้ทหารหุงหา
 คัมแกงกินกันเสร็จแล้ว จึงให้ทหารไปสอดแนมสืบข่าวว่าข้าศึกประ
 เทศใดเพี้ยนตั้งล้อมด่านลัมเพินไว้หนาแน่นประการใด ครั้นทหาร
 คำนับลาไปแล้วกลับมาบอกข่าวว่าข้าศึกเมืองไตเพี้ยน ตั้งล้อมด่านลัม
 เพินไว้ทั้งสี่ด้านตู่แข็งแรงยิ่งนัก พ้ามกุงได้ทราบดังนั้นก็จัดแจงทหาร
 ให้เป็นหมวดหมู่เข้าพิชัยยุทธ์แล้วก็เคลื่อนกองทัพยกออกจากที่นั้นตรง
 ไปยังกองทัพข้าศึกทันที

ฝ่ายสูงซือกกับโตบินตั้งล้อมด่านลัมเพินไว้เป็นเวลานาน จะ
 ตีหักเข้าไปก็ไม่ได้เพราะทหารรักษาหน้าที่เชิงเนินไว้แข็งแรง โตบิน

ให้ทหารร้องทำท่ายตุงปืนให้ออกมารบกัน ตุงปืนก็ยิงเสียไม่โต้ตอบ
 ประการใดเป็นแต่ตั้งมั่นรักษาหน้าที่ไว้โดยแข็งแรง ส่วนตุงปืนก็คิดวิตก
 ในใจว่าตั้งแต่เราใช้ให้คนเอาหนังสือถือไปกราบทูลพระเจ้าแผ่นดิน ก็
 เป็นเวลาช้านานแล้ว เหตุไฉนบ้านนี้จึงยังไม่ได้ข่าวคราวหรือมีกอง
 ทักษิมาช่วยเราเลย ทั้งเสบียงอาหารก็เกือบจะขาดลงน่ากลัวจะรักษา
 ต้านไว้ไม่ได้นาน คิดดังนั้นแล้วก็ให้มีความวิตกกังวลนัก พอสักครู่ได้ยิน
 เสียงอ้ออึงขึ้นทางนอกด่าน ก็มองไปเห็นทหารเมืองไตเพียงนับสน
 อลหม่านกันไม่เป็นขบวน ตุงปืนมองดูก็ไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างใด เหตุอันใด
 ครั้นจะเปิดประตูด่านออกไปตีชนาบในเวลาอันเลื่อกก็เกรงว่าจะเป็นการ
 ของข้าศึกประการใดก็ไม่รู้ เพราะข้าศึกได้มาร้องดำทำท่ายให้ตัวออกรบ
 ตัวก็ไม่ออกรบเป็นเวลาช้านานมาแล้ว พวกข้าศึกจึงจะคิดอุบายขึ้น
 หนึ่งนักได้ ตุงปืนคิดดังนั้นแล้วก็ไม่เปิดประตูด่านออกไปเป็นแต่เฝ้ามองดู
 เฉยอยู่

ฝ่ายพามกงพอยกมาถึง ก็ให้ทหารที่ตะลุยกเข้าไปในกองทัพ
 ของซุงซือ ทหารประเทศไตเพียงไม่ทันรู้ตัวว่า ข้าศึกมาจู่โจมตีเอา
 ข้างหลังก็แตกตื่นเป็นอลหม่าน ถอยร่นไปจนถึงทัพหน้าซึ่งโตบีน
 เป็นผู้รักษาอยู่ โตบีนได้ยินเสียงทหารของตัวแตกตื่นร้องบอกว่ามี
 ข้าศึกมาตีชนาบหลังดังนั้นก็ตกใจ จัดแจงขึ้นม้าถืออาวุธตรงออกมา
 หน้าทหารและร้องห้ามให้ทหารของตัวหยุด พอทหารได้ยินเสียงโตบีน
 ร้องดังนั้นก็ได้สติพากันกลับมาเข้าขบวนอีก โตบีนแลไปข้างหน้าแล

เห็นพามกก็ตกใจ แต่จำเป็นต้องโต้ตอบบรรากันให้ถึงที่สุดเพื่อเป็น
 การแก้แค้นแทนบิดาของตัวคิดตั้งนั้น แล้วก็ขับม้าตรงเข้าไปหาพามก
 แล้วพูดว่า ท่านมหาอุปราชจะมาหาที่ตายหรือ พามกได้ยินโศบิน
 ว่าตั้งนั้นก็ตอบไปว่า เจ้าเป็นนักโทษที่ต้องเนรเทศมาไม่ถึงกับประหาร
 ชีวิตก็ได้อยู่แล้ว เหตุไฉนเจ้าจึงคิดขบถไปคบพวกประเทศไต่เพียนให้
 มาย่ำหรืออาณาเขตประเทศของเจ้านายเราอีกเล่า ความผิดของเจ้ามี
 มากนัก เราจะต้องจับเจ้าเอาไปถวายพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงชำระ
 ลงโทษเจ้าให้จงได้ โศบินได้ฟังพามกพูดตกใจดำตั้งนั้น ก็แข็งใจ
 ตอบว่า ซึ่งท่านว่าข้าพเจ้าเป็นคนต้องเนรเทศนั้นก็จริงอยู่ แต่
 ข้าพเจ้ามีความแค้นใจในท่านที่ฆ่าบิดาของข้าพเจ้าตาย ชื่อนั้นแหละ
 กระทำให้ข้าพเจ้าต้องมีมานะคิดตอบแทนฆ่าท่านเสีย เพื่อให้หายความ
 แค้นให้จงได้ พามกได้ยินโศบินว่าตั้งนั้นก็มีความโกรธเป็นอันมาก
 มิได้โต้ตอบประการใด ขับม้าตรงเข้ารบกับโศบินเป็นสามารถ โศบิน
 ต้านทานกำลังของพามกไม่ไหวก็ชักม้าหนี พามกเห็นได้ที่ตั้งนั้นก็
 ขับม้าสะอึกเข้าไปเอาทวนแทงไปโดยเร็วถูกโศบินตกม้าตายทันที พวก
 ทหารเมืองไต่เพียนเห็นตั้งนั้น ก็พากันแตกกระจัดกระจายไปจนถึงทัพ
 หลวงซึ่งสูงซื่อรักษาอยู่ พวกทหารก็เข้าไปแจ้งแก่สูงซื่อตามที่โศบิน
 รบกับพามกให้ทราบทุกประการ สูงซื่อได้ฟังตั้งนั้นก็มีความโกรธ
 เป็นอันมาก รีบจัดแจงทหารพร้อมแล้วก็ยกออกไปเพื่อจะรบด้วยพาม-
 ก พามกครั้นมีชัยได้ฆ่าโศบินแม่ทัพหน้าตายแล้วก็เร่งทหารจะตีฝ่า
 เข้าไปให้ถึงด่านให้จงได้ ทหารกองหน้าของพามกได้ยินนายของตัว

ร้องส่งมาตั้งนั้น ก็พากันระดมตีรุกเข้าไปจนถึงเชิงกำแพง ทหารเมือง
ไตเพียงผู้ฝีมือทหารของพ่อกงไม่ได้ก็แตกหนีไปทุกที

ขณะนั้นตั้งปืนยืนดูอยู่บนเชิงเทิน เห็นธงสำคัญของเมือง
หลวงก็จำได้ จึงจัดแจงระดมทหารเปิดประตูค่ายตีแหวกออกมาสมทบ
กับทหารของพ่อกง ฝ่ายทหารเมืองไตเพียงเห็นเข้าศึกในค่านตีกระ
หนาบออกมาตั้งนั้นก็เหลือกำลังที่จะต้านทานต่อไป ต่างแตกกระจัด
กระจายจนคุ่มกันไม่ติดพากันวิ่งเข้ามาหาสูงซ้อ สูงซ้อเห็นดังนั้นก็ให้
มีความโกรธเป็นอย่างมาก ร้องสั่งให้ทหารหยุดถ้าใครไม่หยุดจะตัดศีรษะ
เสีย พวกทหารของสูงซ้อได้ยินดังนั้นก็พากันได้สติควบคุมกันเข้าเป็น
กองอีก สูงซ้อจึงขึ้นมาแหวกออกมาหน้าทหาร แล้วตรงเข้าไปใส่ฆ่าพื้น
ทหารเมืองหลวงตายลงหลายคน พวกทหารของพ่อกงต้านทานฝีมือ
ไม่ได้ก็ถอยร่นกันมาไม่เป็นขบวน พ่อกงเห็นดังนั้นจึงขับม้าแข่งชน
หน้าทหารร้องทวาดออกไปว่าผู้ที่ขับม้าออกมานั้น เป็นแม่ทัพเมืองไต
เพียงใช่หรือไม่ จงรีบบอกมาเราจะได้ฆ่าเสียให้เหมือนโคบิน สูงซ้อ
ได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธเป็นกำลังร้องตอบออกไปว่า เรายี่แหละ
เป็นแม่ทัพใหญ่ขอสูงซ้อ ก็ท่านเล่าชื่อใดจงรีบบอกมาโดยเร็ว เราจะ
ได้ตัดศีรษะแก่แก่นแทนโคบินพอมะเสีย พ่อกงได้ฟังดังนั้นจึงตอบ
ว่าเราชื่อพ่อกงมหาอุปราชเป็นแม่ทัพยกออกมาคราวนี้ ก็เพื่อจะมา
ปราบปรามศัตรูที่เข้ามาข่มเยอาณาเขตของเจ้านายเรา พูดยี่นั่นแล้ว
ก็ขับม้าเข้ารบกับสูงซ้อเป็นสามารถ สูงซ้อต้านทานฝีมือพ่อกงไม่ได้
ก็ขับม้าถอยหนี พ่อกงเห็นดังนั้นก็ขับม้าตามไปหวังจะจับตัวสูงซ้อ

แม่ทัพให้จ้งไต้ ฝ่ายตงบัณฑิตหักขาศึกเข้ามาเห็นพ่ามกงกำลังรบกับ
ซุงซื่ออยู่ ก็กระตุนม้าแหวกเข้าไปเพื่อจะช่วยพ่ามกง ครั้นเห็น
พ่ามกงไล่ซุงซื่อไปตงนั้นก็ไม่ได้ติดตามไป ตงหน้ารบกับพวกทหารเมือง
ไตเพียงน้อย ฝ่ายซุงซื่อควบม้าหนีพ่ามกงไปจนไกลครั้นเหลียวหลังไป
ดูยังเห็นพ่ามกงไล่ติดตามมาตงนั้น ก็นึกแต่ในใจว่าพ่ามกงคนนี้มี
กำลังและฝีมือยิ่งนัก ซึ่งเราจะเอาชัยชนะด้วยฝีมือเห็นจะไม่ได้ จำจะ
ต้องใช้ของวิเศษปราบพ่ามกงจึงจะเหมาะ คิดตงนั้นแล้วซุงซื่อจึงชัก
ม้ากลับมารบกับพ่ามกงอีก แล้วหยิบเชือกวิเศษออกมาจากตัวขว้างไป
ก็บังเกิดเป็นงูร้ายเข้าล้อมจะทำอันตรายพ่ามกง พ่ามกงเห็นซุงซื่อใช้
ของวิเศษตงนั้น จึงหยิบเอาแก้ววิเศษออกมาแล้วอมไว้ในปากทันที
ตัวของพ่ามกงและม้าก็กลอยขึ้นไปในอากาศ งูร้ายก็หาทำอันตราย
พ่ามกงได้ไม่ แล้วพ่ามกงจึงหยิบเอาแก้ววิเศษขว้างลงไปบ้าง ก็เกิด
เป็นไฟเข้าไหม้งูร้ายและลูกกลมเข้าไปจนถึงตัวซุงซื่อ ซุงซื่อเห็นตงนั้น
ก็ตกใจเป็นอันมาก รีบหยิบเอาพลอยวิเศษเม็ดหนึ่งขว้างออกไปก็
บังเกิดเป็นพายุมาหอบเอาไฟนั้นหายไปทันที พ่ามกงเอาแก้ววิเศษ
ออกจากปากแล้วก็ตรงเข้ารบกับซุงซื่ออีกอย่างสามารถ ซุงซื่อต้าน
ทานกำลังของพ่ามกงไม่ได้ก็ชักม้าหนี พ่ามกงเห็นตงนั้นก็ควบม้าออก
ตามไป พอทันนั้นก็เอาทวนแทงถูกสี่ข้างซุงซื่อตกม้าตายคาที่ พวก
ทหารเมืองไตเพียงเห็นนายตายตงนั้น ก็พากันตกใจไม่เป็นอันจะสู้รบ
แตกหนีกระจัดกระจายไป ที่ถูกฆ่าตายเสียก็มาก พ่ามกงครั้นได้ชัยชนะ
ชนะแก่ขาศึกแล้ว ก็ให้ทหารเก็บเครื่องศาสตราวุธและเสบียงได้เป็น

อันมาก แล้วก็ยกทหารตรงเข้าไปในค่าน ตุงบั้นเห็นพ้ามกงได้ชัยชนะ
 ตึงนนั้นก็มีความยินดี ชับม้าตรงเข้ามากระทำค่านับพ้ามกงแล้วพูดว่า
 เป็นบุญนักหนาที่ท่านมหาอุปราชมาช่วยทันที่ ห้าไม่ข้าพเจ้าก็จะ
 รักษาท่านไว้ไม่ได้ พูดแล้วก็เชิญให้พ้ามกงเข้าไปพักในค่านล้มเพิน
 พ้ามกงได้ฟังดังนั้น จึงพูดว่าพอเราสู้ข้าวกัรบยกทัพมาช่วยเกรงว่า
 ท่านจะรักษาท่านไว้ไม่ได้ ก็บังเอิญเป็นบุญนักหนามาช่วยทันที่
 มัชยแก่ข้าศึก พูดแล้วก็พาทหารเข้าไปพักในค่าน พ้ามกงจัดให้ทหาร
 พักอยู่ที่สนามเรียบร้อยแล้ว ตัวเองก็เดินตามตุงบั้นเข้าไปถึงที่ว่าการ
 ในค่าน ตุงบั้นสั่งให้คนใช้จัดสุราอาหารมาเลี้ยงกันเป็นทรินเรียง วั
 ทว่างที่กำลังเลี้ยงกันอยู่นั้นตุงบั้นจึงถามพ้ามกงว่า ท่านจะยกกองทัพ
 เลยไปตีเมืองไตเพียนต่อไปหรือ ๆ จะยกกลับไปเมืองหลวง พ้ามกงได้
 ฟังก็นึกตรึกตรองอยู่ครู่หนึ่ง แล้วหวนคิดว่าภรรยาของเรากำลังบวช
 อยู่จะยกเลยไปเมืองไตเพียนกระไรได้ จะต้องกลับไปเมืองหลวงเสีย
 ก่อน ภายหลังจึงค่อยคิดอ่านต่อไป พ้ามกงก็ตกกลางใจดังนั้นแล้วจึง
 ตอบตุงบั้นว่า เราดีรับสั่งของพระเจ้าแผ่นดินให้มาแต่เพียงท่านน
 จะยกเลยไปประเทศไตเพียนทีเดียวก็จะเป็นการขัดรับสั่งไป ฉะนั้นจึง
 ต้องยกกลับไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินเสียก่อน แม้นมีรับสั่งว่ากระไรจึง
 ค่อยคิดอ่านต่อไปภายหลัง ตุงบั้นได้ฟังก็เห็นชอบด้วย พ้ามกงพัก
 อยู่ ณ ค่านล้มเพินได้สามวันก็จะยกกองทัพกลับ จึงลาตุงบั้นออกจาก
 ค่าน เดินกองทัพกลับไปเมืองหลวงโดยเร็ว

ฝ่ายนางเจียนฟ้าได้ลอบลักทำชู้ด้วยโง่หลง จนตนมีครรภ์ขึ้น
 มาอ่อน ๆ ก็มีความวิบากเป็นอันมาก จึงพูดกับโง่หลงว่าเวลาดูข้าพเจ้า

มีครรภ์ได้สามเดือนแล้ว แม่นพ้ามกุงกลับมาดูเรื่องมิดงโทษข้าพเจ้า
หรือ ท่านท้าวจะคิดอ่านช่วยเหลือข้าพเจ้าด้วยทางหนึ่งทางใดบ้าง
เฝือกองได้ตกใจจึงนึกว่า นางเตียนพามีครรภ์ขึ้นมาแล้ว ถ้าเราขึ้นไป
มาบ่อย ๆ พวกคนใช้เหล่านี้ก็จะพากันยืนยันว่าเราไปมาหาสู่กับนาง
เตียนฟา จำจะต้องพักรอฟังข่าวพ้ามกุงเสียก่อน ถ้าเห็นว่าเสียที่ข้าศึก
เราก็จะหมดความวิตา ถ้าพ้ามกุงมีชัยชนะเราก็ต้องหนีเอาตัวรอด
เฝือกองก็คิดงั้นแล้วก็พูดแก่นางเตียนฟาว่า เจ้าท้าวจะต้องวิตกถึง
เรื่องนี้ไม่ เชื่อว่าอย่างไรพ้ามกุงก็คงตายในกลางศึก ไหนเลยพ้ามกุง
จะสู้ทหารเมืองไตเพียง ซึ่งล้วนแต่มีของวิเศษใช้ ถ้าพ้ามกุงตายลง
แล้วจำจะต้องไปกลัวใครอีกเล่า พูดแล้วเฝือกองก็รีบลานั้นนางเตียนฟา
กลับมาบ้านของตัว แลระตังแต่วันนั้นมาเฝือกองก็มีได้ไปมาหาสู่กับนาง
เตียนฟาอีก นางเตียนฟาไม่รู้สำคัญว่าเฝือกองมีฐานะจึงไม่มาก ก็นั่งอยู่มีได้
ว่ากล่าวประการใด ตั้งหน้าหาหาที่เผ็ดร้อนมากินตั้งหลายชานเพื่อจะ
ให้ลูกในครรภ์ทำลายเสีย แต่ลูกหัวแข็งอันเกิดจากการลักลอบ ซึ่ง
เทพยดาประสงค์จะให้ เป็นสักขีพยานเช่นนี้ ถึงแม้จะกินยาร้อนสักเท่า
ไร ๆ ก็คงหาทำลายไม่ กลับโตวันโตคืนขึ้นทุกทีเสียอีก นางเตียนฟา
หมดปัญญาที่จะแก้ไขก็ต้องจำใจนั่งอยู่ แต่ปากนั้นพร่ำแข่งคำพ้ามกุง
ให้ตายเสียในกลางศึกทุกวันทุกคืนเพื่อตัวจะได้พ้นภัย

ฝ่ายพ้ามฟาสองกับน้องสาว พากันเที่ยวเดินขอรานเขากินไป
วันหนึ่ง ๆ มาตลอด เมื่อเวลาที่ขออาหารเขาได้มาแล้ว เป็นต้องจัด

แจงเช่นวิญญานมารดาของตนเสียก่อนเสมอไป แล้วตนเองกับน้องสาวจึงจะบริโภคนก เทพยดาเห็นความกตัญญูของเด็กทั้งสองตั้งนั้นก็มี ความสงสาร จึงคอยระวังภัยและยื่นมรรคาให้ใกล้เข้า เพื่อให้สองพี่น้องได้พบกับกองทัพพ่ามกงผู้บิดาโดยเร็ว วันนั้นพ่ามฟาหลงพาน้องสาวเดินระหกระเหินมาแต่เช้าจนเย็น ก็ยังมีได้บริโภคนกอะไรเลย ด้วยทางแถบนั้นปราศจากบ้านคน สองพี่น้องต่างมีความหิวโหยเป็นกำลัง จึงซุกตัวลงนั่งแล้วร้องให้ พ่ามฟาหลงกอดน้องสาวไว้พลางรำพันว่า น้องเอ๋ย วาสนาของเราทั้งสองช่างอาภัพเสียนี้กระไร เสียแรงเป็นถึง บุตรมหาอุปราช ต้องมาขอทานเขากิน คุณเสวยยิ่งกว่าลูกราชาคนหนึ่ง ทั้งนี้เพราะอิจฉามารมันแก่งเรา ๆ จึงต้องมาลำบากเช่นนั้น แม้มันไม่ตายเสียได้พบปะกับบิดาของเราแล้ว จะต้องบอกบิดาให้ลงโทษมัน แก้กั้นแทนที่มันทำแก่เราให้จงได้ รำพันพลางร้องให้สะอึกสะอื้นไป นางงือกฟาน้องสาวซึ่งมีอายุเพียงห้าขวบ ได้ยินพี่ชายร้องให้ออกซื้อ มารดาก็นำตาไหล มองดูหน้าพี่ชายพลางร้องเรียกหา มารดาของตัว พ่ามฟาหลงได้ฟังก็ยิ่งเวทนาน้องมากซน สองมือกอดน้องไว้แล้วสะอึกสะอื้นไป พอได้สติซนมากนั้นก็ว่า ถ้าเราจะนั่งร้องให้อยู่เช่นนั้นหา มีประโยชน์สิ่งใดไม่ จำจะต้องเดินต่อไปเพื่อเที่ยวหาอาหารบริโภคเถิด คิดแล้วก็จูงน้องสาวออกเดินทางต่อไป เดินไปสักครู่เหลือบแลไปข้าง หน้าก็แลเห็นค่ายตั้งอยู่ที่ชายเขา ดูมากมายหลายค่ายด้วยกันก็มีความ ยินดี จึงนึกว่าจำเราจะไปขออาหารพวกนี้กินเถิด เพราะคนมีมาก อย่างไม่ก็คงจะมีอาหารเหลือบ้าง คิดแล้วจึงเดินเข้าไปหาทหารยามที่ ยืนอยู่หน้าประตูค่ายพลางพูดว่า ข้าพเจ้าสองคนพี่น้องเป็นคนจนไม่มี

ที่พึ่งพาอาศัย มีความหิวโหยเป็นกำลังจึงมาขออาหารท่านไปบริโภค
 พอประทังชีวิตสักวันหนึ่ง ขอท่านจงเอ็นดูแก่ข้าพเจ้าทั้งสองด้วย
 ทหารยามเห็นดังนั้นก็มีความสงสาร และสงสัยว่าเด็กสองคนนั้นมาแต่
 ไหนหนอ ยิ่งเล็ก ๆ อยู่ทั้งสองคน ช่างเดินทางกลางป่ามาได้ไม่กลัว
 เสือสาบบ้างเลย พอจะอ้าปากถามก็พอดีคนใช้ของพ่ามกงเดินออกมา
 เห็นเข้า คนใช้นั้นเห็นพ่ามฟาสองกับงูกฟาเข้าก็ตะลึงพลางนึกว่า
 เด็กสองคนนั้นหน้าตามิได้ผิดกับบุตรของนายเราเลย เหตุใดจึงพากัน
 มาเที่ยวขอทานเช่นนี้หน้าประหลาดนัก แล้วหวนคิดมาอีกทีหนึ่งว่า
 บุตรนายเราเป็นถึงบุตรมหาอุปราชอยู่ยังเมืองหลวง ไหนเลยจะต้อง
 มาเร่ร่อนเช่นนี้ ชะรอยหน้าตาจะไปคล้ายคลึงกันเข้าตอก เราจึงเข้า
 ใจผิดไป คิดแล้วจึงถามเด็กทั้งสองว่าเจ้าหนูชื่อไรแซ่ไร เหตุใดจึงพา
 กันมาแต่ลำพังพี่น้องสองคนเท่านั้น ไม่กลัวเสือข้างกลางป่าข้างหรือ
 หรือบ้านของเจ้าอยู่ตามแถบนี้จงบอกให้เรารู้ด้วย พ่ามฟาลองไต่ถาม
 ถ้ามองนิ่งจึงตอบว่า เมื่อท่านจะให้ทานอาหารแก่ข้าพเจ้าก็ให้เถิด เมื่อ
 ไม่ให้ก็แล้วไป อย่ามาซักถามให้มากความไปเลย พูดดังนั้นแล้วก็ลุก
 ขนจะพาน้องสาวออกเดินไป คนใช้ของพ่ามกงเห็นดังนั้นก็ให้มีความ
 สงสาร จึงร้องเรียกให้กลับมาอีกแล้วจัดอาหารที่ตมาให้ ครั้นพ่าม
 ฟาลองกลับมารับเอาอาหารไปจากคนใช้แล้ว สองคนพี่น้องก็พากัน
 เดินไปหยุดอยู่หลังค้ำย เอาอาหารออกวางลงเพื่อจะทำการเช่นไหว้
 วิญญาณมารดาของตนตามเคย คนใช้เมื่อให้อาหารแก่เด็กทั้งสองนั้น
 ไปแล้วยังติดใจสงสัยอยู่จึงตามไปแอบดู เห็นสองคนพี่น้องจัดแจงทำ
 พิธีจะเช่นไหว้ก็มีความสงสัยมากขึ้น จึงแอบย่องเข้าไปจนใกล้เพื่อจะ

ให้ทราบเรื่อง พ้ามฟาลองครันวางอาหารเสร็จแล้ว ก็ชวนน้องสาว
 คุกเข่าลงคำนับแล้วร้องให้รำพันไปต่าง ๆ นานา ว่า ขอนางก๊กฟาผู้
 เป็นมารดาของข้าพเจ้าจงมารับเครื่องเซ่นของข้าพเจ้าซึ่งเป็นบุตรเกิด
 และขอให้โปรดนำข้าพเจ้าให้ ไปพบกับพ้ามกงบิดาของข้าพเจ้าโดยเร็ว
 ด้วย เพราะข้าพเจ้าสองพี่น้องได้รับความลำบากอยู่แล้ว รำพันแล้ว
 ก็ร้องให้สะอึกสะอื้นอยู่ไปมา คนใช้สนิทของพ้ามกงซึ่งแอบอยู่นั้นพอ
 ได้ยินเด็กสองคนออกช่องทางก๊กฟาตั้งนั้นก็นึกมันในใจว่า เด็กสองคน
 นี้เป็นบุตรของมหาอุปราชและนางก๊กฟานายของเราแน่แล้ว คิดดังนั้น
 แล้วก็รีบเข้าไปแจ้งแก่พ้ามกงให้ทราบโดยเร็ว พ้ามกงได้ฟังดังนั้นก็
 ตกใจรีบออกมาดู พอมาถึงเห็นบุตรของตัวกำลังเซ่นไหว้อยู่ก็จำได้
 พ้ามกงมีหน้าที่จะได้ทัณฑ์พราศรัยกับบุตรของตัวเลย พอเห็นหน้า
 บุตรลมก็สะอื้นซนตื้นตื้นลงกับที่ คนใช้และทหารเห็นดังนั้นก็เข้า
 พะยุงแก่ไซให้พ้นชน พ้ามกงพ้นชนแล้วก็ตรงเข้าไปกอดบุตรทั้งสอง
 ไว้ แล้วร้องให้เศร้าโศกเป็นอันมาก พ้ามกงจึงถามบุตรว่านี่เป็นด้วย
 เหตุประการใดเจ้าจึงพากันบุกบันมาจนถึงที่นี่ พ้ามฟาลองแลเห็นบิดา
 เข้ามากอดร้องให้ถามดังนั้นก็จำได้มีความดีใจและเสียใจระคนกัน ร้อง
 ให้พลาญเล่าความให้บิดาฟังทุกประการ พ้ามกงแจ้งว่านางก๊กฟาตาย
 ก็เสียใจ น้ำตาไหลลงอับหน้า รำพึงถึงความดีของนางที่มีอยู่แก่ตัว
 มาแต่ก่อน พอทวนคิดถึงนางเตียนฟาซนก็มีความแค้นใจยิ่งนัก ที่ทำ
 กับบุตรของตัวให้ได้รับความลำบากอย่างสาหัส จึงปลอบบุตรชายว่า
 เจ้าอย่าเสียใจเลย จงคลายความโศกเสียเถิด บิดาไปถึงบ้านแล้วจะชำระ
 หนี้ให้ ครั้นแล้วพ้ามกงก็พาบุตรทั้งสองของตัวเข้ามาในค่าย ออก

คำสั่งให้ยกกองทัพเดินทางตรงไปยังเมืองตุงชวา พอมาถึงเมืองตุงชวา
ขุนนางทั้งปวงออกมาคอยรับอยู่เป็นอันมาก พ้ามกุงทักทายปราศรัย
ด้วยขุนนางเหล่านั้นพอควรแล้วก็ตรงเข้าไปในเมือง ครั้นไปถึงบ้าน
ของตัวก็จัดการเช่นให้วัดพิบัติตามารดาตามธรรมเนียม

ฝ่ายลອງจูเมื่อแจ้งว่าบุตรชายของตัวมาดังนั้น ก็จัดแจงแต่งตัว
จะไปหาบุตรชาย ครั้นเสร็จแล้วก็ออกจากบ้านตรงไปยังบ้านของพ้าม
กุง พอไปถึงก็เดินเข้าไปข้างใน ลອງจูพอเห็นบุตรชายตัวก็ร้องไห้
เล่าความให้ฟังทุกประการ พ้ามกุงเห็นลອງจูผู้เป็นพ่อตามากก็พาบุตร
ทั้งสองเข้าไปกำนับตามธรรมเนียม ลອງจูเห็นเด็กทั้งสองก็ตกตะลึง
จึงถามพ้ามกุงว่า เด็กสองคนนี้เป็นบุตรของเจ้าหรือ พ้ามกุงได้ฟัง
ก็เล่าความให้ฟังโดยละเอียด ทั้งสคนก็พากันกอดคอร้องไห้ แล้ว
ลອງจูจึงพูดว่าบุตรของเจ้าทั้งสองนี้แต่ก่อนเคยไปขอทานอาหารที่บ้าน
พิศา มิตาก็มีความสงสยอยู่เหมือนกัน ได้ซักถามก็ไม่ได้ความ ทรา
วว่าเป็นหลานของเราไม่ พูดแล้วก็ร้องไห้รำพันถึงบุตรสาวของตัวอีก
ครั้นคอยคลายความโศกแล้วพ้ามกุงจึงพูดกับพิศาว่า ข้าพเจ้าจะต้อง
ขอฝากบุตรทั้งสองไว้ที่อภิตาด้วย ส่วนข้าพเจ้าจึงเป็นต้องรีบเข้าไป
เมืองหลวงเพื่อจะได้จัดการแก่แก่นางเทียนฟ้า ที่ได้ทำกับบุตรของ
ข้าพเจ้าให้จงได้ ลອງจูได้ฟังบุตรชายพูดจาฝากฝังบุตรดังนั้นก็มีความ
ยินดี จึงตอบว่าเจ้าไม่ต้องเป็นห่วงเป็นใยดอก พิศาก็รับเลี้ยงดูให้ไ
ความสุขเท่ากับนางกุกฟ้าเลี้ยงดูทีเดียว พูดแล้วเรียกหลานทั้งสอง
เข้าไป พ้ามฟ้าลອງกัษน้องสาวได้ยินดังนั้น ก็เข้าไปกำนับตาแล้วก็
ยืนอยู่ข้าง ๆ พ้ามกุงเห็นสมควรกับเวลาแล้วก็กำนับลาพ่อตา และ

สั่งเสียบบุตรแล้วก็กลับไปยังกองทัพ ยกออกเดินทางตรงไปเมืองหลวง
 ลองจูและบุตรทั้งสองกับพวกขุนนางทั้งปวงก็พากันไปส่งจนนอกเมือง
 แล้วลองจูก็พาหลานทั้งสองกลับไป ให้มีความดีใจเป็นอันมากที่ได้
 หลานทั้งสองมาเป็นเพื่อน เมื่อยามคิดถึงบุตรสาวของตนขึ้นมา ก็จะ
 ได้แลดูหน้าหลานทั้งสองแทน พอคลายความโศกเศร้าไปได้บ้าง ต่อ
 นั้นมาลองจูก็จัดหาครูมาสอนให้พ่ามฟาลองเรียนหนังสือ และหาครู
 เย็บปักถักร้อยมาสอนให้นางจู้กฟาด้วย พี่น้องทั้งสองก็ค่อยได้รับ
 ความสุขสบายขึ้น เด็กทั้งสองต่างก็ตั้งหน้าอุทิศส่ำห้เล่าเรียนวิชาต่อไป

ฝ่ายพ่ามกงครั้นเดินทางมาถึงเมืองหลวงแล้ว ก็ตรงเข้าไป
 ยังท้องพระโรง พวกขุนนางทั้งปวงแลเห็นมหาอุปราชกลับมา ก็มี
 ความยินดีต่างพากันมาค้ำน้ำบักทวายปราศรัยเป็นอันมาก พ่ามกงก็
 พุดจาสนทนาด้วยขุนนางทั้งปวงเป็นอันดี พอได้ยินสัญญาณพระเจ้า
 แผ่นดินเสด็จออกราชการ พ่ามกงและพวกขุนนางทั้งปวงก็พากันเข้า
 ไปเฝ้าถวายค้ำน้ำบักตามธรรมเนียม พ่ามกงถวายค้ำน้ำพระเจ้าว่านก็ออก
 แล้วจึงกราบทูลว่า ข้าพระพุทธเจ้าพ่ามกงมหาอุปราชที่พระองค์มีรับสั่ง
 ให้ข้าพระองค์ไปทำศึกด้วยประเทศไต่เพียน ซึ่งตั้งล้อมท่านล้มเพินไว้
 นั้นบัดนี้มีชัยชนะได้กลับมาเฝ้าพระองค์แล้ว พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟัง
 พ่ามกงกราบทูลดังนั้นก็มีพระทัยยินดีเป็นอันมาก แล้วตรัสว่าท่านไป
 ศึกครั้งนี้ใช้เวลาถึง ๓ ปีจึงได้กลับ แต่เป็นที่น่าเสียใจยิ่งนักด้วยภรรยา
 ของท่านได้ถึงแก่กรรมเสียแล้ว ตัวเราก็ได้ไปเป็นประธานเมื่อครั้ง
 ภรรยาของท่านตายด้วย เพราะเกรงว่าอาการตายจะไม่สุจริต กลัวว่า
 โครจะวางยาตาย เราให้หมอตตรวจดูแล้วเห็นว่าตายด้วยโรคธรรมดา

หามิคนทำอันตรายให้ไม่   เรื่องนี้เราพลอยมีความเสียใจด้วยเป็นอันมาก   พ่ามกงได้ฟังพระเจ้าแผ่นดินตรัสตั้งนั้น ก็มีได้แสดงกิริยาประการใด เพราะทราบการล่วงหน้านามาก่อนแล้ว จึงกราบทูลว่ากิจทั้งนี้สุดที่มนุษย์ใดจะช่วยเหลือได้ด้วยถึงเวลาของนางแล้ว เป็นกรรมของข้าพระองค์เองที่ไม่ได้เห็นหน้ากัน ทูลตั้งนั้นแล้วก็ก้มหน้าน้ำตาไหลอยู่ พระเจ้าว่านก็ออกทอดพระเนตรเห็นตั้งนั้นก็ให้มีความสลดใจแทนพ่ามกงเป็นอันมาก จึงดำริแต่ในพระทัยว่าจำเราจะยกธิดาของเราให้พ่ามกงแทนนางกุกฟาเถิด ถึงแม้ธิดาของเราจะได้กับพ่ามกงก็ไม่เสียหายอะไรนัก ด้วยพ่ามกงก็มีคุณไว้ต่อแผ่นดินและตัวเราเป็นอันมาก พระเจ้าว่านก็ออกดำริในพระทัยตั้งนั้นแล้ว จึงตรัสแก่พ่ามกงว่า ท่านอย่ามีความเสียใจไปเสีย ถึงภรรยาของท่านตายเสียแล้วเราก็จะจัดหาให้ใหม่ เรามีความเต็มใจจะยกนางกงจิวธิดาของเราให้ท่านเป็นภรรยา ท่านจะยินยอมเห็นพ้องด้วยเราหรือไม่ พ่ามกงได้ฟังพระเจ้าว่านก็อกรับสั่งตั้งนั้น จึงกราบทูลว่า การที่พระองค์กรุณาโปรดยกนางกงจิวให้แก่ข้าพระองค์นั้น เป็นพระเดชพระคุณอันสิ้นเกล้าเหลือประมาณแล้ว แต่ข้าพระองค์ขอผิดว่าจะไปตามนางกุกฟาในเมืองผีเสียก่อน แม้นไม่เจอะหรือไม่ได้ตัวนางกุกฟา มา ข้าพระองค์จึงจะกลับมารับพระกรุณาของพระองค์ต่อภายหลัง พระเจ้าแผ่นดินได้ฟังตั้งนั้นก็สะดุ้งพระทัยตรัสถามว่า ก็นางกุกฟาตายไปแล้วท่านจะไปตามอย่างไรได้ พ่ามกงจึงกราบทูลว่าก่อนที่ข้าพระองค์จะไปทำศึกครั้งนี้ นางกุกฟาย้วยอยู่ได้เสียและสัญญากันไว้ว่า ถ้าข้าพระองค์กลับมากไม่เห็นหน้านางกุกฟาก็ให้ข้าพระองค์ไปตามยังเมืองผี และ

ข้าพระองค์ก็มิพิศที่จะไปตามได้ พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟังก็ยังมีพระทัย
สงสัยเป็นอันมาก จึงตรัสซักถามว่า พิธีของท่านนั้นเป็นประการใด
ลองอธิบายให้เราฟังบ้าง เพราะเรายังสงสัยอยู่ พ่ามกงก็กราบทูลให้
ฟังว่า การจะทำพิธีนี้ จะต้องหาคนทรงที่บริสุทธิ์ปราศจากโรคภัยทั้งปวง
มาเข้าทรงคือธงหน้าทางและคอยบอกเหตุการณ์ให้ทราบว่า ข้าพระ
องค์จะไปถึงที่ใด เกิดเหตุร้ายดีประการใด กับต้องหาถายชื่อ (แปล
ว่าหมอเวทมนต์) ที่ดี ๆ มาหนึ่งบริกรรมกำกับรักษาคนทรงอยู่ ถ้า
พลาดพลั้ง ข้าพระองค์ ไปเกิดเหตุร้ายประการใดหมอจะได้ช่วยเรียกเอา
วิญญาณข้าพเจ้ากลับมา ส่วนข้าพระองค์ก็นมแก้ววิเศษอยู่ดวงหนึ่ง
ถ้าเอามแชแล้วก็จะสลบไปทันที ดวงวิญญาณก็จะได้ไปตามนางกุกฟา
ยังที่มุง ณ เมืองผี พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรงฟังดังนั้นก็ตรัสว่าตามแต่
ความประสงค์ของท่านเถิด สำหรับคนทรงนั้นเราจะยอมให้ธิดาของ
เราเป็นผู้หนึ่ง ส่วนถายชื่อนั้นจะให้เลือกหาที่ดีเข้ามาในพระราชวัง
พ่ามกงจึงกราบทูลว่า วันนี้ไม่ทันเสียแล้ว ต่อพรุ่งนี้จึงเริ่มกระทำเถิด
พระเจ้าว่านก็ออกตรัสว่าตามแต่ใจของท่านจะเห็นดี ตรัสแล้วก็รับสั่ง
ให้พนักงานเบิกเอาของมาพระราชทานเป็นรางวัลแก่พ่ามกงและทหาร
ทั้งปวงเป็นอันมาก พ่ามกงได้รับของพระราชทานแล้ว ก็ถวายคำนับ
รับของออกไปแจกจ่ายข้าวของต่าง ๆ ให้กับทหารทั้งปวงตามความดี
ความชอบจนครบถ้วนทุกคน ครั้นได้เวลาพระเจ้าว่านก็ออกก็เสด็จขึ้น
พวกขุนนางต่างก็พากันกลับยังบ้านของตัว

ฝ่ายพ่ามกงครั้นมาถึงบ้านก็ตรงเข้าไปข้างใน เห็นนางเตียน
พานั่งอยู่แต่ผู้เดียวก็แสวงถามว่า นางกุกฟาและบุตรของเราไปเสีย

ไหนดเล็กจึงไม่เห็นออกมารับ นางเตียนฟาได้ยั้งตั้งนั้นก็ตกใจเป็นอัน
 มาก เพราะไม่ทันรู้ตัวว่าพ่ามกงมาถึงบ้านจึงตอบไปว่า นางกุ๊กฟาได้
 ตายไปเสียนานแล้ว และบุตรทั้งสองของท่านนั้นข้าพเจ้านี้ได้นำเอา
 ไปฝากเรียนวิชาอยู่ พวกตั้งนั้นแล้วก็เกล้งทำเป็นร้องไห้สะอึกสะอื้น
 เพื่อไม่ให้พ่ามกงระแวงสงสัย พ่ามกงได้ฟังนางเตียนฟาบอกตั้งนั้นก็
 ไหน่ใจโกรธเป็นกำลังพูดทวาดว่าเจ้านั้นเป็นคนดีมาก อุตส่าห์ปฏิบัติตาม
 ถ้อยคำของเราเสียจริง ๆ เราดูเจ้าเตียนฟากับแต่ก่อนผิดไปมาก สี่
 เนื้อก็เปล่งปลั่งร่างกายผิดไปคล้ายเหมือนกับจะมีเงาทับอยู่เป็นสองคน
 นางเตียนฟาได้ฟังพ่ามกงพูดแทงใจดำตั้งนั้น ก็ไม่รู้จะตอบโต้ประการ
 ไດ แต่ก็แข็งใจตอบไปว่าระหว่างที่ท่านไม่อยู่นั้น ข้าพเจ้าได้ผันเห็น
 ท่านมาหลับนอนด้วยข้าพเจ้าทุกคืน จนบัดนี้ข้าพเจ้ามีกรรมช่นได้
 สามสี่เดือนกว่าแล้ว พ่ามกงได้ฟังตั้งนั้นก็เหลือที่จะอดกลั้นความ
 โกรธไว้ได้จึงทวาดออกไปว่า อีชาติชั่ว มึงอย่ามาพูดหลอกล่อลวงกู
 เสียให้ยากเลย กูรู้ไส้ของมึงหมดแล้ว มึงอิตัวดีชาติใจยักษ์ กูจะฆ่า
 มึงเสียเป็นการทดแทนกับความผิดของมึงที่ไต่ทำกับบุตรของกู และ
 คบชู้จนมีท้องช่น นางเตียนฟาได้ฟังตั้งนั้นก็มิได้ตอบประการไດ
 เพราะเป็นความผิดของตัวได้กระทำไว้จริง จึงก้มหน้าร้องไห้อ้อนวอน
 ขอชีวิตพ่ามกงอยู่ พ่ามกงหวนนึกจะฆ่าเสียเป็นหลายครั้ง ครั้นมา
 ไต่ยั้งความวิงวอนขอชีวิตของนางเตียนฟาเข้า ก็ให้มีความสงสารเป็น
 กำลัง จึงพูดว่าเอาเถอะชีวิตของมึงกูจะไม่ฆ่าพัน แต่มึงจะอยู่ในบ้าน
 ของกูต่อไปไม่ได้อีกเป็นอันขาด ต้องออกไปเดี๋ยวนั้นทันทีที่เดี๋ยวนั้น นาง

เตียนฟาพอได้ยินพ่ามกงพูดว่าไม่ฆ่าฟันให้ตาย ก็ค่อยคลายความกลัว รีบลุกขึ้นค้ำบัลพา่ามกงออกจากบ้านไปโดยเร็ว แต่พอเดินมาถึง ธรณีประตูหน้าบ้านจะก้าวขาออก ทันใดธรณีก็กแยกออกสูบเอานาง เตียนฟาไว้ นางเตียนฟาตกใจร้องให้วิงวอนให้พ่ามกงช่วยตัวเสียงอ้อ อึง พ่ามกงพอได้ยินเสียงนางเตียนฟาร้องให้ให้ช่วยตั้งนั้น ก็ออกไปดู เห็นแผ่นดินแยกออกสูบเอาตัวนางเตียนฟาลงไปทีละน้อย ๆ พ่ามกงจึงร้องบอกไปว่าอันภัยทั้งนี้เราช่วยเจ้าไม่ได้ดอก เพราะเจ้า เป็นคนใจร้ายอำมหิต เทพยดาฟ้าดินจึงลงโทษแก่เจ้าถึงเพียงนี้ พอ พ่ามกงพูดขาดคำลงธรณีก็กสูบเอานางเตียนฟาลงไปทุกที พวกคนใช้ หญิงชายในบ้านเห็นตั้งนั้นก็รู้สึกสลดใจขนพองสยองเกล้า บ้างก็ว่า คนใจบาปเทพยดาจียบันดาลให้เห็นทันตา สักครู่หนึ่งร่างกายของ นางเตียนฟาก็หายไปไนใต้ดินหมด พ่ามกงถอนใจใหญ่พลางเดินกลับ เข้าไปไนห้อง ทอดตัวลงนอนบนเตียงของนางกุกฟาพลางรำพันว่า กุกฟาเอ๋ย ใจเจ้าช่างกระไรจะมาทิ้งเราไปเสียแล้วหรือ ไม่มีความ สงสารบุตรทั้งสองบ้างเลยว่าจะเป็นที่กำพร้าแต่เล็ก ๆ เจ้าเป็นผู้มีบุญ คุณอยู่แก่เรามาก และเคยร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาแต่ไหน ๆ เราตั้งใจ จะตอบแทนคุณเจ้าให้ได้รับความสุข ไม่ทันไรเจ้าก็ด่วนมาตายจาก ไปเสียแต่ยังสาว วิญญาณของเจ้าตกไปอยู่ที่ไหนจงมาคอยรับเราด้วย เด็ด พรุ่งนี้เราจะไปตามหมาให้พบจนได้ พ่ามกงรำพันถึงภรรยาจน หลับไปกระทั่งสว่าง พอรุ่งขึ้นพ่ามกงก็จัดแจงเตรียมตัวจะไปตามนาง กุกฟา เอาแก้วซ่อนใส่ไว้ในตัวเรียบร้อยแล้วก็เดินออกจากบ้านตรงไป

ยังหลุมฝังศพของนางกุกฟ้า ร้องให้พลงพุดแก่ศพว่า ^๕วันนี้เราจะลงไปตามหาวิญญาณของเจ้า ๆ จงมากอยพบกับเราด้วยเถิด พุดแล้วก็หักความโศกไว้ เดินออกมาจากที่นั่นตรงไปยังพระราชวัง พระเจ้าว่านก็อกกำลังประทับอยู่ ณ พระที่นั่งกิมลอง พ่ามกงเข้าไปถวายคำนับก้มหน้าหนึ่งอยู่ พระเจ้าว่านก็อกจึงตรัสแก่พ่ามกงว่า ^๕เวลานี้หมอดี ๆ เราก็กินมาได้สัคนแล้ว ^๕จงจัดเตรียมการตั้งพิธีเสียต่อหน้าพระที่นั่งเดี๋ยวนี้ ^๕เดี๋ยวเถิด พ่ามกงได้ยินรับสั่งก็ถวายคำนับขอบคุณพระเจ้าแผ่นดิน ^๕ครั้นแล้วพระเจ้าว่านก็อกจึงตรัสแก่ขานนางผู้ใหญ่ว่า ^๕ท่านจงบอกหมอทั้งสี่ให้ลงมือกระทำการเถิด ขานนั้นก็ถวายคำนับรับ ^๕สั่งบอกแก่ลายชื่อทั้งสี่ให้เริ่มกระทำการตามความรู้ของตน จัดแจงหาเครื่องบัตพลีและปลุกศาลเพียงตาขนทั้งสี่ทศ ^๕บักธงสี่สีพร้อมด้วยเครื่องเซ่นสำหรับจะได้บวงสรวงเทพยดา ^๕ครั้นเสร็จแล้วจึงเข้าไปกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบ พระเจ้าว่านก็อกจึงรับสั่งแก่ทีเวว่า ^๕เจ้าจงไปตามนางกงจิวธิดาของเราให้จัดแจงเตรียมตัวออกมาเร็ว ๆ เถิด ^๕ทีเวได้รับกระแสรับสั่งแล้วก็ถวายคำนับกลับเข้าไปในวังทูลนางกงจิวว่า ^๕บัดนี้พระบิดาของพระองค์มีรับสั่งให้ข้าพระองค์มาทูลเชิญให้พระองค์เสด็จออกไปนั่งเป็นกนทรงเถิด ^๕นางกงจิวได้ฟังทีเวบอกดังนั้นก็รีบจัดแจงแต่งพระองค์ ทรงกางเกงและฉลองพระองค์สีแดงเหมือนกัน แลคูงามจับพวเนอดังนางฟ้าลงมาจากสวรรค์ ^๕เสร็จแล้วก็รีบเสด็จออกไปเฝ้าพระบิดายังห้องพระโรง ^๕พวกสาวใช้ชั้นที่พวกนั้นตามเสด็จไปเป็นอันมาก ^๕พระเจ้าว่านก็อกทอดพระเนตรเห็น

พระราชธิดาแล้วก็มีพระทัยนคียงนง   จึงรับสั่งให้ทเวเลอนบถล้งก
 เล็กมาตั้งอยู่กลางห้องพระโรง   และมีทหารล้อมรักษาพระองค์อยู่ภาย
 นอกเป็นอันมาก ครั้นแล้วทรงหยิบธงอาณาสิทธิ์ประทานให้นางกงจ้ว
 พลาจรับสั่งว่าเจ้าจงขึ้นไปนั่งหลับตาบนบถล้งกนั้นเถิด   แม่แลเห็น
 ไปถึงไหนก็จงบอกแก่บิดาให้รู้   เพื่อมีอันตรายสิ่งใดจะได้บอกให้หมอ
 ช่วยทันทั่วที่   นางกงจ้วรับธงอาณาสิทธิ์แล้วก็ถวายคำนับพระราช
 บิดา   แล้วขึ้นไปนั่งอยู่บนบถล้งกพนมมือหลับตาสำรวมอิริยาบถ
 มิได้กระตุกกระตัก   พวกชายชือทงสักรันเห็นนางกงจ้วขึ้นไปนั่ง
 เรียบร้อยแล้ว   ก็ลงมือกระทำพิธีบวงสรวงเพพยตาทงปวงให้มาช่วย
 นำวิญญานของพ้ามกงลงไปยังทบเตียน (แปลว่าประตูในเมืองผีทงสับ)
 ครั้นเสร็จแล้วก็บอกให้พวกมโหรีประโคมขันพร้อมกัน   พ้ามกงเห็น
 ดงนงก็มีความยินดี   เข้าไปคุกเข่าลงถวายคำนับพระเจ้าแผ่นดิน เพื่อ
 ทูลลาลงไปเมืองผี   พระเจ้าวานก็ออกทอดพระเนตรเห็นดงนงก็รู้สึก
 สลดพระทัยเป็นอันมาก   ด้วยไม่แจ้งว่าพ้ามกงไปแล้วจะได้กลับมาหรือ
 ไม่   คิดแล้วก็หักพระทัยตรัสอวยพรและประทานโอวาทสั่งสอนพ้ามกง
 ให้ระวังตัวให้จงดี   กับพระราชทานทองคำสำหรับเบิกทางทงสับ
 คำบถให้กับพ้ามกง   พ้ามกงถวายคำนับรับทองคำแล้วก็ถอยออกมา
 ลาพวกขุนนางทงปวง   พวกขุนนางทงปวงก็ตามออกมาส่งพ้ามกง
 พ้ามกงชนชมาคู่ชวตแล้วก็เอาแก้ววิเศษใส่ปากอมไว้   ทนใดก็สลบล้ม
 ลงทงมาทงคน   พระเจ้าแผ่นดินและพวกขุนนางทงปวงเห็นดงนงก็
 พากันใจหาย   พากันตะลึงเพ่งตามองมายังพ้ามกงเป็นตาเดียวกัน

ขณะนั้นพระเจ้าว่านก็ออกและพวกขุนนางทั้งปวง ก็ต้องเหลียวไปดูนาง
 กงจิว ด้วยแลเห็นบัลลังก์ที่นางกงจิวประทับอยู่นั้นสิ้นไปหมด เวลา
 นั้นนางกงจิวลุกขนิยน. เอาธงอาญาสิทธิ์ชทางให้พ่ามกงออกเดินไปทาง
 ทิศนั้น เวลาที่นางกงจิวชทศอยู่นกบงเกิดอากาศมืดมัว และเป็นลม
 พายุพัดระบัตปลายธงกระพือไปมาทางทิศที่นางกงจิวช พระเจ้าว่าน
 ก็ออกจึงรีบส่งตามชายชื่อทงสีวา เวลาที่พ่ามกงออกเดินทางแล้วหรือ
 ยัง ภายชือไคยนรับสั่งก็ทูลตอบว่า พ่ามกงออกเดินทางแล้ว พอทูล
 แล้วชายชือทงสีกลงมือกระทำกิจของตัวต่อไป สักครู่หนึ่งชายชือจึง
 ตามเทพยดาที่เข้าทรงนางกงจิวว่า เวลาที่พ่ามกงไปถึงไหนแล้ว
 เทพยดาที่เข้าทรงนางกงจิวตอบว่า ไปถึงทางสามแยกแล้ว อีก
 ประเดี้ยวก็จะถึงเขตเมืองผี พระเจ้าว่านก็ออกใต้ทรงฟังเทพยดาบอก
 ทงนนกัมพระทวยยนต์

ฝ่ายวิญญานของพ่ามกงขึ้นมาเดินทางมาถึงหนทางสามแพร่ง
 เทพยดาก็ชบอกพ่ามกงให้เดินไปทางทิศตะวันตก พอบอกแล้วเทพย
 ดาก็กลับไปยังสำนักของตน พ่ามกงก็ชขึ้นมาเดินทางไปตามทิศที่
 เทพยดาบอกให้ พอถึงสะพานเนื่อะฟั้งเตย (แปลว่าสะพานมรณะ)
 สะพานนั้นสูงเหลือประมาณ มีกระดานสองแผ่นพาดอยู่จำเพาะคน ๆ
 เดียวข้ามได้เท่านั้น ที่เชิงสะพานมีร้านขายข้าวต้มอยู่สองร้านตั้งอยู่
 คนละฟากแม่น้ำ อันร้านข้าวต้มสองร้านนี้ ร้านหนึ่งถ้าแม่ผู้ใด
 บริโภคแล้วก็จะลืมความจำในเมืองมนุษย์หมด และอีกร้านหนึ่งซึ่ง

ตั้งอยู่ตรงอีกฟากหนึ่งนั้น ถ้าผู้ใดบริโภคน้ำก็จะดื่มความจำในเมืองผืน
 ไนแม่น้ำนั้นก็ล้นแล้วไปด้วยสัตว์ร้ายต่าง ๆ วายเวียนชุกคอกันอยู่ออก
 สลอน เช่น จระเข้, งูพิษ, งูเห่า และสัตว์ที่ร้ายกาจต่าง ๆ มีอยู่
 เป็นอันมาก แม้นผู้ใดทำบาปหยาบช้ำมากก็ไม่สามารถจะข้ามสะพาน
 นั้นพ้นไปได้ ต้องพลัดตกลงไปเป็นอาหารของพวกสัตว์เหล่านั้น
 พ่ามกงมาถึงร้านขายต้มมีความหิวโหยเป็นกำลัง จึงนึกว่าจำเราจะ
 แวะเข้าหาอาหารบริโภคน้ำเสียก่อนเถิดแล้วจึงค่อยเดินทางต่อไป คิด
 แล้วก็ลงจากม้าเดินเข้าไปในร้านขายต้ม บิศาจเจ้าของร้านแล
 เห็นพ่ามกงรูปร่างงดงาม ก็มีความรักใคร่อยากจะได้ไว้เป็นบุตรเขย
 จึงเชื่อเชิญให้พ่ามกงบริโภคน้ำเป็นอันดี พอพ่ามกงจัดแจงจะลง
 ม้ารับประทาน ม้าของพ่ามกงเห็นดังนั้นก็ร้องขึ้นเป็นที่เตือนไม่ให้
 พ่ามกงกิน พ่ามกงเคยรู้จักนิสัยของตัวก็ชะงักอยู่ไม่อาจบริโภคน้ำ
 อาหารนั้น เจ้าของต้มก็พูดจาโลมเล้าเอาใจจะให้พ่ามกงกินให้ได้
 ขณะนั้นเทพยดาที่เข้าทรงนางกงจิว รู้ว่าพ่ามกงจะถูกอุบายของพวก
 บิศาจจึงบอกแก่พระเจ้าว่านก็ออกว่า ขอพระองค์จงให้หมอมัจจุตกระต่าย
 เงินกระต่ายทองเชิญเตี้ยนไถ่ถันให้ลงมาจากสวรรค์เพื่อไปช่วยพ่าม
 กงเร็ว ๆ เถิด บิศาจอื่นทรายจะมาถึงตัวพ่ามกงแล้ว พระเจ้าว่านก็ออก
 ใต้ทรงฟังก็ตกพระทัย จึงรับสั่งว่าพ่ามกงเดินทางไปได้หนึ่งวันแล้ว
 เวลานี้ไปถึงไหน เทพยดาจึงบอกแก่พระเจ้าแผ่นดินว่า พ่ามกงฟัง
 ไปถึงเชิงสะพานเนื่อะพังเตี้ยเท่านั้น เวลานี้ถูกพวกบิศาจกระทำการ
 ล้อลวงให้พ่ามกงรับประทานอาหารของมัน อันอาหารนั้นแม้นพ่ามกง

บริโศกเข้าไปแล้วก็จะทำให้ลืมความจำในมนุษย์โลกทั้งปวงหมดพระเจ้า
วานก็ออกได้ทรงฟังดังนั้นก็ตกพระทัย จึงรับสั่งให้ชายชื่อเผาะกระต่าย
เงินทองเช็ดเตี้ยนได้ถันตามคำเทพยดาบอกโดยเร็ว ชายชื่อได้ย็น
รับสั่งก็รับส่งมือจากกระต่ายเงินทองทำพิธีเช็ดเตี้ยนได้ถันโดยเร็ว

ฝ่ายเตี้ยนได้ถันซึ่งสถิตอยู่ยังวิมานสรวงสวรรค์นั้น แวด
ล้อมไปด้วยพวกบริวารเทพบุตรแปดหมื่นสี่พัน เวลานั้นกำลังเฉย
วิมานแลสภาพในมนุษย์โลกทั้งปวงอยู่ แปลวควันแห่งกระต่ายเงิน
ทองของชายชื่อที่เผาชื่อเช็ดเตี้ยนนั้นก็มาปรากฏอยู่เฉพาะหน้าของเตี้ยน
ได้ถัน เตี้ยนได้ถันก็ทราบในทิพย์ญาณทันทีว่า พ้ามกงกำลังตกอยู่
ในระหว่างอันตราย พระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งให้ชายชื่อเช็ดเตี้ยนลงไป
ช่วย ก็จัดแจงแต่งองค์เสร็จแล้วช่วยได้ห้วงเหล็กพิเศษเหาะจากวิมาน
ตรงไปยังสะพานเนอะพังเตยทันที เวลานั้นพ้ามกงกำลังจัดแจงจะตัก
ข้าวต้มเข้าปากอยู่แล้ว เตี้ยนได้ถันก็ร้องบอกไปด้วยเสียงอันดังว่า
มหาอุปราชอย่าบริโศกเข้าไปเป็นอันขาด จะเสียทีกลอุบายของพวก
ปีศาจเหล่านี้ ชนบริโศกเข้าไปแล้วภายหลังจะกลับไปก็เต็มไม่ได้
พ้ามกงได้ยินดังนั้นก็ตกใจวางชามข้าวต้มลงทันที ยืนชันค้ำบับเตี้ยน
ได้ถันโดยเร็ว เจ้าของข้าวต้มเห็นดังนั้นก็มีความโกรธเป็นอันมาก
จึงทวาดเตี้ยนได้ถันว่ากองการอะไรของเจ้า จึงมากัดขวางเราๆค้ำชาย
ก็หวังหาผลประโยชน์แก่คนเดินทาง ไม่ใช่ธุระของคนก็เลือกมากัด
ขวางทำให้เราเสื่อมลาภผลเช่นนี้ควรแล้วหรือ เตี้ยนได้ถันได้ฟัง

ก็มีความโกรธจึงเอาเท้าซ้าย ข้างของในร้านนั้นตกแตกกระจายไปหมด
 เจ้าของข้าวต้มมีความโกรธจนตัวสั่น คว้าอาวุธถลันจะเข้าต่อสู้กับ
 เต้เทียนไต้ถันทันที เต้เทียนไต้ถันเห็นปีศาจนั้นต่อสู้ด้วยความ
 โกรธ จึงเอาบ่วงวิเศษขว้างไปสวมตัวเจ้าของร้านข้าวต้มไว้ แล้ว
 บ่วงวิเศษก็บังเกิดเป็นไฟไหม้ลุกลามตามตัวปีศาจนั้น ปีศาจเจ้าของ
 ร้านมีความร้อนเหลือกำลังที่จะต่อสู้ ก็อ่อนวอนขอโทษเต้เทียนไต้ถัน
 ว่าขอท่านผู้มีศักดิ์ทานุภาพจงยกโทษให้กับข้าพเจ้าเถิด ต่อไปข้าพเจ้า
 ไม่กล้าประพฤติการเช่นนี้อีกแล้ว เต้เทียนไต้ถันเห็นเจ้าของข้าวต้ม
 สันถุทธยอมสารภาพโทษก็มีความสงสาร จึงอ่านคาถาเอามือซ้ายเรียก
 บ่วงวิเศษกลับมาเสียทันที พ้ามกงเห็นดังนั้นก็มีความยินดีเป็นอันมาก
 จึงกล่าวคำขอบคุณเต้เทียนไต้ถันด้วยถ้อยคำต่างๆ เต้เทียนไต้ถันจึง
 กำชับสั่งพ้ามกงว่าต่อไปจงระวังภัยให้มาก เพราะยังมีอีกหลายชั้นหลาย
 ชั้นนักจึงจะถึงที่ๆ ท่านต้องการ พุดแล้วก็เหาะกลับไป พ้ามกงเห็น
 เต้เทียนไต้ถันกลับไปแล้ว ก็จัดแจงขนม้าจะข้ามสะพานไป แลเห็น
 กระดานที่ทอดข้ามนั้นบางเหมือนกบกระต่ายก็มีความวิตก แล้วมอง
 ลงไปในแม่น้ำเห็นสัตว์ร้ายต่างๆ กำลังว่ายน้ำแหวกซुकอ้าปากตุงคอย
 รับเหยื่อที่จะตกลงไป พ้ามกงเห็นแล้วรู้สึกขนพองสยองเกล้ามีความ
 หวาดกลัวเป็นกำลัง จึงพุดแก่ม้าที่ตัวชื่อว่า ถ้าเจ้าจะช่วยสงเคราะห์
 เราให้ตลอดแล้ว จงกระโดดที่เดียวให้ข้ามพ้นสะพานนี้ไปเถิด พอ
 พ้ามกงพุดขาดคำ ม้าก็กระโดดข้ามสะพานไปถึงฝั่งโน้นได้ทันที เห็นมี
 ร้านข้าวต้มตั้งชายอยู่เหมือนกันพวมพ้ามพ้าม พ้ามกงยังมีความหวาด

กลัวก็ไม่อาจแวะเข้าไปซื้อกิน หิวก็หิวเป็นกำลัง จึงพูดแก้ผ้าของตัว ว่าถ้าเราจะบริโภคอาหารร้านนี้ ไม่มีอันตรายสิ่งใดแล้วเจ้าจงพาเรา แวะเข้าไปโดยเร็วเถิด แม้นอันตรายจะเกิดมีแก่ตัวเราจงเดินเลยไป เสียทีอื่น มาได้ยินพ่ามกงพูดคังนั้นก็เดินเข้าไปในร้านข้าวต้มทันที พ่ามกงมีความยินดีเป็นอันมากเข้าไปซื้ออาหารบริโภค ครั้นบริโภค เสร็จแล้วก็เดินทางต่อไป

ฝ่ายพระเจ้าว่านก็ออก ครั้นบอกให้ธำชิตเฝ้ากระต่ายเสร็จ แล้วจึงตามพระราชธิดาซึ่งนั่งทรงอยู่ว่าเวลานี้ พ่ามกงพ้นอันตราย ไปแล้วหรือยัง เทพยดาที่ทรงนางกงจิวตอบว่าพ้นแล้ว และกำลังเดินทางต่อไป อีกสักประเดี๋ยวก็จะถึงยึดเตียน (แปลว่าประตูเมืองผีที่ ๑) พระเจ้าว่านก็ออกไ้ทรงฟังนางกงจิวตรัสคังนั้น ก็มีความยินดีที่พ่ามกง พ้นอันตรายแล้ว

ฝ่ายพ่ามกงเดินทางพ้นร้านข้าวต้มไป ถึงยึดเตียนแลเห็น เป็นกำแพงสูงใหญ่ทำด้วยเหล็กหนาแน่นมั่นคงมาก ที่ตรงประตูมี อักษรจารึกอยู่สองตัวว่าอัมพู (แปลว่าเมืองผี) พ่ามกงก็ชักม้าแอบ เข้าไปที่ริมประตูใหญ่ ได้ยินเสียงร้องครวญครางอย่างน่าเวทนาและมีกลิ่นเหม็นประตุงเนื้อเน่าฟุ้งตลบทั่วไป พ่ามกงจึงเคาะประตู ร้องเรียกให้คนข้างในเปิดรับ ขณะนั้นเห็นทหารผีสองคนศิโรราบเป็น กระบือ หน้าตากรำยเปิดประตูออกมาร้องถามว่า เจ้านี้มาแต่ไหน ไม่รู้จักกลัวความตายหรือ ทางอื่นมีเดินถมไปทำไมจึงไม่เดิน พ่ามกง

จึงตอบไปว่าเรามีธุระจะเข้าไปหาวงศัญชาติของเรา เจ้าจงเปิดทางให้
 เราไปโดยตีเถิด ทหารบีศาจที่เฝ้าประตูได้ฟังพ่ามกงพูดตั้งนั้นก็โกรธ
 ถือกกระบองเหล็กตรงเข้าจะทุบตีพ่ามกง พ่ามกงเห็นตั้งนั้นก็ชักทวน
 ออกต่อสู้กับทหารบีศาจเป็นสามารด ทหารบีศาจทานกำลังฝีมือไม่
 ไหวก็วิ่งหนีพ่ามกงเข้าไปบอกนายของตนว่า มีชายคนหนึ่งรูปร่าง
 งดงามฝีมือเข้มแข็งจะตีหักเข้ามาในประตูให้จงได้ ข้าพเจ้าได้ออก
 ต่อสู้สู้ไม่ได้จึงรีบมาแจ้งให้ท่านทราบ ยึดเคียนเวือง (แปลว่านายผี
 ประตูชั้นที่ ๑) ได้ฟังก็มีความโกรธจึงนึกว่าผู้ใดหนอมันช่างบุกบันเข้า
 มาหาที่ตาย จำจะออกไปจับตัวมันมาลงโทษเสียให้เข็ดหลาบ คิดแล้ว
 จึงหยิบลูกกุ่มเหล็กคู่มือออกไป พอมาถึงจึงร้องทวาดว่าเจ้านี่บังอาจ
 จะตีหักเข้ามาในประตูของเราที่เดียวหรือ เจ้าไม่กลัวตายหรืออย่างไร
 พ่ามกงได้ฟังจึงตอบว่า เราถือรับสั่งของพระเจ้าแผ่นดินมาติดตาม
 บิดามารดาและภรรยาของเรา ท่านจงรีบเปิดทางให้เราเข้าไปค้นหา
 โดยตีเถิด ถ้าขัดขวางเราไว้เราจะต้องลงโทษพวกเจ้าให้สาหัส ยึดเคียน
 เวืองได้ฟังตั้งนั้นก็ตอบว่าเจ้าถือรับสั่งพระเจ้าแผ่นดินมา มีอะไรเป็น
 สำคัญมาให้เราดูบ้าง พ่ามกงจึงหยิบเอาท้องตราออกให้ยึดเคียนเวือง
 ดู ยึดเคียนเวืองเห็นท้องตราตั้งนั้นก็ตกใจคุกเข่าลงคำนับขอโทษ ครั้น
 แล้วก็สั่งให้บริวารของตัวจัดที่คำนับท้องตราของพระเจ้าแผ่นดินและ
 เชื้อเชิญพ่ามกงเข้าไปข้างใน แล้วเอาบัญชีรายชื่อมาให้พ่ามกงตรวจดู
 พ่ามกงค้นหาชื่อบิดามารดาและภรรยาของตัวก็ไม่มี ให้คิดสงสัยยิ่งนัก
 จึงถามยึดเคียนเวืองว่าท่านไม่เคยได้ยินชื่อบิดามารดาและภรรยาข้าพเจ้า

บ้างหรือ ยึดเคียนเวืองจึงกำนันแล้วตอบว่าอนันบิดาของมหาอุปราช
 นนชาพะเจ้ารุจก เวลานพนทุกชกกลับขึ้นไปอยู่บนสวรรค์แล้ว แต่ส่วน
 ซ่อมารดาและภรรยาของท่านนั้น ไม่เคยได้ยินชื่อและไม่ไ้ผ่านมา
 ทางนเลย ขอท่านมหาอุปราชจงสืบถามต่อเข้าไปชั้นในเถิด พ่ามกง
 ได้ฟังยึดเคียนเวืองบอกดังนั้นก็แสดงความพอใจแล้วลายึดเคียนเวือง
 เดินทางต่อไป ยึดเคียนเวืองก็ตามไปส่งจนสุดเขตของตัว ในระหว่าง
 พ่ามกงเดินไปนั้นแลเห็นพวกนายนิรยบาลกำลังลงโทษสัตว์นรกอยู่ต่างๆ
 กันก็นึกสลดใจเป็นอันมาก พอมาถึงประตูชั้นที่สองก็เอาทองตราส่ง
 ให้ผู้รักษาประตู ผู้รักษาประตูชั้นที่สองก็กระทำการรับรองพ่ามกง
 เป็นอันดีตลอดไปจนถึงชั้นที่สาม พอถึงประตูชั้นที่สี่ ทนพ่ามกงไม่
 ต้องเอาทองตราออกให้ดู ก้วยนายประตูชั้นที่สามได้ทำหนังสือลวงหน้า
 บอกมาให้รู้ก่อนแล้วว่า พ่ามกงจะลงมาค้นหามารดาและภรรยาของตัว
 นายประตูชั้นที่สี่พอเห็นพ่ามกงเข้าไปโดยเร็ว พ่ามกงจึงขอคุยบัญชี
 ว่าจะมีซ่อมารดาและภรรยาของตัวหรือไม่ นายประตูที่สี่ก็หยิบบัญชี
 มาให้พ่ามกงดูพ่ามกงเปิดดูหาชื่อจนตลอดเล่ม ก็แลไม่เห็นซ่อมารดา
 และภรรยาของตัวเลย ให้มีความวิตกเป็นอันมากแล้วจึงชวนถือเคียน
 เวือง (แปลว่านายประตูที่สี่) ไปเที่ยวเดินดูพวกสัตว์นรกที่กำลังถูก
 ทำโทษ นายบิดาก็ไม่อาจขัดขืน จึงนำพ่ามกงไปถึงบ่อน้ำกรด ที่บ่อ
 นั้นมีหญิงเป็นอันมากกำลังตักน้ำกรดรดตัวอยู่ พอน้ำกรดตกถึงร่าง
 กายก็บังเกิดเป็นไฟ ไหม้หญิงนั้นตัวเป็นท่อนไม้ปล้นตกลงไปในบ่อ
 น้ำกรดทำลายกระจายร่างเป็นจุด แล้วก็กลับพนขึ้นมากระทำกรทน

ทุกซ์ต่อไป พ่อกองเห็นตั้งนั้น ก็สลดใจยิ่งนักจึงซักถามนายนิรยบาลว่า
 หญิงพวกนี้ทำบาปกรรมสิ่งใดไว้จึงต้องมาทนทุกซ์เวทนาอย่างนี้ นาย
 นิรยบาลตอบว่าหญิงนั้นเมื่อยังอยู่ในเมืองมนุษย์ ถึงวันสืบห้าค้ำนำเอา
 ผ่าเลือดที่มีระกุดลงไปซักในแม่น้ำ โทษอันนั้นจึงต้องมาทนทุกซ์อย่างนี้
 พ่อกองก็มีความสงสารจึงพูดว่าโทษอันนี้ เราจะขอให้ยกเล็กเสียที่จะได้
 หรือไม่ เพราะเป็นบาปเล็กน้อยเท่านั้นไม่ร้ายแรงอะไรนัก นายนิรย-
 บาลได้ฟังดังนั้นจึงตอบว่า เมื่อมหาอุปราชขอแล้วข้าพเจ้าก็จำเป็นต้อง
 ยกให้ พ่อคือเตียนเวียงพุทชาติกำลัง บ่อน้ำกรตนั้นก็อันตราย
 หายไป พวกหญิงทั้งปวงพ้นทุกซ์แล้วก็มีความยินดี กุกเขาลงค้ำนับ
 พ่อกองแสดงความขอบคุณเป็นอันมาก ครั้นแล้วพ่อกองกับนายนิรย-
 บาลก็พากันเดินต่อไป พอถึงที่แห่งหนึ่งมีกระทะเหล็กใหญ่ตั้งไว้ พวก
 ทหารฝึกกำลังขวิดกรวดทรายให้ร้อน แล้วเอากรอกเข้าไปในปากของ
 พวกสัตว์นรกเหล่านั้น พวกสัตว์นรกก็นอนซุกอย่างน่าเวทนา พ่อกอง
 จึงถามต่อเตียนเวียงว่า พวกสัตว์เหล่านั้นทำบาปกรรมสิ่งใดไว้จึงต้อง
 มาทนทุกซ์เช่นนี้ เตียนเวียงจึงตอบว่าสัตว์จำพวกนี้เมื่ออยู่ใน
 มนุษย์โลกเป็นพ่อค้าขายข้าวสาร ขนสัตว์วางข้าวใหญ่กับผู้ซื้อไม่ตรงต่อ
 ลูกหรานหรือถั่ง จึงต้องมาทนทุกซ์อยู่ตั้งนี้ พ่อกองได้ฟังจึงพูดว่า
 ธรรมดาพ่อค้าก็ประสงค์จะหากำไรเศษเสี้ยวบ้างเล็กน้อย ไม่ใช่คน
 ใจร้ายหนักหนาประการใดนัก ข้าพเจ้าขอให้ยกบาปเรื่องนี้เสียจะได้
 หรือไม่ เตียนเวียงได้ฟังก็ไม่อาจขัด ยอมยกโทษให้ตามคำพ่อกอง
 ขอ พวกสัตว์นรกเหล่านั้นเมื่อได้พ้นโทษแล้ว ก็เข้าไปแสดงความ

ขอบคุณพ่อกงยิ่งนัก ครั้นแล้วพ่อกงก็ลาต่อเคยนเวียงเทิงทาง
 ต่อไปจนถึงประตูที่ห้า อันประตูที่ห้านี้มีนางเอียวสองคนรักษาอยู่
 พอเห็นพ่อกงมาถึงก็นึกตกใจว่า ชายผู้นี้รูปร่างงดงามจริงจำจะ
 ล้อลวงเอาไว้เป็นสามีของเราเถิด เพราะชายคนนั้นดูโตมาถนัดตงใจ
 จะมาตามนางกุกฟาภรรยาของตัว อันเรื่องราวของนางกุกฟาเราก็รู้
 อยู่ถนัด แต่เราจะปิดเนื้อความไว้เสีย แล้วจะแปลงตัวให้เหมือน
 นางกุกฟา ล้อลวงพ่อกงไว้เป็นสามีของเราให้ได้ ก็คิดแล้วนางเอียว
 ทั้งสองก็แปลงกายเป็นนางกุกฟาคนหนึ่งเป็นสาวใช้คนหนึ่ง รูปร่าง
 ของนางเอียวที่แปลงนั้น เหมือนกับนางกุกฟาไม่มีผิดเพี้ยนแม้แต่นิต
 เดี้ยว พอพ่อกงมาถึงนางเอียวที่แปลงเป็นนางกุกฟาก็ออกไปร้อง
 เรียกพ่อกงแล้วร้องให้รำพันไปต่าง ๆ นานา พ่อกงแลเห็นนางเอียว
 รูปเหมือนนางกุกฟาภรรยาของตัว สำคัญว่าเป็นภรรยาของตัวจริง ๆ
 ก็จะไปจับมาตรงเข้าไปหา แต่มาตัวนั้นรู้ว่าเป็นนางมีสภาพปลอมแปลง
 จะแก้งล้อลวงนายของตัวให้หลง ก็มีความโกรธไม่ยอมปฏิบัติตาม
 ถ้อยคำของนาย กลับส่งเสียงร้องก้องแล้วตั้งท่าจะกระโดดเข้าชบกัด
 นางเอียวเสียให้ได้ นางเอียวเห็นดังนั้นก็แก้งด่าว่าว่าอายสัตว์จัญไร
 มึงไปทัพกับสามีกูไม่กี่ปีก็ลืมกูผู้ชายเสีย ทำกิริยาพยศจะทำร้ายภรรยา
 ของนายตัวนั้นแล้วหรือ มาตัวนั้นรู้ภาษาเมื่อได้ยินนางเอียว
 ด่าก็โกรธจะตรงเข้ากัดและเตะนางเอียวเสียให้ได้ แต่พ่อกงร้องห้าม
 ไว้ แล้วซักถามนางเอียวนั้นว่าถ้าเจ้าเป็นภรรยาของเราจริง ๆ แล้ว
 เจ้าจะเล่าเรื่องหลังให้เราฟังได้หรือไม่ ว่าแต่ก่อนเราเป็นกษัตริย์ใคร

ทำไมถึงได้มาอยู่กินด้วยเจ้า นางเอียวได้ฟังก็ทำเป็นร้องไห้แล้วตอบว่า ข้าพเจ้าเป็นภรรยาของท่านจริง ๆ ทำไมจะเล่าเรื่องไม่ถูก แล้วเล่าความตั้งแต่ต้นจนปลายให้ฟ้ามกฟังทุกประการ ฟ้ามกได้ฟังนางเอียวบอกเล่าความเต็มลูกต้องทุกอย่างก็มิได้มีความสงสัย จึงพูดกับม้าว่าภรรยาของเราใช่แล้วเจ้าอย่ามีความแคลงใจเลย ม้าได้ฟังก็กระโดดจะเข้ากัดนางเอียวอีกเพราะรู้ว่าไม่ใช่ ฟ้ามกมีความวิตกและนึกเคืองม้าของตัวว่าใจร้ายไม่เชื่อถ้อยฟังคำ จึงตวาดเอาม้าว่าเจ้าต้องรอฟังเสียงเราก่อน อย่าเพ่อทำฮึดฮัดไปนักเลย พูดแล้วก็ลงจากม้าเดินตามนางเอียวเข้าไปข้างใน ม้ามีความเคืองนายของตัวยิ่งนักก็เดินตามเข้าไปด้วยคอยระวังอยู่ นางเอียวก็บอกสาวใช้ให้จัดโต๊ะสุรามากให้ฟ้ามกกิน แต่ฟ้ามกยังไม่บริโภคแม้ซักตามเรื่องราวต่าง ๆ อยู่

ฝ่ายพระเจ้าว่่านก๊ก ตั้งแต่ฟ้ามกลงไปเมืองผีได้เดือนหนึ่งแล้ว วันหนึ่งจึงมีคำรัสถามนางกงจิวว่า เวลานี้ฟ้ามกลงไปถึงไหนแล้ว เทพยดาที่เข้าทรงนางกงจิวอยู่ก็เล่าความให้ฟังว่า ฟ้ามกลงทางล่องไปได้ครึ่งทางแล้ว เวลานี้กำลังถูกนางเอียวแปลงตัวล่อลวงเป็นนางกุกฟาอยู่ จึงรีบจัดแจงเชิญเต้เทียนได้ถันลงไปช่วยเร็ว ๆ เถิดพระเจ้าว่่านก๊กได้ทรงฟังก็ตกพระทัย รับสั่งให้ถายซือจัดแจงเผากราะดาษเงินทองทำพิธีเชิญเต้เทียนได้ถันทันที ได้เตียนได้ถันทรงทราบก็เหาะตรงไปยังประตูที่ห้า เวลานี้ฟ้ามกลงจะเสพสุราด้วยนางปีศาจอยู่แล้ว แต่ม้าได้ถลันเข้าเตะเอานางเอียว ๆ มีความโกรธจึง

คิม้าของพ่ามกงสลบไป แล้วจัดแจงจะเสพสุรากับพ่ามกงใหม่ พ่าม
 กงเกียงให้นางเอี้ยวเสพก่อน นางเอี้ยวก็กระทำตามยกถ้วยสุราขึ้นจะ
 คิม ๕ ขณะนั้นเต้เทียนได้ถันมาถึงเห็นตั้งนั้นก็แปลงเป็นยุงบินลงไปอยู่
 ในถ้วยสุราของนางเอี้ยวๆ ไม่ทันสังเกตก็คิมสุรานั้นจนหมด เต้เทียน
 ได้ถันลงไปนั่งอยู่ในท้องของนางเอี้ยวแล้วก้งตเอากถ้องขึ้นมาเอายาสูบ
 ยัดใส่ แล้วตีเหล็กไฟเพื่อจะจุดยาสูบ นางเอี้ยวมีความร้อนเป็นกำลัง
 ก็เอามือคฝ่าออกของตัวออกมองหา พ่ามกงเห็นตั้งนั้นก็มีความตกใจ
 เป็นอันมาก จึงวางถ้วยสุราลงเสียจ้องมองดูนางเอี้ยวซึ่งอ้างตัวเป็น
 นางกุกุฟาตะลึงอยู่ มือขวาขยับทวนคอยที่ มือซ้ายชักกระบี่ออกจาก
 ผักตู่ท่าทางอยู่เต้เทียนได้ถันเห็นนางเอี้ยวฝ่าออกก็วิ่งเข้าไปอยู่ในหัวใจ
 ของนางเอี้ยว แล้วส่งเสียงหัวเราะพูดว่า เจ้าเป็นผู้ไม่ควรมาล่อลวง
 แปลงเป็นภรรยาของมหาอุปราช ถ้าเจ้าไม่รับเสียโดยดีเราจะบีบหัวใจ
 เจ้าให้แตกทำลายลงทันที นางเอี้ยวมีความกลัวเป็นกำลัง ครั้นจะไม่
 รับก็กลัวจึงยอมสารภาพต่อพ่ามกงว่า ข้าพเจ้าไม่ใช่เป็นภรรยาของ
 ท่านคอก ข้าพเจ้าเป็นปีศาจเอี้ยวปลอมแปลงตัวให้ท่านหลงเท่านั้น
 ขอท่านจงยกโทษให้ข้าพเจ้าด้วยเถิด พ่ามกงได้ฟังก็มีความโกรธเป็น
 อันมากจึงว่า เจ้าล่อลวงตัวเราให้ลุ่มหลง นีหากว่าเทพยดาท่านมา
 ช่วยเราจึงได้พ้นอันตราย เราจะต้องส่งตัวเจ้าไปในมหาอเวจี ปีศาจ
 เอี้ยวได้ฟังก็ตกใจร้องให้อ้อนวอนพ่ามกงว่า ไหนๆ ข้าพเจ้าก็ได้ผิด
 พลังไปแล้ว ขอจงเอ็นดูยกโทษให้ข้าพเจ้าด้วยเถิด ข้าพเจ้าขอบอก
 ท่านให้ทราบว่า ท่านจงเดินล่องทางต่อไปเถิด คงจะได้พบปะกับ

มารดาและภรรยาของท่านสมควรความประสงค์ และเมื่อท่านได้พบปะกับ
นางกูกฟาภรรยาของท่านแล้ว ขอท่านอย่าบอกเล่านางถึงเรื่องที่
ข้าพเจ้าได้กระทำการล่อลวงท่านเลย เพราะหากนางรู้เรื่องแล้ว ข้าพ-
เจ้าจะต้องได้รับความลำบากยิ่งกว่านี้ พ่อกงรู้ว่าจะได้พบปะกับ
ภรรยาของตัวก็มีความยินดี ค่อยคลายความโกรธแค้นนางเอี้ยว จึง
ตอบว่าเจ้าอย่าวิตกเลย เรื่องที่เจ้าทำการล่อลวงเรานี้เราจะยกโทษ
ให้เจ้า และเราจะไม่พูดให้ภรรยาของเรารู้เรื่องนี้ด้วยเลย แต่เรา
อยากรู้ว่าเวลานั้นภรรยาของเราอยู่ที่ไหน ขอเจ้าจงซบอทางให้เราไป
ด้วย นางเอี้ยวตอบว่า อันนางกูกฟาภรรยาของท่านนั้น พอท่านเดิน
ไปพ้นประตูที่สี่ก็จะถึงเมืองที่นางอยู่ ด้วยนางเป็นบุตรสาววิเวียน
เวียงเจ้าเมืองบาดาล นางเอี้ยวผูกขาดกำลัง เต้เทียนได้ฉันทันก็ออกจาก
หัวใจของนางทันที สำแดงตนปรากฏให้นางเอี้ยวและพ่อกงเห็น
พ่อกงเห็นเต้เทียนได้ฉันทันมาช่วยตั้งนั้นก็มีความยินดี รีบคุกเข่าลงคำนับ
ขอบคุณด้วยประการต่าง ๆ นางเอี้ยวเห็นเต้เทียนได้ฉันทันสำแดงตน
ให้ปรากฏตั้งนั้นก็ตกใจกลัวเป็นอันมาก รีบคุกเข่าลงถวายคำนับจน
ศีรษะแทบจรดพื้นดิน แล้วก็นั่งทรธานหายไปกับตา ส่วนเต้เทียนได้
ฉันทันก็ลาพ่อกงกลับไปที่อยู่ พ่อกงมีความยินดีเป็นอันมาก ขณะนั้น
ม้าที่สลบก็รู้สึกตัวคืนชีวิตมาได้ พ่อกงเห็นตั้งนั้นก็ดีใจ เอามือ
ลูบศีรษะม้าพลางพูดว่าเจ้าเพื่อนยาก เราขอบใจเจ้าที่มีใจรักเราจริง ๆ
แต่แรกถ้าเราเชื่อเจ้าแล้วไหนเลยจะเสียกลนางเอี้ยว มาได้ฟังกรูจัก
ภาษาที่นายพูดทุกอย่างผงก็ศีรษะประหนึ่งว่าเห็นจริงด้วย แล้วพ่อกง

กษัตริย์หลังมาเดินทางต่อไป ถึงประตูไหนนายประตูนั้นก็ออกมา
 ต้อนรับพ้ามกงทุก ๆ ประตู และพาพ้ามกงเที่ยวเดินดูพวกสัตว์นรก
 ทั้งปวง พ้ามกงแลเห็นพวกสัตว์นรกพวกหนึ่งขึ้นไปนั่งอยู่บนปลาย
 เข็ม ได้รับทุกขเวทนาเป็นอันมาก ก็มีความสงสัยจึงถามนายนิรยบาล
 ว่า คนจำพวกนี้แต่ก่อนทำเวรกรรมสิ่งไรไว้ จึงต้องมารับทุกขเวทนา
 อย่างนี้ นายนิรยบาลจึงเล่าให้ฟังว่า สัตว์จำพวกนี้เมื่อยังเป็นมนุษย์
 อยู่ได้ทำบาปกรรมไว้มาก ไม่รู้จักมีความกตัญญูต่อบิดามารดา ตีคำ
 พ่อแม่ของตนไม่กลัวบาปกรรม ตายแล้วจึงต้องมาทนทุกขเวทนา
 อย่างนี้ พ้ามกงได้ฟังก็รู้สึกสลดใจ แต่ไม่กล้าออกปากร้องขอ ด้วย
 เห็นสัตว์จำพวกนี้ประพฤติกการหยาบช้ำมาก แล้วเดินต่อไปที่อื่นอีก
 เห็นสัตว์จำพวกหนึ่งกำลังตวงอสุจিরอกเข้าไปในปากของตัวเอง จึง
 ถามนายนิรยบาลว่าสัตว์จำพวกนี้ ได้ทำบาปกรรมสิ่งไร จึงต้องลงมาทน
 ทุกขเวทนาอย่างนี้ นายนิรยบาลตอบว่า สัตว์จำพวกนี้หากินโดยวิธี
 ล้อลวง เต็มเป็นพ่อค้าขายกะปิเอารำเจือลงไปเพื่อให้เนื้อกะปิงอก
 มากออกไปอีก แล้วหลอกขายบอกว่า เป็นของดี ตายลงมาถึงเมืองผี
 แล้วจึงต้องมารับโทษอย่างนี้ พ้ามกงได้ฟังก็มีความสงสัยจึงพูดกับ
 นายนิรยบาลว่า สัตว์จำพวกนี้เป็นโทษที่เล็กน้อยข้าพเจ้าขอให้พ้นโทษ
 เสียได้หรือไม่ อย่าให้มีเวรกรรมอีกต่อไปเลย นายนิรยบาลจึงตอบว่า
 จะยกเสียที่เดี๋ยวนี้ไม่ได้ เพราะสัตว์พวกนี้เป็นคนใจไม่ดี พ้ามกง
 ได้ฟังมีรู้ที่จะทำประการใด แล้วก็เลยเดินดูต่อไปอีก เห็นสัตว์จำพวก
 หนึ่งนั่งอยู่ริมกะทะกำลังคั้นนารอนจัด พอกรอกเข้าปากก็ชกกันบัต ๆ

ชาติตายและเป็นชั้นใหม่อีก ดูเป็นที่น่าเวทนายิ่งนัก พ่ามกงจึงถาม
 นายนิรยบาลว่าสัตว์จำพวกนี้ชาติก่อนทำบาปกรรมอะไรไว้ จึงต้อง
 ลงมาทนทุกข์เวทนายอย่างสาหัส นายนิรยบาลตอบว่าสัตว์จำพวกนี้
 เดิมเป็นมนุษย์เอายาเบื่อได้เที่ยวเบื่อสัตว์ให้ถึงแก่ความตาย และเอา
 ยาพิษให้มนุษย์ที่โกรธกันกิน ตายแล้วจึงได้ลงมาทนทุกข์เวทนายอย่างนี้
 พ่ามกงได้ฟังก็นึกแต่ในใจว่า สัตว์พวกนี้เป็นพวกอ้ายโง่ ซึ่งแต่ก่อน
 มันคิดจะเอายาพิษฆ่าเราครึ่งหนึ่ง หากเรารู้เท่าทันมัน จึงไม่เป็นอัน
 ตราย ขณะเมื่อพ่ามกงกำลังนึกถึงโง่อยู่นั้น ได้ยินเสียงคนร้องเรียก
 ให้ตัวช่วย ก็เหลียวไปเห็นโง่ถูกยมพบาลเอาน้ำทองแดงกรอกปากอยู่
 พ่ามกงจำได้ว่าเป็นโง่ จึงพูดแก่โง่ว่า เจ้าเป็นคนใจร้ายคิดอ่าน
 ล่อลวงเจ้านายให้ล้มลง จนพระเจ้าแผ่นดินขับไล่บิดาของเราออก
 เสียจากตำแหน่งมหาอุปราช ถึงกระนั้นยังไม่พอใจของเจ้า กลับจะ
 คิดฆ่าเราผู้เป็นบุตรเสียอีก โทษของเจ้ามีมากจึงได้มาทนทุกข์เวทนาย
 อย่างนี้ ใครจะช่วยเจ้าได้ ความจริงเราก็มิได้คิดพยาบาทอาฆาตจอง
 เหวงเจ้า ครั้นเราจะขอโทษก็กลัวว่ายมพบาลจะไม่ยกให้ โง่ได้ฟังก็
 เป็นอันสนใจด้วยตนทำผิดไว้มาก ครั้นแล้วพ่ามกงก็เดินต่อไปอีกจน
 ถึงประตูที่แปด ผู้รักษาประตูก็ออกมารับรองพ่ามกงเข้าไปข้างใน
 พ่ามกงตั้งใจจะสืบทอดมารดาของตัว จึงเที่ยวเดินค้นหาไปตามหมู่พวก
 สัตว์ที่กำลังทนทุกข์นั้น แลเห็นหญิงคนหนึ่งกำลังเปลือยกายถูกตรึง
 ตะปูลู่อยู่ข้างฝาผนัง ก็จำได้ว่าเป็นนางเตียนฟ้าภรรยาน้อยของตัว นาง
 เตียนฟ้าเมื่อแลเห็นหน้าพ่ามกงเข้าก็ร้องให้อ้อนวอนพ่ามกง ขอให้

ช่วยชีวิตตนให้พ้นความลำบาก พ่อกงจึงร้องตวาดนางเตียนฟาว่า
 เจ้าเป็นคนใจร้ายเราไม่ฆ่าก็นับว่าเป็นบุญแล้ว แต่กรรมของเจ้ามาก
 เทพยดาไม่ยอมละลดให้จึงบันดาลให้ธรณีสุภเจ้าลงมาสู่เมืองนรก เรา
 จะช่วยขอโทษให้เจ้าก็ได้ แต่เจ้าต้องบอกเราโดยความจริงว่าเจ้าเป็นชู้
 กับใครจนมีกรรม นางเตียนฟาได้ฟังก็ร้องไห้แล้วเล่าความตามจริง
 เรื่องเป็นชู้กับโง่ลองให้พ่อกงฟังทุกประการ โง่ลองเป็นหลานชาย
 ของโง่เคื่อง มีความอาฆาตพยาบาทท่านอยู่ เพราะท่านได้เนรเทศ
 โง่เคื่องและฆ่าโง่กิมตาย พ่อกงได้ฟังดังนั้นก็นึกโกรธโง่ลองเป็นอัน
 มาก แล้วผินหน้าไปพูดกับนายนิรยบาลว่า นางเตียนฟาผู้นี้เป็น
 ภรรยาของข้าพเจ้า แต่ยังมีได้อยู่กินด้วยกัน ข้าพเจ้าจะขอโทษ
 ลดหย่อนนางเสียบ้างจะได้หรือไม่ นายนิรยบาลตอบว่าข้าพเจ้าจะ
 ปฏิบัติตามไม่ได้ดอก เพราะนางคนนี้เป็นคนใจร้ายสองใจ และใจก็
 อ้ามहितทำแก่บุตรของท่านให้ได้รับความลำบากยิ่งนัก พ่อกงจึงพูด
 ว่าก็เราได้รับปากเขาไว้แล้วว่าจะขอโทษให้ จะมีเป็นการเสียวาจาของ
 เราไปหรือ ขอท่านจงเอ็นดูผู้พ้นแค้นแก้ไขให้เราด้วย นายนิรยบาล
 เสียไม่ได้ก็ให้ทหารฝัดอนตะปูที่ตอกนางเตียนฟาออกเสีย และให้ขึ้น
 ไปอยู่บนที่นั่งจวนกว่าโง่ลองตายเอาขวานมาถากที่นั่งว จึงจะรับลงมา
 ข้างล่างได้ ทหารฝัดก็กระทำตามสั่ง นางเตียนฟาได้ลดหย่อนผ่อนโทษ
 ลงแล้วก็ดีใจ คำนับแสดงความขอบคุณพ่อกงตามทหารฝัดไปยังที่นั่ง
 ขึ้นไปโหนที่นั่งวอยู่ตามโทษของตัว พ่อกงเดินทางต่อไปอีกจนถึง
 ประตูที่เก่าขออุบุญชีชื่อนักโทษเพื่อตรวจดูชื่อมารดาของตัว มิได้

พบปะก็นึกประหลาดใจ จึงซักถามนายนิรยบาลว่า มารดาของเรา
 ไม่ได้มาอยู่ที่นี้ดอกหรือ นายนิรยบาลตอบว่าไม่มี กลับขึ้นไปอยู่บน
 สวรรค์แล้ว พ่ามกงได้ฟังก็มีความยินดีที่มารดาของตัวพ้นทุกข์ แล้ว
 ชวนนายนิรยบาลเดินดูพวกสัตว์ในนรกต่อไป ถึงภูเขาลูกหนึ่งเห็น
 พวกสัตว์นรกเป็นอันมาก เทียบกับบ้ายหนีพวกสัตว์ เช่น เสือ หมี
 สุนัข ปากเหล็ก เล็บเหล็ก ที่หนีหนักไม่เป็นอันตราย ที่หนีไม่หนัก
 ถูกพวกสัตว์เหล่านี้กัดกินเป็นอาหาร พ่ามกงเห็นแล้วก็มีความสงสัย
 จึงถามนายนิรยบาลว่าสัตว์จำพวกนี้ ได้ทำบาปกรรมสิ่งใดไว้ นายนิรย-
 บาลจึงเล่าความให้ฟังว่า สัตว์จำพวกนี้เมื่อยังเป็นมนุษย์เคยฆ่าสัตว์
 ตัดชีวิตทำปาณาติบาตอยู่เสมอ ครั้นตายก็ต้องมาทนทุกข์เวทนาอย่าง
 นี้ พ่ามกงได้ฟังก็มีความสลดใจ รู้สึกขนพองด้วยความหวาดกลัว
 แล้วเดินทางต่อไปอีก จนถึงประตูที่สิบก็มีได้พบปะนางกุกฟาภรรยา
 ของตัว ให้มีความวิตกเป็นอันมาก จึงถามนายนิรยบาลว่า หนทาง
 ที่จะเดินต่อไปนี้จะไปถึงไหนกัน นายนิรยบาลตอบว่าออกจากนี้ไปอีก
 ยี่สิบสี่จะเข้าสู่เขตเมืองบาดาลที่วัวเยียมเวียงอยู่ พ่ามกงได้ฟังก็นึก
 แต่ในใจว่า จำจะต้องตามไปให้ถึงเมืองวัวเยียมเวียงให้จงได้ เพื่อจะ
 พบกับภรรยาของเราบ้าง คิดแล้วก็ลานายนิรยบาลออกเดินทางต่อไป
 ม้าของพ่ามกงก็พานายก้าวเท้าวิ่งอย่างเหยาะไปตลอดทาง จนกระทั่งถึง
 ผังแม่น้ำเขตเมืองบาดาล ก็หยุดพักให้ม้าลงอาบน้ำในแม่น้ำนั้น ทั้ง
 ตัวเองก็ลงกินอาบเล่นตามสบาย เสร็จแล้วขึ้นไปหยุดพักนั่งเล่นอยู่
 ที่ริมฝั่ง ม้าของพ่ามกงก็เที่ยวเดินกินหญ้าอยู่ตามชายตลิ่งใกล้ ๆ กับ
 นายของตัว

ฝ่ายนางกุกฟาตั้งแต่กลับมายู่เมืองบาดาลแล้ว ก็มีความคิด
ถึงสามีและบุตรชายหญิงของตัวเป็นอันมาก วันเมื่อนางจะได้พบกับ
สามีบันฑาลให้เขม่นตาทั้งสองข้างจนนั่งอยู่กับที่ ไม่ได้ ต้องลุกเดินไป
มาอยู่ในจำหนักรอนไม่หลับตลอดคืน ส่วนพวกสาวใช้ของนางกุกฟา
กงจิวเป็นนางนาค พอรุ่งเช้าก็พากันไปอาบน้ำเสดงตัวเป็นธรรมชาติ
เต็ม ลงแหวกว่ายในสายกระแสเชี่ยว เหลือบเห็นพ่ามกงกับม้านัง
มองอยู่บนตลิ่งก็มีความโกรธ จัดแจงขึ้นจากน้ำแปลงตัวเป็นมนุษย์
อย่างเต็มแล้วร้องตำพ่ามกงว่า อ้ายผู้ร้ายคนนี้บังอาจมาแต่ไหน ไม่
กลัวความตายมาแอบมองดูเราซึ่งเป็นหญิง เจ้าเป็นคนหยาบช้าหา
ความคិតมิได้ พ่ามกงได้ยินพวกสาวใช้ตำก็มีความโกรธ ครั้นจะได้
ตอบด้วยก็เห็นว่าตัวเป็นถึงมหาอุปราชจะมาเถียงกับหญิงสาวใช้อันห
ราก็มิได้ นั่นไม่ควรที่ จึงประกาศแก่พระภูมิเจ้าที่ว่า ขอท่านจงเป็น
พยานข้าพเจ้าด้วย สาวใช้พวกนี้คำทอข้าพเจ้าโดยหาความคิตมิได้
พ่ามกงประกาศแล้วก็นั่งเฉยอยู่ใต้ต้นไม้ริมฝั่งน้ำ พวกสาวใช้เห็นดัง
นั้นก็มีความโกรธแค้นเป็นอันมาก รีบพากันเข้าไปในพระราชวังเพื่อ
จะกราบทูลให้นางกุกฟากงจิวทราบ ครั้นมาถึงพวกสาวใช้ก็ตรงเข้าไป
ถวายคำนับนางกุกฟากงจิว แล้วร้องให้เล่าความทั้งปวงให้ฟังทุกประ
การ นางกุกฟากงจิวเห็นพวกสาวใช้มาร้องให้เล่าว่ามีชายคนหนึ่งมา
ที่ท่าน้ำแล้วเกยวเพื่อจะเอาเป็นเมีย สาวใช้ ไม่ยอมกลับไปทำให้ ได้รับ
ความอับอายดังนั้น ก็มิได้ทนตรึกตรองสำคัญว่าจริงตามคำของสาว
ใช้ทูลบอก นางกุกฟามีความโกรธเป็นอันมาก จึงรับสั่งให้พวกที่เว
กับทหารรักษาพระองค์ ไปจับตัวมาส่งโทษ ที่เว ไคยรับสั่งดังนั้น

ออกไปพร้อมด้วยทหารรักษาพระองค์ ครั้นมาถึงท่าน้ำแลเห็นพ่ามกง
 นั่งอยู่ที่ต้นไม้จึงกรูกันเข้าไปจับตัวพ่ามกง พ่ามกงเห็นดังนั้นก็มีใจ
 ตกใจยอมให้จับแต่โดยดี แล้วถามพวกทหารว่า ท่านจับข้าพเจ้าผู้
 ไม่มีความผิดทำไม พวกทหารตอบว่าข้าพเจ้าก็ไม่ทราบเป็นแต่มีรับสั่ง
 มาว่าให้จับท่านเข้าไปลงโทษ ข้าพเจ้าก็ต้องทำตามคำสั่งเมื่อไปถึง
 พระราชวังท่านก็ทรงทราบเรื่องตอก พ่ามกงมิได้โต้ตอบประการ
 โดยยอมไปกับพวกทหารโดยดี พอถึงในวัง ที่เวียงเข้าไปกราบทูลนาง
 ก๊กฟาจนจู้ให้ทรงทราบทุกประการ นางก๊กฟาได้ยินทีเว่ทูลว่าจับ
 ชายคนนั้นมาได้ก็ดีใจรีบออกไปจะดูหน้า พอมาถึงที่แลไปเห็น
 พ่ามกงสามีก้ำได้ ยังมีทันที่จะซักถามถ้อยคำก็ล้มลงสลบอยู่กับที่
 พ่ามกงเห็นนางก๊กฟาภรรยาของตนก็จำได้ แต่ก็มีได้กล้าออกปากพูด
 จาทักทายประการใด เพราะนางเอี้ยวได้พูดห้ามไว้แล้ว พอเห็นนาง
 ก๊กฟาล้มลงสลบอยู่ก็ใจหายน้ำตาไหลลงอาบหน้า นึกแต่ในใจว่าเรา
 อดสำหัตติคถามมาจนพบปะ ยังมีทันจะได้พูดจาทักถามกันเลยก็มาเป็น
 เสียเช่นนี้อีก พ่ามกงมีรูจะทำประการใดก็ต้องนั่งนิ่งตุนางก๊กฟาเฉย
 อยู่ พวกที่เว่และสาวใช้เห็นนางก๊กฟาล้มลงสลบไปตั้งนั้น ต่างก็ตก
 ใจเป็นอันมาก บ้างก็เข้าแก้ไขไปปลางบ้างก็วิ่งไปทูลพระเจ้าวู้เยี่ยม
 เวียงให้ทรงทราบถึงเหตุที่เกิดขึ้นทุกประการ วู้เยี่ยมเวียงเจ้าเมือง
 บาดาลได้ทราบว่าบุตรสาวของตัวมีเหตุเกิดขึ้น ก็รีบเสด็จมายังนาง
 ก๊กฟาที่สลบอยู่ พอแลเห็นก็ตรงเข้าประคองพระธิดาไว้ แล้วทรงพระ
 กันแสงเรียกให้สาวใช้ช่วยกันจัดแจงแก้ไขนางก๊กฟาจนฟื้นขึ้น แล้ว
 รับสั่งถามว่าลูกรักของบิดาเป็นอย่างไรไปหรือ อยู่ดี ๆ ก็สลบลงเช่น
 นี้ ใครเป็นผู้ทำให้เจ้าเดือดเนื้อร้อนใจจงบอกแก่บิดามาเถิด บิดาจะ

ลงโทษมันให้ถึงตาย นางกูกฟาได้ฟังก็ไม่อาจบอกตามตรง เป็นแต่
 บอกว่าไม่ค่อยจะสบายใจเท่านั้น วัวเยี่ยมเวืองมีความสงสัยเป็นอันมาก
 แลไปเห็นพ่ามกงเข้าก็ตกตะลึง ด้วยจำได้ว่าเป็นบุตรเขยของพระองค์
 จึงทรงพระดำริว่าไอ้คนนั้นช่างสามารถติดตามบุตรสาวเราจนถึงนี้ คิ
 ร้ายคงจะมาบังคับให้บุตรสาวของเรากลับไปเป็นแน่ คิดแล้วทำเป็นไม่
 รู้จักแกล้งซักถามพ่ามกงว่า เจ้าคนนั้นเข้ามาถึงเมืองเราด้วยฐานะอะไร
 ที่อนันมีไซ่ที่สำหรับผู้ชายจะละลาบละล้วงเข้ามาได้ เจ้าเข้ามาทำให้
 บุตรสาวของเราสลบไปนั้นมีโทษผิดมาก พ่ามกงได้ฟังพอจะอ้าปาก
 ตอบนางสาวไซ่ก็ชิงทูลเสียก่อนว่า ชายคนนั้นมาบังอาจคำทอพวกข้าพ
 เจ้าต่าง ๆ ข้าพเจ้าจึงนำความมากราบทูลกงจิวให้ลงโทษ กงจิวมี
 พระทัยกริ้วโกรธเป็นอันมากมีรับสั่งให้ทหารไปจับเอาตัวมา พอมาถึง
 ชายนั้นก็ทำท่าทำตาเล่าเรื่องตลกจิวจนกงจิวถึงแก่สลบลง วัวเยี่ยมเวือง
 ได้ทรงฟังก็ทรงพระพิโรธเป็นอันมาก จึงทรงคิดว่าเจ้านี้หาเหตุ
 เข้ามาก่อความเดือดร้อนต้องจับตัวฆ่าเสียจึงจะได้ ตรัสแล้วกรับสั่งให้
 ทหารรักษาพระองค์จับตัวพ่ามกงไปฆ่าเสีย นางกงจิวได้ฟังก็ตกใจน้ำ
 ตาไหลลงอาบหน้าด้วยความสงสารสามีของตนจะต้องตาย วัวเยี่ยมเวือง
 เห็นดังนั้นก็มีความสงสัยว่าเหตุไฉนนางกงจิวจึงแสดงกริยาเช่นนั้น หรือ
 ยังมีความอาลัยสามีของตัวอยู่กระมัง คิดแล้วมิได้วาประการใด จึง
 แกล้งทวาดพ่ามกงพลางถามว่า เจ้าทำไมจึงบังอาจบุกบันเข้ามาจนถึง
 นี้ และมาคำทอสาวไซ่ของเราโดยมิได้กลัวความตาย เจ้าตัวไพร่ก็เท่า
 กับคำบุตรสาวเรา พ่ามกงได้ยินถามก็ค่อยคลายความกลัว จึงทูลตอบ
 ว่า ข้าพเจ้ามักโดยที่หาได้ทำร้ายแก่ผู้ใดไม่ และมีได้เคยกล่าวคำหยาบ

คายท่าใครเลย พวกสาวใช้เหล่านี้เป็นผู้ค้าข้าพเจ้าต่างหาก ด้วยเห็น
 ว่าข้าพเจ้ามาแต่ลาพองผู้เดียว วัวเยี่ยมเวืองได้ฟังจึงว่า เจ้าหมตทำ
 เขาแล้วจงแก้ตัวเป็นวัวพอนหลักนั้นจะกระไรอยู่กระมัง เจ้ามีพยานมา
 อ้างอิงได้หรือไม่ว่าสาวใช้ของเราค้ำหอเจ้า พ้ามกุงตอบว่าเวลาสาว
 ใช้ค้ำหอเจ้า ๆ ได้ร้องประกาศแก่พระภูมิเจ้าที่ทงปวงให้เป็นพยาน
 ข้าพเจ้า พระองค์ไม่เชื่อจงตามตัวพระภูมิมาซักถามเถิด วัวเยี่ยมเวือง
 ได้ฟังกึ่งตริกตรองอยู่ แล้วเรียกทหารรักษาพระองค์ให้ไปตามตัว
 พระภูมิเจ้าที่มา ทหารรักษาพระองค์รับสั่งแล้วก็ทูลลาไป สักครู่หนึ่ง
 ก็นำพระภูมิเจ้าที่ทงสี่เข้ามาเฝ้า วัวเยี่ยมเวืองจึงรับสั่งถามพระภูมิ
 เหล่านี้ว่า เจ้าอยู่นั้นได้ยินสาวใช้ค้ำชายคนนั้นบ้างหรือเปล่า เพราะ
 ชายนั้นอ้างเอาพวกท่านเป็นพยาน พระภูมิเจ้าที่ใดฟังดังนั้นก็ทูลตอบ
 ว่า สาวใช้ค้ำชายผู้หนึ่งด้วยค้ำหยาบช้าต่าง ๆ จริง ชายผู้หนึ่งหาได้ว่ากล่าว
 ได้ตอบนางด้วยสิ่งใดไม่ และได้ประกาศบอกข้าพเจ้าไว้ว่าเป็นพยาน
 วัวเยี่ยมเวืองได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธเป็นอันมาก จึงทวาดสาวใช้ว่า
 อีเหล่านี้ ใช้ไม่ได้ แกล้งหาความใส่โทษให้คนอื่น แต่ตัวของมันผิด
 เองไม่นึกดูบ้างว่าเป็นอย่างไร เลี้ยงไม่ได้ต้องตัดศีรษะเสียให้หมด
 ครั้นแล้วรับสั่งให้ทหารรักษาพระองค์ จับสาวใช้สิบสองคนไปฆ่าเสีย
 พ้ามกุงเห็นดังนั้น จึงทูลว่าข้าพเจ้ามิได้ตั้งใจจะหาความผิดให้คนอื่น
 เลย การที่สาวใช้ได้ล่วงเกินข้าพเจ้าไปแล้วนั้น ข้าพเจ้ามิได้ถือโทษ
 ตอก ขอพระองค์จงยกโทษให้เสียเถิด จะได้ไม่มีเวรกรรมแก่ข้าพเจ้า
 ต่อไป วัวเยี่ยมเวืองได้ทรงฟังก็มีพระทัยสรรเสริญพ้ามกุงเป็นอันมาก
 แล้วแกล้งตรัสถามว่าเจ้ามาด้วยฐานะสิ่งใดหรือ จึงได้ลงมาจนถึงนี้

และเจ้าชื่อไรแซ่ไรจงบอกมาให้เรารู้ด้วย พ่ามกงก็บอกชื่อแซ่และ
 ความประสงค์ของตัวให้วัวเยียมเวืองฟังทุกประการ วัวเยียมเวืองได้
 ทรงฟังดังนั้นจึงตรัสว่า บุตรสาวของเราได้ไปเกิดยังเมืองมนุษย์ครบ
 กำหนดแล้วเราจึงเรียกให้กลับลงมา เจ้าจะมาตามกลับไปอย่างไรได้
 พ่ามกงร้องให้พลาจวิงวอนว่า นางกุกฟ้ามีคุณอยู่แก่ข้าพเจ้ามาก
 ข้าพเจ้ายังมิได้ตอบแทนบุญคุณนางให้สมเลย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
 จึงหาเวลาที่มีความสุขมิได้ ขอพระองค์จงทรงพระกรุณาให้นางกลับไป
 อยู่เมืองมนุษย์กับข้าพเจ้าอีกสักหน่อยเถิด วัวเยียมเวืองได้ทรงฟังก็มี
 ความสงสาร จึงรับสั่งว่าอยากจะพากันไปอยู่เมืองมนุษย์อีกก็ได้ แต่
 เจ้าต้องกลับไปก่อน รีบไปจัดการขุดศพขึ้นแล้วภายหลังเราจะส่งตัว
 ไป พ่ามกงได้ฟังก็มีความยินดีถวายคำนับแสดงความขอบคุณวัวเยียม
 เวืองเป็นอันมาก แล้ววัวเยียมเวืองจึงพูดกับบุตรสาวว่า เจ้าจงกลับ
 ไปอยู่กับสามีของเจ้ายังเมืองมนุษย์เถิด แม้นอายุครบหกสิบปีจึงกลับ
 มาอยู่กับบิดาตามเดิมทั้งสองคน นางกุงจิวได้ฟังก็ร้องให้สงสารบิดา
 ของตัวที่ตนจะต้องจากไปเป็นอันมาก แล้วพ่ามกงก็ทูลลาวัวเยียมเวือง
 จงกลับไปเมืองมนุษย์ วัวเยียมเวืองจึงมีรับสั่งให้ทหารนำคตามไปส่ง
 พ่ามกงถวายคำนับลาแล้ว ก็แลดูนางกุกฟ้าเห็นก้มหน้าร้องให้อยู่จึงพูด
 ว่า เจ้าอย่ามีความเสียใจเลย จงกลับไปอยู่เมืองมนุษย์ด้วยกันเถิด
 นางกุกฟ้ารับคำสามีพลาจน้ำตาไหลลงอาบหน้า พ่ามกงหักใจลาออก
 จากพระราชวัง ทหารรักษาพระองค์ก็ตามมาส่งจนพ้นเมืองบาดาล

ฝ่ายพระเจ้าว่านก็ออก ตั้งแต่พ่ามกงลงไปเมืองผี ได้สามเดือน
 พระองค์มีพระทัยวิตกกังวลเป็นอันมากทรงเสวย จึงถามนางกุงจิวว่าเวลานี้

พ้ามกงไปถึงไหนแล้ว ได้พบปะกับภรรยาของตัวหรือเปล่า เทพยดา
 ที่เข้าทรงนางกงจิวจึงเล่าให้ฟังว่าพรุ่งนี้พ้ามกงก็จะกลับมาถึง และจะ
 พาภรรยามาด้วย ขอพระองค์จึงมีรับสั่งให้ทหารไปชุดศพนาง
 กุกฟ้าขึ้นเถิด วิญญาณของนางจึงจะกลับมาเข้าร่างได้ พระเจ้าวานก๊ก
 ได้ทรงฟังก็มีพระทัยสงสัย จึงรับสั่งว่านางกุกฟ้าตายไปตั้งบแล้ว บ้าน
 นั้นซากศพมีเน่าเปื่อยไปหมดแล้วหรือ เทพยดาตอบว่ายังไม่เน่าดอก
 ร่างกายของนางยังดีๆ อยู่ พระเจ้าวานก๊กได้ทรงฟังก็มีรับสั่งให้ยว้น
 คุมทหารรักษาพระองค์ไปชุดศพนางกุกฟ้า ยว้นได้รับพระกระแสรับ
 สั่งแล้วก็ทูลลาไปโดย เร็วคุมทหารบินวัวสามพันตรงไปจัดแจงลงมือ
 ชุดศพ เอากระแฉ่งแตกบังแสงพระอาทิตย์เสียมิให้แตกส่องลงไปได้
 ส่วนปากหลุมก็ทำเครื่องเช่นไหว้ไว้พร้อม

ฝ่ายพ้ามกงพอมาถึงเมืองหลวงก็วิ่งเข้าสู่รูปของตัวทันที ขณะ
 นั้นนางกงจิวที่นั่งทรงอยู่กรองบอก แก่พวกประโคมให้ประโคมรับพ้าม
 กง ด้วยพ้ามกงกลับมาถึงแล้ว พวกมโหรีก็ประโคมขึ้นตามรับส่งทันที
 เทพยดาที่เข้าทรงนางกงจิวก็กลับไปสู่เมืองสวรรค์ นางกงจิวรู้สึกตัว
 ลืมตาขึ้นเห็นพระบิดาประทับอยู่กึ่งกลางจากบัลลังก์เข้าไปถวายคัมภ์ พระ
 เจ้าวานก๊กก็มีพระทัยยินดีเป็นอันมาก ทอดพระเนตรเห็นพ้ามกงที่
 สลบอยู่บนหลังมากลับเป็นมาได้ ก็มีรับสั่งให้ขุนนางทั้งปวงไปคอยรับ
 โดยเร็ว พวกขุนนางเหล่านั้นได้ยินรับสั่งก็พากันออกไปคอยรับพ้ามกง
 อยู่ใกล้ๆ ขณะนั้นพ้ามกงกับมารู้สึกตัวลืมตาขึ้นมา เห็นตนกลับมาอยู่

ที่หน้าท้องพระโรงอย่างเต็มก็ใจ จึงลงจากม้าเข้าไปถวายคำนับพระเจ้าแผ่นดินทันที พระเจ้าว่านก็อกมีพระทัยยินดีเป็นอันมาก จึงตรัสว่าเจ้าไปเมืองผีได้พบปะกับนางกุกฟาภรรยาของเจ้าหรือเปล่า ระหว่างเดินทางได้มีอันตรายสิ่งใดเกิดขึ้นบ้าง พ้ามกงได้ยินรับสั่งก็เล่าความตามที่ได้รู้เห็นมานั้นให้ทรงทราบทุกประการ แล้วทูลว่านางเทียนฟาภรรยาน้อยของข้าพระองค์นั้น โง่ลองได้ลอบทำชู้กับนางจนกระทั่งมีกรรม ขอพระองค์จงลงโทษโง่ลองให้ข้าพระองค์ด้วย พระเจ้าว่านก็อกได้ทรงฟังก็ทรงพระพิโรธโง่ลองเป็นอันมาก เวลานั้นโง่ลองก็เฝ้าอยู่ที่นั่นด้วย ตั้งใจแข่งด่าไม่ยอมให้พ้ามกงกลับมาได้ เมื่อเห็นพ้ามกงกลับมา ก็มีความเสียใจ ครั้นได้ยินพ้ามกงกราบทูลก็ตกใจจนตัวสั่น มีหน้าชาพระเจ้าแผ่นดินทรงพระพิโรธอีกแล้ว จึงแข็งใจกราบทูลว่าข้าพระองค์กับมหาอุปราช ไม่มีสาเหตุสิ่งใดกันไหน เลยจะกล้าคิดการทุจริตได้ นางเทียนฟาทำความผิดไว้แล้วมาชดเชยข้าพระองค์ดอกกระมัง ขอพระองค์อย่าได้ทรงเชื่อฟังเอาเป็นความจริงเลย พระเจ้าว่านก็อกยังไม่ทันตรัสประการใด พ้ามกงมีความโกรธเป็นอันมากจึงทูลว่าโง่ลองคนนั้น^{๕๗} เป็นหลานชายของโง่เตื่องผู้รักษาเมืองหงวน มีความเจ็บแค้นว่าข้าพระองค์ถอดโง่เตื่องและฆ่าโง่กิมตาย จึงได้คิดพยาบาทจะทำร้ายข้าพระองค์ยังไม่ถึงที่ เทพยดาจึงช่วยป้องกันไว้และบันดาลให้คนที่คิดร้ายเป็นอันตรายไปเอง พระเจ้าว่านก็อกได้ทรงฟังก็ทรงพระพิโรธโง่ลองมากขึ้น จึงรับสั่งให้เพชรฆาตจับตัวโง่ลองไปฆ่าเสีย พวกเพชรฆาตก็ถวายคำนับแล้วจับโง่ลองไป

ประหารชีวิตเสียตามรับสั่ง แล้วพระเจ้าว่านก็ออกจึ่งตรัสแก่พ่ามกงว่า
 อันบุตรสาวของเราๆ ได้ล้นวาจาไว้แล้วว่าจะยกให้ท่านเป็นภรรยา
 มาตรการว่าท่านไปติดตามนางกุกฟาภรรยาของท่านคืนมาได้แล้ว เราก็ยินดี
 ดีที่จะยกให้เป็นภรรยาที่สองของท่าน พ่ามกงได้ยินรับสั่งก็ไม่อาจรีบ
 ถวายคำนับทูลว่าข้าพระองค์ จะยอมรับกงจิวไว้เป็นภรรยาเสมอกับ
 ภรรยาของข้าพระองค์มิให้ตาตอยน้อยหน้ากัน พระเจ้าว่านก็ออกได้ทรง
 พังตังนั้นก็มีพระทัยยินดีแล้วรับสั่งให้ขุนนางผู้ใหญ่เตรียมการ จะเลย
 ยกราชสมบัติให้กับพ่ามกงเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทนพระองค์เสียทีเดียว
 พ่ามกงได้ฟังก็ตกใจรีบทูลตอบว่า ข้าพระองค์เป็นบุตรข้าราชการไม่
 ใช่ว่าจะวงศ์ของพระองค์ จะรับครองราชสมบัติอย่างไรได้ พระเจ้า
 ว่านก็ออกจึ่งรับสั่งว่าเราเต็มใจแล้วเจ้าอย่าขัดขวางเลย เพราะเรามีแต่
 บุตรหญิงมิได้มีบุตรชาย พ่ามกงได้ฟังตังนั้นก็นิ่งอยู่มรุตจะทูลอย่างไร
 ต่อไปขณะนั้นยววันที่ได้รับพระกระแสรับสั่งไปชุกศพนางกุกฟานั้นพอ
 ยกโรงขึ้นมาและจักการงัดฝาโรงออก นางกุกฟาก็ลุกขึ้นเดินออกมาจาก
 โรงนั้น ยาวันและทหารทั้งปวงต่างมีความประหลาดใจและยินดีเป็น
 อันมาก รีบพานางไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินทันที พอมาถึงหน้าพระที่นั่ง
 พ่ามกงเหลือบมาเห็นภรรยาคืนคงชีวิตมาได้ก็ดีใจ รีบออกมาต้อนรับ
 แล้วโผเข้ากอดกันร้องไห้อยู่ครู่หนึ่ง ครั้นค่อยสร้างความสะดวกแล้วก็
 พาภรรยาเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าว่านก็ออกมีพระทัยยินดี
 เป็นอันมากจึงรับสั่งกับนางกุกฟาว่า เจ้าก็เป็นบุตรสาวของวัวเขียน
 เวียงเจ้าเมืองบาดาล มียศศักดิ์เป็นกงจิวเหมือนกัน บัดนี้เราจะยก

บุตรสาวของเราให้เป็นภรรยาพ้ามกงอีกคนหนึ่ง เจ้าจะยินดีให้พ้าม
 กงมีภรรยาอีกหรือไม่ นางกุกฟาตอบว่าข้าพระองค์ก็ไม่มีความรัง
 เกียจในข้อนี้เลย ด้วยตั้งใจแต่จะให้สามีของข้าพระองค์ได้รับความสุข
 เท่านั้น ถึงจะมีสักร้อยพันข้าพระองค์ก็ไม่อาจขัดขึ้นประการใด พระ
 เจ้าว่านก็ออกใต้ทรงฟังก็มีพระทัยยินดี แล้วพ้ามกงก็ทูลลาพารา
 กลับไปบ้าน ลองแจ่นสูงของนางกุกฟาทราบเรื่องก็รีบมาซักถามเรื่อง
 ราว นางกุกฟาก็เล่าความให้ฟังทุกประการ ลองแจ่นดีใจยิ่งนักแล้ว
 บอกแก่พ้ามกงว่า เจ้าควรจะให้คนไปรับบุตรชายของเจ้าเข้ามาอยู่เสีย
 ในเมืองหลวง เมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นขุนนาง พ้ามกงก็รับคำแล้ว
 เขียนหนังสือฉบับหนึ่งถึงพ่อตาให้คนใช้ถือไปเมืองตงฮวาทันที พอรุ่ง
 ชนอีกวันหนึ่งพระเจ้าว่านก็ออกมารับสั่งให้พวกที่เวไปตามตัวพ้ามกงเข้ามา
 เฝ้า พ้ามกงมาถึงพระราชวังแล้วก็ถวายคำนับคอยฟังกระแสรับสั่ง
 พระเจ้าว่านก็ออกจู่มือเข้าไปในพระราชวังข้างใน แล้วบอกที่เวให้จัด
 เครื่องขศมาสวมใส่ให้พ้ามกงแต่งตัวเป็นกษัตริย์ และให้นางกงจิว
 แต่งตัวเป็นนางเสามาเข้าพิธีจะราชาภิเษกให้ในเมือง พ้ามกงทูลขอให้
 นางกุกฟามาช่วยพิธีด้วย พระเจ้าว่านก็ออกก็ไม่ทรงขัดขวางให้นางกำ
 นัลไปตามตัวนางกุกฟามาเข้าพิธีราชาภิเษกในพระราชวัง ขุนนางผู้
 ใหญ่ก็ถวายพระนามให้พระเจ้าแผ่นดินใหม่ว่าพระเจ้าไทเวือง นาง
 กุกฟาเป็นนางเสาเท่ากับนางกงจิว พ้ามกงได้เป็นพระเจ้าไทเวืองแล้ว
 ก็จัดการเลื่อนยศพระเจ้าว่านก็ออกเป็นใต้เตียนเวือง ตำแหน่งพระบิดา
 พระมหากษัตริย์ พระเจ้าว่านก็ออกได้เป็นเตียนเวืองสามวันก็เสด็จ

สวรรคต พระเจ้าไทเวืองก็บว้างเหาทรงกันแสงเสรำโศกเป็นอัน
มาก พวกขุนนางก็พากันวิโยคโศกสัลย์ไปตามกัน แล้วพระเจ้าไทเวือง
จึงจัดการทำศพพระเจ้าวานก็อกตามธรรมเนียมตั้งแต่วันนั้นมาพระเจ้า
ไทเวืองก็ทรงพระวิโยคเสียพระทัยไปต่าง ๆ

ฝ่ายล่องจอตสำหัตถนอมกล่อมเกลียงเลี้ยงหลานทั้งสองเป็นอันดี
ส่วนพ้ามฟาลองนั้นมีความชำนาญในการยิงเกาทัณฑ์ได้แม่นยำนัก วัน
หนึ่งนั่งเล่นอยู่ที่หน้าบ้านแลเห็นเมฆสีชวาก่อนหนึ่งย่อยลงมาตรงหน้า
ก็ตงตามองดู พอเมฆก่อนนั้นตกลงถึงดินก็กลายเป็นรูปเทพยดาองค์
หนึ่งยืนอยู่ พ้ามฟาลองเห็นแล้วก็มีความสงสัยมาก จึงเดินเข้าไปถาม
ชายผู้นั้นว่าท่านเป็นเทพยดาหรือปีศาจ การที่สำแดงให้ข้าพเจ้าเห็น
ทั้งนี้ท่านมีจตุระจะประสงค์สิ่งใดหรือ เทพยดาจึงตอบว่าเราเป็น
เทพยดาอยู่บนสวรรค์ขอเทียบดิน มีความสงสารตัวเจ้าซึ่งเป็นกำพร้า
มารดา เรามานี้เพื่อจะสอนวิชาความรู้ให้เจ้ามีความชำนาญในการฝีมือ
เพื่อจะได้เอาไว้ป้องกันตัวและบ้านเมืองเมื่อเกิดการยุคเข็ญ พ้ามฟา
ลองได้ยินเทียบดินบอกดังนั้นก็มีความยินดีเป็นอันมาก เพราะตนเอง
ก็รักวิชาฝ่ายไฟเวาะมากอยู่ จึงรีบคุกเข่าลงกระทำค่านับแล้วพูดว่า
ข้าพเจ้ามีความยินดียิ่งนัก ที่ท่านเมใจกรุณาจะสอนวิชาให้แก่ข้าพเจ้า
เทียบดินจึงพูดว่า ถ้าเจ้ามีความยินดีอยากได้วิชา ก็จงตามเราไปในสวน
เถิด ครั้นแล้วเทียบดินก็นำหน้าพาพ้ามฟาลองตรงไปยังสวนหลังบ้าน
ซึ่งเป็นทลบบตาผู้คนจะเดินผ่านไปมา แล้วเทียบดินก็ลงมือหัดเพลง

อาวูธให้กับพ่ามฟาสองจนแกล้วกล่อง พ่ามฟาสองตั้งใจจำและดูท่าทางของเทียนตนเทพยดาสอนให้ ได้จนหมดทุกท่ามีได้หลงลืมเลย เทียนตนเทพยดาความยินดียิ่งนักที่เห็นพ่ามฟาสอง มีปัญญาจำเพลงอาวูธที่ตนกระทำท่าทางสอนให้ได้โดยเร็วไม่ต้องสอนซ้ำอีก จึงบอกให้พ่ามฟาสองหยุดแล้วพูดว่า เรามีความยินดียิ่งนักที่เจ้าไม่เสียที่ที่เกิดมาเป็นชาย อายุยังมีได้เท่าไรก็มีปัญญาทรงจำวิชาที่เราสอนได้อย่างชำนาญ พ่ามฟาสองได้ยินเทียนตนเทพยดาสรรเสริญชมตนดังนั้นจึงเข้าไปกระทำค่านับอยู่ตรงหน้าและพูดว่าท่านอาจารย์ผู้วิเศษ อภัยยกย่องข้าพเจ้านักเลย เพราะข้าพเจ้าตั้งใจที่สุดที่จะสนใจจำท่าทางของท่าน อาจารย์จะสอนสิ่งใดให้ ด้วยเกรงจะเป็นที่รังเกียจแก่ท่านอาจารย์ว่าไม่จดจำตามที่สอน และอีกประการหนึ่งวิชาที่ข้าพเจ้าได้เรียนเมื่อสักครูนี้นะผิดถูกประการใด ขอท่านอาจารย์ได้โปรดชี้แจงให้ข้าพเจ้าทราบด้วยเถิด เทียนตนได้ยินพ่ามฟาสองรู้จักพูดจาประจบประแจงและถ่อมตัวดังนั้น ก็ยังมีความสงสารรักมากจนจึงพูดว่า เพลงอาวูธที่เราได้สอนให้เจ้าเมื่อสักครูนี้อาจจะสู้คนใดตงหม่นแสนหรือจะมีมากกว่านั้นก็หาทำอันตรายเจ้าได้ไม่เพราะในเมืองมนุษย์เพลงอาวูธชนิดนี้ไม่มีใครที่จะรู้ได้ ด้วยเป็นเพลงอาวูธของเทพยดาบนสวรรค์ ซึ่งเรานำมาสอนให้เจ้านี้ด้วยความรักใคร่และสงสารเจ้า ต่อไปนี้ไม่มีวิชาอะไรที่จะสอนให้เจ้าเรียนอีกแล้วแต่เรามีกระบอกและธงวิเศษกับตำราเทียนตนอยู่สามอย่างซึ่งเราจะมอบให้เจ้าเอาไว้ใช้สอยเทียนตนเทพยดาพูดดังนั้นแล้วก็หยิบเอาของสามสิ่งออกมาจากตัว แล้วยื่นตำราเทียนตนให้แก่พ่ามฟาสองพลางพูดว่าตำราเล่มนี้ถ้าเจ้ามีความซื่อสัตย์ดีเที่ยงเข้าตาจน

หรืออยากทราบกิจการใดๆ เมื่อใดเจ้าจงเปิดกุฎี เจ้าจะแจ้งเหตุการณ์
 ทั้งปวงได้ทุกอย่างตามความประสงค์ พามฟ เลองก็รับคำแล้วคุกเข่ากระ
 ทำค่านับตำราเทียบต่อมาถือไว้ เทียนต้นจึงเอาธูปส่งให้อีกแล้วบอกว่า
 ธงวิเศษอันนี้แม้เจ้าเอาไป ก็จะไม่บังเกิดไฟเข้าใหม่เข้าศึกในทันทีทัน
 ใด แม้โบกกลับมา ก็จะเป็นลมพายุใหญ่หอบเอากรวดทองแดงเป็นอัน
 มากมาตกลงตามแต่เจ้าจะให้ไปตกที่ไหน และยังมีคุณวิเศษใช้ในทาง
 อื่นอีกเป็นอันมากตามแต่เจ้าจะต้องการใช้ พามฟ เลองก็รับไปไว้
 เทียนต้นจึงเอากระบองวิเศษส่งให้อีก แล้วอธิบายถึงฤทธิ์เดชของกระ
 บองต่างๆ ต่อไปว่า กระบองนี้แม้ติดต้องผู้ใดผู้หนึ่งเป็นไม่รอดจากความ
 ตายถ้าเอาขว้างขึ้นไปบนอากาศ จะบังเกิดมีหอกดาบตกลงมาผลาญเข้า
 ศึกให้สูญสิ้นไป อันของทั้งสามสิ่งนี้เจ้าจงเก็บไว้สำหรับป้องกันตัวเจ้า
 ให้ดีเถิด พุดดังนั้นแล้วก็ส่งให้พามฟ เลองๆ รับเอามาแล้วก็ก้มศีรษะ
 ลงกระทำการนับเทียบคืนเทพดาอีกคนหนึ่ง พอเงยหน้าขึ้นดักหาเห็น
 เทียนต้นเทพดาไม่ พามฟ เลองตกตะลึงอยู่เป็นครู่ พอได้สติขึ้นมา
 ก้มศีรษะลงคำนับอีกแล้วพูดว่าท่านอาจารย์ผู้วิเศษ การที่ได้อุตสาห
 ลงมาสอนวิชาและมอบของวิเศษไว้ให้แก่ข้าพเจ้านั้น เป็นพระเดช
 พระคุณแก่ข้าพเจ้าเป็นอันมาก ข้าพเจ้ามีรูที่จะเอาอะไรมาสนองคุณ
 ได้ พุดดังนั้นแล้วก็ลุกขึ้นเดินออกจากสวนตรงไปบ้านของตัวมิได้
 แพร่งพรายให้ใคร ๆ รู้เรื่องของตัวเลย

ฝ่ายคนใช้ผู้ถือหนังสือเดินทางมาถึงเมืองตุงฮวา ก็ตรงไปบ้าน
 เองจุลเอาหนังสือส่งให้กับคนใช้แล้วพูดว่า เราผู้ถือหนังสือมาแต่เมือง

หลวง ท่านจงเอาไปให้กับลุงจุกด้วย คนใช้ในบ้านของลุงจุกก็รับ
หนังสือแล้วเอาไปให้แก่ลุงจุกและแจ้งความให้ทราบตามที่ผู้ถือหนังสือ
สั่งมา ลุงจุกมีความดีใจเป็นอันมาก รีบเปิดหนังสือออกดูทราบ
ความแล้วก็มีความยินดีเป็นที่ยิ่ง จึงส่งคนใช้ให้นำผู้ถือหนังสือไปพัก
และจัดอาหารให้บริโภคนให้เป็นที่เรียบร้อย คนใช้รับคำแล้วก็ไปกระ-
ทำตามคำสั่งทุกประการ ลุงจุกมีความดีใจและตื่นเต้นเป็นอันมาก
จึงให้พี่เลี้ยงไปพาหลานทั้งสองมาหา พี่เลี้ยงรับคำแล้วสักครู่หนึ่งก็
พาพ่ามพาลองกับน้องสาวเข้ามา เด็กทั้งสองก็เข้าไปก้านับตาแล้วพูด
ว่า ตาให้หาข้าพเจ้ามาทำไมก็จุกอะไรหรือ ลุงจุกจึงเล่าความในหนังสือ
ที่มีมาแต่เมืองหลวงให้หลานฟังทุกประการ พ่ามพาลองกับนางจุกอกฟา
สองคนพี่น้องได้ยินตาเล่าเรื่องบิดามารดาให้ฟังดังนั้น ก็มีความดีใจ
เป็นอันมาก ลุงจุกจึงให้พี่น้องเตรียมตัวไว้พรุ่งนี้จะได้ออกเดินทางไป
เมืองหลวง พี่น้องทั้งสองก็รับคำ แล้วสองจุกก็ส่งให้คนใช้เก็บข้าวของ
ออกมารวมไว้ ข้าวปลามีได้เป็นอันมากเพราะความดีใจตื่นเต้นไปหมด
พรุ่งนี้เช้าก็จัดแจงตระเตรียมข้าวของพร้อมเสร็จ จึงเรียกตงเหง
หน้าคนใช้เข้ามาสั่งว่าเราจะไปเมืองหลวง เพื่อเยี่ยมเยียนบุตรเขยของ
เรา เธอจงดูแลไว้ให้ดีด้วย ทนงก้านับราคาแล้วก็หน้าตาไหลเพราะมี
ความรักใคร่ลุงจุกผู้เฒ่ามาก จึงพูดว่าขอท่านอย่ามีความวิตกเลย
ข้าพเจ้าจะกระทำตามคำของท่านให้เป็นที่เรียบร้อยทุกประการ แล้ว
ลุงจุกจึงให้คนใช้ไปตามผู้ถือหนังสือมา และส่งให้คนใช้จัดแจงขนเอา
ข้าวของขึ้นใส่เกวียน ครั้นเป็นที่เรียบร้อยแล้วลุงจุกกับหลานสองคน
ก็ขึ้นเกวียน ให้ผู้ถือหนังสือนำทางออกเดินทางไปยังเมืองหลวง

ฝ่ายพวกทหารซึ่งชื่อเมื่อนายตายแล้ว ก็พากันแตกกระจัด
 กระจาย ทรหดไป ไต่บ้างก็รวมกันเข้าเดินทางไปยังประเทศไทย
 พอถึงก็นำเนื้อความเข้าไปแจ้งแก่เจ้าเมืองไทยเพี้ยนให้ทราบทุกประการ
 เจ้าเมืองไทยเพี้ยนได้ทราบดังนั้นก็มีความตกใจและเสียใจยิ่งนัก รีบ
 เสด็จเข้าไปข้างใน แล้วเสยนำความเข้าไปบอกแก่นางกงจิวบุตรสาวให้
 ทราบ นางกงจิวพอได้ทราบว่าโต่บั้นสามีของตนถึงแก่ความตายก็มี
 ความอาลัยร้องไห้เศร้าโศกเป็นอันมาก และให้คิดแค้นข้าศึกประเทศ
 อานามยิ่งนักที่ได้ฆ่าสามีของตนตาย เจ้าเมืองไทยเพี้ยนเห็นบุตรสาว
 ของตนเศร้าโศกเสียใจเช่นนั้น จึงผูกปลอบโยนเอาใจต่าง ๆ นานาจน
 นางกงจิวค่อยคลายความเศร้าโศกขึ้น แล้วนางกงจิวจึงทูลบิดาของตัว
 ว่า ข้าพเจ้าจะต้องยกกองทัพไปกำจัดพวกศัตรูแก้แค้นแทนสามีของ
 ข้าพเจ้าให้จงได้ ขอพระบิดาได้โปรดจัดกองทัพและอนุญาตให้ข้าพเจ้า
 ทั่วย ข้าพเจ้าจะทนอยู่ไม่ได้อีกแล้ว เพราะความแค้นของข้าพเจ้า
 เปรียบประดุจหอกเข้าไปปักอยู่ในอกกว่าได้ ถ้าข้าพเจ้าไม่ได้ไปทำการ
 แก้แค้นแทนสามีของข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่ขออยู่ดูหน้ามนุษย์อีก
 ต่อไป พุ่ตตั้งนั้นแล้วกรอให้สะอึกสะอื้นอยู่ เจ้าเมืองไทยเพี้ยนได้ฟัง
 บุตรสาวของตนพูดดังนั้น ก็เป็นอันสนใจจำเป็นต้องอนุญาตให้ไป
 กรณแล้วจึงพูดกับบุตรของตัวว่า ลูกเอ๋ยเจ้าไปแล้วบิดาอยู่ทางนั้นจะเห็น
 หน้าใครเล่า มีอยู่แต่เจ้าผู้เดียวเท่านั้นซึ่งบิดาจะได้ฝากใช้ไว้แก่เจ้า ๆ
 ก็จงจากบิดาไปแก้แค้นแทนสามีของเจ้าอีก ฉวยพลาททำลงไปบิดา
 จะแลเห็นหน้าผู้ใดเล่า เจ้าจงไตร่ตรองเสียให้ถี่ก่อน นางกงจิวได้

ฟังบิดาพูดดังนั้นจึงทูลบิดาว่า ขอพระบิดาย่ำวิตกไปเลย ด้วยข้าพเจ้า
 มีของวิเศษใช้ซึ่งอาจป้องกันตัวได้ ในเมื่อเช้าที่อบจน เจ้าเมืองไต
 เพื่อน ไต่ฟังบุตรสาวพูดดังนั้นก็มีรู้ที่จะทำประการใดจึงพูดว่า เอาเถอะ
 แล้วบิดาจะสั่งให้เขาจ้ตกองทัพไว้ให้เรียบร้อย นางกงจ้วมีความดีใจ
 เป็นอันมาก กุกเขาลงถวายเป็นขันน้บบิดาขอขอบคุณที่ได้อนุญาตให้ตัวไป
 แก่แก่นแทนสามี่ ครั้นแล้วเจ้าเมืองไตเพื่อนก็เสด็จกลับไปยังพระ
 ตำหนักของตน ให้มีความเป็นทุกข์ถึงบุตรสาวของตนที่จะไปทำศึก
 เป็นอันมาก

ฝ่ายพวกทหารเมื่อเอาเนื้อความไปกราบทูลเจ้าเมืองไตเพื่อน
 แล้ว ก็เลยไปบ้านของสูงซื้อเล่าความเรื่องสูงซื้อถึงแก่ความตายให้นาง
 กิมเลนภรรยาของสูงซื้อฟังทุกประการ พอนางกิมเลนทราบว่สามี่
 ของตนถึงแก่ความตายดังนั้นก็เสียใจล้มลงสลบอยู่กับที่ พวกสาวใช้
 ตกใจเป็นอันมาก ช่วยกันแก้ไขให้ฟื้นขึ้น นางกิมเลนฟื้นขึ้นแล้วยัง
 ไม่วายคิดถึงสามี่ ร้องให้สะอึกสะอื้นรำพันถึงสามี่ ไปต่าง ๆ นานา
 หวนคิดถึงศัตรูที่ไต่ฆ่าสามี่ของตนตาย ก็ยังมีความเจ็บใจเป็นอันมาก
 อุตส่าห์หักความทุกข์ โศกให้ทุเลาลงแล้ว จึงนึกแต่ ในใจว่าทำไฉนดี
 หนอเราจึงจะได้ ไปแก้แก่นแทนสามี่ของเราได้ จำเราจะเข้าไปเฝ้า
 นางกงจ้วดูเพื่อจะ ได้ปรึกษาหารือคิดอ่านจัดกองทัพ ไปปราบปรามแก้
 แก่นแทนสามี่ของตัวได้บ้าง เพราะอย่างไรเสียนางกงจ้วคงมีความ
 เสียใจไม่น้อยไปกว่าเรา คิดดังนั้นแล้วนางกิมเลนก็จัดแจงแต่งตัว

พร้อมด้วยคนใช้ออกจากบ้านเดินตรงเข้าไปในพระราชวัง ครั้นมาถึง
 ตำหนักของนางกงจิว จึงบอกความแก่พวกที่เฝ้าให้เข้าไปทูลนางกงจิว
 ให้ทราบ ที่เฝ้ารับคำแล้วเข้าไปในตำหนักทูลความให้นางกงจิวทรง
 ทราบ เวลานั้นนางกงจิวกำลังดำริอยู่แต่ในใจว่าจะให้พวกที่เฝ้าออกไป
 ตามนางกิมเลนเข้ามาปรึกษากัน ก็พอดีที่เฝ้ามาทูลว่านางกิมเลนจะขอ
 เข้ามาเฝ้า ให้มีความยินดีเป็นอันมาก แล้วตรัสให้ที่เฝ้าไปนำนางกิม
 เลนเข้ามาในตำหนัก พอนางกิมเลนเข้ามาถึงแลเห็นนางกงจิวประทับ
 อยู่บนพระแท่น ก็ตรงเข้าไปถวายคำนับอยู่ตรงหน้า นางกงจิวก็รีบ
 ลุกขึ้นไปจับมือนางกิมเลนให้ลุกขึ้นแล้วตรัสว่า ขอเชิญท่านนั่งให้
 สบายเถิด นางกิมเลนได้ยืนนางกงจิวรับสั่งตั้งหนักลุกขึ้นนั่งแล้วทูล
 ตามข่าวคราวเรื่องโตบินพระสามีนางกงจิวได้ยืนนางกิมเลนถาม
 ตั้งนั้นจึงตรัสว่าเรื่องนี้เราวิตกอยู่เป็นอันมาก กำลังคิดจะให้คนไป
 เชิญท่านมาก็เชิญท่านมาหาข้าพเจ้าพอดี ข้าพเจ้าอยากจะปรึกษา
 ทารอกับท่าน เรื่องยากกองทัพไปปราบปรามศัตรูที่ได้ฆ่าสามีของท่าน
 และของเราตาย ท่านจะเห็นประการใด นางกิมเลนได้ยืนนางกงจิว
 ตรัสตั้งนั้นก็มีความยินดีจึงทูลว่า ข้าพเจ้าเข้ามาเฝ้ากงจิววันนี้หวังจะ
 ปรึกษาดำริเรื่องจะไปแก้แค้นแทนสามีเหมือนกัน อันความคิดของ
 กงจิวกับข้าพเจ้าคิดตอ้งกันจะน้ แม้ยกไปก็คงจะมีชัยชนะเป็นแน่ นาง
 กงจิวได้ยืนนางกิมเลนพูดตั้งนั้นก็มีความยินดีเป็นอันมาก จึงตรัสว่า
 ชะรอยเราทั้งสอง คงจะแก้แค้น แทนสามีของเรา สมประสงค์เป็นแน่
 เทพยดาจึงบันดาลให้ความคิดเราตอ้งกัน แล้วนางทั้งสองต่างก็มีความ

ย็นตีเป็นที่ยิ่ง นางกงจัวจึงตรัสแก่นางกิมเดินต่อไปว่า ขอให้ท่าน
เตรียมตัวไว้อีกสามวันเราจะเริ่มยกกองทัพไป นางกิมเดินรับคำแล้ว
ก็ถวายคำนับลานางกงจัวกลับไปบ้านของตัว ครั้นถึงกำหนดนัดไต
เวียงเจ้าเงือกไตเพียน ก็เตรียมกองทัพไว้คอยท่าบุตรสาวเสร็จสรรพ
นางกงจัวจัดแจงแต่งตัวด้วยเครื่องออกศึกเสร็จแล้ว ก็พานางกิม
เดินไปลาไตเวียงบิดาตรงไปยังสนาม จัดให้นางกิมเดินเป็นแม่ทัพหน้า
คุมทหารสามพันยกล่วงหน้าไปก่อน ตัวเองคุมทหารยี่สิบหมื่นได้ฤกษ์
ก็เคลื่อนกองทัพยกออกจากเมืองไตเพียน เดินทางรอนแรมมาหลาย
วันจนลุล่วงถึงด่านลัมเพินก็ขับทหารล้อมด่านไว้ ตั้งบ่ผู้รักษาด่าน
เห็นถึงนงกิมความตกใจเป็นอันมาก มีทันที่จะป้องกันตัวด้วยกองทัพ
เมืองไตเพียนเดินทางลัดมาพวกมาใช้ ไม่ทันเห็น จำเป็นต้องทิ้งด่าน
ล่าพินเสียหนีไปด่านง่วนโฮ่ว นางกงจัวตีด่านลัมเพินได้แล้วก็ตีใจ
จัดให้ทหารรักษาด่านไว้ แล้วตนเองก็ยกเลยไปด่านที่สอง

ฝ่ายง่วนหมิ่นตั้งแต่มาอยู่รักษาด่านง่วนโฮ่วแล้ว ก็จัดการ
ป้องกันด่านอย่างแข็งแรง นางมายี่มารดาของนางเตียนฟาเมื่อรู้ข่าว
ว่าบุตรสาวของตัวถูกรณีสืบก็เสียใจเลยตรอมใจตาย ง่วนหมิ่นก็จัด
แจงทำศพให้เป็นอันดี ง่วนหมิ่นนั้นได้นางฟุงฟาเป็นภรรยา อันนาง
ฟุงฟานี้เดิมเป็นภรรยาของโตบิน ครั้นโตบินถูกเนรเทศไปแล้วนาง
ฟุงฟาก็อพยพมาอยู่ที่ด่านกับพ่อฟัว ภายหลังนางมายี่ปวารณาจะให้
นางฟุงฟายู้งง่วนหมิ่นให้เป็นขบถต่อแผ่นดิน จึงยกให้เป็นภรรยา

ง่วนหมิ่น แต่นางฟุ้งฟางเป็นคนฉลาดก็คิดเห็นภัยที่จะมีมาในอนาคตจึง
 มี โศกเชือก้าแม่ผัวส่งสอน กลับตักเตือนให้ง่วนหมิ่นประพฤติตัวเป็น
 ยศธรรม ง่วนหมิ่นจึงมิ ได้มีความประมาท จัดการป้องกันอาณาเขต
 ของเจ้านายอย่างแข็งแรง วันหนึ่งง่วนหมิ่นนั่งอยู่ทวารการมหาดารเข้า
 มาบอกว่า บัดนี้ตุงบันผู้รักษาต่านล้มเพนต้องการจะเข้ามาพบท่าน
 ง่วนหมิ่นได้ฟังก็ตกประหลาดใจ จึงคิดว่าต่านล้มเพนเป็นต่านหน้าศึก
 เหตุใดตุงบันจึงทิ้งมาเสียเช่นนี้ ชะรอยจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น
 คอกกระมัง คิดแล้วก็พาทหารออกมาจับถึงหน้าประตูต่าน ต่างคน
 ต่างกระทำค่านับกันตามธรรมเนียมแล้ว ง่วนหมิ่นจึงพาตุงบันเข้าไป
 ข้างในและจัดท ให้นั่งตามสมควรแล้วถามตุงบันว่า เหตุใดท่านจึงทิ้ง
 ต่านมาเสียเช่นนี้เล่า ตุงบันร้องไห้พลาบเล่าความให้ฟังทุกประการ
 ง่วนหมิ่นได้ฟังก็ตกใจ จึงนึกว่าศึกเมืองไทเพียนครั้งนั้นเข้มแข็งนัก
 จ้าเราจะต้องมีหนังสือเข้าไปกราบทูลพระเจ้าไทเวียงให้ทรงทราบจึงจะ
 ควร เพื่อให้จัดกองทัพยกออกมาช่วยทำศึก คิดแล้วเขียนหนังสือ
 ฉบับหนึ่งให้ม้าใช้รีบถือไปเมืองหลวงโดยเร็ว แล้วจัดให้ทหารขึ้น
 รักษาหน้าที่เชิงเทียนประตูหอรับไว้โดยแข็งแรง มิได้มีความประมาท
 เลย

ฝ่าย นางกงจิว กับนางกิมเลิน ยกกองทัพ มาถึง ต่านง่วน ไช้ว
 แจ้งว่า ง่วนหมิ่นจัดการป้องกันต่านไว้อย่างแข็งแรง ก็ตั้งค่ายลงไว้
 ห่างต่านประมาณยี่สิบเส้น จัดให้ทหารไปสืบข่าวว่า ง่วนหมิ่นจะยก
 ออกมารบหรือไม่ ทหารไปสืบได้ความกลับมาบอกว่า ง่วนหมิ่นคง

รักษาค่าน้ำมันไว้ ไม่ออกรบ นางกงจิวสั่งให้นางกิมเดินซับทหารเข้า
ล้อมต่านง่วนโฮ้วทันที นางกิมเดินรับคำสั่งแล้วก็ระดมทหารล้อมต่าน
ไว้ถึงสามชั้น และเกณฑ์ทหารขึ้นปืนกำแพงเมืองทุกวัน แต่งวันหมื่น
กับตุงป็นช่วยกันระวังรักษาค่าน้ำมันอย่างแข็งแรง ข้าศึกก็ไม่อาจตีหัก
เข้าไป ในต่านได้

ฝ่ายมาไซถือหนังสือมาส่งเมืองหลวง ก็นำหนังสือเข้าไปให้
ยววันขุนนางผู้ใหญ่หน้าชนถวายพระเจ้าไทเวืองทันที ยววันรู้ว่าเป็น
หนังสือร้อนจึงรีบนำขึ้นถวายให้พระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตร พระ
เจ้าไทเวืองทอดพระเนตรจบแล้วก็ทรงพระพิโรธเป็นอันมาก ตรัส
รับสั่งแก่ขุนนางทั้งปวงว่า พวกไทเพียนนี้บังอาจยกกองทัพมาอีกไม่
กลัวความตาย เราจะต้องยกกองทัพไปปราบปรามมันเองจึงจะได้
ยววันได้ยินรับสั่งดังนั้นจึงทูลว่า พระองค์เป็นกษัตริย์อันประเสริฐ
หากควรจะต้องออกไปรบทัพจับศึกเองไม่ สิ่งทีควรต้องให้ทหารออก
ไปต่อสู้ก่อน เมื่อหนักแน่นอย่างไรจึงค่อยจัดการต่อภายหลัง พระ
เจ้าไทเวืองได้ฟังก็ทรงเห็นชอบด้วย จึงรับสั่งให้วันตุงเป็นแม่ทัพยก
ออกไปช่วยง่วนหมื่นที่ต่านง่วนโฮ้วโดยเร็ว พระองค์จะยกกองทัพ
ตามไปภายหลัง วันตุงรับกระแสนรับสั่งแล้วก็ทูลลาออกไปจัดทหารสิบ
หมื่นยกออกจากเมืองหลวงเดินทางตรงไปต่านง่วนโฮ้วทันที พระเจ้า
ไทเวืองนั้นไม่สู้วางพระทัยนัก ด้วยทรงทราบว่าพวกไทเพียนมักมี
วิชาอาคมต่าง ๆ จึงมีรับสั่งให้นางกงจิววางเสาออกกว่าราชการแทน

แล้วพระองค์ กิจตแจงกองทัพ พร้อมด้วยขุนนางฝ่ายทหารเป็นอันมาก
ให้ย่าวนักบัตินจินอยู่เป็นเพื่อนวางเสา นอกจากนั้นให้ตามเสด็จไปใน
กระบวนทัพทั้งหมด ทรงจัดทัพเสร็จแล้วได้ฤกษ์ก็ให้เคลื่อนกองทัพ
ออกจากเมืองหลวงรีบเดินทางตามวันตุงไปโดยเร็ว

ฝ่ายลองจู่พาหลานทั้งสองมาถึงเมืองหลวง ลองแจ้นกุก
ออกมารับน้องชายเข้าไปในเมือง แล้วพาไปเฝ้าวางเสาทั้งสองใน
พระราชวัง นางกุกฟ้าวางเสาแลเห็นหน้าพระโอรสก็มีพระทัยยินดี
สวมกอดพระราชบุตรทั้งสองไว้แล้วทรงพระกัณแสงรำพันว่า ลูกเอ๋ย!
มารดาคิดว่าจะไม่ ได้เห็นหน้าเจ้าเสียอีกแล้ว เป็นบุญนุกหนาที่บิดา
เจ้าอุตส่าห์ลงไปตามมารดา ๆ จึงได้กลับมาเห็นหน้าเจ้าอีก น่าสงสาร
ที่เจ้ามากมี ได้เห็นหน้าพระบิดา เพราะต้องออกไปทัพจับศึกเสีย
ด้วยไม่มีใครที่จะไปช่วยทำศึกแทนได้ พ้ามฟาลองได้ฟังดังนั้นก็มี
ความโกรธพวกไท่เพียนเป็นอันมาก จึงทูลพระมารดาว่าข้าพเจ้าจะ
ขอรับอาสาไปช่วยพระบิดารบเอง จะฆ่าพวกไท่เพียนเสียให้ตายจึงจะ
หายแค้น วางเสาได้ทรงฟังจึงรับสั่งว่า ลูกเอ๋ยเจ้าอย่าคิดอะไรให้
เอื่อมอาจไปนักละ ด้วยการสงครามไม่ใช่ของเล่นตลก เจ้าเป็นเด็ก
ไม่มีวิชาสันตติในฝ่ายทหาร จะไปสู้กับพวกข้าศึกอย่างไรได้ พ้าม
ฟาลองได้ยินมารดาห้ามก็ไม่อาจขัดพระทัย ครั้นจะบอกให้รู้ว่าตนมี
ฝีมือก็ไม่ได้ เป็นการขัดคำสั่งอาจารย์ ต้องให้ออกการสงครามเสีย
สักครั้งหนึ่งก่อนจึงจะบอกได้ ลองจูนั่นเมื่อได้พบปะบุตรสาวแล้ว

ก็ตั้งใจยิ่งนัก นางกุกฟาวางเธอมีรับสั่งให้บิดาไปพักอยู่ที่บ้านของตัวกับ
บุตรชาย ส่วนนางง็อกฟาบุตรสาวนั้นได้เป็นกงจั่วและให้อยู่ในพระ
ราชวัง

ฝ่ายวันตุงคุมทหารมาถึงค่านง่วน โห้วเห็นพวกทหารโตเพียง
ล่อมอยู่เป็นอันมาก ก็ตั้งค่ายพักทหารลงไว้คอยดูที่วงที่ข้าศึกก่อน
มาใช้ฝ่ายข้าศึกแจ้งว่าเมืองอานามให้วันตุงคุมทหารยกมาช่วย ก็นำ
ความไปแจ้งแก่นางกิมเลนทุกประการ นางกิมเลนได้ฟังดังนั้นก็จัด
แจงแต่งตัวขึ้นมา ถี้ออาวุธคุมทหารยกออกจากค่ายโดยเร็ว พอมาถึง
ก็คิดว่าใครเป็นแม่ทัพยกมาตั้งอยู่ จึงรีบออกมาต่อสู้กับเราโดยเร็ว
วันตุงแจ้งดังนั้นก็มีความโกรธจนตัวสั่น จัดแจงคุมทหารยกออกจาก
ค่ายทันที เห็นนางกิมเลนยืนมาอยู่กึ่งนัยประมาทว่าเป็นหญิงจะมีฝีมือ
เข้มแข็งปานใด จึงร้องทว่าเจ้าเป็นหญิงแต่จะเย็บปักถักร้อยอยู่
กับบ้าน การศึกสงครามนั้นหาได้เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้หญิงไม่ เรามี
ความสงสารจึงบอกให้เอาบุญ จึงกลับไปบอกให้สามีของเจ้ามาต่อสู้
ด้วยเราเถิด นางกิมเลนได้ฟังก็มีความโกรธจึงตอบว่า อ้ายตาบอด
มึงอย่าประมาทว่ากูเป็นหญิงจะฆ่ามึงไม่ตายเลย ต่อให้มึงซึกอกันมา
กูก็ไม่ตกใจ อ้ายพ่ามกงฆ่าสูงชื่อสามีของกูกับพ่อมะสามีของกงจั่วนาย
กูตาย กูชื่อกิมเลนผู้เป็นภรรยาสูงชื่อจึงยกมาจะฆ่าอ้ายพ่ามกงแก้แค้น
แทนสามีของกูให้จงได้ วันตุงได้ฟังก็โกรธตำว่าอีหญิงจัญไร เรียบอก
ให้ตี ๆ ไม่เชื่อยังกลับมาอวดดี อ้ายสูงชื่อสามีของเจ้าบ้านนัยมบาล
ท่านจับไปทอดน้ำมันแล้ว เมื่อไม่เชื่อจะรบกับเราก็จงเข้ามาเถิดเรา

ยินดีจะรบด้วย พุคแล้วก็ร่างยาวเข้ารบกับนางกิมเลินเป็นสามารถ วัน
 ตุงเห็นนางกิมเลินมีฝีมือเข้มแข็งก็ทำเป็นชักมาหนี นางกิมเลินรู้ตาม
 ได้ไล่ตามไป ยืนม้าหัวเราะเสียพลาญพูดว่าผู้ชายทำไมจึงใจเสาะเช่น
 นนเล่า จะทำเราซึ่ง ๆ หน้าไม่ได้แล้วหรือจึงคิดจะทำเราลับหลัง
 วันตุงได้ฟังก็มีความอายขี้ม้าเข้ารบกับนางกิมเลินอีก นางกิมเลินจึง
 หยิบผ้าเช็ดหน้าวิเศษขว้างไปปิดหน้าวันตุงไว้ วันตุงจะทำอย่างไรก็
 เปิดออกหาได้ไม่ นางกิมเลินจึงร้องให้ทหารจับตัววันตุงมัดไว้ แล้ว
 ไล่ฆ่าพันทหารของวันตุงตายลงเป็นอันมาก ทหารของวันตุงมีความ
 ตกใจยิ่งนัก แตะกระจัดกระจายพากันหนีกลับเข้าในค่าย นางกิมเลิน
 มิได้ไล่ตามไป พาทหารกลับไปยังค่ายของตน แล้วนำตัววันตุงไป
 ให้นางกงจิวผู้นายทันที นางกงจิวเห็นตงนนักชนนงยังทว่ากร สิ่ง
 ทหารให้พาตัววันตุงเข้ามา วันตุงมาถึงก็เหนื่อยมิได้กระทำค้ำับ นาง
 กงจิวมีความโกรธเป็นอันมากจึงทว่าว่า เจ้าเป็นเชลยถูกเราจับมาได้
 ยังถือค้ำับเฉยอยู่ไม่ค้ำับ หาเกรงกลัวความตายบ้างตอกหรือ วันตุง
 ได้ฟังก็โกรธ จึงตอบว่าเราเป็นขุนนางผู้ใหญ่ ถึงโดยเจ้าจับเราได้จะ
 ฆ่าเสียก็ฆ่าเถิด เราหามีความหวั่นหวาดไม่ เกิดมาเป็นชายชาติทหาร
 มิได้กลัวอันตรายสิ่งใดหมด นางกงจิวได้ฟังก็มีความโกรธ จึงตำว่า
 อ้ายอุบาทว์พุคจาสามหนวณัก จะต้องตดหัวมนเสียบ้างจึงจะได้ พุค
 แล้วก็ส่งให้ทหารจับตัววันตุงไปฆ่าเสีย ความจริงวันตุงผู้เป็นคนมี
 วิชาเวทมนตร์ตดตัวอยู่บางเหมือนกัน เมื่อทหารจับตัวจะเอาไปฆ่า
 พอนำออกมาพันนางกงจิวและนางกิมเลินแล้ว วันตุงจึงอ่านคาถา

หายตัวไป ทหารไตเพียงเห็นดงนั้นก็ตกใจรีบเข้าไปทูลนางกงจิวทุก
 ประการ นางกงจิวได้ฟังก็นึกประหลาดใจ จึงพูดว่าเราไม่รู้เลยว่า
 อ้ายวันตุงมันจะมีผลมาถึงกับหายตัวได้ เราต้องระวังตัวให้มากอย่าให้
 มันแอบเข้ามาในกายของเราได้เป็นอันขาด แล้วส่งทหารให้ตั้งยาม
 ตามไฟระวังกะไวโดยกวดขัน ทหารทั้งปวงก็รับคำกระทำตามคำสั่งมิได้
 ประมาท

ฝ่ายวันตุงหนีมาพ้นกายของข้าศึกแล้วก็กลับไปยังกายของตัว
 พวกทหารเห็นนายกลับมาได้ก็มีความยินดี พวกนั้นซักถามเรื่องราวว่า
 เป็นอย่างไรจึงกลับมาได้ วันตุงก็เล่าให้ทหารทั้งปวงฟังทุกประการ
 แล้วส่งทหารให้ระวังรักษากายไว้อย่างกวดขัน พอรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง
 ม้าใช้ก็เข้ามาบอกว่า พระเจ้าไทเวียงทรงยกกองทัพมาด้วยพระองค์
 เอง เวลานี้จนถึงท่านอยู่แล้ว วันตุงได้ฟังก็มีความยินดี ด้วยรู้ว่า
 พระเจ้าไทเวียงทรงพระกำลังและฝีมือเข้มแข็ง พวกไตเพียงไหนเลย
 จะกล้าต่อสู้ได้ จึงจัดทหารไปคอยรับเสด็จอยู่ห่างกายสิบห้าเส้น พอ
 กองทัพใหม่มาถึงก็เข้าไปเฝ้าถวายคำนับ พลากราบทูลตามที่ไตต่อสู้
 กับพวกไตเพียงให้ทรงทราบทุกประการ พระเจ้าไทเวียงได้ทรงฟัง
 ดงนั้นจึงรับสั่งว่า ท่านอย่ามีความวิตกเลย ถึงข้าศึกจะมีฝีมือเข้มแข็ง
 อย่างไร ท่านก็ไม่ต้องกลัวเกรงดอก มีเราอยู่คนหนึ่งแล้วไม่ต้อง
 หวาดหวั่นใครทั้งหมด รับสั่งแล้วก็ให้ตั้งค่ายลงห่างท่านประมาณยี่สิบ
 เส้น และเขียนหนังสือผูกปลายเกาทัณฑ์ยิงเข้าไปในด่านบอกให้วัน
 หนึ่นรู้ ทหารก็กระทำตามกระแสรับสั่ง

ฝ่ายง่วนหมื่นกับตุง^๕บัน ช่วยกันระวังรักษาต่านอยู่อย่างแข็ง
 แกร่ง ด้วยมีความวิตกกกลัวต่านจะอันตราย คอย ๆ กองทัพเมืองหลวง
 ก็หายไปยิ่งมีความวิตกมากขึ้น วันหนึ่งมีทหารเข้ามาบอกว่า เมือง
 หลวงให้คนยกกองทัพมาช่วยแล้ว เวลา^๕นี้กำลังต่อสู้อยู่กับข้าศึก ง่วน
 หมื่นได้ฟังก็มีความยินดี ขึ้นไปดูบนกำแพงต่านได้ท้วงทีก็จะนำทหาร
 ตีกระหนาบออกไปช่วย บังเอิญเห็นวันตุงเสียที่ถูกนางกิมเลนจับได้
 ก็มีความตกใจเป็นอันมาก กลับเข้าไปที่ว่าการนั่งเป็นทุกข์ปรึกษากัน
 อยู่กับตุง^๕บันว่าจะทำอะไรดี - วันตุงที่ยกทัพมาช่วยก็ถูกข้าศึกจับ
 ตัวไปได้ เราจะทำประการใดดีเล่า ตุง^๕บันจึงว่าวันตุงนั้นถึงโดยจะถูก
 จับก็คงไม่เป็นไรดอก เพราะวันตุงมีวิชาหายตัวได้ ง่วนหมื่นได้ฟังก็
 ค่อยเบาใจ พอ^๕รุ่งขึ้นเช้าก็ตั้งใจคอยฟังเหตุการณ์ต่อไป ตกเวลาค่ำมี
 ทหารเข้ามาคำนับแล้วส่งหนังสือให้ ง่วนหมื่นรับมาอ่านทราบความ
 แล้วก็มีความตกใจเป็นอันมาก จึงพูดแก่ตุง^๕บันว่า พระเจ้าไทเวียงทรง
 เสด็จมาเอง อย่างไรก็ตามข้าศึกก็คงไม่อาจต่อสู้ได้ เราควรจัดแจง
 ทหารไว้ให้พร้อมพร้อม พอ^๕รุ่งเช้าจะได้ตีหักออกไปรบเสด็จดีกว่า
 ปรึกษาพร้อมใจกันแล้วก็จัดแจงเตรียมทหารไว้แต่เวลากลางคืน พอ
 รุ่งเช้าได้ยินเสียงกลองรบสนั่นหวั่นไหว ก็เปิดประตูต่านคุมทหารตี
 ฝ่าหักออกไป ขณะนั้นพระเจ้าไทเวียงกับวันตุงกำลังตีหักเข้ามา พวก
 ทหารไตเพียงถูกตีกระหนาบ ก็พากันแตก^๕ร่นไปหานางกิมเลนและ
 นางกงจิว นางกงจิวเห็นท่าจะต่อสู้กับทหารพระเจ้าไทเวียงไม่ไหว
 ก็ถอยออกไปตั้งค่ายอยู่ห่างต่านประมาณยี่สิบเส้น พระเจ้าไทเวียงได้
 พบกับตุง^๕บันและง่วนหมื่นแล้วก็มีพระทัยยินดี เลยเสด็จเข้าไปประทับ

ในค่านง่วนโฮ้ว ง่วนหมิ่นก็จัดแจงที่ประทับถวายพระเจ้าไทเวืองตาม
สมควร

ฝ่ายนางกงจู้กับนางกิมเลิน ครั้นตั้งกายลงเรียบริ้ยแล้ว
นางกงจู้จึงตรัสแก่นางกิมเลินว่า พรุ่งนี้จะต้องออกไปรบเอาชัยชนะ
ให้จงได้ อันพระเจ้าไทเวืองพระองค์นี้ทรงมีฝีมือเข้มแข็งยิ่งนัก ทรง
เป็นคู่พญาบาทที่มาสามี่ของเราทั้งสองตายด้วย อย่างไรก็ต้องแก้แค้น
ให้จงได้ นางกิมเลินตอบว่าโดยชีวิตข้าพเจ้าจะต้องตายก็ไม่มีความ
น้อยใจ ขอให้ได้ฆ่าพระเจ้าไทเวืองก็แล้วกัน นางกงจู้ได้ฟังก็ดีใจ
พอรุ่งขึ้น นางทั้งสองก็จัดแจงคุมทหารยกออกจากค่ายไปร้องทำให้
พระเจ้าไทเวืองออกมารบ พระเจ้าไทเวืองได้ทรงทราบก็ทรงพระ
พิโรธ จึงทรงรับสั่งให้วันตุงกับตุงบั้นและง่วนหมิ่นจัดทหารเตรียมไว้
พระองค์จะเสด็จออกไปต่อสู้กับพวกไทพื่อนเอง นายทหารทั้งสามได้
ฟังก็ถวายคำนับ รับกระแสรับสั่งแล้ว ไปจัดแจงเตรียมทหารไว้คอยท่า
พระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าไทเวืองทรงแต่งพระองค์เสร็จแล้วก็ขึ้นทรง
สินธพราช ม้าที่ทรงนั้นรู้เรื่องล่วงหน้าก็ร้องทำกิริยาไม่พอใจในการที่
จะออกศึก พระเจ้าไทเวืองทอดพระเนตรเห็นดังนั้นก็ทรงพระวิตก จึง
ทรงพระดำริว่า ม้าของเราเคยล่วงรู้เหตุการณ์ก่อนเราเสมอ ครั้นจะ
ออกศึกทำกิริยาไม่ร่าเริงเหมือนทุกทีเลย แต่เราเป็นกษัตริย์ได้ลั่น
วาจาว่าจะออกไปแล้วก็ต้องไป ซึ่งจะมีกลัวความตายอยู่นั้นคนทั้ง
ปวงจะหัวเราะเยาะเย้ยได้ ทรงพระดำริแล้วจึงตรัสแก่นางจู้ว่า
เหตุใดเจ้าจึงทำกิริยาข่อท้อเช่นนั้นเล่า เป็นตายอย่างไรก็ต้องมีมานะ
สู้เขาจนตลอดชีวิต เสียชีวิตก็ทำให้เสียสัตย์ เจ้าก็เคยเป็นผู้กล้าหาญ

มาแต่ก่อน วันนั้นทำไมจึงได้มีความระย่นย่อท้อต่อข้าศึกนัก เราได้ลั่น
 วาจาออกไปแล้วจะกลับกลายไม่ได้เป็นอันขาด มาได้ฟังรบสังตงนั้น
 ก็ทำที่ถอนใจใหญ่แล้วนั่งอยู่ไม่ร้องกระวนกระวายอีก พระเจ้าไทเวือง
 เสด็จประทับบนหลังม้าแล้ว ก็สั่งให้ทหารจุดพลุสัญญาสามนัด เปิด
 ประตูค่านออกไปทันที พอมาถึงสนามรบหน้าค่านแลเห็นนางกงจัว
 กับนางกิมเลนยืนม้าอยู่ รูปร่างงดงามกิริยาที่ทางอาญาอย่างผู้ชาย
 จึงมีรับสั่งถามไปด้วยพระสุรเสียงอันตั้งว่า เจ้ากับเราก็คงไม่เคยมีสาเหตุ
 อะไรกันเลย เหตุใดจึงบังอาจยกกองทัพมาตีค่านในอาณาเขตของเรา
 แม้นรักตัวกลัวตายจงกลับไปเสียโดยที่เถิด นางกงจัวมองเห็นหน้า
 พระเจ้าไทเวืองเข้าก็ตกตะลึง จึงนึกว่าพระเจ้าไทเวืององค์นี้ ใช้แต่จะ
 มีฝีมืออย่างเดียวไม่ ทั้งรูปร่างก็งดงามราวกับเทพบุตรเสียด้วย อัน
 โคปินสามีเราก็อ้างามอยู่แล้วแต่ยังเป็นรองตั้งห้าเอาสี่ นางกงจัวตะลึง
 ตูจนเพลันลิมทอบพระเจ้าไทเวือง นางกิมเลนเห็นดังนั้นก็รู้ธรรมาศัย
 จึงทอบแทนว่า การที่เรายกกองทัพมาครั้งนี้ ก็เพราะจะแก้แค้นแทน
 พ่อแม่และสามีของเราที่ตายไป คว้ยท่านเป็นผู้ฆ่าสามีเราตายแล้วจะว่า
 ไม่มีสาเหตุอย่างไรได้ หรือถือว่าท่านมีฝีมือเข้มแข็งประมาทว่าเราเป็น
 ผู้หญิงจะสู้ไม่ได้ ความจริงเราต่อให้ท่านมาอีกสองคนเราก็คงไม่ตกใจ
 พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังถ้อยคำอันหยาบคายของนางกิมเลน ก็มีพระ
 ทักษะตเคื่องเป็นอันมาก จะตรัสตอบก็ทรงเห็นว่าไม่สมควรจะเป็นที่เสีย
 ราคีของพระองค์ ข้าพเจ้าทวนเข้าเฝ้านางกิมเลน นางกิมเลนเอา

กระบี่ปักไว้ ต่างคนต่อสู้กันได้ห้าสิบเพลงก็ยังไม่แพ้ชนะกัน นางกงจิว ยืนม้ายู่กัลว่ นางกิมเดินจะเสียที ก็เอาแพรววิเศษขว้างไปจะมัดพระเจ้าไทเวียงไว้ ให้ได้พระเจ้าไทเวียงทอดพระเนตรเห็นดังนั้น ก็เอาแก้ววิเศษขว้างไปรั้งไว้แพรวกับแก้วต่อสู้กันอยู่ครู่หนึ่ง แพรววิเศษก็กลายเป็นพญานาคอ้าปากจะคาบแก้วเข้าอม พระเจ้าไทเวียงตกพระทัยจึงเอาพระแสงขว้างไปโดยเร็ว กระบี่วิเศษตรงเข้าตัดพญานาคขาดออกเป็นท่อน ๆ นางกงจิวเห็นดังนั้นก็มีความโกรธ จึงเอาร่างแหวิเศษปาไปหุ้มเอากระบี่ของพระเจ้าไทเวียงไว้ได้ นางกิมเดินเห็นได้ดังนั้นก็เอาผ้าเช็ดหน้าวิเศษขว้างไปจะให้ปิดพระพักตร์ของพระเจ้าไทเวียง พระเจ้าไทเวียงรีบเอาดวงแก้วขว้างไปรั้งไว้ ผ้าเช็ดหน้าของนางกิมเดินฤทธิ์เดชไม่พอกับดวงแก้วก็แพ้ลอยกลับไปหาเจ้าของ นางกงจิวเห็นดังนั้นก็เอาร่างแหขว้างไปเก็บเอาดวงแก้วของพระเจ้าไทเวียงเสีย พระเจ้าไทเวียงตกพระทัยเป็นอย่างยิ่งมาก ด้วยเสียของรักไปสองสิ่ง คงเหลือแต่ทวนเล่มเดียวติดพระหัตถ์อยู่ แล้วแข็งใจตรงเข้าต่อสู้ด้วยนางทั้งสองเป็นสามารภ พอเวลาเย็นต่างคนต่างหยุดรบล่าทัพกลับไปยังค่ายของตน พระเจ้าไทเวียงทรงพระวิตกกังวลของวิเศษสองอย่างเป็นอย่างยิ่งมาก จนบรรทมมิหลับเลยตลอดคืน เผาแต่ตรึกตรองหาอุบายจะปราบปรามข้าศึกให้พ่ายแพ้ ก็ยังไม่เห็นอุบายอย่างไร

ฝ่ายนางกงจิวได้ชัยชนะแล้วก็พานางกิมเดิน และทหารกลับเข้าค่าย ในคืนวันนั้นนางกงจิวก็นอนไม่หลับลงได้เหมือนกัน หลับตาก็เห็นแต่พระพักตร์พระเจ้าไทเวียงอยู่เสมอ จึงนึกว่าเราเห็นชาย

มามากนักแล้ว ไม่เห็นมีใครทรงงามเหมือนพระเจ้าไทเวียงเลย ยิ่งคิดก็ยิ่งกลุ้มกลัดใจด้วยความรัก ลึมนึกถึงการอาฆาตที่ได้มีอยู่แต่ก่อน แล้วนึกว่าพรุ่งนี้เราจะจับพระเจ้าไทเวียงไว้ให้ได้ เพื่อจะปลุกปลอบเอาใจให้ยอมเป็นสามีของเราดีกว่า นางกงจู้คิดแล้วคิดเล่าอยู่ในใจมิได้ปริปากให้ผู้ใดรู้

ฝ่ายนางกิมเดินเมื่อกลับมาถึงค่ายแล้ว ก็มีความวิตกเป็นอันมาก จึงนึกว่านางกงจู้ นายเรามีใจรักใคร่พระเจ้าไทเวียงเสียแล้ว ฉะนั้น ไหนเลยเราจะได้แก้แค้นแทนสามีเรา มิเสียแรงที่เราอุตส่าห์ข้ามบ้านเมืองมาหรือ อย่าเลยเราจำจะต้องคิดหาอุบายฆ่าพระเจ้าไทเวียงเสียในทันที มิฉะนั้นจะเสียความตั้งใจของเราไป นางกิมเดินคิดแล้วก็ออกไปกลางแจ้ง อ่านมนต์เรียกปีศาจสี่ตนมาทันที ครั้นปีศาจมาแล้วนางกิมเดินจึงออกคำสั่งว่า เจ้าจงรีบไปจับตัวพระเจ้าไทเวียงไปมัดไว้ที่เชิงเขาโงตงคอยทำเราให้จงได้ ปีศาจสี่ตนรับคำแล้วก็กำนัลไป พอถึงค่านก็หายตัวจะเข้าไปในค่าน ขณะนั้นเทพยดาที่ประจำรักษาพระเจ้าแผ่นดิน เห็นปีศาจทั้งสี่บังอาจจะเข้ามาทำร้ายพระเจ้าแผ่นดิน ก็โบกมือห้ามไว้ไม่ให้เข้า ปีศาจสี่ตนเห็นเทวดาประจำพระองค์ของพระเจ้าไทเวียงคอยป้องกันอยู่ ก็ไม่อาจเข้าไปใกล้ เป็นแต่รอ ๆ อยู่ข้างนอกคอยจะทำร้ายพระเจ้าแผ่นดินตามก้านายของตัวสั่ง นางกิมเดินคอยปีศาจทั้งสี่อยู่จนสว่างไม่เห็นกลับมาก็มีความวิตก จึงนึกว่าหรือพระเจ้าไทเวียงมีวิชาดีจับเอาปีศาจทั้งสี่ของเราไปเสียแล้ว กระมัง พอรุ่งเช้านางกิมเดินก็เข้าไปหานางกงจู้ผู้ นายชกชวนให้ออกไปรบกับข้าศึก นางกงจู้จึงว่าเราจะต้องจับตัวพระเจ้าไทเวียงให้ได้

เอามาตรมานแก้แค้นแทนสามีเราที่ตายไป นางกิมเลินได้ฟังสำคัญว่า
 จริงก็มีความยินดี แล้วสองนางก็พากันคุมทหารออกจากค่ายไปร้อง
 ทำให้พระเจ้าไทเวืองออกมารบ พระเจ้าไทเวืองมีรูที่จะทำประการใด
 ก็ต้องจำพระทัยยกทหารออกมาต่อสู้กับนางกิมเลินและนางกงจิว ะ
 หว่างที่รบกันอยู่นั้นนางกงจิวมีใจตั้งใจจะทำร้ายพระเจ้าไทเวืองเลย แต่
 นางกิมเลินนั้นตงอกตงใจจริง นางกิมเลินขว้างผ้าเช็ดหน้าไปจะให้ปิด
 พระเนตรของพระเจ้าไทเวืองเสีย มารู้ตัวก็โศกหนี มิให้ผ้าถูกพระ
 พกตร์ของพระเจ้าแผ่นดินได้ ผ้าเช็ดหน้าจึงเลยมาปิดหน้าม้าไว้ทันที
 ม้าเทพยดาก็ไม่เป็นอันตราย ถึงแลไม่เห็นก็เดินได้สุดแต่ นายของตัว
 จะชักสายบังเหียนให้ ไปทางไหนก็ไปทางนั้น พระเจ้าไทเวืองสงสารม้า
 เป็นกำลังจะแก้ไขก็ไม่ทันท่วงที ขณะนั้นนางกงจิวเอากำไลหยกวิเศษ
 ขว้างไปก็กลายเป็นบ่วงทองโตใหญ่ ตรงเข้าสวมพระองค์ของพระเจ้า
 ไทเวือง พระเจ้าไทเวืองตกพระทัยเป็นอันมาก จะสลัดสักเท่าไรบ่วง
 ก็หาหลุดออกจากพระองค์ไม่ เลยพลัดตกลงจากหลังม้าทันที นาง
 กงจิวสั่งให้ทหารของตัวจับเอาไว้และจะจับม้าให้ได้ด้วย แต่ม้าวิ่งหนี
 ไปโดยเร็ว ตาไม่เห็นด้วยถูกผ้าปิดหน้าไว้ เเตยวิ่งเคล็ดเปิดไปตาม
 แต่เท่าจะพาไป วันตุงกับตุงบันและง้วนหมิ่นเห็นพระเจ้าแผ่นดินถูก
 จับก็ตกใจ จะเข้าไปแยงก็ไม่ ได้ด้วยกลัวฝีมือนางกงจิว นางกิมเลิน
 แต่วันตุงนั้นหายตัวเข้าไปคอยบ้องกันพระเจ้าแผ่นดินอยู่ จะลงมือ
 ทำร้ายพวกไทเพียนก็กลัวของวิเศษ พวกปีศาจของนางกิมเลินก็ตง
 เห็นตงนั้นก็ตรงเข้าจะจับวันตุง แต่วันตุงคอยอำนมนต์บ้องกันตัวไว้
 จึงไม่เป็นอันตราย ง้วนหมิ่นกับตุงบันมีความวิตกเป็นอันมากไม่รู้จะ

ทำประการใด ต้องจำใจพาทหารกลับเข้าถ้ำแล้วเขียนหนังสือบอก
เข้าไปยังเมืองหลวง

ฝ่ายนางกงจิวพาพระเจ้าไทเวียง มาถึงค่ายแล้วก็นั่งนิ่งยงที่
ว่าราชการ ให้ทหารนำตัวพระเจ้าไทเวียงเข้ามาพลาถกแกลังทว่าควา
เวลานท่านเป็นเชลยของเราแล้ว จะยอมเป็นเมืองขึ้นของเราหรือยัง
เล่า พระเจ้าไทเวียงได้ทรงฟังก็ทรงพระพิโรธเป็นอันมาก จึงตรัส
ตอบว่าเราเป็นชายชาติเชือกษัตริย์ ถึงมาตรงว่าจะต้องตายก็ไม่ยอม
อ่อนน้อมใคร เจ้าจับเราได้จะฆ่าก็ฆ่าเสียเถิดเราไม่กลัวดอก นางกงจิว
ได้ฟังก็ทำเป็นโกรธจึงว่าเราพูดดี ๆ ไม่เชื่อฟังจะต้องให้คนจับตัวไปฆ่า
เสียเดี๋ยวนี้พระเจ้าไทเวียงได้ทรงฟังก็ทรงพระพิโรธยิ่งขึ้น จึงตรัสว่า
เจ้าจะฆ่าก็ฆ่าเถิดอย่าพูดให้มากความเลย เรายอมตายแต่จะไม่ยอม
อ่อนน้อมใครเป็นอันขาด นางกิมเลนได้ฟังก็มีความโกรธจึงบอกแก่
นางกงจิวว่า กงจิวควรจะฆ่าพ่ามกงไทเวียงเสียเป็นการแก้แค้นแทน
พ่อแม่และสามีของข้าพเจ้า นางกงจิวได้ฟังก็นิ่งตริกตรองอยู่ด้วย
สงสารพระเจ้าไทเวียงจะต้องถึงแก่ความตาย เรื่องของตนที่คิดไว้จะ
ไม่สำเร็จ คิดแล้วจึงตอบนางกิมเลนว่าท่านอย่ามีความวิตกเลย พระ
เจ้าไทเวียงนั้นเหมือนลูกไก่อยู่ในมือจะบีบเมื่อไรก็ต้องตาย เราควร
เอาตัวขังไว้ก่อนดีกว่า แม้นเสร็จศึกแล้วจะได้พาเอาไปเมืองให้พระ
บิดาของเราทอดพระเนตรหน้าตาบ้าง นางกิมเลนได้ฟังมีรู้ที่จะทำ
ประการใด ต้องจำใจรับคำไม่อาจขัดขึ้นเอาพระเจ้าไทเวียงไปขังไว้

ตามรับสั่งแต่ลอบส่งทหารทั้งปวงมิให้ส่งพระกระยาหารให้เสวย วันรุ่ง
 ซึ่งปลอมตัวลอบเข้าไปเห็นดังนั้นก็กลัวพระเจ้าไทเวืองจะเป็นอันตราย
 เวลาตึก ๆ ก็ลอบนำพระกระยาหารไปถวายให้เสวยทุกวัน ครั้นจะ
 ช่วยเอาพระเจ้าแผ่นดินออกมาก็ไม่ได้ ด้วยปีศาจสี่ตนคอยกีดกันห้าม
 ปราบไว้

ฝ่ายม้าของพระเจ้าไทเวืองวิ่งหนีพวกโตเพียนเตลิดเปิดไป
 ได้เจ็ดวันก็ถึงเมืองเคื่องอานเป็นเวลากลางคืน ม้านั้นถึงตาจะแลไม่เห็น
 ก็ยังเดินตรงเข้าไปในบ้านเก่าของพระเจ้าไทเวืองได้ถูก แต่มิได้
 เข้าทางหน้าบ้านเข้าเสียทางหลังบ้านจึงไม่มีผู้ใดเห็นเลย ครั้นไปถึง
 ในสวนก็เข้าไปนอนอยู่ที่ข้างศาลาเล็ก พอรุ่งเช้าพ่ามฟาหลงก็ลงไป
 รำเพลงอาวุธเล่นในสวนผู้เดียวทุกวันตามเคย ขณะเมื่อกำลังรำเพลง
 อยู่ แลเห็นม้าของบิดาเข้าก็จำได้ นึกสะดุ้งใจกลัวจนตัวสั่นรำพึงว่า
 พระบิดาของเราออกไปทำศึกครั้งนี้ ที่ร้ายคงจะมีเหตุเภทภัยเป็นแน่
 นอน ม้าจึงเตลิดเปิดเบิ่งมานี้ นั่นอะไรปิดหน้าม้าอยู่น่าประหลาดนัก
 พ่ามฟาหลงคิดพลางร้องถามม้าว่า ทำไมเจ้าจึงมาแต่ผู้เดียว พระบิดา
 ของเราไปไหนเสียเล่าม้าจำเสียงได้ว่า เป็นพ่ามฟาหลงบุตรชายของ
 พระเจ้าไทเวืองก็ดีใจ เดินเข้าไปใกล้เอาศีรษะลงถูแทบเท้าพ่ามฟา
 ลอง ๆ ตกใจมากขึ้น รีบซักถามว่าพระบิดาของเราเสียที่แก่ข้าศึก
 หรือ ถ้าจริงจงพยักหน้าสามที่เราจะได้อ่านไปแก้แค้นแทน
 บิดาเรา ม้าได้ฟังก็พยักหน้าสามครั้ง พ่ามฟาหลงเห็นดังนั้นก็

ร้องให้ ถ้าม้าอีกว่าพระบิดาของเราตายหรือเปล่า ม้าสี่ศีรษะเป็นที่บอกว่ายังไม่ตาย พ่ามฟาลองอัศจรรย์ตั้งใจเป็นอันมาก จึงคิดว่าถ้าเราจะไปกราบทุลพระมารดาทั้งสองให้ทรงทราบ ไหนเลยพระมารดาจะยอมให้เราไป จำจะต้องคิดหนีไปดีกว่า แต่อย่ารู้กันว่าทำไมม้าของพระบิดาเราจึงถูกผ้าปิดหน้ามาเช่นนี้ คิดแล้วจึงม้าเดินเข้าไปยังที่ศาลาเล็ก หยิบเอาสมุดตำราที่เทพยดาให้ไว้ออกวางลงบนโต๊ะเล็กในศาลานั้น พลังศุกเข้าลงค้ำับอธิษฐานว่า แม่นม้านี้ลูกต้องของวิเศษข้าศึกประการใด ขอให้ม้อักษรปรากฏอยู่ในหนังสือนี้ด้วย อธิษฐานแล้วก็เปิดหนังสือนั้นออกอ่านมีความว่า ผ้าที่ปิดหน้าม้าอยู่นั้นเป็นผ้าเช็ดหน้าวิเศษของข้าศึก ถ้าจะแก้ต้องเอาโลหิตม้ามาลูบที่ผ้า จึงจะหยุดออกได้ พ่ามฟาลองอ่านดูรู้ความแล้วก็ดีใจ จึงพูดกับม้าว่า เจ้าจงอุตส่าห์ทนเจ็บเอาเถิด เราจะเอาโลหิตที่กายของเจ้าสักหน่อย เพื่อแก้ให้ผ้าที่ปิดหน้าเจ้านั้นหลุดออกแลเห็นสิ่งทั้งปวงได้ถนัด ม้าได้ฟังพ่ามฟาลองพูดดังนั้นก็ก้มศีรษะเป็นที่ว่ารับคำ แล้วพ่ามฟาลองจึงเอามือตกรัดเนื้อที่เท้าม้าพอโลหิตไหล เอามือรองโลหิตจนพอควร แล้วก็เอามาลูบหน้าม้าสองสามที ผ้าเช็ดหน้าที่ปิดอยู่ก็หลุดตกลงยังพื้นและกลายเป็นกระดาษไปหมดพ่ามฟาลองดีใจเป็นอันมาก จึงพูดกับม้าว่าท่านจะพาเราไปตำหน่งวนไต่หวัดหรือไม่ ถ้าได้จึงพยักหน้าให้เราดูสามที ม้าได้ฟังก็พยักหน้าตามคำของพ่ามฟาลอง ๆ มีความยินดีเป็นอันมาก ด้วยความหวังพระบิดากลับจะเป็นอันตรายจึงมิทันจะได้อำลาตาและพระมารดา รีบไต่ค้ำขึ้นหลังม้าขับออกจากสวนดอกไม้ไปโดยเร็ว

ฝ่ายพวกคนใช้ในบ้านเห็นพ้ามพาลองหายไปก็ตกใจ รีบนำ
 ความไปแจ้งแก่ลุงจุกทันที ลุงจุกตกใจเป็นอันมากเดินร้องไห้ค้นหา
 หลานชายจนทั่วมิได้พบปะ รีบเข้าไปในพระราชวังกราบทูลวางเฮา
 ให้ทรงทราบพ้ามพาลองหายไป ตั้งแต่เข้าจนบ้านนี้ยังไม่เห็นกลับ
 มาบ้าน วางเฮาทั้งสองได้ทรงฟังก็ตกพระทัยเป็นอันมากทรงพระกัน
 แสงพลางรับสั่งให้ทหารและพวกที่เว่อออกติดตามหาพระโอรส ทหาร
 ทั้งปวงรับพระกระแสรับสั่งก็ถวายค่านับลาไป แต่เที่ยวติดตามหาอยู่
 เป็นหลายวันก็มิได้พบปะ วางเฮายังมีพระทัยเศร้าโศกเป็นอันมาก
 วันหนึ่งมีมาใช้ถือหนังสือมาจากด่านง่วนโฮ่ว ยาวันขุนนางผู้ใหญ่ก็นำ
 ขึ้นถวายให้ทอดพระเนตร วางเฮาทรงอ่านใบบอกของง่วนหมิ่นจบ
 แล้วก็ตกพระทัยทรงพระกันแสงจนสลบลง ณ บณพระที่นั่งนั้น พวกที่
 เวและนางกำนัลเห็น ถึงนั้นก็ช่วยกันแก้ไขจนฟื้นขึ้น วางเฮาได้สติ
 แล้วก็เล่าความให้ขุนนางทั้งปวงฟังว่า พระเจ้าไทเวืองถูกข้าศึกจับ
 ไปได้จะเป็นตายอย่างไรก็ไม่รู้ ง่วนหมิ่นมีหนังสือมาขอกองทัพให้ยก
 ไปช่วยเวลานี้ในเมืองหลวงก็ยังไม่เห็นใคร ที่จะมีฝีมือยิ่งไปกว่า
 พระเจ้าไทเวืองตรัสแล้วก็ทรงพระกันแสง พวกขุนนางทั้งปวงได้ฟัง
 ก็พากันมีความวิตกเป็นอันมาก แต่ยาวันนั้นพูดจาเอาใจวางเฮาว่าขอ
 พระองค์อย่าเพื่อทรงพระวิโยคนักเลย ข้าพเจ้าจับยามดูเห็นว่าบ้าน
 เมืองยังไม่เป็นอันตรายดอก อย่างไรก็ตามพระเจ้าไทเวืองก็คงจะกลับมา
 ได้อีกวางเฮาได้ทรงฟังก็ยังไม่ไว้พระทัย รับสั่งให้มาใช้ไปคอยสืบข่าว
 ทุกเวลา ได้ความอย่างไรให้นำขึ้นกราบทูลโดยเร็ว

ฝ่ายพ่อกงพาลองครนชนมาแล้ว มากพาวังมาหลายวันจนมาถึง
 ด้านง้วนโฮ่ว เห็นพวกโตเพียนล้อมท่านไว้เป็นสามรถ พ่อกงพาลอง
 มีชักชาก็ตรงจะเข้าตีหักเข้าไปข้างในทันที นางกิมเลินเห็นดังนั้นก็
 ความโกรธร้องทวาดพ่อกงพาลองด้วยเสียงอันดังว่า อ้ายลูกเมือวานขึ้น
 นี่ยังอาจเข้ามาทำอาละวาดในกองทัพเรา จงรีบออกไปเสียอย่าเข้ามา
 ที่นี่ พ่อกงพาลองได้ฟังก็มีความโกรธยิ่งนัก ตอบว่าเราเป็นพระโอรส
 ของพระเจ้าไทเวืองพวกเจ้าจักเอาพระบิดาของเราไปไว้ไหน รีบส่งตัว
 ออกมาให้เราโดยเร็ว หากไม่ชีวิตพวกเจ้าจะต้องพากันตายหมด นาง
 กิมเลินได้ฟังก็หัวเราะตอบว่า พ่อเจ้าบ้านนั้นนอนนอกข้าวห้องแห่งอยู่ที่
 ข้างในค่ายแล้ว เจ้าเป็นเด็กอย่าทะนงตัวอวดดีไปนักเลย ชีวิตจะตาย
 เสียเปล่าหาประโยชน์สิ่งใดมิได้ จงกลับไปบอกให้มารดาของเจ้ามารบ
 กับเราเถิด พ่อกงพาลองได้ฟังคำหยาบคายของนางกิมเลินเช่นนั้นก็มี
 ความโกรธ ร้องทวาดว่าอืหมึงกาลิบังอาจเอิบเอื่อมกล่าวคำอุบาทว์
 ล้วงเกินถึงพระมารดาเรา จงมาลองฝีมือกับเราก่อนเถิดว่าฤทธิ์เดช
 และฝีมือของเด็กๆ จะฆ่าเจ้าได้หรือไม่ ไว้ให้เราแพ้เจ้าเสียก่อนจึงค่อย
 อวดอ้าง เวลาน้อย่าเพื่อทะนงตนไปก่อนเลย พูดแล้วก็ขบเข้ารบ
 กับนางกิมเลินเป็นสามรถ นางกิมเลินเห็นพ่อกงพาลองมีฝีมือเข้มแข็ง
 ก็อานมนต์เรียกปีศาจสี่ตนให้เข้าทำร้ายพ่อกงพาลองๆ เห็นดังนั้นก็เอา
 ธงวิเศษกวัดแกว่งไปมา ก็พลันบังเกิดเป็นไฟนรกมาเผาพวกปีศาจ
 เหล่านั้นอันตรธานหายไปทันที นางกิมเลินเห็นดังนั้นก็ตกใจ ด้วย
 ตัวเองหมดฝีมือเพียงเท่านั้น เพราะผ้าเซตหน้าทขว้างไปปิดหน้ามานั้น

พ่ามฟาหลงเอาเลือดมาทาจึงกลายเป็นกระต่ายไปเสีย ครั้นจะหนักนั้นก็
 อยาว่าเป็นผู้ใหญ่หนักเด็ก แข็งใจกัดฟันเข้าต่อสู้ด้วยพ่ามฟาหลงเป็น
 สามารถ พ่ามฟาหลงได้ทีก็เอากระบองตีถูกนางกิมเดินตกจากหลังม้า
 ตาย พวกทหารเห็นนายของตัวตายก็ตกใจ พวกนั้นแตกหนีกลับเข้าค่าย
 เล่าความให้นางกงจิวฟังทุกประการ นางกงจิวได้ฟังก็ตกใจเป็นอัน
 มาก และมีความสงสารนางกิมเดินยิ่งนัก รีบจัดแจงแต่งตัวเสร็จแล้ว
 ก็พาทหารยกออกจากค่าย เห็นพ่ามฟาหลงกำลังไล่ฆ่าฟันทหารทั้งปวง
 อยู่นอยู่ ก็ร้องทูลว่าอย่าลุดอกมมือปากยังไม่ทันสิ้นกลิ่นน่านมก็บังอาจ
 มาหาที่ตายไม่เกรงกลัว มีงชื่อไรแซ่ไรรีบบอกมาโดยเร็ว เราจะตัด
 ศีรษะมาเช่นคมอาวุธของเราเสีย พ่ามฟาหลงมองไปเห็นหญิงแต่งตัว
 เหมือนกับบุตรสาวกษัตริย์ ก็นึกเดาว่าดีร้ายคงเป็นนางกงจิวบุตรสาว
 เจ้าเมืองไท่เฟียนเป็นแน่ คิดแล้วตอบว่าเราชื่อฟาหลง เป็นบุตรชาย
 ของพระเจ้าไท่เวือง เจ้าจงรู้จักไว้เถิด เจ้าจับเอาพระบิดาของเราไป
 ไว้ที่ไหนจงรีบส่งตัวออกมาโดยเร็ว หากไม่ชีวิตเจ้าจะต้องตาย นางกง
 จิวรู้ว่าเป็นบุตรชายของพระเจ้าไท่เวือง ก็มีได้ตอบประการใด ชับม้า
 เข้ารบด้วยเป็นสามารถ ครั้นเห็นพ่ามฟาหลง มีฝีมือเข้มแข็งยากที่จะ
 เอาชัยชนะได้ ก็เอาร่างแหวิเศษขว้างไปหมายจะให้เข้ารัศมีพ่ามฟา
 ลองๆ ก็เอาร่างวิเศษกวัดแกว่งไปมาบังเกิดเป็นไฟเข้าเผา ร่างแหของ
 นางกงจิวหมดสิ้น แก้ววิเศษกับกระบี่วิเศษก็ลอยเข้าหาพ่ามฟาหลงๆ
 จำได้ว่าเป็นของของพระบิดาก็มีความตกใจสำคัญว่าพระบิดาถูกฆ่าตาย
 เสียแล้วของเหล่านี้จึงมาตกอยู่แก่ นางกงจิวร้องให้พลางโถมเข้าต่อสู้

ผ่านางกงจิวเสียให้ได้นางกงจิวเสียที่ก้อานมนต์หนักกลับเข้าค้ำย พ่ามฟา
 ลองไล่พ้นฆ่าทหารไตเพี้ยนล้มตายลงเป็นอันมาก เวลานั้นตุงบันกับ
 ง่วนหมื่นไต้ยินเสียงอาวุธกระทบกันอยู่นอกค่านักพากันขึ้นไปดูเห็น
 พ่ามฟา ลองก็ต่างคนต่างไม่มีใครรู้จัก แต่จำได้ว่าเป็นม้าของพระเจ้าไท
 เวียงครันเห็นพ่ามฟา ลองฆ่านางกิมเลนตายและนางกงจิวก็แพ้หนักกลับ
 เข้าค้ำยก็มีความยินดีเป็นอันมากจึงพากัน คุมทหารเปิดประตูค่านตีกระ
 หนาบออกไปช่วยทหารไตเพี้ยนไม่สามารถจะต่อสู้ได้ ก็พากันแตกกระ
 จัตกระจายไปกำลังโมโหโทโสพ่ามฟา ลองมิงตเว้น เข้าไล่ฟาดฟันพวก
 ทหารเมืองไตเพี้ยนไปจนถึงค้ำยของนางกงจิว นางกงจิวมีความตกใจเป็น
 อันมากด้วยหมัดของวิเศษก็จัดแจงหลบหนีเอาตัวรอดทหารทั้งปวงเห็น
 นายหนักพากันหนีตาม ที่หนีไม่ทันก็ยอมสวามิภักดิ์ด้วยพ่ามฟา ลองๆ
 เทียวคั้นหาพระบิดาของตัวจนทั่วไม่พบก็ตกใจ จึงซักถามพวกทหาร
 ไตเพี้ยนว่า นางกงจิว นายเจ้าฆ่าพระบิดาของเราเสียแล้วหรือๆ เอา
 ไปขังไว้ยังที่ใด เจ้าจงบอกให้เรารู้ด้วย ทหารเหล่านั้นตอบว่าอัน
 พระเจ้าไทเวียงพระบิดาของท่านนั้นนางกงจิว ยังมีไต้ทำอันตรายตอก
 เป็นแต่จับเอาไปขังไว้เท่านั้น พ่ามฟา ลองได้ทราบว่พระบิดาของตน
 ยังทรงชีวิตอยู่ก็มีความดีใจยิ่งนัก แล้วบอกแก่ทหารเหล่านั้นว่า นาง
 กงจิว เอาพระบิดาของเราไปขังไว้ที่ใดเจ้าจงพาเราไปเฝ้าพระบิดาของ
 เราด้วย ทหารไตเพี้ยนก็นำพ่ามฟา ลองตรงไปยังที่ขังพระเจ้าไทเวียง
 แต่มีไต้พบหน้าค้ำตา พ่ามฟา ลองมีความวิตกเป็นอันมาก สั่งให้พวก
 ทหารพากันเทียวคั้นหาจนตลอดบริเวณค้ำยก็ไม่ได้ร่องรอย ขณะนั้น
 ง่วนหมื่นกับตุงบันยกทหารออกจากค่านแล้ว ก็พาทหารตามพ่ามฟา

ลองตรงมายังค่ายของนางกงจิว พอมาถึงเห็นข้าศึกเมืองไตเพียงแตก
 กระจัดกระจายหนีไปหมดสิ้น แล้วแลไปเห็นพ่ามฟาหลงยืนอยู่ จึง
 ตรงเข้าไปค้ำับเชื้อเชิญให้เข้าไปในถ้ำ พ่ามฟาหลงเที่ยวคั่นคว่ำหา
 พระเจ้าไทเวือง เสียจนอ่อนใจก็ยังไม่เจอ ครั้นเห็นง้วนหมิ่นกับตุงบัน
 มาเชื้อเชิญตนดังนั้น ก็จำใจรับเชิญเดินตามคนทั้งสองเข้าไปในถ้ำ
 พอเข้าไปถึงที่ว่าการก็แลเห็นพระเจ้าไทเวืองทรงประทับอยู่ก็ดีใจ ต่าง
 พากันเข้าไปถวายค้ำับ พ่ามฟาหลงนั้นร้องให้พลางทูลถามพลาง
 ว่า จาเวือง (แปลว่าพระบิศา) เหตุใดจึงเสด็จเข้ามาในถ้ำนี้ได้เล่า
 พวกทหารไตเพียงบอกกับข้าพเจ้าว่านางกงจิว ได้นำเอาจาเวืองไปขัง
 ไว้ ข้าพเจ้าเที่ยวคั่นหาเสียเป็นช้านาน ไม่ทราบว่าจะเสด็จ
 กลับมาอยู่ในถ้ำแล้ว พระเจ้าไทเวืองสวมสอกกอดพระโอรสไว้แล้ว
 ก็ทรงเล่าความให้ฟังว่า เมื่อนางกงจิวจับจาเวืองไปได้ในวันตุงได้
 หายตัวไปคอยบอกรักกันโพลกัยอยู่ ครั้นเห็นเจ้าผ่านางกิมเดินตายและ
 นางกงจิวหนีไปแล้ว วันตุงจึงฟังทซังพาจาเวืองกลับมายังถ้ำนี้ แต่
 เหตุใดเจ้าจึงรู้ว่าจาเวืองเสียที่ข้าศึกและรีบมาช่วยได้ทันที่ล่วงที่เล่า วิ
 ชาเพลงอาวุธของเจ้านั้นเจ้าไปร่ำเรียนมาจากสำนักไหนกัน พ่ามฟาหลง
 มีอาจที่จะบิ่คบังไว้ต่อไปจึงเล่าความตั้งแต่ต้น จนปลายให้ทรงทราบทุก
 ประการ พระเจ้าไทเวืองทรงสดับพระโอรสทูลตอบแล้ว ก็มีพระทัยโสม
 นัสเป็นที่ยิ่ง ตรัสสรรเสริญพระโอรสว่าเป็นเด็กฉลาดแต่เล็กๆ ก็มีความ
 ทรงจำร่ำเรียนความรู้ได้รวดเร็ว ครั้นรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งพระเจ้าไทเวืองก็

มีรับสั่งให้ตุงบันกับวันตุงยกกองทัพไปตีเอาค่านล้มเพนคิน ส่วนพระองค์จะเสด็จกลับเมืองหลวงตุงบันกับวันตุงก็ถวายคำนับรับพระกระแสรับสั่งดอยออกมาจัดทหารเสร็จแล้วก็ยกออกจากค่านง่วนโฮ่วไป ครั้นแล้วพระเจ้าไทเวือง ก็ชวนพระโอรสยกกองทัพออกเดินทางจากค่านง่วนโฮ่วตรงไปเมืองหลวง

ฝ่ายนางกงจิวตั้งแต่หนีพ่ามฟาสองมาแล้ว ก็ควบบน้ำตรงไปยังค่านล้มเพน ครั้นถึงจึงตรงเข้าไปในค่านเล่าความถึงการอุปราชัยพ่ายแพ้ข้าศึกให้ทหารของตัวฟังทุกประการ แล้วว่าเราจะอยู่ที่นี้ต่อไปอีกไม่ได้แล้วต้องรีบยกกองทัพกลับไปเมือง ด้วยข้าศึกคงจะติดตามมาตีเอาค่านคินเป็นแน่ พอเราสะสมผู้คนและเสบียงได้มากแล้วจึงยกมาแก้แค้นต่อภายหลัง ทหารทั้งปวงได้ฟังก็เห็นชอบด้วย แล้วนางกงจิวจึงสั่งให้พวกทหารขนเอาสรรพาวุธ และเสบียงในค่านล้มเพนขึ้นใส่เกวียนจนหมดสิ้น เสร็จแล้วก็รีบยกออกจากค่านไปโดยเร็ว พอเวลาเย็นวันตุงกับตุงบันก็มาถึง แจ้งว่านางกงจิวทั้งค่านหนีไปเสียแล้ว และเก็บเอาเสบียงอาหารศาสตราวุธไปด้วย ก็มีความโกรธเป็นอันมาก คิดจะยกกองทัพติดตามไปก็ไม่ทัน จึงยกกองทัพเข้าในค่านจัดหาเสบียงอาหารและทำอาวุธขึ้นใหม่ ครั้นการในค่านเป็นที่เรียบร้อยลงแล้ว วันตุงก็อำลาตุงบันกลับไปเมืองหลวง

ฝ่ายนางกูกฟาวางเฮากับนางกงจิวางเฮา ตั้งแต่พ่ามฟาสองหายไปแล้ว ก็เฝ้าแต่ทรงวิปโยคโศกาศูรทุกวันทุกเวลาด้วยเหตุนั้นเป็นทุกข์ถึงพระเจ้าไทเวืองที่ถูกข้าศึกจับไป กลับต้องมาเป็นห่วงถึงพระ

โอรสจะเป็นอันตรายอีก สองทุกข์สามทับทำให้ตรอมพระทัยมิเป็นอัน
 ทรงเสวย จนพระวรกายชুবผอมลง นางกุกฟาวางเฮานั้นทรงเสด็จ
 อยู่แต่ในตำหนักบรรทมกรกายพระพักตร์ รำพึงถึงพระสวามีและพระ
 โอรส มิได้เสด็จไปประทับที่ใดเลย ส่วนนางกงจิวางเฮานั้น ต้อง
 ออกว่าราชการแทนพระเจ้าไทเวืองทุกวัน วันนั้นได้เวลาก็เสด็จออก
 ว่าราชการตามเคย ขณะนั้นมาใช้ก็เข้ามาถวายคำนับ กราบทูลว่า
 อันพระเจ้าไทเวืองที่ออกไปทำศึกนั้น บัดนี้มีชัยชนะและยกกองทัพ
 กลับมาจนจะถึงเมืองแล้ว นางกงจิวางเฮาได้ทรงฟังก็มีพระทัย
 โสมนัสปานได้ขึ้นสวรรค์ รีบรับสั่งให้นางกำนัลนำเนื้อความเข้าไปทูล
 นางกุกฟาวางเฮาให้ทรงทราบ แล้วรับสั่งให้คนจันทน์กับยว้นออกไป
 รับเสด็จยังนอกเมือง ชุนนางทั้งสองก็ถวายคำนับรับกระแสนรับสั่ง
 บังคมลาพามันออกไปคอยรับพระเจ้าแผ่นดิน พอพระเจ้าไทเวือง
 เสด็จมาถึงชุนนางทั้งสองก็พากันถวายคำนับเชิญเสด็จให้เข้าเมือง พวก
 ราษฎรรู้ว่าพระเจ้าแผ่นดินไปทำศึกมีชัยชนะกลับมา ก็ดีใจ ต่างพากัน
 จัดตั้งโต๊ะบูชารับเสด็จตลอดสองฟากทางเดิน พอพระเจ้าไทเวือง
 เสด็จมาถึงพระราชวัง พวกชุนนางทั้งฝ่ายไ้วันและไ้เวาะก็มารับ
 เสด็จกันทว้หน้า วางเฮาทั้งสองทรงดีพระทัยยิ่งนัก พาพวกที่เฝ้าและ
 นางกำนัลออกมารับเสด็จเข้าไปในท้องพระโรง พระเจ้าไทเวืองเสด็จ
 ลงจากสินธพพระที่นั่งแล้ว ก็เสด็จขึ้นประทับบนพระที่นั่งกิมลอง
 ทรงเล่าความถึงการศึกให้วางเฮาและชุนนางทั้งสองฟัง วางเฮาและ
 ชุนนางทั้งสองได้ฟัง ก็ทรงตรัสและออกปากสรรเสริญพ่ามฟาตลอดกัน

ทุกคน ขณะนั้นพ่ามฟาหลงก็เข้าไปถวายคำนับวางเฮาพระมารดาทาง
 สอง วางเฮาทรงทอดพระเนตรเห็นพระโอรสก็ตั้งพระทัยจนนำพระ
 เนตรไหล สวมกอดพระโอรสเข้าไว้แล้วตรัสว่า ลูกเอ๋ย มารดามีธุ
 เลยว่าเจ้ามีวิชาและฝีมือดีถึงแก่ไปช่วยเอาพระบิดาของเจ้ามาได้ ไม่
 เสียทีที่เจ้าเกิดมาในตระกูลพระมหากษัตริย์ มีฝีมือเข้มแข็งอาจกำจัด
 พวกกอมิตรต่างตัวต่างปวงได้ นับว่าเป็นผู้มีฝีมือที่เยี่ยมในประเทศนี้
 เติมเมื่อเจ้าหายไปนั้นมารดาคิดว่าเจ้าจะได้รับโทษภัยอันตรายใด ๆ จึง
 ร้องไห้ร้องห่มเป็นทุกสิ่งเจ้าอยู่เป็นช้านาน พ่ามฟาหลงจึงทูลว่า
 การที่ข้าพเจ้าหนีไป โดยมี ใต้ราดาตาและทูลลาพระมารดานั้น นับว่า
 มีโทษอย่างใหญ่หลวง ขอพระมารดาจงโปรดอภัยโทษให้แก่ข้าพเจ้า
 ด้วย แต่ก็เพราะความเป็นห่วงพระบิดาเป็นข้อใหญ่ ด้วยเกรงว่าข้า
 ศีกจะทำอันตราย ข้าพเจ้าจึงรีบหนีไปโดยเร็ว เพื่อตั้งใจจะช่วย
 พระบิดาให้ทันการ วางเฮาได้ทรงฟังก็ดำริในพระทัยว่า พระโอรส
 ของเรามีความกตัญญูยิ่งนักน่าสรรเสริญ แล้วทรงตรัสว่า มารดาไม่
 ถือโทษเจ้าดอก กลับสรรเสริญเจ้าเสียอีกก็มีความกตัญญูไปช่วยเอา
 พระบิดามาได้ ครั้นแล้วพระเจ้าแผ่นดินกับวางเฮาทั้งสองก็เสด็จเข้า
 ข้างใน ขุนนางทั้งหลายและพ่ามฟาหลงต่างก็พากันกลับไปที่อยู่ ลอง
 จูร์ข่าวว่าหลานชายของตนกลับมาแล้วก็ดีใจ จึงออกมารับที่หน้า
 ประตูบ้าน จูงมือหลานชายเข้าไปข้างในแล้วกอดจูบลูบหลังด้วยความ
 รักใคร่ และถามถึงการรบทัพจับศึกว่าเป็นอย่างไรบ้าง พ่ามฟาหลง
 ก็เล่าความให้ตาฟังทุกประการ ลองจูมีความยินดีมาก สั่งคนใช้ให้
 จัดโต๊ะออกมาเลี้ยงหลานชายเป็นอันดี กาลล่วงมาอีกสามวัน วันรุ่ง

ก็กลับมาถึงเมืองหลวง เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินทูลความให้ทรงทราบ
ถึงเรื่องนางกงจิวทั้งท่านล้มเพ็นหนีไป และเก็บเสบียงศัสตราวุธไป
เสียหมดสิ้น พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังดังนั้นก็มีความพระทัยแค้นนางกงจิว
ยิ่งนัก ทรงดำริจะมีรับสั่งให้ยกกองทัพไปตีเอาเมืองไตเพียนเสีย แต่
ทรงเห็นว่าไพร่พลทหารจะได้รับความลำบากมากนัก เพราะเป็นหน
ทางไกล การได้ไม่เท่าเสีย จึงจำเป็นต้องรอไว้ฟังความเมื่อภายหลัง
ครั้นแล้วทรง พระราชทานบำเหน็จรางวัล ให้ขุนนางนายทหาร ทั้งปวง
ตามธรรมเนียม

ฝ่ายนางกงจิวครั้นกลับมาถึงเมืองแล้ว ก็เข้าไปเฝ้าไทเวือง
ผู้บิดา ทูลความให้ฟังแล้วร้องให้ ไทเวืองได้ฟังก็มีพระทัยสงสาร จึง
ตรัสปลอบโยนบุตรสาวว่า เจ้าอย่าเสียใจไปนักเลย ธรรมดาการศึกษา
ย่อมต้องมีแพ้และชนะเป็นธรรมดา คราวนี้เราอภัยราชัยพ่ายแพ้เขา
คราวหน้าเราอาจมีชัยก็ได้ เจ้าจงสะกดอกสะกดใจไว้พลางก่อนเถิด
อย่าเดือดร้อนไปนักเลย บิดาจะสะสมทแกล้วทหารไว้ ภายหลังจึงยก
ไปสู่กับเขาใหม่ นางกงจิวได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี ทูลลากลับไปยัง
ที่พักของตน

ในเวลานั้นที่แขวงเมืองหงวน บังเกิดมีเอียวตัวหนึ่งอาศัย
พำนักอยู่ในถ้ำ ณ เขาล้มเพ็น มีฤทธิ์เดชมากเป็นที่เกรงขามแก่ประ
ชาชนทั้งปวงในแถบนั้นยิ่งนัก ถึงคราวกำหนดในปีหนึ่ง ๆ ท่านที่พ
ก็ต้องนำเอาคนไป ให้เอียวตัวนั้นกินเสมอมาทุก ๆ ปี บัดนี้ถึงกำหนด

อีกแล้วท่านตีพุงจึงหยิบบัญชีรายชื่อนักโทษถึงตายออกมาตรวจดู พบ
ชื่อของทัตชันเข้าก็เอาดินสอด่ขีดกาไว้และใช้ผู้คุมให้ ไปนำเอาตัวมาแล้ว
ก็พูดว่า เจ้าจงไปยังเขาลัมเฟินให้เอียวกินตามโทษของเจ้าเถิด ทัตชัน
ได้ฟังก็ตกใจไม่อาจขัด คำบัญชาผู้รักษาเมืองออกเดินไป ผู้รักษาเมือง
เกรงว่าทัตชันจะไปหลบหนีเสียกลางทาง จึงใช้ให้ผู้คุมตามไปแอบดู
ด้วย ทัตชันไปถึงบ้านก็ขึ้นไปเพื่อจะลamarดา นางต้นมินมารดาทัต
ชันแลเห็นบุตรชายมาก็มีความยินดี รีบร้องถามไปว่า เจ้าต้องโทษ
อยู่ทำไมจึงกลับมาได้แล้ว ทัตชันก็เล่าความให้มารดาฟังทุกประการ
มารดาทัตชันได้ฟังบุตรชายบอกดังนั้น ก็ร้องไห้ตาไหลลงอาบหน้า
พลางพูดว่าลูกเอ๋ย มารดามีบุตรแต่จำเพาะเจ้าผู้เดียวเท่านั้น ถ้าเจ้า
ตายเสียแล้วมารดาจะหันหน้าไปพึ่งใครเล่า ทัตชันร้องให้พลางพูดว่า
ข้าพเจ้าเป็นคนมีกรรมจะทำอย่างไรได้ เมื่อชีวิตไม่ตายหากเอียวมี
ความกรุณา ก็จะไต่กลับมาเห็นหน้ามารดาอีก แต่ยังมีอีกสามวันดอกจึง
จะถึงกำหนดที่ข้าพเจ้าจะไปให้เอียวกิน ขอมารดาจงหักใจเสียเถิดอย่า
อาลัยข้าพเจ้าเลย นี้กว่าไม่ได้ให้กำเนิดเกิดข้าพเจ้ามาก็แล้วกัน นาง
ต้นมินได้ฟังก็มีความเศร้าโศกเป็นอันมาก พอเวลารุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง
ทัตชันตั้งใจจะไปหาพี่น้องตองมาไว้ให้มารดาหุงข้าวเสียให้พอ พอเพียง
แล้วตัวจะไต่ไปตายโดยสะดวก จึงเดินออกจากบ้านลัดเลาะตรงไปใน
ป่า ตัดไต่บ้างแล้วก็หอบขึ้นใส่ป่าเสาะหาต่อไปอีก ครั้นมาถึงต้นไทร
ใหญ่เห็นเป็นที่ร่มสบายดี ก็หยุดเข้าไปนั่งพักผ่อนให้หายเหนื่อย และ
ครึกครองถึงความทุกข์ของตัวไปต่าง ๆ

ในขณะนั้นยังมีชายคนหนึ่งชื่อหลีทง บิดาของหลีทงเดิมเป็น
ขุนนางตำแหน่งที่พู่ อยู่ ณ เมืองฮา แต่บิดาหลีทงเป็นกำพร้าทั้ง
บิดามารดา ทั่วตายเสียทั้งสองคนตั้งแต่หลีทงยังเล็ก ๆ ญาติพี่น้อง
เห็นหลีทงมีทรัพย์สินสมบัติจึงรับเอาไปเลี้ยงไว้ เพื่อจะกักขังเอา
ทรัพย์สิน ครั้นหลีทงโตขึ้นก็แกล้งเกี่ยวข้าวและขับไล่จนหลีทงทนไม่ได้
ต้องออกจากบ้านซัดเซพเนจรไปตามเรือ ได้รับความลำบากไม่มีที่
อาศัยและอด ๆ อดยาก ๆ ตลอดมาทุก ๆ วัน จนมาถึงเมืองหงวนก็
พักนอนอยู่ที่ต้นไทรและขอทานเขากินไปวันหนึ่ง ๆ เทพยคารรักษา
ต้นไทรมีความสงสาร ก็แปลงตัวเป็นผู้วิเศษมาสั่งสอนวิชาเพลงอาวุธ
ให้จนชำนาญชำนาญ แล้วให้ชวานกุ่มือเป็นอาวุธกับลูกเกาทัณฑ์วิเศษ
อีกสามดอก หลีทงก็มีสำนักพักอยู่ที่ต้นไทรนั้นเป็นสุขตลอดมาจนอายุ
ย่างเข้า ๑๕ ปี วันนั้นหลีทงออกไปขอทานเขากินตามเคย ครั้นกลับ
มากก็เหลือบแลไปเห็นที่ต้นไทรที่สำนักของตัว ก็เดิน
ตรงเข้าไปถามว่าท่านมาแต่ ไหนกัน ที่ต้นไทรแลเห็นชายหนุ่มน้อยผู้
มาซักถามมีรูปร่างงดงาม ลักษณะบอกว่าเป็นคนมีวาสนา แต่เหตุใด
จึงมาอยู่ในที่เช่นนี้ คิดแล้วตอบว่าเรามาตัดฟันเพื่อเอาไป ให้มารดา
ของเราใช้สอย แต่เจ้าชื่อไรแซ่ ไรเหตุใดจึงมาอยู่ในที่เช่นนี้แล้ว หลี
ทงได้ฟังก็เล่าความตามจริงให้ฟังทุกประการ ที่ต้นไทรฟังดังนั้นก็บัง
เกิดความศรัทธาอันทูลจิตขึ้นมา จึงนึกว่าจำเราจะต้องล่อลวงเอาหลีทงไป
ให้เอียวกินแทนตัวเราเถิด คิดแล้วจึงพูดแก่หลีทงว่า ถ้าเช่นนั้นจงไป

อยู่กับเราเถิด เราก็มีมารดาคนเดียวไม่มีญาติพี่น้องผู้ใดอีก และเรามาสาบานนับถือเป็นพี่น้องกันเสียก็แล้วกัน หลีทงเป็นคนซื่อสำคัญว่า ทักษันหวังดีต่อตนจริง ๆ ก็ดีใจ จึงกำนับทักษันเรียกว่าพี่ของตัว ทักษันเห็นดังนั้นก็ดีใจ จึงพาหลีทงตรงไปบ้านของตัว พอถึงบ้านแล้วก็ให้หลีทงนั่งอยู่ข้างนอกก่อน ตัวเองเดินเข้าไปหามารดาเล่าความประสงค์ของตัวให้มารดาฟังทุกประการ นางก็นั่งได้ฟังดังนั้นก็ออกจากห้องไปหาหลีทง ทักษันจึงบอกว่า ผู้นี้คือมารดาของพี่น้องจงนับถือเปรียบดังมารดาเดียวกันเถิด หลีทงได้ฟังดังนั้นก็คุกเข่าลงคำนับ แล้วพูดว่า ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าเป็นมารดาจึงมิได้กำนับโดยทันที ขอมารดาจงยกโทษให้ข้าพเจ้าเถิด มารดาที่ทักษันได้ฟังดังนั้นก็ว่าเราไม่ถือโทษดอก เรามีความดีใจมากที่ได้เจ้ามาเป็นลูกชายอีกคนหนึ่ง เปรียบเหมือนได้เงินทองสักสามหาบ ครั้นพูดกันเสร็จแล้ว หลีทงก็ลาพี่และมารดาไปตัดฟันมาขาย เพื่อเลี้ยงมารดาและพี่ตามประสายากจน แต่ทักษันกับมารดานั้นเป็นคนทุจริต จึงบอกลูกชายให้ไปซื้อไก่ เป็ด เหล้ามาให้หลีทงกิน ครั้นแลเห็นหลีทงกลับมาจากตัดฟัน ทักษันก็ออกมาต้อนรับแล้วพูดว่า วันนั้นพี่ได้เจ้ามาเป็นน้องมารดาดีใจจึงให้พี่จัดซื้อข้าวของพวกนี้มากินกันตามประสายากจน หลีทงได้ฟังก็ดีใจแสดงความขอบคุณทักษัน แล้วพากันนั่งเสพสุรา ครั้นรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ทักษันจึงพูดว่า พี่อยากขอแรงเจ้าสักอย่างหนึ่ง แต่ใจเจ้านั้นไม่รู้อาจจะช่วยเหลือพี่ได้หรือไม่ เพราะพี่ในเวลานี้ชักไม่ค่อยจะสบายด้วย หลีทงได้ฟังดังนั้นจึงพูดว่า ขอพี่จง

บอกมาเด็กอย่าได้เกรงใจข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้าจะช่วยจนเต็มสติกำลัง
 ของข้าพเจ้า ทัดชั้นได้ฟังดังนั้นจึงคิดว่าสมดังที่เราคิดไว้ แต่ไม่รู้ว่า
 หลีทงนี้เป็นผู้เฉลียวฉลาดและมีของวิเศษหาผู้เสมอมิได้ จึงพูดว่า
 บัดนี้ท่านตีผู้รักษาเมืองนี้ ได้เกณฑ์ให้พี่ไปเอาเงินทองที่บนเขาลัม
 เพิน เพื่อจะนำเข้าไปถวายพระเจ้าแผ่นดิน ของเหล่านั้นเป็นของเก่า
 แก่ที่สุด นับได้ประมาณห้าพันปีมาแล้ว มีอยู่มากมายหลายสิ่งบนเขา
 นั้น เจ้าจงช่วยไปเอาให้ได้พี่จะไม่ลืมบุญคุณเจ้า ถ้าพี่ลืมบุญคุณของ
 เจ้าแล้ว ขอเทพยดาฟ้าดินจงสังหารพี่ในบัดนี้เถิด หลีทงได้ฟังดังนั้น
 ก็รับคำ นางต้นมินแม่ลูกได้ฟังมีความยินดีเป็นอันมาก ครั้นรุ่งเช้า
 มารดาทัดชั้นจัดแจงหาอาหารห่อผ้า แล้วมอบให้กับหลีทงพลางพูดว่า
 ลูกจงรีบไปเร็ว ๆ เถิด ชีนร่อช้อยู่ผู้รักษาเมืองรู้เข้าจะเอาโทษพี่ชาย
 ของเจ้า หลีทงไม่รู้อุบายก็ค้ำบัลรับห่อข้าวเดินออกจากบ้านไป ทัด
 ชั้นเห็นหลีทงไปแล้วก็ดีใจ จึงหลบซ่อนตัวอยู่ในบ้านไม่ให้ใครเห็น
 ตัว พวกผู้คุมที่ผู้รักษาเมืองให้คอยตามไปตรวจตราเพื่อมิให้ทัดชั้นหนี
 ไปนั้น ครั้นเห็นหลีทงเดินออกจากบ้านสำคัญว่าทัดชั้นก็เดินสะกด
 รอยตามไป เห็นหลีทงเดินตรงไปเขาลัมเพินจริง ๆ ก็กลับมามี
 ความให้ผู้รักษาเมืองฟังทุกประการ ผู้รักษาเมืองได้ฟังสำคัญว่าจริง
 ก็มีคามยินดี

ฝ่ายหลีทงเดินทางไปวันยังค่ำจวนจะถึงเขาลัมเพิน แลเห็น
 หนึ่งสื่อจากรักไว้ว่าเขาลัมเพินก็ดีใจ รีบเดินขึ้นไปบนเขาเที่ยวค้นหา

เครื่องเงินทองที่ทักชันบอกไว้จนตลอดทั่วเขาก็ไม่เห็นมี ครั้นเดินมาถึงริมต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งก็มองไปห่างจากต้นไม้ประมาณยี่สิบวา แลเห็นมถำอันหนึ่งใหญ่เหลือประมาณ ก็เดินเข้าไปใกล้ถำนั้น ครั้นมาถึงถำจึงนึกแต่ในใจว่า ของที่ทักชันพูดไว้คงจะอยู่ในถำนั้นเป็นแน่ จึงเดินเข้าไปจนจะถึงปากถำ ได้ยินเสียงกตพ่นดังราวกับคนตัดไม้ก็คิดสงสัยเป็นอย่างยิ่ง จึงเดินเข้าไปใกล้ปากถำมองดูแลเห็นเอียวตัวหนึ่งหน้าตาน่ากลัวมีไต่ผดกบยักษเสย ทั้งตัวก็ลายเหมือนเสือ ผมหาวถึงสิ้น กำลังกลานตัวมเตียมออกจากถำ สองตาลูกแดงต้งแสงไฟ คว้าเห็นมนุษย์ที่เป็นอาหารของมันมา หลีทงเห็นดังนั้นก็ตกถาวล้วยมาชดเป็นบ่วง แล้วเสกเป่าคาถาเทพารักษ์สอน เสกเสร็จแล้วก็ขว้างไปมัดตัวเอียวนั้นไว้ แต่เอียวมีฤทธิ์เดชมากเอามือกระชากบ่วงวิเศษชากออกเป็นท่อน ๆ หลีทงเห็นดังนั้นก็มีความโกรธมากขึ้น ยกหินก้อนใหญ่ทุ่มเข้าไปในถำนั้น ทำให้ตัวเอียวมีความโกรธแค้นยิ่งนักรีบออกจากถำมาทันที จะตรงเข้าจับตัวหลีทงกินเป็นอาหารเสียให้ได้ หลีทงก็มิได้ตกใจ เอาขวานกวัดแกว่งไปมาต่อสู้ด้วยเอียวตัวนั้นเป็นสามารรถ เอียวบิศาจมีกำลังแข็งแรงมาก ยากที่หลีทงจะกำจัดเสียได้ หลีทงมีความสนใจยิ่งนัก จึงอ่านคาถาคิดถึงคุณเทพยดาผู้ให้ของวิเศษไว้ นั้น แล้วเอาขวานขว้างไปในอากาศ ขวานวิเศษก็บินดาลเกิดทวเป็นพันเล่ม ตรงเข้าฟาดฟันเอียวตัวนั้น เอียวหลบไม่ทันก็ถูกขวานฟันคอเอียวขาดตายคาที่ ครั้นเอียวตายแล้ว หลีทงเห็นดังนั้นก็มีความยินดี และคำเอียวตัวนั้นว่ามิ่งทำอันตรายแก่มนุษย์มานานแล้ว

แต่วันนั้นมาพบกุกฟา จึงนับว่าเป็นเคราะห์ของมิ่ง ถ้าแม่हतชั้น
พี่ชายของกุกฟาตายเปล่าหรือ ครั้นค่ำแล้วก็เดินเข้าไปในถ้ำ เพื่อหา
เงินทองที่हतชั้นพูดไว้ แลเห็นกระตูกคนกองอยู่ต้งกุกเขากก็สะกุงใจ
เดินเข้าไปจนสุดถ้ำก็แลไม่เห็นอะไร จึงกลับออกมาตคหัวเอียวตัวนั้น
กลับไปบ้าน

ฝ่ายहतชั้นกับมารดาอยู่บ้าน กำลังปรึกษากันว่าบ้านวิญ-
ญานของอ้ายหลืทงกงจะลงไปอยู่เมืองผีแล้ว พรุงนี้เราจะเปลี่ยนชื่อ
แซ่และไปอยู่เสียที่เมืองอื่น เราสองคนแม่ลูกตงแต่ันต่อไปคงไม่มี
ความทุกข์ละ คิดแล้วจึงชวนมารดาเข้าไปนอน ครั้นเวลาประมาณ
สามยามหลืทงกก็หัวหัวเอียวตัวนั้นมาถึง ร้องเรียกहतชั้นพักใหญ่
हतชั้นกับมารดาตื่นขึ้นได้ยินเสียงร้องเรียกก็หนักกลัวพูดว่า ปีสางของ
หลืทงมาหลอก นางตื่นมันจึงบอกกับบุตรชายว่า เจ้าลูกขึ้นไปเอารูป
จุดแล้วบอกแก่ปีสางเขาว่า พรุงนี้มารดาจะไปตลาดซื้อไก่หมูมาให้
วิญญานของเจ้า ขอเจ้าอย่าได้มาหลอกมารดาด้วย หตชั้นก็
ออกไปจัดแจงทำตามมารดาสั่ง หลืทงได้ฟังहतชั้นจุดรูปแล้วพูดตง
นนกรูสกว่าहतชั้นเป็นคนทุจริต หลอกให้เราไปหวังจะให้เอียวตัวนี้
กินเราแน่นอน คิดแล้วจึงตอบว่า ตัวข้าพเจ้านเองหาใช่ปีสางเมื่อไร
เหตุใดพี่จึงรู้ว่าข้าพเจ้าตาย ขอพี่จงเปิดประตูรับข้าพเจ้าด้วย หตชั้น
ได้ฟังตงนนก็เปิดประตูออกมา แลเห็นแสงสว่างทั่วไปทั้งบ้าน จึงเดิน
เข้าไป โกล้มองดูเห็นหัวอะไรใหญ่เหลือประมาณผิดกว่าธรรมาดา เขียว

ยาวประมาณสองศอก โบหูเท่ากับเสื่อผืนใหญ่ จึงถามหลีทงว่าตัว^๕
 กือตัวอะไร หลีทงนั้นรู้ทันในถ้อยคำทุกอย่าง แต่แกล้งพูดว่า ตัว^๕
 กือตัวเอียววอยู่บนเขาลัมเพิน ที่พิให้ไปเอาเครื่องเงินทองน่นข้าพเจ้า
 หาดตลอดแล้วหาได้พบไม่ เอียววตัว^๕ ได้ออกมาจะกินข้าพเจ้า ๆ จึง
 ได้ขำมันเสีย ทัดชนได้ฟังตั้งนกกก็ใจเป็นอันมาก จึงเรียกมารดาให้
 ออกมาดู ครั้นมารดาออกมาถึงแลเห็นหัวเอียววตั้งนกกกลัวจนลมจับ
 หลีทงกับทัดชนก็ช่วยกันแก้ไขจนมารดาพ้นขึ้นมาได้ แต่ทัดชน^๕
 กิดเสียใจที่ไม่สมคังความปรารถนา ครั้นหลีทงนอนหลับแล้ว ทัดชน
 จึงเข้าไปปรึกษากับมารดาว่า พระเจ้าแผ่นดินไปปิดประกาศมาไว้ช้านานแล้ว
 ถ้าใครฆ่าเอียววตัว^๕ ได้ก็ให้เป็นขุนนางตำแหน่งใหญ่ ทังจะพระราชทานเงินทองด้วย
 บัดนี้หลีทงเป็นผู้ฆ่ามาได้ ถ้าเราให้มันอยู่ในบ้านเราไหนเลยเราจะได้เป็นขุนนาง
 มารดามีอุบายอย่างไรบ้าง มารดาของทัดชนได้ฟังลูกชายพูดตั้งนั้น จึงพูดว่าเจ้าน^๕
 ช่างโง่เสียจริง ๆ มันเป็นผู้ฆ่าได้ก็จริง แต่มันเป็นคนยากจนอยู่ตามป่าตามเขาต่าง ๆ
 ไหนเลยมันจะรู้ถึงความอะไรต่ออะไร พรุ่งนี้เจ้าจงแกล้งพูดกับมันว่า
 เอียววตัว^๕ กือพระเจ้าไทเวืองเลี้ยงไว้สำหรับบ้านเมือง บัดนี้เจ้าขำมันเสีย
 ทำให้พิกับมารดาต้องโทษ ถ้ามันเจ้าไม่หนีไปเสียก็จะต้องพลอยตายไปด้วย
 หลีทงได้ฟังก็คงจะมีความกลัว ทัดชนได้ฟังมารดาบอกตั้งนกกก็ใจ
 จึงคุกเข่าลงคำนับแล้วกลับไปนอนยังห้องของตัว ครั้นรุ่งเช้าหลีทงตื่นนอนยังไม่ทันล้างหน้า
 ทัดชนแกล้งทำหน้าที่ประตูกุยังมีทุกซื่ออันมากนัก แกล้งร้องให้ปลางพูดว่า เจ้าน^๕
 ช่างหาความ

เตือนร้อนมาให้แก่พี่เสียจริง ๆ พี่ให้เจ้าไปเอาของเจ้ากลับไปฆ่าเอี้ยว
 ของพระเจ้าแผ่นดินเสียไว้ ทำให้มารตากับพี่ต้องถูกประหารชีวิต
 ครองนบนแน่ เมื่อตะกนหมพวกนักรจะมาจับพี่ไป พี่คิดว่าประเดี้ยว
 สาย ๆ จึงจะไป พี่จำเป็นต้องพามารตาคืนในวันนี้ ตัวของเจ้ากับ
 เราต้องเลิกกัน ถ้ามีเช่นนั้นจะต้องตายด้วยเปล่า ๆ หาประโยชน์สิ่ง
 ไตมิได้ หลีทงได้ฟังดังนั้นก็คิดว่าจริง ร้องให้ปลางพูดกับมารตาและ
 ทัดชันว่า ข้าพเจ้าไม่ทราบเลยว่าจะให้พี่กับมารตาได้รับความเดือด
 ร้อนถึงเพียงนี้ ขอมารตากับพี่จงยกโทษให้แก่ข้าพเจ้า พี่จึงพามารตา
 หันไปเสียเถิด ข้าพเจ้าก็จะไปอยู่ที่ถิ่นไพรตามเดิม ภายหลังถ้าความ
 งามสงบเรียบร้อยแล้ว ก็คงจะได้มาพบปะกันอีก ทัดชันได้ฟัง
 ดังนั้นก็มีความยินดี จึงแกล้งทำท่าทางเป็นทีว่าจะห่อข้าวของหนี
 หลีทงเห็นดังนั้นก็คิดว่าหมอนใบหนึ่งกับหาบที่หาบพื้นตรงไปยังถิ่นไพร
 ตามเดิม ทัดชันเห็นหลีทงไปแล้วก็จัดแจงแต่งตัวไปหาผู้รักษาเมืองยัง
 ทว่าการโดยเร็ว ครั้นมาถึงผู้รักษาเมืองเห็นหน้าทัดชันมาคนเดียวก็มี
 ความสงสัย จึงถามว่าเหตุใดเราให้เจ้าไปที่เขาล้มเพินเพื่อให้เอี้ยวกิน
 ทำไมเจ้าจึงกลับมาได้ ทัดชันได้ฟังดังนั้นก็คุกเข่าลงคำนับแล้วพูดว่า
 ข้าพเจ้าไปถึงเขาล้มเพินแล้ว เอี้ยวตัวนั้นจะตะกรุบกินข้าพเจ้า
 ข้าพเจ้าเห็นดังนั้นจึงประหารชีวิตเอี้ยวตัวนั้นเสีย ตัดศีรษะเอามาไว้
 ที่บ้านข้าพเจ้า ผู้รักษาเมืองได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงนึกสรรเสริญ
 ว่า ทัดชันคนนี้มีวิชาเข้มแข็งนัก คิดปลางพูดกับทัดชันว่า ถ้าเจ้า
 มาเอี้ยวตัวนี้ได้จริง โทษของเจ้าก็จะไม่มี ทงจะได้เป็นขุนนางด้วย

เราจะมีหนังสือไปกราบทูลให้ทรงทราบ พุดแล้วก็ให้ทหารไปด้วยห้า
 คนเพื่อหาเอาหัวเอี้ยวตัวนั้น ทัดชั้นไต่พงตงนั้นก็นกสะตั้งใจพุดว่า
 ขอท่านจงให้ไปตงรอยจะหาหมาไหวหรือไม๋ นัยประสาอะไรห้าคน
 ผู้รักษาเมืองไต่พงตงนั้นก็นกกว่า ทัดชั้นนั้นคงเป็นผู้เศษมิใช่คนธรรมดา
 คา แล้วส่งให้ทหารไปด้วยห้าคนร้อยคน ครั้นพวกทหารมาถึงบ้าน
 ทัดชั้นแล้ว แลเห็นหัวเอี้ยวใหญ่เกินประมาณก็นกสะตั้งใจ จึงเข้าไป
 หาหมักไม่เคลื่อนจากที่ ทัดชั้นเห็นพวกทหารหาหัวเอี้ยวไม่ขึ้นก็คิดว่า
 ว่า พวกมันตแต่กินข้าวหลวงให้เสียข้าวเปล่า ๆ หัวเอี้ยวท่านจะหา
 กันไม่ขึ้นที่เดียวหรือ กูหิวมาจากเขาลมพื้นหนทางตงวันมือเดียวเท่า
 นั้น พวกทหารไต่พงตงนั้นก็ช่วยกันออกแรงหาหมักนั้นจนขึ้น แล้วนำ
 ไปยังบ้านผู้รักษาเมืองโดยเร็ว ผู้รักษาเมืองแลเห็นศีรษะเอี้ยวเข้าก็ตก
 ใจ จึงนึกว่าทัดชั้นคนนั้นจะรอยจะเป็นผู้เศษกรรมัง ตัวเอี้ยวโตใหญ่
 อย่างนยงตคเอาศีรษะเอี้ยวตัวนั้นมาได้ คิดแล้วก็ส่งให้ทหารหาหัว
 เอี้ยวไปลงเรือ บรรทุกเข้าไปเมืองหลวงถวายพระเจ้าแผ่นดิน ทหาร
 ก็หาไปลงเรือใหญ่ตามคำสั่ง แต่ลำพังเอี้ยวหัวเดียวเรือใหญ่จุกคนตั้ง
 ร้อยก็เพียงบจนคนลงไม่ใคร่ได้ ได้เพียงคนแจวหัวท้ายสี่คนเท่านั้น
 ต้องหาเชือกมาโยงให้เรือทหารจูงไปถึงเมืองหลวง แล้วนำเข้าไปเฝ้า
 พระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าไทเวืองทอดพระเนตรเห็นศีรษะเอี้ยวแล้วก็
 สะตั้งพระทัย จึงทรงพระดำริว่า ทัดชั้นผู้นั้นจะรอยจะเป็นคนมีฝีมือ
 เข้มแข็งจึงไปสกัดเอาหัวเอี้ยวมาได้นับว่าเป็นคนเก่งมาก ถ้าได้ไว้ใน
 เมืองก็พอจะเป็นกำลังของบ้านเมืองได้คนหนึ่ง ทรงพระรำพึงพลางรับ

สั่งให้ข้าหลวงไปตามตัวทัตชันเข้ามาในเมืองหลวง ข้าหลวงได้รับพระ
 กระแสรับสั่งแล้วก็พากันทูลลาไป พอมาถึงเมืองหงวนผู้รักษาเมือง
 ก็ออกไปรับรองข้าหลวงเข้ามาพักอยู่ในเมือง แล้วถามว่าท่านถือรับ
 สั่งมาว่าอะไร โปรดเล่าให้ข้าพเจ้าฟังด้วย ข้าหลวงทูลว่า พระเจ้า
 แผ่นดินมีรับสั่งให้หากคนฆ่าเอียวเข้าไปเฝ้าในเมืองหลวง ผู้รักษาเมือง
 ได้ฟังก็ให้คนไปตามตัวทัตชันมาแล้วให้ฟัง ทัตชันมีความยินดีเป็นอัน
 มาก จึงฝากฝังมารดากับผู้รักษาเมือง แล้วก็ตามข้าหลวงเข้าไปในเมือง
 เคื่องอาน พอถึงเมืองหลวงข้าหลวงก็นำตัวทัตชันเข้าไปเฝ้าพระเจ้า
 ไทเวียงทันที พระเจ้าไทเวียงทอดพระเนตรเห็นทัตชันเข้าก็ทรงรำพึง
 ในพระทัยว่า คนรูปร่างเช่นนี้จะมีวิชาความรู้สักเพียงไร แต่มาทรง
 ระลึกถึงหัวเอียวขึ้นมาได้ก็เลยเชื่อเอาเป็นความจริง จึงทรงรับสั่งแก่
 ทัตชันว่า เจ้ามีความชอบอยู่ต่อแผ่นดินมาก ได้ฆ่าเอียวตายเราตั้งให้
 เป็นขุนนางตำแหน่งทัมฟาไฟ้เงาะ ทัตชันมีความยินดีเป็นอันมาก
 กวายคำนับขอบคุณพระเจ้าแผ่นดิน แล้วพวกข้าหลวงก็พาทัตชันไป
 พักอยู่ที่บ้านสำหรับข้าหลวงพัก ทัตชันมีความสุขลึ้มคืดถึงมารดาคุ
 ยากของตัว ทั้งลึ้มคืดของหลี่ทงที่มีอยู่แก่ตัวด้วย

ฝ่ายนางงอกฟากงจิวเวลานี้มีอายุได้สิบสี่ปี พ่อกงฟาสองเทียน
 ตือเป็นมหาอุปราชว่าราชการแทนพระเจ้าไทเวียงบ่อย ๆ วันหนึ่ง
 นางกงจิวรู้สึกไม่สู้สบายใจ ก็พาสาวใช้ไปเที่ยวเล่นที่สวนดอกไม้ใน
 สวนหลวงชมพรรณดอกไม้เพลิดเพลีนพระทัยมาก ขณะนั้นมึนงักไต

บาง (นกอินทรี) บินมาทางอากาศ กระทำให้มีกพ้ามัดดินไปตั้งกลาง
 กิ่ง พวกสาวใช้และที่เว็กพากันตกใจมาก ร้องกรีดกราดวิ่งหนีเอาตัว
 รอด นกอินทรีโฉบฉาบเอานางงือกฟากงจิวไป นางงจิวร้องให้
 ว่าจะไรเป็นอันมาก พวกสาวใช้เห็นดังนั้นไม่รู้จะทำประการใด ต้อง
 พากันวิ่งกลับเข้าในวัง เพื่อกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบ

ฝ่ายหลังตั้งแต่กลับมาจากบ้านพักชั้นแล้ว ก็นึกแต่ในใจว่า
 พี่เรากับมารดาไม่ยุติธรรมเลย เราอุตส่าห์ไปอยู่ด้วยยังจะคิดฆ่าเรา
 เสียไม่คิดถึงคำสาบาน คนเราทุกวันนี้คบกันยาก ใจกับปากไม่ค่อย
 ตรงกัน ปากว่าดี ใจนั้นคอยจะกินเลือดเนื้ออยู่เสมอ หลังยังคิดก็ยิ่ง
 กลุ้มใจ วันนั้นเป็นวันแดดร้อนจัดเวลาเที่ยงก็เข้าไปนอนใต้ต้นไทร
 พักให้หายเหนื่อย ได้ยินเสียงพายุดังโครมครามมากก็ตกใจ จึงออกไป
 จากใต้ต้นไทรมองดูเห็นนกโฉบบางตัวหนึ่งใหญ่เหลือขนาด และที่สอง
 ทำกอดคนไว้คนหนึ่ง จึงมีความสงสัยยิ่งนัก หยิบเอาดอกเกาทัณฑ์
 วิเศษของเตียนองค์ออกมายิงขึ้นไปบนอากาศลูกเกาทัณฑ์นั้นก็ถูกที่ปีก
 ของนกโฉบบาง ครั้นบินไปได้สักครู่หนึ่งก็แลเห็นลงที่ริมต้นเขา จึงวิ่ง
 ตามไปดู ก็เห็นเลือดติดอยู่ในเชิงเขานั้นเป็นอันมาก แลเห็นถ้าๆ
 หนึ่งใหญ่พอสมควรก็เอาก้อนหินมาทาบไว้ แล้วกลับไปนอนอยู่ใต้ต้น
 ไทรตามเดิม

ฝ่ายพวกสาวใช้ที่ตามเสด็จด้วยนางงจิว เห็นนางงจิวหาย
 ไปตั้งนั้นก็พากันเที่ยวหาจนทั่วก็ไม่พบ จึงพากันกลับมายังพระราชวัง

เผื่อวางเสากราบทุลให้ทรงทราบทุกประการ วางเขาได้ทรงฟังตั้งนั้น
 ก็ตกพระทัยเป็นอันมาก ทรงกันแสงเสียดายพระธิดายิ่งนัก จึง
 เสด็จเข้าไปข้างใน กราบทุลให้พระเจ้าไทเวียงทรงทราบทุกประการ
 พระเจ้าไทเวียงได้ทรงฟังตั้งนั้น ก็ทรงกันแสงเป็นอันมาก จึงรับ
 สั่งให้ท้าวไปตามทตชันมาโดยเร็ว ครั้นทตชันมาถึงแล้วยังไม่ทันจะได้
 คุกเข้าถวายค้ำนั้บ พระเจ้าไทเวียงก็รับสั่งว่า เรามีบุตรสาวคนหนึ่งได้
 ไปเที่ยวสวนดอกไม้ ได้มีนกตัวหนึ่งมากาบเอาไป ท่านจงช่วยเหลือไป
 ตามมาให้เราให้จงได้ ถ้าท่านหามาได้แล้วเราจะยกให้เป็นภรรยาของ
 ท่าน ทตชันได้ฟังตั้งนั้นก็ตกใจจำเป็นถวายค้ำนั้บรับพระกระแสรับสั่ง
 แล้วขอพระราชทานทหารพันหนึ่ง พระเจ้าไทเวียงก็ทรงอนุญาตให้
 ทตชันก็ถวายบังคมลา เดินกลับไปเมืองหงวนบ้านเดิมของตัว พอมา
 ถึงบ้านก็เข้าไปค้ำนั้บมารดาของตัวเล่าความให้ฟังทุกประการ นาง
 ตันมินจึงว่าเจ้าจงไปหาหลีทงเถิด เมื่อหลีทงจะพูดอย่างไรจงบอกว่า
 เจ้ากับมารดาติดคุกก็แล้วกัน ใต้รับอาสาพระเจ้าแผ่นดินไปติดตาม
 กงจิวเพื่อจะได้พ้นโทษ หลีทงคงจะช่วยเป็นธุระให้เจ้า ๆ อย่าวิตกเลย
 ทตชันได้ฟังก็ดีใจ ลามารดาออกจากบ้านเดินตรงไปที่อยู่ของหลีทง
 ทันที ครั้นมาถึงเห็นหลีทงนอนหลับอยู่จึงร้องเรียกหลีทงให้ลุกขึ้น
 หลีทงกำลังหลับได้ยินเสียงทตชันเรียกก็ตกใจตื่น มองเห็นทตชันพา
 ทหารมามากก็ตกใจ จึงคิดว่าชะรอยทตชันจะมาจับตัวเราเป็นแน่นอน
 แต่ตัวเรามีได้ วิตกเลย ต่อให้พากันมามากกว่านี้ จำจะต้องซักถาม
 โดยดีก่อน ถ้าเขาหักหาญจะข่มเหงเราจริงเราจะฆ่าเสียให้ตาย ก็ท

แล้วทำเป็นลูกขี้ก้านับถามว่า พี่มีธุระอะไรหรือจึงมาหาข้าพเจ้า
 ทัดชั้นใต้ฟังก็ทำเป็นร้องไห้พูดว่าพี่ถูกจับไปติดคุกอยู่กับมารดา เพราะ
 เรื่องเจ้าผาน้อยวตาย บัดนี้พระเจ้าไทเวียงมีประกาศให้ไปตามนาง
 กงจิวที่นกโตบางคาบไป ถ้าตามนางมาได้พระเจ้าแผ่นดินจะยกโทษพี่
 กับมารดาให้ เพราะฉะนั้นจึงมาหาเจ้าเพื่อขอความช่วยเหลืออย่าให้
 พี่กับมารดาติดคุกตายเสียเลย ทัดชั้นพูดแล้วก็ทำเป็นร้องไห้รำไรไป
 ต่าง ๆ หลีหลงไม่แจ้งในมารยาของทัดชั้นว่าเกล้งล่อลวงตัวก็มีความ
 สงสาร จึงว่าพี่ต้องไปรับโทษเพราะข้าพเจ้าดังนี้ ข้าพเจ้าจะหัง
 ให้พี่มีโทษอย่างไรได้ เมื่อสองสามวันนี้นั้นข้าพเจ้าได้ยิงนกตัวหนึ่งถูก
 ทัพก แต่นกตัวนั้นได้หนีลงถ้ำไป ข้าพเจ้าได้เอาหินทับปากถ้ำไว้
 ชะรอยจะเป็นนกตัวนั่นเองที่พากงจิวมา เช่นนั้นพี่จงไปกับข้าพเจ้าเถิด
 ข้าพเจ้าจะไปตามตัวนางกงจิวแทนพี่เอง ขอพี่จงใช้ทหารตัดเถาว์ลัย
 มาก่อเป็นบันไดเชือกให้ข้าพเจ้าเถิด ข้าพเจ้าจะลงไปหาคุณในถ้ำให้จง
 ได้ ทัดชั้นใต้ฟังก็ตั้งใจรับคำแล้วสั่งทหารให้ไปตัดเถาว์ลัยตามคำ
 ของหลีหลงบอกทุกประการ ทหารก็เที่ยวไปตัดเถาว์ลัยมาเตรียมไว้ตาม
 คำสั่ง แล้วหลีหลงก็นำทางไปจนถึงเขาโงดง จึงชี้ถ้ำที่นกลงไปให้
 ทัดชั้นดูพลางพูดว่า ข้าพเจ้าจะลงไปในที่นั้น พี่จงอยู่ข้างบนให้คนคอย
 ถือบันไดเชือกไว้ ถ้าข้าพเจ้ากระตุกเมื่อไรก็ให้ทหารช่วยสาวขึ้นโดย
 เร็ว ทัดชั้นใต้ฟังก็มีความยินดี จึงนึกว่าถ้าหลีหลงตามนางกงจิวมาได้
 เราจะเลยฝั่งตัวมันไว้เสียทันทีเดียว คิดแล้วตอบว่า เจ้าจงรีบลงไป
 เถิดพี่จะคอยอยู่ข้างบนนี้ หลีหลงเอาขวานเหน็บเอวไว้แล้วก็ไต่บันได

เชือกลงไป รู้สึกว่าในถ้ำนั้นมีคนมองไม่เห็นทาง ทั้งเยือกเย็นหนาว
 จับใจน่ากลัวเป็นอย่างยิ่ง จึงอ่านมนต์บันดาลให้หนทางสว่างไสวดี
 มองเห็นตัวกันได้ถนัด แล้วเที่ยวเดินค้นหาไปจนถึงห้องแห่งหนึ่ง
 มองเห็นหญิงคนหนึ่งรูปร่างงดงามกำลังนั่งฝนยาอยู่หน้าห้อง หลีทง
 มีความสงสัยจึงเข้าไปซักถามว่า ท่านชื่อไรแซไร เหตุใดจึงมาอยู่ที่
 นางกงจิวเห็นมีคนมาถามก็ดีใจ รีบเดินออกมาหาแล้วพูดว่า ขอท่าน
 จงช่วยชีวิตข้าพเจ้าด้วย หลีทงถามว่า ท่านชื่อไรแซไร เหตุใดจึงมา
 อยู่ที่นี้ นางกงจิวร้องไห้พลางบอกว่า ข้าพเจ้าชองอกฟาเป็นธิดาของ
 พระเจ้าไท่เวียง ข้าพเจ้ามาเที่ยวสวนกับสาวใช้ บังเอิญนกโศบาย
 ไปเฉี่ยวเอาข้าพเจ้ามา แต่มาตามทางถูกลูกเกาทัณฑ์เมื่อเวลาจะลงถ้ำ
 มันยังไม่ได้ทำไม้แก่ข้าพเจ้าประการหนึ่งประการใดหรือ แต่มันได้
 ใช้ให้ข้าพเจ้าฝนยาทาแผลเกาทัณฑ์ให้มัน ขอท่านจงช่วยชีวิตข้าพเจ้า
 ให้พ้นจากที่นี้ด้วยเถิด หลีทงรู้ว่าเป็นนางกงจิวก็ดีใจ กุกเข้าลงถวายน
 คำนับแล้วพูดว่า ข้าพเจ้าชองหลีทงเป็นน้องร่วมสาบานของทัตซัน
 แล้วเล่าความตามทัตซันใช้ตัวมา ให้นางงอกฟากงจิวฟังทุกประการ
 นางงอกฟากงจิวได้ฟังก็มีความยินดีเป็นอันมาก จึงซักถามว่า แล้ว
 ท่านจะช่วยข้าพเจ้าด้วยวิธีใดเล่า หลีทงตอบว่า ข้าพเจ้าจำต้องตริก
 ครอบงายก่อน แต่อยากทราบว่าเวลานั้นนกโศบายตัวนั้นอยู่ที่ไหน
 นางกงจิวตอบว่า มันนอนอยู่ข้างในมีอากรปัดเจ็บมาก บางครั้งก็
 รู้สึกตัวบางครั้งไม่ได้สติเลย นิมนไซ้ให้ข้าพเจ้ามาทำยาเพื่อปฏิบัติมัน
 หลีทงได้ฟังดังนั้นก็เอาชวานวิเศษมาฝน แล้วล้างน้ำรองใส่ถ้วยส่งให้

แก่นางกงจิว พลังพูดว่าชอกงจิวจึงนำไปให้มันกินเถิด เมื่อมันกินเข้าไปแล้วจะได้ไม่รู้สึกตัว ข้าพเจ้าจะได้ทำลายชีวิตมันเสีย กงจิวได้ฟังกตใจรีบถวียานนั้น แล้วก็เดินเข้าไปข้างในห้องแล้วยื่นถวียานให้ พลังพูดว่า ท่านจงกินยานนี้เพื่อจะได้หายเป็นปกติ นักโศบงได้ฟังนางกงจิวพูดดังนั้นจึงกินยานนั้นจนหมดถ้วย พอกลืนลงไปถึงท้องก็ล้มลงทั้งยืนนอนนิ่งอยู่ หลี่ทงได้ยินเสียงโครมครามจึงเดินเข้าไปดู แล้วคุกเข่าลงถวายค่านับนางกงจิวทูลว่า เชิญเสด็จกงจิวออกไปข้างนอกห้องเสียก่อน ข้าพเจ้าจะล้างชีวิตมันเสียในเดี๋ยวนี้ ถ้าปล่อยไว้ราษฎรทั้งปวงก็จะได้รับความเดือดร้อนเสมอ นางกงจิวได้ฟังดังนั้นก็เสด็จออกไปตามคำของหลี่ทงฯ จึงหยิบขวานวิเศษนั้นขว้างไป บันดาลเป็นขวานตงพันเล่มเข้าฟันนักโศบงเป็นสามารต นักโศบงรู้สึกว่ามีคนมาทำร้ายก็ตกใจ จึงรีบถอนขวานวิเศษของตัวขว้างไปทันที กลายเป็นร่างแหวิเศษตรงเข้าหุ้มเอาขวานของหลี่ทงไว้จนหมด หลี่ทงเห็นดังนั้นก็มีความโกรธ และนึกสรรเสริญนักโศบงอยู่แต่ในใจว่า มันมีของวิเศษเหมือนกับคน คิดแล้วก็อ่านคาถาบังเกิดเป็นไฟไปเผานักโศบงนั้นทันที นักโศบงทนความร้อนของไฟไม่ได้ก็กลิ้งไปกลิ้งมา หลี่ทงเห็นดังนั้นก็ดำวว่า อ้ายสัตว์ตรัจฉาน ทำไมจึงไม่ทำอันนาจไปอีกเล่า ถ้าพลังหยิบลูกเกาทัณฑ์ออกตอกหนึ่งเป็นเกาทัณฑ์ทมิฬยาพิษ ออกมายิงนักโศบง นักโศบงทนพิษยานั้นไม่ได้ก็ขาดใจตายทันที หลี่ทงเห็นนักโศบงตายแล้วก็มีความยินดี จึงหยิบขวานของตัวที่ตกอยู่นั้นแล้วเดินออกไปข้างนอก เชิญเสด็จนางกงจิวออกไปยังปากถ้ำ

ครั้นมาถึงบันไดแล้วหลีทงจึงเชิญกงจิวให้ชนพลางพูดว่า เชิญกงจิว
 ขึ้นไปก่อนข้าพเจ้าเถิด ข้าพเจ้าจะไปเที่ยวคูอะไรเล่นให้ทั่วถ้าเสียก่อน
 นางกงจิวได้ฟังจึงว่า ถ้าท่านจะไปเที่ยวให้ทั่วแล้วจงรีบกลับขึ้นไปด้วย
 ข้าพเจ้าตั้งใจจะฉลองคุณค้อย่อมเป็นภรรยาของท่าน ถ้าท่านไม่กลับ
 ขึ้นไปแล้วข้าพเจ้าไม่ยอมเป็นภรรยาใครเลย และจะไม่พูดกับผู้ใด
 ตลอดจนบิดาข้าพเจ้าด้วย จนกว่าท่านจะกลับขึ้นไปให้ข้าพเจ้าเห็น
 หน้า เพราะท่านมีบุญคุณแก่ข้าพเจ้ามาก นางกงจิวพูดแล้วกรอให้
 หลีทงได้ฟังก็ตั้งใจคุกเข่าลงคำนับพลางพูดว่า กงจิวขอย่ามีความเศร้า
 โศกเลย จึงปีนบันไดเชือกไปก่อนเถิด แล้วข้าพเจ้าจะปีนตามขึ้นไป
 ภายหลัง พูดแล้วก็เดินไปกระตุกเชือกบันไดให้พวกข้างบนรู้ ทัดชัน
 เห็นเชือกกระตุกก็บอกให้ทหารช่วยกันสาวขึ้นมา ทหารรับคำแล้ว
 ก็รีบสาวเชือกขึ้นโดยเร็ว แลเห็นนางกงจิวกลับขึ้นมาได้ก็ตั้งใจ คุกเข่า
 ลงคำนับทูลเชิญนางกงจิวให้ไปนั่งบนเกี้ยว นางกงจิวชนั่งบนเกี้ยว
 แล้วก็เหลียวมาดูไม่เห็นหลีทงขึ้นมา ขณะนั้นทหารของทัดชันก็ห้าม
 นางไป นางมีความเสียใจที่ทหารไม่รอให้กลับพร้อมด้วยหลีทง ครั้น
 จะพูดจาห้ามปรามก็กลัวจะเสียสัตย์ ต้องจำเป็นอดกลืนน้ำตาไหลไป
 ตลอดทาง ทัดชันเห็นนางกงจิวไปแล้วก็บอกให้ทหารเอาหินถมปาก
 ถ้าเสีย ทหารทั้งปวงได้ฟังก็มีความสงสัย จึงนึกว่าหลีทงช่วยเอานาง
 กงจิวขึ้นมาได้แล้ว ทัดชันยังกลับจะปิดปากถ้าซึ่งเสียให้ตายอีก ครั้น
 จะซักถามก็กลัวจะไม่เป็นที่พอใจนาย จำเป็นเอาหินปิดปากถ้าเสียตาม
 คำสั่ง ทัดชันตั้งใจเป็นอันมาก จึงนึกว่าคราวนี้อายหลีทงคงต้องตาย

เป็นแน่ ไหนเลยจะมีชีวิตอยู่เป็นคนต่อไปได้ คิดแล้วก็พาทหารทั้งปวง
เดินทางกลับไปเมืองหลวงโดยเร็ว

ฝ่ายหลัทงครนนางกงจิวขึ้นไปแล้ว ก็คอยอยู่เป็นนานไม่เห็น
มีบันไดหย่อนลงมาก็ให้ความโกรธเป็นอันมาก จะขึ้นก็ขึ้นไม่ได้ ^๕นึก
ค่าแข่งที่ตั้นว่าเป็นคนใจร้ายทำคุณให้เท่าไรก็ไม่รู้สึกคุณ คิดแล้วก็
เดินโซเซต่อไปอีก ถึงห้องเล็กห้องหนึ่งก็แวะเข้าไปดู เห็นหญิงสาว
คนหนึ่งถูกขังอยู่ในห้องนั้นก็มีความสงสัย จึงถามว่าท่านชื่อไรแซ่ใด
จึงมาอยู่ในที่นี้ หญิงนั้นได้ยินถามก็เหลียวไปดู เห็นมีคนมากดีใจจึง
ออกมากำนั้บแล้วตอบว่า ขอท่านจงช่วยข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้าชื่อกงจิว
เป็นบุตรชายเยี่ยมเวืองที่เมืองบาดาล นกโตบางลักคาบเอาข้าพเจ้ามา
ตามบีแล้ว ข้าพเจ้าจะกลับไปเมืองเดิมก็ไม่ได้ ด้วยต้องอากรรมพ์ของ
นกโตบางทำไว้ ถ้าท่านช่วยข้าพเจ้าให้รอดตายข้าพเจ้าจะไม่ลืมบุญคุณ
เลย หลัทงได้ฟังก็มีความสงสาร จึงอ่านคาถาขับเป่าไปมาประตูก็เปิด
ออกทันที นางงักจิวดีใจเป็นอันมาก จึงออกมากำนั้บหลัทงแล้วว่า
ข้าพเจ้าจะยอมเป็นข้าของท่านจนตลอดชีวิต ขอท่านจงตามข้าพเจ้า
ไปเมืองบาดาลเถิด เดี่ยวนกโตบางจะมาแลเห็นเข้า หลัทงหัวเราะ
แล้วตอบว่าท่านอย่ามีความวิตกเลย นกโตบางนั้นข้าพเจ้าฆ่ามันตาย
แล้ว ไม่ต้องตกใจดอกค่อย ๆ ไปก็ได้ นางงักจิวได้ฟังก็มีความดีใจ
ยิ่งนัก แล้วอ่านคาถาของตัวชวนหลัทงแทรกแผ่นดินไป

ฝ่ายฮายเยี่ยมเวืองตั้งแต่บุตรสาวหายไปแล้ว ก็ให้โหรมา
ทำนายดู โหรบอกว่าอย่างไรก็ไม่ตาย กำหนดสามปีกับหนึ่งเดือนคง

จะกลับมาถึงเมืองเราเป็นแน่ แต่นับมาได้สามปีก็ยังไม่เห็นกลับมา จึงมีพระทัยวิตกเป็นอันมาก แล้วนึกว่าจะกลับมาได้อย่างไร เพราะจวนจะถึงกำหนดแล้วก็ยังไม่ได้ข่าวคราวเลย จึงให้ทีเวไป ตามโทรมาตุอีก โทรจึงจับยามดูว่าเวลานี้กำลังมีคนมาช่วยอยู่ อย่างช้าอีกสองวันก็จะมาถึงชายเขียมเวืองได้ฟังดังนั้นก็พระทัยเป็นอันมาก จึงตรัสว่าถ้าจริงดังคำท่านพูดแล้วเราจะยกทรัพย์สมบัติให้แก่ท่านห้องหนึ่ง แต่นั้นมากก็คอยฟังข่าวบุตรสาวอยู่

ฝ่ายนางงักจิวขณะเมื่อแทรกแผ่นดินมากับหลี่ทงนั้น จึงซักถามหลี่ทงว่าทำไมท่านจึงลงมาชานกโตบางถึงในถ้ำนี้ได้แล้ว หลี่ทงจึงเล่าความตามที่ได้ช่วยเหลือนางงักฟากงจิวให้นางงักจิวฟังทุกประการ นางงักจิวได้ฟังจึงนึกว่าหลี่ทงมีรูปร่างงดงามเป็นที่ต้องตาของหญิงสาว เราก็คงอยู่ตัวคนเดียวไม่มีคู่ จำจะฝากรักไว้กับหลี่ทงเถิด เพราะนางงักจิว ณ เมืองมนุษย์ก็ได้ยอมเป็นภรรยาหลี่ทงแล้ว นางงักจิวคิดพลางก็หวนนึกขึ้นมาได้ว่า หลี่ทงเป็นมนุษย์เราเป็นนาคจะมาอยู่กินด้วยกันอย่างไรได้ จะพูดจาชักชวนให้เขาอยู่กับเราก็คงไม่เป็นการสมหวัง จะทำอย่างไรดีหนอจึงจะแทนคุณเขาได้ แล้วมองหาอุบายอยู่อย่างหนึ่งจึงพูดกับหลี่ทงว่า ถ้า मैंไปถึงบ้านข้าพเจ้าแล้ว บิดาของข้าพเจ้าให้รางวัลท่านเท่าใดท่านอย่าได้เอาเป็นอันขาด เพราะเอาไปก็ใช้ไม่ได้ มีช่ออยู่อันหนึ่งชื่อเตียนเตียนเป็นของเตเตียน (แปลว่าพระอิศวร) ประทานให้ไว้ ถึงแม้ว่าจะมีอันตรายเมื่อเวลาต่อสู้กับข้าศึกก็ดี ถ้าเอาช่อนี้มาถุเข้าข้าศึกก็จะพ่ายแพ้ไป หลี่ทงก็รับคำแล้วเดินสนทนากันต่อไปอีก

ฝ่ายชายเยี่ยมเวียงคอยนับวันที่โหรกะไว้ ก็ไต่วันครึ่งแล้วยัง
 ยังอีกครึ่งวันก็จะเต็มสองวัน ยังมีไต่ข่าวคราวบุตรสาวเลย มีพระทัย
 วิตกยิ่งนักจึงเรียกโหรมาถามว่า ท่านทายไว้ว่าสองวันลูกเราจะมาถึง
 นึก ไต่วันครึ่งแล้วอีกครึ่งวันก็จะครบกำหนด ทำไมจึงยังไม่ได้ข่าว
 คราวเลย โหรจึงกราบทูลว่าอีกสองชั่วโมงงักจั่วก็จะกลับมาถึง พระ
 องค์อย่าทรงวิตกเลย และจะมีชายคนหนึ่งตามมาด้วย ชายคนที่มีมานั้น
 แซ่หลี่ ชื่อทง ถ้าไม่จริงตั้งข้าพเจ้าทูลไว้ก็ตามแต่พระองค์จะลงโทษข้าพ
 เจ้าเถิด ชายเยี่ยมเวียงได้ฟังก็ดีพระทัยแต่ยังไม่สู้จะเชื่อนัก จึงตรัส
 กับโหรว่า ถ้าไม่จริงตั้งคำเจ้าพูดเราจะประหารชีวิตเสีย พอสักครู่หนึ่ง
 มีที่เว้เข้ามาทูลว่า บัดนี้จั่วได้พาชายคนหนึ่งมาถึงหน้าประตูพระราช
 วังแล้ว แต่ยังคงยกระแสรีบสั่งอยู่ ชายเยี่ยมเวียงได้ฟังดังนั้นก็ดี
 พระทัย จึงสั่งที่เว้ให้ไปพาบุตรสาวเข้ามา พองักจั่วเข้ามาก็คุกเข่าลง
 ถวายคำนับแล้วร้องให้ ชายเยี่ยมเวียงมีพระทัยยินดี จึงลงจากพระที่
 นั่งจับมือบุตรสาวให้ลุกขึ้นพลาถถามว่า เจ้าไปเป็นอย่างไรบ้าง จักจั่ว
 ก็เล่าความแต่ต้นจนปลายให้ฟังทุกประการ ชายเยี่ยมเวียงมีพระทัย
 ยินดีเป็นอันมากที่บุตรสาวได้กลับมา จึงตรัสกับหลี่ทงว่าท่านมีคุณแก่
 เรามาก เรามีทรัพย์สิ้นเงินทองอยู่สิบสองห้อง เราจะรางวัลให้ท่าน
 สามห้องให้ โหรห้องหนึ่ง หลี่ทงได้ฟังดังนั้นก็คุกเข่าลงถวายคำนับ
 แล้วทูลว่า ข้าพเจ้าเป็นมนุษย์จะรับพระราชทานของพระองค์นำขึ้น
 ไปยังเมืองมนุษย์ที่ไหนจะไปใช้ได้ ข้าพเจ้าขอถวายคืนทั้งสน จะขอ
 ออชงแต่สิ่งทีบองกนตวข้าพเจ้าได้เท่านั้น ชายเยี่ยมเวียงได้ทรงฟังดังนั้น

จึงคิดแต่ในพระทัยว่า ของที่ใช้ในเมืองมนุษย์ได้ก็มีแต่กิมกีนเดียว
 กิมกีนเป็นของเทเทียนพระราชทานแก่เรา เรารักตั้งดวงใจ แต่เขาได้
 ช่วยบุตรสาวเราให้รอดตายได้ก็เป็นบุญคุณหนักหนาแล้ว บุตรสาว
 เราก็อีกเหมือนตั้งดวงใจของเราเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราควรจะ
 มอบกิมกีนให้หลีทงเพื่อเป็นการตอบแทนคุณ ตำรับแล้วก็มีรับสั่งแก่
 หลีทงว่า ท่านมีคุณได้ช่วยลูกสาวของเรามาให้พ้นภัย เราจะให้กิมกีน
 แก่เจ้าเป็นรางวัล แต่เวลานี้เจ้ายังมีความเห็นจืดเหยียดอยู่ จึงไปพัก
 ผ่อนให้สบายในตำหนักของเราเถิด หลีทงก็ถวายคำนับรับกระแสรับสั่ง
 แล้วพวกที่เว้ก็พาหลีทงไปยังตำหนักที่พัก นางงักจิวก็ตรงไปตำหนัก
 เผ้ามารดาของตัว จิววางเฮาเห็นพระธิดามาถึงก็มีพระทัยยินดี ตรงเข้า
 สวมกอดบุตรสาวไว้แล้วตรัสว่า ลูกเอ๋ยเป็นบุญหนักหนาที่เจ้ายังมีชีวิต
 กลับมาเห็นหน้ามารดาได้ มารดาร้องไห้คิดถึงเจ้าไม่เว้นวัน ใครเป็น
 ผู้ช่วยเจ้าให้รอดตายมาได้เล่า นางงักจิวร้องไห้ปลงเกล้าความให้มารดา
 ฟังทุกประการ จิววางเฮามีพระทัยยินดียิ่งนัก คิดชอบคุณหลีทงเป็น
 อันมาก แล้วนางงักจิวก็ทูลลากลับไปที่อยู่

จะย้อนกล่าวถึงนางงอกฟาองจิว เมื่อทหารของทัตชันพาตัว
 มาถึงเมืองหลวงแล้ว ทัตชันก็ติดตามมาทันเหมือนกัน จึงเข้าไปเฝ้า
 พระเจ้าไทเวืองกราบทูลความว่า เขาได้พยายามช่วยเหลือนางงอกจิว
 ชนมาจากถ้ำใต้ให้พระเจ้าไทเวืองทรงทราบทุกประการ พระเจ้าไทเวือง
 ได้ทรงฟังก็มีพระทัยโสมนัส ตรัสสรรเสริญทัตชันว่าเป็นผู้มีความชอบ

ต่อแผ่นดินมาก แล้วพระราชทานข้าวของให้เป็นรางวัลแก่ทัตชั้น ๆ
 ก็แสดงความขอบคุณแล้วทูลลากลับออกไป นางงือกฟากงิ้วไต้ย็น
 ทัตชั้นเจรจาล้อลวงบิดาของตัวก็มีความโกรธแค้นเป็นอันมาก ครั้นจะ
 พุคเล่าความให้บิดารูก็กลัวจะเสียดภัยไป จำเป็นต้องอมความโกรธ
 เอาไว้ในใจไม่กล้าพูด พระเจ้าไทเวืองทอดพระเนตรเห็นดังนั้นก็มี
 พระทัยสงสัย จึงทรงซักถามบุตรสาวว่าเจ้าเป็นอะไรจึงทำกริยาเช่นนั้น
 เมื่อนกโคบางพาเจ้าไปนั้น มันได้ทำอันตรายแก่เจ้าบ้างหรือเปล่า
 นางกงจิวก็นิ่งเฉยเสียมิได้ทูลตอบประการใด พระเจ้าไทเวืองมีพระทัย
 วิตกเป็นอันมาก จึงทรงพระดำริว่า ตีร้ายบุตรสาวเราจะตกใจจนไม่
 รู้สึกตัวจึงได้ชิมไปไม่พุดจา ต้องหาหมอมารักษาจึงจะได้ ทรงดำริ
 แล้วก็รับสั่งให้ทีเว่พาไปตำหนักของนางวางเฮาทงสองแฉ่งว่า พระ
 ธิดากลับมาได้ก็มีพระทัยยินดี เสด็จมาเยี่ยมถามข่าวคราวว่า นกโคบาง
 ได้ทำสิ่งใดให้บ้าง นางกงจิวก็นิ่งเสียมิได้พุดจาเลย นางกูกฟาวางเฮา
 ทรงพระวิตกเป็นอันมาก สวมกอดธิดาไว้ร้องไห้รำพันว่า ลูกรักของ
 มารดาเหตุใดจึงเป็นไข้ ไปเช่นนั้น แม่ถามเจ้าเท่าไรเจ้าไม่รู้เรื่องบ้าง
 ตอกหรือ จึงนิ่งเฉยเป็นคนไม่มีสติให้แม่อดใจ นางกงจิวได้ฟังก็น้ำ
 ตาไหลลงอาบหน้า แต่มิได้ทูลตอบประการใดเลย นางกูกฟาวางเฮา
 เห็นดังนั้นก็ยังมีความวิตกมากขึ้น จึงรับสั่งให้หมอมารักษาว่าบุตร
 สาวจะมีโรคอะไรติดตัวมาบ้าง หมอมารวางยาตั้งหลายขนาน นางกงจิว
 ก็ไม่พุดออกมาได้ พระเจ้าไทเวืองทรงพระวิตกมากขึ้น รับสั่งให้หาคน
 มาทรงจำวเพื่อจะถามข้อความที่เว่ก็ถวายคำแนะนำรับพระกระแสรับสั่ง

แล้วทูลลาไปหาคนทรงเจ้าที่ศาลเทียนแก้วมาให้คนหนึ่ง ก็พาเข้าไป
 เฝ้าในห้องพระโรง พระเจ้าไทเวืองก็ให้คนทรงทำพิธีเชิญเจ้าทันที
 คนทรงรับพระกระแสน้ำแล้วก็นั่งทรงสักครู่หนึ่งเจ้าก็มาเข้าทรง พวก
 ขุนนางทั้งปวงก็ซักถามถึงเรื่องนางกงจิวว่าเป็นไรจึงพูดไม่ได้ เจ้าบอก
 ว่านางกงจิวเคราะห์ร้ายเทพดาจึงบันดาลให้เป็นไป โดยถูกพวกมึน-
 ถันมันแก่งัดให้นางจึงไม่พูด แต่ในระหว่างบ่นก็คงจะพูดได้เหมือนเก่า
 ดอก เพราะเวลานี้ยังไม่สิ้นเคราะห์ ต้องรอให้ตุ้งถันมาถึงจึงจะพูดได้
 ตามเดิม พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังก็มีพระทัยกลัดกลุ้มเป็นอันมาก
 ด้วยสงสารบุตรสาวต้องนั่งนิ่งเป็นคนใบ้ไม่รู้ภาษาอะไรเลย แต่มีรู-
 ที่จะทำประการใดก็ต้องจำใจรักษาไปเช่นนั้น นางงือกฟากงจิวก็ร้องไห้
 คิดถึงหลืงทุกวันไม่เป็นอันจะกินนอน พ้ามฟาลองสงสารน้องสาว
 ยิ่งนักจึงเปิดหนังสือที่เทพดาให้ออกดูว่าจะมีการขัดข้องอย่างไร แต่
 นางกงจิวยังไม่สิ้นเคราะห์ตัวอักษรก็ไม่ขึ้นให้ตั้งปรารภนา พ้ามฟาลอง
 จุนใจก็ต้องจำนั่งอยู่

ฝ่ายนานาประเทศเช่นเนอกตรัน เนอกเตี้ยว เนอกโงใต้
 ทราบข่าวว่าพระเจ้าไทเวืองนี้ มีบุตรสาวคนหนึ่งรูปร่างงดงามหาผู้
 เสริมมิได้ จึงประชุมปรึกษาว่า อยากจะไปขอบุตรสาวของพระเจ้า
 ไทเวืองให้แก่ลูกชายของพระเจ้าวานกั เนอกตรัน ครั้นปรึกษากัน
 ตกกลงแล้วก็ลงเรือข้ามมาตั้งเมืองเคื่องอาน ครั้นมาถึงจึงให้คนนำ
 หนังสือเข้าไปให้แก่ผู้รักษาด่านงวนเทินกั ผู้รักษาด่านจึงให้ทหาร

นำเข้าไปในเมืองหลวง ครั้นมาถึงเมืองหลวงก็ไปหาขานันขุนนาง
 ผู้ใหญ่พาไปเฝ้า ขานันก็เข้าไปกราบทูลพระเจ้าไทเวืองว่า บัดนี้มีแขก
 เมืองจะมาขอเฝ้าพระองค์ พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังดังนั้นจึงรับสั่ง
 ให้ขานันออกไปต้อนรับเข้ามาตามธรรมเนียม ขานันก็ถวายคำนับ
 ลาออกมาต้อนรับรองพวกแขกเมือง ๆ ก็มอบหนังสือให้ขานันนำไป
 ถวายพระเจ้าไทเวือง ๆ รับมาทอดพระเนตรแจ้งความตลอดแล้ว จึง
 รับสั่งว่าเราจะถามบุตรสาวเราดูก่อน ด้วยเวลานั้นนางไม่พูดกับใคร
 ตรัสแล้วก็เสด็จขึ้นตรงไปยังตำหนักของบุตรสาว นางกงจิวเห็นบิดา
 มากก็ถวายคำนับแล้วนั่งกมหนานิ่งอยู่ พระเจ้าไทเวืองจึงตรัสบอกแก่
 บุตรสาวว่าบัดนี้มีแขกเมืองนำของหมั้นมาขอเจ้า ๆ จะยินดีแต่งงาน
 ด้วยหรือไม่ นางกงจิวได้ฟังบิดาพูดดังนั้นก็มีความโกรธยิ่งนัก นาง
 นั่งกมหน้าเสียมมิได้ตรัสประการใด พระเจ้าไทเวืองทรงรับสั่งถามเป็น
 หลายครั้ง นางกงจิวก็ได้ตอบเป็นที่จนพระทัยยิ่งนัก มีรูปที่จะทำ
 ประการใดเลยเสด็จกลับยังตำหนักของพระองค์ ทรงเล่าความให้
 วางเฮาทังสองฟังทุกประการ วางเฮาก็มีพระทัยวิตกเป็นอันมาก ครั้น
 รุ่งเช้าก็เสด็จออกจากราชการ มีขานันนางเฝ้าอยู่พร้อมกัน พวกเนอกตรัน
 ก็มาเฝ้าอยู่นั้นด้วย เพื่อกอยฟังกระแสรับสั่งของพระเจ้าไทเวือง ๆ
 ก็ตรัสแก่พวกเนอกตรันว่า เราได้ไปถามบุตรสาวของเราแล้ว แต่
 นางมิได้เจรจาด้วยเราเลย เรามีความอึดใจมากที่สุด ไม่สามารถที่จะ
 จัดแจงลงไปได้ของหมั้นที่เอามาจงบากันชนกลับไปเสียเถิด พวก
 เนอกตรันได้ฟังก็จนใจ ต้องทูลลากลับไปเมืองของตัว

ฝ่ายทักชันตั้งแต่ได้ นางกงจัวกลับมาถวายพระเจ้าไทเวียงแล้ว ก็ตั้งใจฟังข่าวอยู่ว่าพระเจ้าแผ่นดินจะยินดียกให้ตัวหรือไม่ แต่เมื่อรู้ว่านางกงจัวพูดไม่ได้ก็เสียใจ จึงบนบานขอให้เทพยดาบันดาลให้นางกงจัวพูดได้ แล้วทวนคิดว่าหรือนางกงจัวจะมีความอาลัยอายหลืงอยู่ เราได้เอาหินบีตปากถ้าขังมันไว้แล้วมันจะตายหรือเป็นก็ไม่รู้ อีกประการหนึ่งของวิเศษมันก็มีติดตัวอยู่น่ากลัวมันจะไม่ตาย แม้มันรอดชีวิตกลับมาได้เราก็จะได้รับความลำบาก จำจะให้คนไปคอยสืบเรื่องราวดู ว่ามันจะกลับมาอยู่ที่เดิมของมันหรือไม่ ทักชันคิดตกลงใจแล้วก็เรียกคนใช้ที่สนิทเข้ามาสั่งว่า เจ้าจงไปดูหลืงที่ต้นไทรในเมืองหงวนด้วย ว่าจะอยู่หรือจะไปไหน แม้นได้ความอย่างไรรีบกลับมาบอกให้เรารู้ด้วย คนใช้รับคำแล้วก็กำนับลลาออกจากบ้าน เดินทางตรงไปยังเมืองหงวนทันที

ฝ่ายหลืงมาพักอยู่ที่เมืองบาดาล ได้สามวันก็กำนับลลาชายเยียมเวียงจะกลับมายังเมืองมนุษย์ ชายเยียมเวียงจึงประทานกิมกั (ชอวิเศษ) ให้กับหลืงเป็นรางวัล หลืงได้ของต้องใจแล้วก็ถวายกำนับลแสดงความขอบคุณชายเยียมเวียงเป็นอันมาก แล้วชายเยียมเวียงจึงให้ขุนนางนำตัวหลืงไปส่งยังเมืองมนุษย์ ขุนนางก็พาตัวหลืงกลับมาส่งยังต้นไทร หลืงกลับมาอยู่ที่เดิมได้แล้วก็มีความยินดี

ฝ่ายคนใช้ของทักชันพอมาถึงเมืองหงวนแล้ว ก็ตรงไปยังที่สำนักของหลืงที่ต้นไทร แลเห็นหลืงยังอยู่ที่ตกใจจึงนึกว่าอายนี้มันแก่งจริง นายของเราเอาหินบีตปากถ้าไว้แล้วมันยังอุตสาห์กลับชน

มาได้อีกน่าประหลาดนัก จำจะต้องนำความรีบไปบอกให้นายเรารู้ตัว
 กิดแล้วก็เดินทางกลับมายังเมืองหลวงโดยเร็ว พอมาถึงก็ไปหาทักชั้น
 ผู้ชายเล่าความให้ฟังทุกประการ ทักชั้นได้ฟังก็ตกใจจึงนึกว่าอายตัว
 เวมันไม่ตายคงจะตามมาล้างเราอีก จำจะต้องคิดหาอุบายกำจัดมัน
 เสียให้ได้ คิดแล้วก็ลอบเข้าไปในพระราชวัง ลักเอาเต่าทองดำสำหรับ
 เมืองชอนออกมาบ้านของตัว แล้วบอกแก่คนใช้ที่สนิทว่า เจ้าจงพา
 เอาเต่าทองตัวนี้ไปชอนไว้ที่ ๆ พักของยายหลิ่งทงด้วย เราอยู่ทางนี้
 จะกราบทูลให้พระเจ้าแผ่นดินทรงทราบ เจ้าจงเอาไปชอนไว้ที่ได้
 ต้นไทรแล้วต้องแอบระวังรักษาให้ดี หากไม่มันจะย้ายเอาไปไว้ที่อื่นเสีย
 เราจะรับอาสาพระเจ้าแผ่นดินออกไปจับตัวมันฆ่าเสียให้จงได้ คนใช้
 รับคำแล้วก็นำเต่าทองตรงไปเมืองหงวนโดยเร็ว พอรุ่งขึ้นเข้าเจ้า
 พนักงานที่รักษาเต่าทองเห็นเต่าหายไปก็ตกใจ จึงนำความไปกราบทูล
 พระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบ พระเจ้าไทเวืองใต้ทรงฟังก็มีพระทัย
 เสียตายยิ่งนัก จึงรับสั่งว่าใครไปหาเต่าทองของเรากลับมาได้เราจะให้
 รางวัลโดยมาก ทักชั้นได้ยินดังนั้นก็ถวายคำนับรับอาสาว่า ข้าพระ-
 องค์จะไปสืบหาเต่าทองมาถวายให้จงได้ พระเจ้าไทเวืองใต้ทรงฟังก็
 มีพระทัยยินดี จึงตรัสว่าเรามีความชอบใจเจ้ามากอะไรหาเจ้าเคยรับ
 อาสา นำกลับมาให้เราได้ทุกครั้ง แม้นบุตรสาวเราหายจากบ่วงใช้เรา
 จะยกให้เจ้าเป็นภรรยา ทักชั้นได้ยินรับสั่งก็ตกใจ จึงถวายคำนับ
 ลากลับมาบ้าน พาคนใช้ออกจากเมืองหลวงเดินทางตรงไปเมืองหลวง
 ทันที

ฝ่ายคนใช้ของทัตชันนำเต่าทองไปตั้งเมืองหงวนก็แอบเอาไป
ซ่อนไว้ที่ใกล้ ๆ กับหลัทงอยู่ ด้วยเวลานั้นหลัทงกำลังหาบฟันไป
ชายจึงไม่รู้เรื่อง พอกลับมาถึงเห็นเต่าทองวางอยู่ก็ตกใจ สำคัญว่า
เทพยดานำเอามาให้ตัวก็ตกใจนั่งลูบคลำอยู่ พอที่ทัตชันคุมทหารมาถึง
ก็บอกให้จับตัวหลัทงมัดไว้ หลัทงตกใจก็คิดจะต่อสู้ด้วยก็กลัวว่าเป็นการ
ขัดรับสั่งของพระเจ้าแผ่นดินไป จึงยอมให้ทหารทั้งปวงจับโดยดี
ทัตชันมีความยินดีเป็นอันมาก นำตัวหลัทงมาถึงบ้านก็ให้ทหารคุม
ตัวไปเมืองหลวง ตัวเองแวะเข้าไปหามารดาเล่าความเรื่องหลัทงให้
ฟังทุกประการ นางตื่นยินดีใจเป็นอันมาก แล้วทัตชันรับเอามารดา
พาเดินทางไปเมืองต๋วย พอมาถึงเมืองหลวงก็ให้คนใช้พามารดาไป
ไว้ที่บ้านก่อน ตัวเองนำหลัทงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าไทเวียงยังห้องพระโรง
เอาเต่าทองคำขึ้นถวายให้ทอดพระเนตร พระเจ้าไทเวียงเห็นทัตชัน
นำเต่าทองมาได้ก็ดีพระทัยสรรเสริญทัตชันว่า ใช้ไหนใช้ไฉนน่าจะ
เลื่อนยศให้สูงไปกว่านี้อีก แล้วร้องทวาดหลัทงว่าเหตุใดเจ้าจึงบังอาจ
มาลักเอาเต่าทองของเราไป โทษของเจ้ามีเท่าไรเจ้ารู้หรือไม่ หลัทง
ได้ยินรับสั่งก็ตกใจด้วยตัวไม่รู้ต้นสายปลายเหตุเลย จึงถวายคำนับพลา
ทูลตอบว่า ข้าพระองค์ไม่ทราบเรื่องราวชนิดเดียว ข้าพระองค์ไป
เที่ยวกลับมาก็แลเห็นเต่าทองวางอยู่ พอข้าพเจ้าหยิบขึ้นดูก็มีทหารไป
ล้อมจับตัวข้าพเจ้ามาเท่านั้น ขอพระองค์จงทรงวินิจฉัยให้ถ่องแท้เถิด
ข้าพเจ้าผิดจริงแล้วข้าพเจ้ายอมถวายชีวิต พระเจ้าไทเวียงได้ทรงฟัง
ก็ทรงพระพิโรธจึงตรัสว่า ขงกลางตกอยู่แก่ตัวเจ้าแล้ว เจ้ายังจะหา
ปฏิเสธว่าไม่ได้สักอย่างใดได้ ตรัสแล้วสั่งให้ทัตชันนำตัวหลัทงไปขัง

ไว้ก่อน จะให้ยಾವันจัดการชำระตัวเองว่าจะลงโทษมันด้วยประการใด
 ทักษั้นทูลตอบว่าข้าพระองค์จะรับอาสาชำระเรื่องหลืทงเองก็ได้ ขอ
 พระองค์จงทรงอนุญาตให้ข้าพระองค์ปรึกษาโทษเองเถิด ข้าพระองค์
 คงจะช้กเอาความจริงจากหลืทงให้จงได้ พระเจ้าไทเวืองใต้ทรงฟัง
 ตั้งนั้นก็มีพระทัยสงสัย ด้วยทักษั้นไม่ใช่เป็นขุนนางแผนกตุลาการ
 แต่มาทรงหวนระลึกถึงความชอบของทักษั้นมีอยู่ต่อแผ่นดินมาก ก็ไม่
 ยากจะคิดความประสงค์ยอมทรงอนุญาตให้ทักษั้นเป็นผู้ปรึกษาโทษหลืทง
 เอง ตรัสแล้วก็เสด็จขึ้น ทักษั้นจึงนำตัวหลืทงไปบ้านของตัว พอถึง
 บ้านก็สั่งทหารให้เอาโซ่ตรวนจองจำหลืทงไว้สามชั้น หากไม่มันจะหลบ
 หนีไปได้ ทหารก็กระทำตามคำสั่ง หลืทงเห็นทักษั้นทำการโหดร้าย
 ต่อตนโดยปราศจากความปรานีตั้งนั้น ก็มีใ้ได้อ้อนวอนหรือทำกิริยา
 หวาดหวั่นอย่างไร ทักษั้นเห็นตั้งนั้นก็ให้มารดาของตัวดู นางตั้งนั้น
 เห็นตั้งนั้นก็ดีใจ จึงพูดกับหลืทงว่า เหตุใดเจ้าจึงประพฤติตัวเป็นผู้
 ร้ายทำให้ต้องโทษเช่นนั้นเล่า หลืทงได้ฟังก็มีความโกรธจึงตอบว่า
 มารดาอย่าพูดให้มากเลยข้าพเจ้ากรูตัวเหมือนกัน ว่าข้าพเจ้าเป็นคน
 ทำคุณแก่ใครไม่ขึ้น ถึงจะทำความดีให้เขาสักเท่าใดเขาก็ยังไม่สำนึกคุณ
 แต่เทพยดาทำนอยู่เบื้องบนก็คงจะเห็นออก ว่าใครมันเป็นผู้ประทุษ
 ร้าย บาปอันนั้นจะยอมได้แก่ตัวของมันเอง ข้าพเจ้าหาได้มีความหวาด
 หวั่นสิ่งใดไม่ ถึงที่ตายแล้วอยู่ที่ไหนก็ต้องตาย ธรรมดาว่าสุนัขจึงจอก
 แล้วยอมไม่ใคร่รู้สึกคุณผู้อุปถัมภ์ นางตั้งนั้นได้ฟังก็มีความละอายแก่
 ใจเป็นอันมาก จึงมีหน้าไปเสียทางอื่น ทักษั้นมีความเจ็บใจในถ้อย
 คำของหลืทงยิ่งนัก จึงดำรัสว่าอย่าผู้ร้ายมิ่งอย่ามาล้าเล็กชาติอยู่ที่นี้เลย

พรุ่งนี้หัวเจ้าก็จะขาดไปอยู่กลางดินคอก พุดแล้วก็สั่งให้ทหารพาหลีทง ออกไปข้างไว้ใต้ถนนบ้านของตัว หลีทงมีความแค้นใจที่ตจันยิ่งนัก ครั้นจะทำอำนาจฆ่าตจันก็กลัวเสียสัจย์ที่ ได้สาบานไว้แต่เดิมที่จำเป็นต้องออก ทนนิ่งอยู่ในใจ ครั้นเวลาตจกสองยามก็นึกในใจว่า ชีวิตเราจะต้องตาย เพราะไอ้คนนอกตัญญูในวันพรุ่งนี้แล้ว จำจะเอากิมก็มาสีเล่นพอแก้ วิชาญใจดีกว่า เสียแรงได้มาทั้งที่ยังไม่ได้ ใช้สิ่งใจเลย คิดแล้วก็หยิบ ซอขึ้นมาสองสีเล่น เสียงซอตั้งวังเวงเป็นเพลงราวกับคนร้องซบมี ความว่า เต็นแถว ตัดตี ตังตัง อายเคือกกงจิวเลนฮางมาเว เต็นแถว ตัดตี ตางตัง อายเงอที่ตจันมาได้ผู้เอ็นชื้อเอ่ย แปลว่าเมื่อนางกงจิว ลงไปอยู่ในถ้ำนั้น ใครเป็นผู้ไปพาขึ้นมาได้ ไม่รู้เลยว่าตจันจะเป็นคน ใจร้ายถึงเพียงนี้ ไม่คิดถึงคุณผู้ที่ต้องทนรับทุกข์แทนเอาเหงื่ออาบ ท่างน้ำ หลีทงสีซอแล้วก็นอนหลับไปกับโซ่ตรวน เสียงซอที่หลีทง สีนนเทพยดาได้บันกาลหอบเอาเสียงไปก้องอยู่ในตำหนักของนางกงจิว

ฝ่ายนางกงจิวตั้งแต่กลับมาอยู่ในวังแล้ว ก็มีความคิดถึงหลีทง ทุกเวลา ไม่เป็นอันกินนอนเฝ้าแต่ร้องไห้ วิตกกกลัวหลีทงจะตาย ประการใด จึงนึกว่าวาสนาของเราช่างกระไรหนอช่างอาภัพเสียจริง ๆ จะมีลูกก็ต้องมาจากไปอยู่คนละแห่ง ทั้งไม่ได้ข่าวคราวว่าจะป็นหรือ ตาย นางยังคิดก็มีความกลุ้มใจจึงออกไปนั่งอยู่ริมหน้าต่างห้อง เวลา นสองยามแล้วนางกงจิวยังนอนไม่หลับด้วยความร้อนใจ พอได้ยิน เสียงซอซบกันก็ถึงหลีทงขึ้นมาอีก เลยร้องไห้เศร้าโศกมากขึ้น จึงนึก ว่าซอนนี้เป็นเสียงที่น่าฟังจริง ๆ เราได้ซอมาไว้สีก็จะดี เจ้าของซอรูปร่างเป็นอย่างไรบ้างหนอ เรื่องนี้หลีทงรู้คนเดียวคนอื่นหาไม่รู้ คี

ร้ายคนที่สี่ชอกงไม่ ไซผู้อื่นต้องเป็นหลีทงแน่แล้ว จำจะต้องไปกราบ
 ทูลพระบิดาของเราให้นำตัวเจ้าของชอมาให้เราดู แม้นเป็นหลีทงแน่
 แล้วก็นับว่าเป็นกุศลของเรามาก นางงือกฟากงจ้วนอนตรีกครองอยู่
 จนสว่างไม่หลับเลย พอรุ่งเช้าก็จัดแจงแต่งตัวออกไปเฝ้าพระราชบิดา
 พระเจ้าไทเวืองเห็นบุตรสาวออกมาเฝ้าก็มีพระทัยสงสัย จึงรับสั่งถาม
 ว่าเจ้ามาหาบิดาทำไมแต่เช้าเทียว นางกงจวกราบทูลว่าข้าพเจ้าฟัง
 เสียงชอเมื่อคืนนี้รู้สึกจับใจนัก ขอบิดาจงให้คนไปพาตัวคนสี่ชอมาสิ
 ให้ข้าพเจ้าฟังเถิด พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังพระธิดาพูดได้ก็ดีพระทัย
 จึงรับสั่งว่าลูกเอ๋ยบิดามีความดีใจมากที่เจ้าพูดได้ ชะรอยชอนั้นนั้นจะ
 เป็นของเทพยดากรรมัง ลูกได้ยินเสียงแล้วจึงพูดได้ พ่อจะให้คนไป
 ตามตัวเจ้าของชอมาในบัดนี้ แล้วฝันพระพักตร์ไปดำรัสสั่งให้พวกที่เว
 ไปตามคนสี่ชอมา พวกที่เวรับพระกระแสรับสั่งแล้วก็ออกไปข้างนอก
 ตามพวกขุนนางทั้งปวงว่า เมื่อคืนนี้ใครเป็นคนสี่ชอ บัดนี้มีรับสั่ง
 ให้หาตัวจะเอาไปซักถาม ทัดชั้นสำคัญว่าพระเจ้าแผ่นดินโกรธว่าคน
 สี่ชอหนวกหูจะลงโทษก็ดีใจ จึงตอบว่าเจ้าของชอนั้นก็คือคนักโทษ
 หลีทง ซึ่งจะต้องถูกประหารชีวิตในวันนี้ ที่เวตอบว่าท่านจงไปกุมตัว
 มาให้ข้าพเจ้าเถิด จะได้นำไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน ทัดชั้นก็บอกให้คน
 ไซ้ ไปกุมตัวหลีทงมาจากที่ซึ่ง นำเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินโดยเร็ว
 คนไซ้รับคำสั่งแล้วก็ค่านับลาไป พอถึงก็กุมตัวหลีทงมาส่งให้ที่เวนำ
 ไปเฝ้าพระเจ้าไทเวือง ที่เวแลเห็นหน้าหลีทงแล้วก็มี ความสงสาร
 เพราะหลีทงรูปร่างงดงามกำลังหนุ่มแน่นอยู่ ไม่น่าจะมาถูกหาว่าเป็นผู้
 ร้ายเลย คิดพลางพาตัวหลีทงเข้าไปในวังทันที พอไปถึงห้องพระโรง

ก็พอตีเสด็จออกจากราชการ หลีทงเข้าไปถวายคำนับอยู่หน้าพระที่นั่ง
 คอยฟังกระแสรับสั่งของพระเจ้าแผ่นดินว่าจะตรัสประการใด เวลานั้น
 นางกงจิวตามพระบิตาออกมาอุ้มถ้วย พอแลเห็นหน้าหลีทงเข้าก็จำได้
 ร้องให้พลางวิ่งไปคุกเข่าคำนับหลีทงแล้วพูดว่า ท่านผู้มีคุณของข้าพ-
 เจ้าเหตุใดจึงมาต้องโทษอย่างนี้ ตั้งแต่ช่วยข้าพเจ้ามาให้พ้นมือศัตรู
 นกโตนงได้ไปแล้ว ท่านช่างใจจิตเหลือเกินไม่มาตามข่าวหรือให้ข้าพเจ้า
 เห็นหน้าเลย หลีทงแลเห็นนางกงจิวเข้าก็ตกใจ จึงถวายคำนับแล้ว
 ร้องให้ ตอบว่า ข้าพเจ้าส่งกงจิวขึ้นมาแล้วก็คอยให้ทัตชันหย่อนเชือก
 ลงไปรับ มันกลับเอาหินปิดปากถ้าเสียไม่ให้ขึ้น และเล่าความตามที่
 ช่วยนางงักจิวบุตรสาวพญานาคจนกลับขึ้นมาได้ ให้นางกงจิวฟังทุก
 ประการ นางกงจิวได้ฟังก็มีความโกรธทัตชันเป็นอันมาก จึงกราบทูล
 พระบิตาว่า หลีทงคนนี้ได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าให้รอดจากความตาย นก
 โตนงก็ถูกหลีทงเป็นผู้ฆ่า แต่ทัตชันคิดประทุษร้ายแย่งเอาความ
 ชอบเสีย ขอพระบิตาจงลงโทษทัตชันแก้แค้นแทนหลีทงด้วย อีก
 ประการหนึ่งซึ่งทัตชัน หว่าหลีทงลักเอาเต้าทองของในพระราชวังไป
 หนักเป็นที่น่าสงสัยอยู่ หลีทงอยู่ถึงเมืองหงวนเต้าหายไปคืนเดียว
 ทัตชันก็รู้รีบอาสาไปตามหาจนได้เต้ามาจากหลีทงนั้นน่าสงสัยนัก พระ
 บิตาเป็นกษัตริย์ยอมหยั่งรู้นาใจคนดีว่าจะดีหรือชั่ว ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็น
 อุบายของทัตชันจะคิดฆ่าหลีทงเสีย ด้วยกลัวว่าหลีทงอยู่ นอกความ
 เรื่องที่ช่วยข้าพเจ้าจะแตกขึ้น พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังดังนั้นก็ตะลึง
 ไปเป็นครู่ใหญ่ พามฟาลองแลขุนนางผู้ใหญ่ทั้งปวงก็พลอยพิศวงด้วย
 เพราะถ้อยคำนางกงจิวมีน้ำหนักมากน่านับถือ แต่ทัตชันเมื่อได้ยิน

เรื่องราวของตัวกระเจาขึ้นก็ตกใจจนขวัญไม่มีอยู่แก่ตัว เหงื่อไหลไทรยส
 ภายด้วยความกลัวพระอาญา พระเจ้าไทเวืองได้พระสติมาแล้ว ก็รับ
 สั่งให้ถอดเครื่องจองจำออกจากตัวหลันทง พลากรับสั่งว่าเราไม่รู้เลยว่า
 เจ้าเป็นผู้มีคุณแก่บุตรสาวเรา โอ้ที่ตชันมันมาหลอกเอาความชอบเสีย
 ยังจะคิดฆ่าตัวเจ้าเสียอีก นับว่ามันมีความผิดมากอยู่ แต่เราอยาก
 รู้ว่าทำไมมันจึงได้รู้จักกับเจ้า เจ้าจงเล่าให้เราฟังตลอดด้วย หลันทงก็
 ถวายคำนับพลากรายทูลความต้งแต่ได้ ไปตัดหัวเอี้ยว จนได้ช่วยนาง
 กงจิวให้พระเจ้าไทเวืองทรงทราบทุกประการ พระเจ้าไทเวืองได้ทรง
 ฟังต้งนั้นก็ทรงพิโรธที่ตชันเป็นอันมาก และตรัสด้วยเสียงอันต้งว่า
 เราสงสัยในใจอยู่แต่แรกแล้วไม่ผิดเลย เพราะกิริยามันไม่ใช่เป็นคนมี
 ความรู้สึกนึกเตียว ต้งแต่เมื่อฆ่าเอี้ยวตัดหัวมาได้เนั้นเรามีความสงสัย
 อยู่เสมอ ตรัสแล้วรับสั่งให้ทหารรักษาพระองค์จับตัวที่ตชันไปประหาร
 ชีวิตเสีย หลันทงเห็นต้งนั้นก็มีความสงสาร จึงกราบทูลพระเจ้าไทเวือง
 ว่า ข้าพเจ้าขอโทษที่ตชันแม่ลูกไว้ก่อนอย่าเพิ่งฆ่าเสียเลย เพราะที่ต
 ชันได้สาบานเป็นพี่น้องกับข้าพเจ้ามาก่อน พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟัง
 ก็ตรัสว่า ส่วนที่ตชันมันจะทำแก่เจ้า ทำไมมันจึงไม่คิดถึงนาสาบาน
 เล่า คนเช่นนี้เอาไว้ในแผ่นดินก็หนักเปล่า แต่เมื่อเจ้าได้ขอโทษแล้ว
 เราจะยกโทษให้ไล่ไปเสียให้พ้นเมือง ตรัสแล้วทรงทอดพระเนตร
 สังเกตดูลักษณะกิริยาของหลันทงเห็นเป็นคนมีบุญวาสนาอยู่ แต่ทำไม
 จึงได้มาตกทุกข์ยากถึงเพียงนี้ จำจะยกนางกงจิวบุตรสาวเราให้เป็น
 ภรรยาของหลันทงเถิด ดำริแล้วจึงตรัสถามหลันทงว่า นางกงจิวบุตรสาว
 ของเรา ซึ่งเจ้าเป็นคนช่วยเหลือมาได้เนั้น บัดนี้เราจะยกให้เป็น

ภรรยาของเจ้า ๆ จะเต็มใจหรือไม่ หลีทงได้ฟังดังนั้นก็คุกเข่าลงถวาย
 คำนับกราบทูลว่า ซึ่งพระองค์มีพระทัยเมตตาแก่ข้าพระองค์เช่นนี้
 ก็เป็นพระเดชพระคุณหาที่สุดมิได้แล้ว แต่ข้าพระองค์เป็นคนอนาถา
 คฤชาติกาจะไปร่วมกับหงส์อย่างไรได้ คนทั้งหลายจะดูหมิ่นพระองค์
 ได้ พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังดังนั้นก็สรรเสริญหลีทงว่าไม่ใช่คนโงก
 มาก รู้สึกเยี่ยมตัวว่าจนก็มีพระทัยสงสารจึงตรัสว่า เราไม่เห็นแก่
 ทรัพย์สินเงินทองหรือยศถาบรรดาศักดิ์ดอกเราชอบแต่คนมีวิชาความ
 รู้เท่านั้น ไม่เลือกว่ายากจนเข็ญใจ หลีทงได้ยินรับสั่งดังนั้นก็ดีใจถวาย
 คำนับแสดงความขอบคุณพระเจ้าแผ่นดินเป็นอันมาก พระเจ้าไทเวือง
 จึงรับสั่งกับพ้ามฟาแดงมหาอุปราช ว่าเจ้าจัดแจงพาหลีทงไปอยู่ที่บ้าน
 เจ้าก่อน รอให้ถึงวันก็คืนดีแล้วจึงจะจัดแจงให้อยู่กินเป็นสามีภรรยา
 กัน พ้ามฟาแดงมหาอุปราชก็ถวายคำนับรับพระกระแสรับสั่งพาหลี
 ทงไปพักอยู่บ้านของตัว แล้วพระเจ้าไทเวืองจึงรับสั่งให้ผู้คุมนำตัว
 ทัดชั้นไปปล่อยเสียนอกเมือง อย่าให้เหยียบย่างเข้ามาในอาณาเขต
 เมืองหลวงอีกทั้งแม่ลูกผู้คุมก็ถวายคำนับ พาตัวทัดชั้นไปทันที ทัดชั้น
 มีความอายต่อขุนนางทั้งปวงเป็นอันมาก เดินก้มหน้าตามผู้คุมไป

ฝ่ายนางคันทันมินกำลังตั้งใจที่บุตรชายของตัวกำจัดหลีทงได้สมความ
 ปรารถนา วันหลังจะทำการสิ่งใดก็ไม่ต้องทุกข์ร้อน ขณะนั้นเห็น
 บุตรชายเดินหน้าม่อเข้ามาข้างใน จึงซักถามบุตรชายว่าเหตุใดเจ้าจึง
 ทำหน้าตาเช่นนั้นเล่า หรือพระเจ้าแผ่นดินกริ้วโกรธเจ้าว่ากระไร ทัด
 ชั้นร้องให้พลาญเล่าความให้มารดาฟังทุกประการ นางคันทันมินก็เสียใจร้อง
 ให้คว่ำกรวยไปต่าง ๆ ได้ยินเสียงผู้คุมร้องเตือนสองคนแม่ลูกก็ต้องจำ

ใจเดินออกจากบ้านพอพ้นเขตเมืองหลวงแล้ว ผู้คุมจึงพากันกลับเข้าเมืองหลวง ทัดชั้นกับมารดาที่พากันเดินทางต่อไป จะกลับไปเมืองหงวนก็นึกอายแก่คนทั้งปวงจึงปรึกษากับมารดาว่า ข้าพเจ้าคิดใคร่จะไปเมืองไตเพียงน ชักชวนเจ้าเมืองให้ยกกองทัพมาตีเมืองอานามไม่ได้หรือ เงินทองเราก็มีติดตัวพอจะเป็นเสบียงเดินทางไป นางทันมินตอบว่า ตามแต่ใจของเจ้าเถิด มารดาไม่ห้ามปรามคอก สุกแต่เจ้าจะเห็นดี ขณะเมื่อสองคนแม่ลูกกำลังเดินทางปรึกษากันมานั้น มีเสือโคร่งตัวหนึ่งโผล่หน้าออกมาจากเขานางทันมินแม่ลูก มีความตกใจเป็นอันมากพากันวิ่งหนีเสือร้ายไปโดยเร็ว แต่ทัดชั้นนั้นเสือตามมาทันก็ตรงเข้ากระรุกรุกกัดเสียจนขาดใจตาย แล้วก็ต้ออกเป็นสามท่อน คาบเอาท่อนหัวไปทิ้งไว้บนเขาแล้วกลับมาคาบเอาท่อนกลางไปทิ้งไว้ที่นาและท่อนล่างนั้นทิ้งไว้ในน้ำ ครั้นทิ้งหมดแล้วก็กลับไปยังที่อยู่ของมันหาได้กินซากศพของทัดชั้นไม่ มีคำกลางกล่าวไว้ว่า เสือนั้นเป็นเสือเทพารักษ์

ฝ่ายท่อนหัวแห่งร่างทัดชั้นนั้น ได้เกิดเป็นแมวป่าตัวหนึ่งวิ่งหาอาหารกินอยู่บนเขาโงดง ส่วนท่อนกลางที่ไปตกในนาแห่งหนึ่งนั้นก็บังเกิดเป็นปลิงคอยแต่จะกัดกินเลือดคนอยู่ในนานั้นเอง และท่อนล่างที่ไปตกอยู่ในแม่น้ำแห่งหนึ่งนั้น เสยกลายเป็นปลาโลมาว่ายวนอยู่ในน้ำจนบัดนี้

ฝ่ายมารดาของทัดชั้นขณะเมื่อวิ่งหนีเสือไปนั้น มีความเหนื่อยเป็นกำลัง ครั้นหนีมาได้ไกลแล้วจึงเหนื่อยมากดูเสือไม่เห็นไล่ตามมาก็ค่อยคลายใจ แล้วเหยี่ยวหาบุตรชายของตนก็ไม่แลเห็น มารดา

ทัตชันมีความเสียใจเป็นอันมาก ได้เที่ยวตระโกนร้องเรียกหาบุตรชายก็
ไม่พบ จนมีความเหนื่อยอ่อนเป็นกำลังทงหวัคหวัค้วยอาหารไม่ได้ตก
ถึงท้องเลย จึงนั่งลงร้องไห้ว่าพันถึงบุตรชายว่า น่ากลัวลูกรักของ
มารดาจะถูกเสือกักตายเสียแล้ว จึงมิได้เห็นติดตามมาเลย ครองนกง
เป็นเพราะเราทำใจไม่ซื่อตรงต่อหลิตทงเป็นแน่ เทพยดาจึงได้ลงโทษ
ต้องถูกเนรเทศมาจากบ้านเมือง อาหารสิ่งใดก็มีได้บริโภคเลย แต่หลิ
ทงยังดีไม่ถือโกรธปล่อยตัวเรามาได้แล้ว ก็กลับมาเป็นอันเป็นไปเช่น
นี้อีก ทงนเพราะเราทำไม่ดีเองจะไปโทษใครได้ต้องโทษตัวเอง คิด
แล้วก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกไปด้วยความคิดถึงบุตรของตัว ทงไม่มีเพื่อน
ที่จะเดินทางก็มีใจหวั่นหวาดกลัวสัตว์ร้าย ครนเหลียวไปแลดูมาเห็นต้น
ไม้ต้นหนึ่งมีกิ่งก้านสาขางอกงามดีจึงนึกว่าจำเราจะต้องเข้าไปพักนอน
ทนสักคืนก่อนด้วยเวลานักจวนจะค่ำลงแล้ว ทงจะเดินต่อไปอีกก็ไม่มี
แรงที่จะเดินต่อไปได้ คิดแล้วจึงเดินเข้าไปที่ใต้ต้นไม้ต้นนั้นแล้วเอนตัว
ลงนอน พลากร้องไห้คิดถึงบุตรชายของตัวยิ่งนัก ครนเหนื่อยอ่อน
ใจหนักเข้า ก็เลยนอนหลับอยู่ที่ใต้ต้นไม้ต้นเอง

ฝ่ายนางธรรณีแลเห็นมารดาทัตชันมานอนอยู่ จึงคิดว่าทัตชัน
ก็ตายไปแล้ว ยังเหลืออยู่แต่มารดาของทัตชันคนเดียวเท่านั้น ด้วยสอง
คนแม่ลูกนี้จะทำการสิ่งใดมิได้ขอสัตย์ต่อผู้มีคุณเลย หลิตทงได้มีบุญคุณ
ต่อสองคนแม่ลูกมาก ก็ยังไม่รู้จักสำนึกถึงตน จำจะต้องสูบเอาลงไป
สู่เมืองนรกเสียเถิด ทำกรรมานให้ถึงสาหัสจึงจะสม คิดแล้วนางธรรณี
สูบเอาเท้าของมารดาทัตชันลงไปก่อน มารดาทัตชันเวลานั้นยังไม่รู้
สึกตัวด้วยนอนหลับ นางธรรณีก็สูบลงมาที่ละน้อย ๆ ครนรุ่งเช้ามารดา

ทัดชั้นต้นล้มตาขึ้นเห็นสว่างแล้ว จึงจัดแจงจะลุกขึ้นเดินทางต่อไป
 แต่ลุกไม่ไหว ให้มีความสงสัยเป็นอันมาก จึงค่อยๆ พยุงตัวขึ้นนั่ง
 มองดูเท้าของตนเห็นจมลงไปอยู่ในดินก็ตกใจ จึงเอามือช่วยดึงขึ้นก็ไม่
 ขึ้น จึงคิดว่าเราคงถูกนางธรรณีสืบเสี้ยแล้ว ก็มีความเสียใจร้องไห้เศร้า
 โศกไปต่างๆ จะลุกไปไหนก็ไม่ได้ทั้งหิวก็หิวมีรู้ที่จะทำประการใด แล้ว
 นึกว่าเราไม่ควรที่ๆ จะไปให้ร้ายแก่หลัทงเลย จึงได้เป็นไปถึงเช่น
 เมื่อหลัทงช่วยให้เราพ้นทุกข์แล้วเราก็ควรกลับใจเสียใหม่ หาพอที่เสีย
 พอครบสามวันนางธรรณีสืบจนเหลือแต่หัวเท่านั้น ขณะนั้นก็บังเอิญ
 ฟ้าได้ผ่าลงมาถูกศีรษะของนางต้นมินแตกออกเป็นสองซีก ชาติใจตาย
 ทันที แมธรรณีก็นั่งดาลให้ศพกลับขึ้นมาอยู่บนพื้นดินให้ประจักษ์แก่ตา
 โลก พวกเดินทางได้มาแลเห็นศพเขาก็พากันเข้าไปดู ที่รู้จักว่าเป็น
 ศพมารดาที่ตัดชั้นก็เล้าสุกนั้พึ่งต่อไป จนรู้ถึงหลัทงๆ รู้ว่ามารดาที่ตัดชั้น
 ตายแล้วก็มีความสงสาร จึงนึกว่าดีร้ายที่ตัดชั้นคงต้องตายก่อน มารดา
 จึงต้องตายอยู่กลางป่าแต่ลำพัง ทั้งนี้เพราะผลกรรมบันดาลให้เป็นไป
 เสียแรงเราได้ขอชีวิตไว้ต่อพระเจ้าแผ่นดิน แต่ฟ้าไม่ยอมให้คนทุจริต
 อยู่ในโลกอีกจึงได้เป็นไปเช่นนี้ เขาเคยมีบุญคุณให้เราเข้าไปอาศัยร่วม
 ไม้ชายคาหาอาหารให้เราบริโภคถึงสองครั้ง ธรรมดาผู้มีคุณแล้วแม้
 แต่เพียงข้าวเม็ดเกลือก้อนก็สมควรสนองคุณจึงจะไม่เป็นคนอกตัญญู
 คิดแล้วก็เรียกทหารเข้ามาสั่งว่า เจ้าจงไปนำศพมารดาที่ตัดชั้นกับศพที่ตัด
 ชั้นเอามาไว้ให้ใกล้กำแพงเมืองด้วยเราจะจัดแจงทำการฝังศพให้ เพื่อ
 แทนคุณเขา ทหารรับคำสั่งแล้วก็ลาไป เก็บศพนางต้นมินใส่โลงไว้ แล้ว
 เดินหาศพที่ตัดชั้นอยู่เป็นหลายวันก็หาไม่เห็น จึงนำแต่ศพนางต้นมิน

มาให้หลีทง ๆ ก็จัดการฝังศพให้นางกัณมินตามธรรมเนียม ขุนนางทั้ง
 ปวงรู้เรื่องก็พากันสรรเสริญหลีทงเป็นอันมาก พระเจ้าไทเวืองได้ทรง
 ทราบเรื่องดังนั้นจึงรับสั่งกับพ่ามฟาหลวงพระโอรสว่า เจ้าจงหาวันฤกษ์
 ดีจัดแจงแต่งงานให้หลีทง อยู่กินด้วยนางกงจิวน้องสาวของเจ้าเสียเถิด
 พ่ามฟาหลวงรับคำแล้วก็ทูลลาไปบ้าน พอเวลาพลบค่ำก็จัดการบวง
 สรวงเทพยดาฟ้าดิน เอาหนังสือของเทพยดาวางไว้ที่โต๊ะกลางแจ้ง
 ครั้นเสร็จการค้ำบเทพยดาแล้วก็หยิบเอาหนังสือมาเปิดดู เห็นมีอักษร
 จารึกว่า เดือนหกชนหกก้าเป็นวันฤกษ์ดี พ่ามฟาหลวงมีความยินดี
 เป็นอันมาก พอรุ่งเช้าพระเจ้าไทเวืองก็เสด็จออกจากราชการ พ่ามฟา
 หลองก็กราบทูลกำหนดวันให้ทรงทราบทุกประการ พระเจ้าไทเวืองได้
 ทรงฟังก็มีพระทัยยินดี จึงรับสั่งให้พวกขุนนางทั้งปวงจัดแจงเครื่อง
 แต่งงานไว้พร้อมพอถึงวันกำหนด พ่ามฟาหลวงก็แต่งตัวให้หลีทง
 ตามยศพ่อมะ ส่วนนางสาวทั้งสองก็แต่งตัวให้นางกงจิวบุตรสาว พอ
 พ่ามฟาหลวงพาหลีทงเข้ามาข้างใน ก็กระทำค้ำบเทพยดาฟ้าดินกัน
 ตามธรรมเนียม แล้วจึงถวายค้ำบพระเจ้าแผ่นดินและนางสาวกับ
 พ่ามฟาหลวงมหาอุปราชเสร็จแล้ว พระเจ้าไทเวืองจึงพระราชทานแล้
 อาญาสิทธิ์ให้กับหลีทงพลางรับสั่งว่า แล่นนแม่ขนางกงจิวทำผิด
 เจ้าจงเอาเส้นของเราตีเอาตามชอบใจ หลีทงก็ถวายค้ำบรับสั่งไว้
 แล้ว พระเจ้าไทเวืองจึงประทานกระบี่อาญาสิทธิ์ ให้นางกงจิว
 บุตรสาวเล่มหนึ่งตรัสสั่งว่า ถ้าหลีทงทำการหยาบช้าต่ำทอเจ้า ๆ จง
 เอากระบี่นี้ตีศีรษะเสียโดยไม่ต้องบอกบิดาก่อนได้ นางกงจิวก็ถวาย
 ค้ำบรับกระบี่อาญาสิทธิ์ไว้แล้ว นางสาวก็ให้สาวใช้ประคองบุตรสาว
 เข้าไปในห้อง เเลให้ก็ให้นำหลีทงพ่อมะตามไปด้วย สาวใช้กับที่เว้ก็

กระทำตามรับสั่ง หลีทงกับนางกงจิวก็ได้ยู่กินด้วยกันเป็นอันดี นับว่าชีวิตของหลีทงพึงจะได้รับความสุขครั้งนึ่งเอง

ฝ่ายพวกเนือกตรันแจ้งว่าพระเจ้าไทเวียงยกนางกงจิวให้เป็นภรรยาหลีทงต่างก็ไม่พอใจ จึงปรึกษากันว่าพระเจ้าไทเวียงดูหมิ่นพวกเรามาก เราไปขอตี ๆ ก็ไม่ยอมยกให้ จึงไปยกให้กับคนขอทาน จำจะยกกองทัพไปตีคเมืองซึ่งนางกงจิวมาให้นายของเราให้จงได้ ปรึกษากันตกลงแล้วก็พากันไปทูลพระเจ้าจวนก็เจ้าเมืองเนือกตรันทุกประการพระเจ้าจวนก็ไ้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธ จึงให้หามัวโกนายทหารใหญ่มีกำลังและฝีมือเข้มแข็งมาบอกว่า เจ้าจงคุมทหารไปเมืองเคื่องอานซึ่งเอานางกงจิวมาให้บุตรชายของเราให้จงได้ มัวโกรับกระแสรับสั่งแล้วก็ถวายค่านับลาออกมาจัดแจงเตรียมทหารทันที พร้อมแล้วก็ยกออกจากเมืองเดินทางตรงไปเมืองเคื่องอาน ที่ค่านตลุยเข้าไปไม่ทันให้ใครได้ทันระวังตัว ค่านทั้งสามตำบลก็แตกลงไปเป็นภัสมลี้ไปไพร่พลทหารหนีกระจัดพลัดพรายกัน มัวโกตีรุกเข้าไปจนจวนจะถึงเมืองหลวง

ฝ่ายพระเจ้าไทเวียงคืนวันหนึ่งพระองค์ทรงบรรทมหลับสนิท ทรงนิมิตว่ามีไฟดวงหนึ่งลอยมาทางอากาศตกลง ณ พระที่นั่งกิมลองไฟไหม้ลุกลามอยู่รอบที่นั่ง ขณะนั้นหลีทงแลเห็นเขาก็เอากันชอหวดไฟ ๆ ก็ดับสงทันที พอมีตจบกก็ตกพระทัยตื่น ทรงตำรืออยู่ในพระทัยว่า เราฝันว่าไฟไหม้พระที่นั่งนี้จะเป็นประการใดบ้าง จะต้องหาขุนนางฝ่ายไหนมาจับยามดูจึงจะควร จำรีแล้วก็เสด็จออกว่าราชการ ทรงเล่าความฝันให้ยววันฟัง ยววันจับยามดูเรื่องแล้วก็กราบทูลว่า พระองค์อย่าทรงพระวิตกเลย ดวงเพลิงที่ลอยมาทางอากาศนั้น ได้แก่

ข้าศึกต่างเมืองจะยกส่งแค้นเข้ามาจนกระทั่งเมืองหลวง แต่พ้อมะ
 ของพระองค์จะป้องกันข้าศึกได้ พระเจ้าไทเวืองใต้ทรงฟังก็มีพระทัย
 วิตก รับสั่งให้พ้อมฟาลองจัดแจงเกณฑ์นายทหารไปคอยตรวจตระเวน
 คุมข้าศึกพ้อมฟาลองก็ถวายคำนับรับพระกระแสรับสั่งทูลลากลับมาบ้าน
 จัดให้ทหารออกไปคอยลาดตระเวนดูทั้งสี่ทิศ ทหารทั้งปวงก็คำนับ
 ลาไป ต่อมาอีกห้าวันทหารมาใช้น้ำความเข้ามากราบทูลพระเจ้าไท
 เวืองว่า พวกเนือกครันตีหักด่านเข้ามาหลายตำบลจนจะถึงเมือง
 หลวงอยู่แล้ว พระเจ้าไทเวืองใต้ทรงฟังก็ตกพระทัย จึงรับสั่งว่าทำไม
 ข้าศึกจึงได้รอดเข้ามาเร็วนัก ด้วยด่านทางทั้งปวงก็มีซัดกันอยู่เป็นกอง
 ไม่มีใครจะสามารถต้านทานไว้ได้เจียวหรือ มาใช้ทูลว่าข้าศึกสอยเข้า
 มาโดยไม่ทันรู้ตัว เพราะฉะนั้นจึงไม่มีด่านใดที่จะป้องกันทัน พระเจ้า
 ไทเวืองใต้ทรงฟังก็รับสั่งให้พ้อมฟาลอง จัดการป้องกันเมืองไว้อย่าง
 กวดขัน พ้อมฟาลองก็ถวายคำนับรับคำ ออกไปเกณฑ์ทหารประจำ
 รักษาหน้าที่ไว้อย่างแข็งแรง พอรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งกองทัพพวกเนือก
 ครันตีมาถึง มัวโอบอกให้ทหารล้อมเมืองไว้อย่างแข็งแรง พ้อมฟาลอง
 มีความโกรธแค้นเป็นอันมาก จัดแจงจะคุมทหารออกไปต่อสู้ หลีทง
 จึงห้ามว่าไทคืออย่าออกไปรบเลย ให้เห็นอัยแรงทหารของเราเปล่า ๆ
 คำวันนั้นข้าพเจ้าจะคิดอุบายจับมันให้ได้ พ้อมฟาลองจึงซักถามว่า
 ท่านจะคิดอุบายอย่างไรเล่า หลีทงจึงกระซิบเล่าความให้ฟังทุกประการ
 พ้อมฟาลองได้ฟังก็ดีใจจึงจัดแจงเตรียมทหารไว้คอยท่า พอเวลา
 สองยามหลีทงก็ชวนนางกงจิวไปนั่งเล่นที่หอคูทาว แล้วอ่านคาถา

บันดาลให้พวกในเมืองหุ้อไปหมดไม่ได้ยินเสียงสิ่งใดเลยครั้นแล้ว
 ก็หยิบซอมาตีเป็นเพลงมีความว่า เดินทางไกลก็เมื่อยลำ เดินทางป่า
 ต้องบุกกรก ต้องขึ้นหน้าและลงบก ไม่ใช่ว่าวันเดียวถึง เวลาข้ามเขา
 เนื้อตัวก็ตั้งไปหมด รู้สึกล่าช้อเป็นกำลัง นายจะใช้บ่าวไม่ดูกำลัง
 โหนเลขงานจะเปลือง พวกเนือกตรันได้ยินเสียงซอกก็พากันนั่งวงจน
 หนึ่งวง บางก็หลับอยู่กับโต๊ะและหลับทั้งยืน ฟังข้างค้ายก็มี พวกทหาร
 ยามต่างก็หลับจนไม่ได้สมปฤดี มัวเือกกับทหารเอกทั้งปวงก็พากันหลับ
 จนหมดสิ้น เงียบเสียงเกราะฆะยามมิได้ยินอะไรเลย หลีทงทราบ
 ดึงนนักจัตแจงพานางกงจัวกลับเข้าไปในห้อง แล้วตัวเองก็เลยไปบ้าน
 พ่เมงฟาหลงเล่าความให้ฟังทุกประการ พ่เมงฟาหลงได้ฟังก็ดีใจ แล้ว
 พาทหารยกออกจากประตูเมือง ตรงไปยังค้ายของข้าศึก เห็นทหาร
 เนือกตรันนอนหลับเหมือนตาย ก็มีความยินดีจึงให้ทหารมัดตัวนาย
 เอาไว้ทุก ๆ คน แล้วพากลับเข้าไปในเมือง พอเวลาเช้าก็พาเข้าเฝ้า
 พระเจ้าแผ่นดินพวกทหารเนือกตรันยังนอนหลับกลังอยู่มิได้ตื่น พระ-
 เจ้าไทเวืองมีพระทัยยินดีเป็นอันมาก จึงรับสั่งให้หลีทงสี่ช้อเรียก
 พวกนั้นให้ตื่น หลีทงก็กระทำตาม สักครู่หนึ่งมัวเือกกับทหารก็ตกใจตื่น
 แลเห็นตัวถูกมัดอยู่กรูกรูว่าเสียทีแก่หลีทง ยิ่งมีความโกรธแค้นเป็น
 อันมาก มิได้ถวายค้ำับพระเจ้าไทเวืองแกล้งย็นเฉยเสีย ทีเวเห็น
 ตั้งนั้นก็ร้องทวาดว่า เจ้าเป็นข้าศึกนายของเราจับตัวมาได้แล้ว ยังจะ
 ทำอวดดีไม่ยอมค้ำับเจ้านายของเราอีก มัวเือกได้ฟังก็โกรธตอบว่า
 นายของเจ้าจับเรามาโดยอุบาย หาใช่เราแพ้ฝีมือนายของเจ้าไม่ เมื่อจับ
 เราได้จะฆ่าก็ฆ่าเสียเราไม่ตกใจเลย หลีทงได้ฟังก็หัวเราะพูดแก่มัวเือก

ว่า เจ้าอยากจะลองฝีมือก็ได้ แต่จงมาลองแก่เราตัวต่อตัวก็แล้วกัน
 มัวโกได้ฟังก็มีความโกรธเป็นอันมาก ลุกขึ้นกำหมัดตรงเข้าต่อสู้ด้วย
 หลีทงทันที หลีทงจึงว่ามือเจ้ายังคมที่อยู่ แก้ออกเสียก่อนจึงค่อยสู้
 กันเถิด พวกแล้วบอกทหารให้แก้มัวโกออก แล้วต่างประลองฝีมือ
 กันเป็นสามารภ มัวโกทานกำลังหลีทงไม่ไหวก็ต้องจำเป็นยอมแพ้
 แล้วพระเจ้าไทเวืองจึงตรัสแก่พ้ามฟาหลงว่า เราคิดจะปล่อยมัวโก
 ให้กลับไปเมืองของมัน เจ้ายังจะเห็นประการใด พ้ามฟาหลงจึงทูล
 ว่าจะปล่อยให้มันไปอย่างลายนวลนั้นหาควรไม่ ต้องรีบเอาข้าวของ
 เช่นเสบียงอาหารทงศัสตราวุธ ก็ต้องเก็บเอาให้หมดปล่อยให้มันกลับ
 ไปแต่ตัวดีกว่า พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟังดังนั้นก็เห็นด้วย จึงตรัส
 ตามต่อไปว่า เจ้าเห็นสมควรที่จะให้ใครกำกับมัวโกไปได้บ้าง พ้ามฟา
 ลองจึงกราบทูลว่า สมควรที่จะให้พ่อมะหลีทงไปเพราะพ่อมะมีฝีมือ
 และชื่อเสียงจึงจะเป็นที่ย่าเกรงแก่ข้าศึก พระเจ้าไทเวืองได้ทรงฟัง
 ก็มีพระทัยยินดี จึงรับสั่งกับมัวโกว่า เครื่องศัสตราอาวุธเราต้องรีบ
 เอาไว้ให้หมดทั้งเสบียงอาหารก็ต้องเป็นของเรา เจ้าจงเอาไปเฉพาะ
 พ่อเดินทางของเจ้าเท่านั้น อนึ่งเราจะต้องให้บุตรชายของเรากำกับ
 เจ้าไปด้วย มัวโกได้ฟังก็ไม่อาจข้รับสั่ง จึงถวายคำนับรับคำ ครั้น
 แล้วพระเจ้าไทเวืองจึงตรัสแก่หลีทงว่า เจ้าจงไปส่งมัวโกให้ถึงเมือง
 นอกครันเถิด หลีทงถวายคำนับรับพระกระแสรับสั่ง ครั้นแล้ว
 พระเจ้าไทเวืองก็เสด็จขึ้น พอรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งมัวโกกับหลีทงก็ทูลลา
 พระเจ้าไทเวืองพากันออกจากเมือง ยกกองทัพกลับไปเมืองนอกครัน
 โดยเร็ว

ฝ่ายพวกเนือกตรันตั้งแต่มัวโกยกกกองทัพไปแล้ว ก็จัดแจงตระเตรียมจัดแจงอาหารและเครื่องสัตราวไรพร้อม เพื่อจะยกไปเป็นกองหนุนช่วยมัวโกคเเอาเมืองเตื่องอานให้จงได้ ขณะนั้นมีม้าไซ้เข้ามาบอกว่า มัวโกเสียที่แก่หล่ทงพ้อมะ บัดนี้ยกกองทัพกลับมาจวนจะถึงเมืองแล้ว พ้อมะหล่ทงก็ตามก้ากบมาด้วย พวกเนือกตรันได้ฟังก็เสียใจ จึงนำความเข้าไปกราบทูลพระเจ้าจวงกัให้ทรงทราบทุกประการ พระเจ้าจวงกัได้ทรงฟังดังนั้นก็ตกพระทัยเป็นอันมาก จึงประชุมปรึกษาหารือแก่พวกขุนนางทั้งปวงว่า เราจะคิดอ่านประการใดดีต่อไปเล่า เพราะกองทัพเราได้เสียที่แก่เขาแล้ว เรามีต้องยอมเป็นเมืองขึ้นของพระเจ้าไทเวืองหรือ แต่แรกเรามีใ้รู้ว่าหล่ทงจะมีฝีมือเข้มแข็งถึงเพียงนี้ ไม่ควรจะยกกองทัพไปตีเขาให้ได้รับความอับอายขายหน้าเลย พวกขุนนางเนือกตรันทั้งฝ่ายไฟวันและไฟเวาะ เมื่อได้ย่นรับส่งดังนั้นพากันครั้นคร้ามหล่ทงเป็นอันมาก จึงกราบทูลพระเจ้าจวงกัว่า ถ้าพระเจ้าไทเวืองมีทหารฝีมือเข้มแข็งฉะฉนั้นแล้ว ก็สมควรพระองค์จะส่งเครื่องบรรณาการเป็นเมืองขึ้นเขา เพราะในเมืองเรายากที่จะหาคนทมิสตีปัญญาและฝีมือเท่าเทียมหล่ทงได้ พระเจ้าจวงกัได้ทรงฟังดังนั้นก็อดอนตนพระทัยเป็นอันมาก ทรงนั่งอาอองอยู่มรูทจะตรัสประการใดดีต่อไป ขณะเมื่อกำลังปรึกษากันอยู่นั้น ม้าไซ้ถ่อหนึ่งชื่อของมัวโกล่งหน้ามาลิ่ง ก็นำหนังสือส่งให้แก่ขุนนางผู้ใหญ่หน้าชนถวายพระเจ้าจวงกั พระเจ้าจวงกัทรงทอดพระเนตรหนังสือนั้นจบแล้วก็มีพระทัยเศร้าโศกเป็นอันมาก จึงตรัสแก่ขุนนางทั้งปวงว่า ครั้นนี้เราคิดผิดถนัด หาพอที่เสียที่ทำให้เป็นทศูหมิ่นต่อนานาประเทศ บัดนี้หล่ทงพ้อมะได้ก้ากบทัพมาด้วย จำเราจะต้องเตรียมการไว้รับรองเขา

ให้สมเกียรติยศ พวกท่านจงไปจัดกระบวนแห่ไปรับเขาเถิด ขุนนาง
 ทั้งปวงได้ฟังพระกระแสรับสั่งดังนั้นก็ทูลลากลับออกมา ครั้นเตรียม
 ขบวนแห่เสร็จแล้วก็ไปคอยรัยอยู่ ณ หน้าประตูเมือง พอมีวโปกข์
 หลีทงมาถึงแล้ว ขุนนางทั้งปวงก็เชื้อเชิญหลีทงให้เข้าขบวนแห่
 เข้าไปในเมือง พระเจ้าจันทราก็เสด็จออกมารับอยู่หน้าพระราชวัง
 หลีทงไปถึงก็คุกเข่าลงถวายคำนับ แล้วตามเสด็จเข้าไปในพระราชวัง
 ครั้นมาถึงพระที่นั่งเตเหยียนลอง พระเจ้าจันทราก็จึงมีคำรัสถามหลีทงว่า
 ท่านมาคราวนี้มีความประสงค์อย่างไรบ้าง หลีทงจึงทูลว่าพระเจ้าไท
 เวียงรับสั่งให้ข้าพเจ้ากำกับทัพมาสงครามนี้ ก็เพื่อประสงค์ขอหนังสือ
 สัญญา แห่งการที่พระองค์จะเป็นเมืองขึ้นแก่ประเทศของข้าพเจ้าต่อไป
 พระเจ้าจันทราก็ได้ทรงฟังดังนั้น ก็อดอดทนพระทัยจนตรัสไม่ใคร่ออก
 ครั้นสะกดพระสติได้แล้วก็ตรัสแก่หลีทงว่า ซึ่งเราเสียทีจริงนกันนับว่า
 เป็นวาสนาของบ้านเมืองเราที่จะต้องเป็นเมืองขึ้นแก่ประเทศของท่าน
 อยู่แล้ว จึงเราจะขอเป็นเมืองขึ้นต่อไป และจะจัดเครื่องบรรณาการ
 ไปถวายพระเจ้าไทเวียงปีละสองครั้ง กับต่อไปภายหน้าแม้มีข้าศึกมา
 กระทำสงครามต่อประเทศของท่านแล้ว เราจะยกกองทัพไปช่วยเหลือ
 ทั้งสหเมือง หลีทงได้ฟังดังนั้นจึงทูลตอบว่า การที่พระองค์มีพระ
 ประสงค์เช่นนั้นก็เป็นการควรอยู่แล้ว แต่ข้าพเจ้าต้องทูลขอตรา
 สำหรับแผ่นดินของพระองค์ ให้ข้าพเจ้ายกไว้เป็นประกันต่อไป พระ
 เจ้าจันทราก็ได้ทรงฟังดังนั้นก็ตกพระทัยไปชั่วคราวหนึ่ง แต่แล้วก็ทรง
 พระดำริว่า อย่างไรก็ตามเราก็ต้องให้เขาตามขอ แม้เราขัดขืนที่ไหนเขาจะ
 ยอม ก็จะต้องเกิดสงครามกันขึ้นอีก แล้วไหนเราจรรบพุ่งสู้เขาได้
 และถ้าเราให้ตราสำหรับแผ่นดินเขาไปแล้ว ก็นับว่าเราไม่มีอำนาจ

อะไรเลยสักอย่างเดียว แต่จะทำอย่างไรได้เพราะเรากระทำการเอิบ
เอื่อมจนเกินไปไม่คิดหน้าคิดหลัง ทรงพระดำริชนะแล้วก็ตรัสกับ
หลีทงว่า ซึ่งท่านจะขอตราสำหรับแผ่นดินนั้นเราก็ตหาซื้อไม่ได้ แต่
รอให้เราออกไปให้พวกหัวเมืองทั้งสามรู้และนำตราและเครื่องบรรณา
การมาเสียก่อน เราจึงจะมอบให้ท่านพร้อมกันทีเดียว หลีทงได้ฟังก็
ถวายคำนับรับคำ แล้วพระเจ้าจวนก็จึงรับสั่งให้พวกขุนนางจัดที่ทาง
ให้หลีทงพักอยู่เป็นอันดี ครั้นแล้วก็เสด็จเข้าข้างใน พวกขุนนางทั้งปวง
จึงพาหลีทงไปพักผ่อน ณ ที่สำหรับรับแขกเมือง และจัดการเลี้ยงดู
ตามธรรมเนียม

ฝ่ายพระเจ้าจวนก็ครั้นเสด็จเข้ามาถึงพระตำหนักแล้วก็ทรงพระ
กันแสงเสด็จมายตราสำหรับแผ่นดินเป็นนักหนา แต่ผู้สะกดพระทัยจน
คลายวิบโยคลงได้บ้างแล้วก็ทรงพระอักษรให้ทหารถือไปยังพวกเนอก
ทั้งสามให้รู้ทั่วกัน ทหารก็ถวายคำนับรับพระอักษรทูลลารีบไปตาม
พระกระแสรับสั่งโดยเร็ว

ฝ่ายพวกเนอกโง่เนอกเขินเนอกตื่นแจ้งว่า มัวโกนายทหารใหญ่
ของเนอกตรันเสียที่แก่หลีทงตั้งนั้นก็มีความตกใจกันเป็นอันมาก และ
เมื่อได้ทราบว่าหลีทงกำกับทัพมาด้วยเพื่อทวงเครื่องบรรณาการ ก็ตระ
เตรียมข้าวของไว้พร้อม พอรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งทหารถือพระอักษร
ก็มาถึงจึงนำออกส่งให้แก่พวกเนอกทั้งสาม พวกเนอกทั้งสามอ่าน
ตลอดแล้ว พอได้ทราบว่าพระเจ้าจวนก็ให้ตนนำเอาตราสำหรับเมือง
ไปด้วย ต่างก็มีความเสียใจเป็นอันมาก แต่เป็นการจำเป็นที่จะต้อง
กระทำตาม จึงจัดเครื่องบรรณาการและตราสำหรับเมืองนำตรงไปยัง
เมืองเนอกตรันพร้อมกัน พอถึงก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้าจวนก็กราบทูล

ความให้ทรงทราบว่า ตนได้ปฏิบัติตามในพระอักษรพร้อมสิ้นแล้ว พระ
 เจ้าวงก็ ได้ทรงฟังก็รู้สึกสลดพระทัยแล้วตรัสว่า การทั้งนี้เป็นความ
 ผิดของเราเองที่ทำอะไรไม่คิดเสียให้รอบคอบก่อน จึงต้องเสียไพร่พล
 เสบียงอาหารเป็นอันมาก และเสียชื่อเสียงกองทัพทั้งเจ็ดทั้งอาย
 ขาหน้าเขาเป็นอันมาก เราคิดแล้วไม่อยากจะอยู่ในมนุษยโลกนี้อีก
 ต่อไป บุตรชายของเราหรือเวลานี้ก็ยังงัง ไม่สามารถจะผ่านสมบัติได้
 หากบุตรชายของเรา มีความฉลาดปราดเปรื่องทันกษัตริย์ทั้งปวงแล้ว
 เราจะไม่ว่าขอเป็นกษัตริย์ครองสมบัติต่อไปอีกเลย ตรัสแล้วก็ทรง
 กั้นแสง พวกเนอกทั้งสามเห็นดังนั้นก็มีความสงสารพระเจ้าวงก็เป็น
 อันมาก พวกนั้นทูลปลอบว่า ขอพระองค์จงทรงอดกลั้นความโศกเสีย
 ถัด ้วยประเพณีอันมีสืบมาแต่ไหน ๆ ว่า แม้ประเทศเมืองใดหากมี
 พระเจ้าแผ่นดินที่กองทัพด้วยบุญญาธิการมากแล้ว บ้านเมืองก็เจริญเป็น
 เอกราชได้ การครั้งนี้เชื่อว่าพระองค์จะต้องเสวยตราแผ่นดินและเครื่อง
 บรรณาการแต่พระองค์ผู้เดียว พวกข้าพเจ้าต่างก็ต้องเสียด้วยกันทุก
 คน หากควรที่จะต้องทรงเสียพระทัยไปนั้ก็ไม่ พระเจ้าวงก็ได้ทรงฟัง
 ดังนั้นก็ค่อยคลายความเศร้าโศกลง แล้วรับสั่งหาหลี่ทงมามอบหมาย
 ตราแผ่นดินและบัญชาเครื่องบรรณาการทั้งปวง หลี่ทงก็ถวายคำนับ
 รับบัญชาขึ้นมาตรวจดูเครื่องบรรณาการทั้งปวง เห็นมีพร้อมครบถ้วน
 ทุกอย่างก็มีความยินดี แล้วก็เลยกราบทูลลาจะกลับเมืองเตื่องอาน
 พระเจ้าวงก็จึงมีพระกระแสรับสั่งให้มัวโกจัด ทหารคุมเครื่องบรรณา
 การไปส่งหลี่ทง ณ เมืองหลวง มัวโกก็ถวายคำนับรับพระกระแสรับสั่ง
 ถอยออกมาพร้อมด้วยหลี่ทง ครั้นจัดขนข้าวของขนบรรทุกแซบขอเสร็จ
 เรียบร้อยแล้ว ก็ยกออกจากเมืองเนอกตรงไปเมืองหลวง ครั้น

มาถึงเห็นพวกขุนนางพากันออกมารับเป็นอันมาก หลีทงก็กำนั้บัทัก
 ทายต่อขุนนางเหล่านั้นเป็นอันดี แล้วก็นำตราแผ่นดินและบัญชีราย
 ชื่อสิ่งของเครื่องบรรณาการขึ้นถวายพระเจ้าไทเวือง พระเจ้าไทเวือง
 ทรงทอดพระเนตรบัญชีตลอดแล้วก็มีพระทัยยินดีเป็นอันมาก ตรัส
 ชมเชยหลีทงว่า เจ้าเป็นผู้มีความชอบมากในครั้งนี้ มิเสียแรงที่ใช้ไป
 ใต้การไต่งานดี ของที่ได้มาเราจะพระราชทานให้เจ้าหนึ่งไนสี่ เจ้าจง
 เลือกเอาไปตามชอบใจเถิด หลีทงทูลตอบว่าเป็นพระเดชพระคุณ
 อย่างยิ่งแล้ว แต่ข้าพเจ้าไม่ยินดีในลาภเหล่านี้ดอก ขอถวายคืนไว้
 เป็นของหลวง เพื่อสำหรับจะได้แจกจ่ายแก่ผู้มีความชอบต่อไปใน
 ภายหน้า พระเจ้าไทเวืองตรัสสรรเสริญหลีทงเป็นอันมาก ว่าเป็นคน
 ไม่โลภมาก แล้วรับสั่งให้หลีทงจัดแจงข้าวของไปรางวัลตอบแทนให้
 ม้าโกตามธรรมเนียม หลีทงถวายกำนั้บัทักพระกระแสนับสั่งแล้วก็ทูล
 ลามาจัดการเบิกสิ่งของนำไปให้แก่ม้าโก ครั้นวันรุ่งขึ้นม้าโกก็เข้าเฝ้า
 กราบทูลถวายภททหารกลับไปยังเมืองของตน

ตั้งแต่หลีทงปราบปรามประเทศเนอกทั้งสี่จนต้องยอมเป็นเมือง
 ขึ้นของประเทศเทิงอานแล้ว ชื่อเสียงหลีทงก็ลือชาปรากฏไปทั่ว
 ทิศานุทิศ เป็นที่เกรงขามแก่อาณาประเทศทั้งปวง แม้แต่โจรผู้ร้าย
 ในอาณาเขตก็สงบเงียบมิกล้าก่อการกำเริบ บ้านเมืองจึงก้าวขึ้นสู่ความ
 เจริญอย่างเยี่ยมยอด ไพร่ฟ้าประชาชนก็ตั้งหน้าปรกอบการอาชีพ
 ด้วยความผาสุกสืบมา.

จบบริบูรณ์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ ประยูรวงศ์ ๕๕ ซอยสะพานพุทธฯ กรุงเทพฯ โดยกรม กิจนการฯ ผู้พิมพ์โฆษณา ปีที่ ๑๒๗/๑๘

AP 26 มี.ค. 59